

RAIUL ȘI IADUL

EMANUEL SWEDENBORG

1785

2007

2011

www.ingerii-cerului.ro
www.angels-heaven.org

CUPRINS

(I)

RAIUL

(1)

Introducere

(2)

Dumnezeu este stăpânul Cerurilor

(3)

Sfera Divină a lui Dumnezeu formează Raiul

(4)

Sfera Divină a lui Dumnezeu în ceruri e dragoste pentru El și milă pentru aproape

(5)

Raiul e împărțit în două împărății

(6)

Există trei ceruri

(7)

Cerul e format din nenumărate societăți

(8)

Fiecare societate este un rai la o scară mai mică și fiecare înger e un rai în miniatură

(9)

Întregul rai privit colectiv are formă umană

(10)

Fiecare societate din ceruri are formă umană

(11)

Fiecare înger are o formă umană perfectă

(12)

Raiul are, atât în general cât și în particular, formă umană datorită umanității divine a lui Dumnezeu

(13)

Există o corespondență între toate lucrurile din rai și toate lucrurile omenești

(14)

Există o corespondență între rai și toate lucrurile pământești

(15)

Soarele în rai

(16)

Lumina și căldura în rai

(17)

Cele patru puncte cardinale în rai

(18)

Schimbări în condiția îngerilor din rai

(19)

Timpul în rai

(20)

Reprezentări și aparențe în rai

(21)

Hainele cu care sunt îmbrăcați îngerii

(22)

Locuințele și casele îngerilor

(23)

Spațiul în rai

(24)

Forma raiului din care se naște întreaga asociere și comuniune a vieții de acolo

(25)

Guvernarea în rai

(26)

Adorarea divină în rai

(27)

Puterea, îngerilor din rai

(28)

Vorbirea îngerilor

(29)

Vorbirea îngerilor cu omul

(30)

Scrierea în rai

(31)

Înțelepciunea îngerilor din rai

(32)

Starea de inocență a îngerilor din rai

(33)

Starea de pace în rai

(34)

Împletirea raiului cu omenirea

(35)

Împletirea raiului cu omul prin Cuvânt

(36)

Raiul și iadul își trag existența din rândul omenirii

(37)

Păgânii sau popoarele din afara bisericii în rai

(38)

Pruncii în rai

(39)

Cei înțelepți și cei simpli în rai

(40)

Cei bogați și cei săraci în rai

(41)

Căsătoria în rai

(42)

Ocupațiile îngerilor din rai

(43)

Bucuria și fericirea cerească

(44)

Imensitatea raiului

(II)

LUMEA SPIRITELOR ȘI STADIUL OMULUI DUPĂ MOARTE

(45)

Ce este lumea spiritelor

(46)

Fiecare om este un spirit în ceea ce privește mintea sa

(47)

Ridicarea omului din morți și intrarea sa în viața eternă

(48)

Omul are după moarte o formă umană perfectă

(49)

Omul posedă în cealaltă lume simțurile, memoria, gândul și sentimentele care lea avut în lume, și nu lasă nimic în urmă în afară de trupul său pământesc

(50)

Stadiul unui om după moarte e determinat de viața dusă de el în lume

(51)

Încântările vieții fiecăruia sunt preschimbate după moarte în încântări corespunzătoare

(52)

Primul stadiu al omului după moarte

(53)

Al doilea stadiu al omului după moarte

(54)

Al treilea stadiu al omului după moarte este un stadiu de instruire pentru cei ce vor merge în rai

(55)

Nimeni nu e primit în rai printr-un act de milă necondiționată

(56)

Viața ce duce spre rai nu e atât de dificilă cum cred unii

(III)

IADUL

(57)

Dumnezeu guvernează iadurile

(58)

Dumnezeu nu condamnă pe nimeni la iad, ci spiritele singure o fac

(59)

Toți locuitorii iadului se află în răul și în falsitatea care își au originea în dragostea de sine și de lume

(60)

Focul iadului și scrâșnitul din dinți

(61)

Răutatea și artele ticăloase ale spiritelor infernale

(62)

Aparența, situarea și numărul iadurilor

(63)

Echilibrul între rai și iad

(64)

Omul se află în libertate datorită echilibrului dintre rai și iad

(I)

Raiul

(1)

Introducere

(1)

În prezența discipolilor Lui, când Dumnezeu vorbește despre sfârșitul epocii, care este și ultima perioadă a Bisericii, la finalul profețiilor privind stadiile succesive de dragoste și credință ale acesteia, El spune: „**iar îndată după strâmtorarea acelor zile, soarele se va întuneca și luna nu va mai da lumina ei, iar stelele vor cădea din cer și puterile cerurilor se vor zgudui. Atunci se va arăta pe cer semnul Fiului Omului și vor plânge toate neamurile pământului și vor vedea pe Fiul Omului venind pe norii cerului, cu putere și cu slavă multă. Și va trimite pe îngerii Săi, cu sunet mare de trâmbiță, și vor aduna pe cei aleși ai Lui din cele patru vânturi, de la marginile cerurilor până la celelalte margini.**” (Matei 24: 29, 31). Cei ce înțeleg aceste cuvinte doar în sensul lor literal, își imaginează că la perioada finală, numită Judecata de Apoi, toate aceste evenimente vor avea loc întocmai cum sunt descrise. Astfel, ei vor crede nu doar că soarele și luna se vor întuneca și că stelele vor cădea din ceruri, că semnul lui Dumnezeu va apărea pe cer, că îl vor vedea printre nori laolaltă cu îngeri cu trâmbițe. Iar de asemenea, în acord cu alte profeții, că întregul univers vizibil va pieri, și că mai apoi vor exista un nou cer și un nou pământ. Asta este Credința majorității oamenilor bisericii în ziua de azi.

Dar cei ce cred asta nu pot înțelege misterele ce se află ascunse în detaliile *Cuvântului*; căci în fiecare particulă a *Cuvântului* există un sens lăuntric care se referă la lucrurile spirituale și cerești, și nu la asemenea lucruri obișnuite sau lumești cum apar în sensul literal. Acest lucru este adevărat nu doar în legătură cu sensul câtorva sintagme luate împreună, ci și pentru fiecare sintagmă în parte; deoarece *Cuvântul* este scris prin pure corespondențe în așa fel încât fiecare sintagmă particulară să poată avea un sens intern.

Natura aceluși sens poate fi observată din tot ceea ce a fost declarat și afirmat în legătură cu el în *Arcana Caelestia*; referințe se pot face de asemenea și la colecția de citate din acea lucrare în explicarea Calului Alb menționat în Apocalipsă. Cuvintele rostite de Dumnezeu în pasajul citat mai sus privind venirea Sa în norii cerului trebuie înțelese în conformitate cu acest sens. Prin soarele ce se va întuneca este semnatificat Dumnezeu ca dragoste; prin lună, Dumnezeu ca și credință; prin stele, cunoașterea binelui și a adevărului sau a credinței și a dragostei; prin semnul Fiului Omului pe cer, manifestarea Adevărului Divin; prin semințiile pământului ce se vor jeli, toate lucrurile legate de adevăr și bine sau de credință și dragoste; prin venirea lui Dumnezeu în norii cerului cu putere și slavă, Prezența Lui în *Cuvânt* și revelație; prin nori, sensul literei *Cuvântului*; prin slavă, sensul intern al *Cuvântului*; pe când îngerii cu trâmbițe răsunătoare semnifică cerul ca sursă a Adevărului Divin. Este deci evident, aceste cuvinte ale lui Dumnezeu arată că, la sfârșitul bisericii, când nu mai e dragoste și deci nici credință, Dumnezeu va dezvălui sensul intern al *Cuvântului* și va revela misterele cerului.

Misterele dezvăluite în paginile următoare se referă la rai și la iad, precum și la viața omului după moarte. Membrii bisericii din ziua de azi cunosc foarte puțin despre rai și iad sau

despre viața lor de după moarte, deși toate aceste lucruri sunt descrise în *Cuvânt*. Întrădevăr, mulți dintre cei născuți în sânul bisericii neagă existența lor, grăindu-și în inimă: „Cine oare s-a întors din acea lume să ne spună și nouă?” Ca nu cumva un astfel de spirit negativist, întâlnit mai ales printre cei ce posedă multă înțelepciune lumească, să poată să-i corupă și să-i molipsească și pe cei simpli în inimă și credință, mie mi-a fost permis să mă întovărășesc cu îngeri și să vorbesc cu ei ca de la om la om; și de asemenea să văd ce există în ceruri și în iad, iar asta timp de treisprezece ani; și să descriu toate acestea prin mărturia propriilor mei ochi și propriilor mele urechi, în speranța că ignoranța va fi luminată și necredința îndepărtată. O astfel de revelație directă este făcută acum, pentru că asta trebuie să se înțeleagă prin venirea lui Dumnezeu.

(2)

Dumnezeu este stăpânul Cerurilor

(2)

Trebuie mai întâi cunoscut cine este Stăpânul cerurilor, din moment ce de aceasta depinde restul lucrurilor. În cerul universal nimeni altul nu este cunoscut ca Stăpân al cerurilor decât singur Dumnezeu. Se spune, cum El însuși a dat învățătură, că El e una cu Tatăl; că Tatăl este în El iar El este în Tatăl; că oricine Îl vedea pe El Îl vedea pe Tatăl; și că tot ce este sfânt se naște din El (Ioan 10: 30, 38; 14: 10, 11; 16: 13, 15). Am vorbit adesea cu îngerii despre asta, iar ei au spus întotdeauna că în cer nu pot distinge Ființa Divină în trei, pentru că știu și simt că Ființa Divină este una, și este una în Dumnezeu. Au mai spus că membrii bisericii ce vin din lume susținând ideea a trei Persoane Divine nu pot fi primiți în rai pentru că gândul lor răătăcește de la o Persoană la alta; și că acolo nu e permis să gândești despre trei și să vorbești despre una, deoarece în rai fiecare vorbește prin gând; vorbirea fiind acolo prin gândul însuși sau vorbire a gândului. Deci cei care în lume au împărțit Ființa Divină în trei și și-au creat o idee separată pentru fiecare și nu au făcut din acea idee una, centrând-o în Dumnezeu, nu pot fi primiți; deoarece în rai există o comunicare generală a gândului, astfel încât oricine ar intra acolo gândind la trei și vorbind despre una, ar fi pe loc descoperit și înlăturat. Este oricum de observat că toți cei ce nu au separat adevărul de bine sau credința de dragoste, fiind instruiți în cealaltă viață, primesc ideea cerească a lui Dumnezeu, că El este Stăpânul Universului. Cu totul altfel se întâmplă cu cei ce au separat credința de viață - adică cu cei ce nu au trăit în acord cu preceptele unei credințe adevărate.

(3)

Cei din sânul bisericii ce l-au negat pe Dumnezeu și l-au recunoscut doar pe Tatăl și care s-au confirmat în această credință nu sunt primiți în rai; și cum nici o influență din rai, unde Dumnezeu singur este venerat, nu îi ajunge, ei sunt treptat deposezați de facultatea de a gândi ce este adevărat în orice fel de subiect; și mai apoi, fiecare va ajunge ca nebunii, vorbind prostește, rătăcind aiurea fără vreun țel cu brațele bălăngănindu-se dezordonat ca și cum ar fi slabi de încheieturi.

Cei care, precum socinienii, neagă Divinitatea lui Dumnezeu și afirmă doar Umanitatea Lui sunt de asemenea în afara Raiului. Ei sunt purtați mai departe, puțin spre dreapta, și coborâți la o mare adâncime, fiind astfel complet separați de restul celor ce vin din lumea creștină. Iar cei ce cred într-o Divinitate invizibilă, pe care o numesc Ființa (*Ens*) Universului, din care toate lucrurile și-au derivat existența, și care resping orice credință în Dumnezeu, sunt învățați de experiență să nu creadă în nici un Dumnezeu; pentru că această Divinitate invizibilă este după ei un atribut al naturii în principiile sale prime, ce nu pot fi obiectul credinței sau al dragostei, pentru că nici o idee nu se poate forma despre el. Aceștia sunt trimiși printre cei numiți credincioși în natură. Altfel se întâmplă cu cei născuți în afara

bisericii și care sunt numiți gentilici, despre care se vor spune mai multe în paginile ce urmează.

(4)

Toți copiii, din care e formată o a treia parte din rai, sunt inițiați în cunoașterea și credința că Dumnezeu este Tatăl lor, iar mai apoi sunt învățați că El este Dumnezeul tuturor lucrurilor și deci Stăpânul cerului și al pământului. Că acești copii cresc în ceruri și se desăvârșesc prin cunoaștere până ce dobândesc inteligență angelică și înțelepciune, se va vedea în ceea ce urmează.

(5)

Cei ce se află în sânul bisericii, nu se pot îndoii că Dumnezeu este Stăpânul cerurilor, fiindcă El însuși i-a învățat că toate lucrurile Tatălui sunt ale Lui (Matei 11: 27; Ioan 16: 15; 17: 2); și că El are întreaga putere atât în cer cât și pe pământ (Matei 28: 18). El spune: „atât în cer cât și pe pământ” pentru că El care stăpânește cerul, stăpânește și pământul, deoarece unul depinde de celălalt. A stăpâni cerul și pământul înseamnă a primi de la El întreg binele ce aparține dragostei și întreg adevărul ce aparține credinței, și astfel, întreaga inteligență, întreaga înțelepciune și întreaga fericire; într-un cuvânt, viața eternă. Dumnezeu a dat această învățătură și când a spus: „**Cel ce crede în Fiul are viață veșnică, iar cel ce nu ascultă de Fiul nu va vedea viața**” (Ioan 3: 36). Apoi: „**Eu sunt învierea și viața; cel ce crede în Mine, chiar dacă va muri, va trăi; Și oricine trăiește și crede în Mine nu va muri în veac**” (Ioan 11: 25, 26). Și iar: „**Eu sunt Calea, Adevărul și Viața**” (Ioan 14: 6).

(6)

Au existat anumite spirite care în timpul vieții lumești l-au recunoscut pe Tatăl, dar aveau o idee despre Dumnezeu ca despre oricare alt om, și astfel nu au crezut că El este Stăpânul cerurilor. De aceea li s-a permis să rățăcească și să cerceteze pe oriunde au dorit dacă mai există vreun alt cer în afara cerului lui Dumnezeu. Au căutat câteva zile, însă nu au găsit nici unul. Ele erau cele care considerau că fericirea cerească înseamnă glorie și dominație, iar pentru că nu au putut obține ce au dorit și li s-a spus că raiul nu este alcătuit din astfel de lucruri, s-au indignat și și-au dorit un cer unde să poată stăpâni peste alții, și să îi întrecă în glorie după moda acestei lumi.

(3)

Sfera Divină a lui Dumnezeu formează Raiul

(7)

Îngerii luați colectiv sunt numiți „raiul” pentru că ei îl compun, totuși Sfera Divină născută din Dumnezeu, cea care se revarsă peste îngeri și este primită de ei este cea care alcătuiește raiul în general și în particular. Sfera Divină născută din Dumnezeu este binele dragostei și adevărul credinței. Deci, în măsura în care aceștia primesc bine și adevăr de la Dumnezeu devin îngeri și sunt rai.

(8)

Fiecare din rai știe, crede și chiar simte că nu dorește și nu face ceva bun prin sine și că nu gândește și nu crede nimic adevărat prin el, ci doar din Sfera Divină și deci de la Dumnezeu; și că binele și adevărul ce provin din el nu sunt deloc bine și adevăr pentru că în ele nu există viața aprinsă din Sursa Divină. Îngerii din cerul cel mai profund văd și simt influența Divină; iar viața lor le pare cerească doar în măsura în care o primesc; căci doar până acolo ei există în dragoste și credință, în lumina inteligenței și a înțelepciunii și deci în bucurie cerească. Din moment ce toate lucrurile se nasc din Sfera Divină a lui Dumnezeu, iar îngerii

găsesc în ele raiul, este evident că acesta e format din Sfera Divină și nu de altceva propriu îngerilor. Prin urmare raiul este numit în *Cuvânt* casa lui Dumnezeu și tronul Lui; iar cei ce sunt în rai se spune că sunt în Dumnezeu; dar cum se naște Sfera Divină din Dumnezeu și cum umple raiul, se va explica în cele ce urmează. 200-countries-download.org

(9)

În înțelepciunea lor, îngerii merg mai departe spunând nu numai că tot ce e bun și adevărat, ci chiar și viața tuturor lucrurilor sunt de la Dumnezeu. Ei confirmă asta prin considerentul că nimic nu poate exista de la sine ci numai din ceva preexistent; în consecință toate lucrurile există datorită Cauzei Prime pe care o numesc Ființa însăși a întregii vieți; iar ei subzistă în acest fel, deoarece subzistența este existență perpetuă; și ceea ce nu este păstrat continuu în contact cu Cauza Primă prin intermediari, cade pe dată la pământ și se risipește în întregime. Ei spun de asemenea că există numai o singură Fântână a vieții, și că viața omului este pârlul izvorât din ea, care, dacă nu ar fi alimentat continuu de fântâna sa, ar înceta pe loc să mai curgă. Și iarăși mai spun că din această unică Fântână a vieții care este Dumnezeu nu izvorăște nimic altceva decât Bine Divin și Adevăr Divin, și că acestea îi influențează pe toți în măsura în care le receptează; cei ce le primesc cu credință și viață descoperă raiul în ele; dar cei ce resping sau sugrumă Adevărul și Binele Divin, se îndreaptă spre iad, pentru că schimbă binele în rău, adevărul în falsitate și deci viața în moarte.

Că însăși viața tuturor lucrurilor vine de la Dumnezeu, ei o dovedesc de asemenea prin credința că toate lucrurile din univers se leagă de bine și de adevăr - viața voinței omenești, care este viața dragostei sale, se leagă de bine; iar viața înțelegerii omenești care e viața credinței sale, se leagă de adevăr. Astfel, o dată ce tot ce e bun și adevărat vine de sus, la fel vine însăși viața tuturor lucrurilor. Având această convingere îngerii refuză orice recunoștință pentru binele săvârșit și sunt cuprinși de indignare și se retrag dacă cineva le atribuie lor binele. Ei sunt uimiți cum poate cineva crede că e înțelept de la sine sau că face bine de la el însuși. Binele săvârșit pentru sine ei nu îl numesc bine, pentru că e săvârșit de sine; dar binele făcut pentru bine în general îl numesc bine din Sursa Divină, și spun că acest bine constituie raiul, pentru că este Dumnezeu.

(10)

Spiritele care, cât au trăit în lume, s-au confirmat în credința că binele ce îl fac și adevărul în care cred vin de la ele însele sau le sunt hărăzite lor - așa cum cred toți cei ce se mândresc cu faptele bune și revendică pentru sine dreptatea - nu sunt primite în rai. Îngerii îi evită pe aceștia, considerându-i neghiobi și hoți; neghiobi pentru că se privesc continuu pe sine și nu Ființa Divină; hoți pentru că fură de la Dumnezeu ce e al Lui. asemenea persoane sunt în contradicție cu credința raiului că Sfera Divină a lui Dumnezeu primită de îngeri constituie raiul.

(11)

Domnul ne învață că cei ce sunt în rai și în biserică sunt în El iar El este în ei când spune: **„Rămâneți în Mine și Eu în voi. Precum mlădița nu poate să aducă roadă de la sine, dacă nu rămâne în viță, tot așa nici voi, dacă nu rămâneți în Mine. Eu sunt vița, voi sunteți mlădițele. Cel ce rămâne întru Mine și Eu în el, acela aduce roadă multă, căci fără Mine nu puteți face nimic.”** (Ioan 15: 4, 5).

(12)

Din aceste considerații ar trebui acum să fie evident că Dumnezeu sălășluiește cu îngerii raiului în ceea ce e al Lui și deci Dumnezeu este întregul în întregul Cerului; căci Dumnezeu se află cu îngerii Săi în binele ce se revarsă din El, întrucât ce se revarsă din El este El însuși; deci îngerii cerului își găsesc raiul în binele ce se revarsă din Dumnezeu și nu în ceva propriu lor.

(4)

Sfera Divină a lui Dumnezeu în ceruri e dragoste pentru El și milă pentru aproape

(13)

Sfera Divină ce se naște din Dumnezeu e numită în ceruri Adevăr Divin pentru un motiv ce va apărea în cele ce urmează. Acest Adevăr Divin se revarsă în rai dinspre Dumnezeu prin Dragostea Lui Divină. Dragostea Divină și Adevărul Divin sunt precum focul soarelui și lumina răspândită în lume; dragostea fiind ca focul soarelui iar adevărul ca lumina sa. Focul îi corespunde de asemenea dragostei și semnifică dragostea; iar lumina semnifică adevărul născut din acesta. De aici reiese clar că Adevărul Divin născut din Dragostea Divină a lui Dumnezeu este în esență Binele Divin unit cu Adevărul Divin; care datorită acestei uniuni, dă viață tuturor lucrurilor din cer, la fel cum căldura soarelui laolaltă cu lumina din lume face toate lucrurile pământului roditoare, ca primăvara sau vara. Cu totul altfel se întâmplă când căldura nu e unită cu lumina și când, datorită acestui fapt, lumina este rece; atunci toate lucrurile zac nemișcate și moarte. Binele Divin, care e comparat cu căldura, este binele dragostei la îngeri; iar Adevărul Divin, care e comparat cu lumina, este mijlocul prin care ei primesc acel bine.

(14)

Sfera Divină din ceruri ce formează raiul constituie dragoste, pentru că dragostea e reuniune spirituală. Dragostea îi reunește pe îngeri cu Dumnezeu și îi unește între ei; și îi unește astfel încât toți sunt ca unul în ochii Domnului. Mai mult, dragostea este însăși Ființa vieții fiecăruia, și deci atât oamenii cât și îngerii își au originea vieții în ea. Orice om care reflectează își poate da seama că dragostea este sursa celui mai tainic principiu vital al omului; pentru că el se încălzește în prezența acesteia, se răcește în absența ei, iar când îi este luată, moare. Dar e de observat că dragostea fiecăruia determină caracterul vieții sale.

(15)

În ceruri există două feluri distincte de dragoste - dragoste pentru Dumnezeu și dragoste pentru aproape. Dragostea pentru Dumnezeu predomină în cel mai tainic sau în cel de-al treilea cer; dragostea de aproape predomină în cel de-al doilea sau cerul de mijloc. Amândouă purced din Dumnezeu și ambele formează raiul. Cum sunt aceste două feluri de dragoste diferite și cum sunt totuși unite în ceruri se vede în cea mai clară lumină, în lume însă foarte puțin deslușit. În rai, a-L iubi pe Dumnezeu nu înseamnă a-L iubi persoana, ci a iubi binele născut din El; iar a iubi binele înseamnă a dori și a face bine din dragoste. Și, de asemenea, a iubi aproapele nu înseamnă al iubi pe altul ca persoană ci a iubi adevărul derivat din Cuvânt; iar a iubi adevărul este a dori și a face ceea ce e adevărat. Este evident deci, că aceste două feluri de dragoste sunt distincte precum bunătatea și adevărul; și că sunt unite precum bunătatea cu adevărul; dar un om cu greu își poate forma o idee despre aceste subiecte, dacă nu pricepe ce se înțelege prin dragoste, bunătate și aproape.

(16)

Am discutat câteodată cu îngeri pe această temă. Ei și-au exprimat uluirea că membri ai bisericii nu știu că a-L iubi pe Dumnezeu și pe aproape e tot una cu a iubi bunătatea și adevărul și a făptui voit în acord cu acestea; deși ei ar putea totuși să știe că fiecare își exprimă dragostea pentru altul prin voință, făcând ceea ce îi este plăcut celuiilalt, iar asta aduce uniunea și dragostea reciprocă - nu iubind pe altul fără a-i îndeplini voia, ceea ce în sine înseamnă a nu-l iubi deloc. Ei au mai spus că oamenii ar trebui să știe că binele născut

din Dumnezeu e precum El însuși pentru că El se află în bine; și că aceștia devin ca El și sunt uniți cu El, Cel ce face bunătatea și adevărul principiile vieții lor, voind și făptuind în acord cu ele. Voința de asemenea înseamnă a iubi să făptuiești. Că lucrurile stau așa, și asta ne învață Domnul în *Cuvânt* unde spune: „**Cel ce are poruncile Mele și le păzește, acela este care Mă iubește; iar cel ce Mă iubește pe Mine va fi iubit de Tatăl Meu și-I voi iubi și Eu și Mă voi arăta lui.**” (Ioan 14: 21); și iar „**Dacă păziți poruncile Mele, veți rămâne întru iubirea Mea**” (Ioan 15: 10).

(17)

Toată experiența din rai mărturisește că Sfera Divină născută din Dumnezeu care îi influențează pe îngeri și care formează raiul este iubire. Căci toți cei ce sunt în ceruri sunt forme ale dragostei și ale milei; ei sunt de o frumusețe de nedescris, dragostea radiind din fețele lor, din vorbe și din fiecare gest. Mai mult, din fiecare înger și din fiecare spirit se nasc sfere spirituale ale vieții care sunt răspândite în jurul lor și prin care caracterul sentimentelor și ai iubirii lor poate fi recunoscut, câteodată chiar și de la o distanță considerabilă: Și asta fiindcă aceste sfere se revarsă din viața emoțională și intelectuală a fiecăruia, sau din viața dragostei sale și deci a credinței sale. Sferele ce se revarsă din îngeri sunt atât de pline de dragoste încât înrăuresc viața intimă a celor ce sunt în preajma lor. Și eu am perceput câteodată aceste sfere și astfel m-au influențat și pe mine.

Că dragostea este sursa din care îngerii își trag viața, e de asemenea evident din faptul că oricine, în cealaltă viață, se îndreaptă într-o direcție în acord cu dragostea sa. Cei ce trăiesc cu dragoste de Dumnezeu și de aproape se îndreaptă către Dumnezeu; dar cei ce trăiesc cu dragoste de sine se îndepărtează mereu de Dumnezeu. Așa se întâmplă oricum s-ar răsuci trupurile lor; pentru că în cealaltă viață, spațiul depinde de stările mentale ale celor ce sălășluiesc acolo; cele patru puncte cardinale nu sunt fixate precum pe pământ ci sunt determinate de direcția fețelor lor. Totuși nu îngerii sunt cei ce se îndreaptă către Dumnezeu; ci Dumnezeu îndreaptă către Sine pe toți cei cărora le e drag să facă acele lucruri ce sunt din El. Dar pe această temă vom spune mai multe când vom ajunge să tratăm cele patru puncte cardinale din cealaltă viață.

(18)

Sfera Divină a lui Dumnezeu în ceruri este dragoste, pentru că dragostea este receptaculul tuturor constituentelor raiului, care sunt pacea, inteligența, înțelepciunea și fericirea. Căci dragostea primește toate lucrurile ce îi sunt înrudite; le dorește, le caută și le absoarbe imediat, pentru că vrea să fie continuu îmbogățită și perfecționată de ele. Acest fapt e știut și de om, pentru că dragostea lui cercetează, după putință sa, sertarele memoriei lui și extrage toate lucrurile ce sunt în acord cu ea, adunându-le și aranjându-le în și sub ea - în ea, cum că pot fi ale ei și sub ea, cum că îi pot fi subordonate; dar dragostea respinge și îndepărtează celelalte lucruri ce nu sunt în acord cu ea. Că dragostei îi este inerentă fiecare facultate de a primi adevăruri asemănătoare ei împreună cu dorința de a le uni în ea, reiese limpede din exemplul celor înălțați la ceruri. Deși se poate ca ei să fi fost oameni simpli în lume, o dată ajunși printre îngeri primesc înțelepciune angelică și fericire cerească; pe temeiul de a fi iubit bunătatea și adevărul în sine, întipăririndu-le în propriile vieți și astfel dobândind capacitatea de a primi cerul cu toate perfecțiunile sale inefabile. Dar cei ce trăiesc în iubirea de sine și de lume nu sunt capabili de a primi aceste daruri; aceștia se îndepărtează de ele, le resping, fug în momentul în care simt influența lor și se asociază cu cele ale iadului a căror dragoste e similară cu a lor.

Au existat spirite ce s-au îndoit că astfel de facultăți ar fi inerente dragostei cerești și au tânjit să știe adevărul; atunci, toate obstacolele fiind înlăturate vremelnic, au fost aduse într-o stare de dragoste cerească și au fost purtate până în apropierea unui cer angelic; acolo însă, mi-au spus că au experimentat o fericire lăuntrică ce depășea puterea lor de a o exprima în

cuvinte, și s-au plâns că trebuie să se întoarcă la starea de dinainte. Alții au fost înălțați în ceruri, iar pe măsură ce urcarea lor devenea mai lăuntrică și mai intensă, au atins o asemenea inteligență și înțelepciune, încât au fost capabili să simtă lucruri ce mai înainte le erau de neînțeles. Este deci evident că dragostea emanată de Dumnezeu este receptaculul raiului și al tuturor lucrurilor de acolo.

(19)

Că dragostea de Dumnezeu și dragostea de aproape cuprind în ele toate adevărurile Divine este evident din ce spune Dumnezeu despre ele: „**Să iubești pe Domnul Dumnezeul tău, cu toată inima ta, cu tot sufletul tău și cu tot cugetul tău. Aceasta este marea și întâia poruncă. Iar a doua, la fel ca aceasta: Să iubești pe aproapele tău ca pe tine însuși. În aceste două porunci se cuprind toată Legea și proorocii.**” (Matei 22: 37-40). Legea și Proorocii reprezintă tot *Cuvântul*, și deci întregul Adevăr Divin.

(5)

Raiul e împărțit în două împărății

(20)

Cum în cer există varietăți infinite și nici o societate nu e exact ca alta, nici măcar un înger ca altul, raiul este împărțit într-o manieră generală, într-una specifică și în una particulară. În general, este divizat în două împărății; în mod specific în trei ceruri; iar în particular, în nenumărate societăți. Aceste câteva diviziuni vor fi tratate acum. Diviziunile generale sunt numite împărății, pentru că raiul e numit împărăția lui Dumnezeu.

(21)

Unii îngeri primesc Sfera Divină născută din Dumnezeu într-un mod mai lăuntric, iar alții mai puțin adânc. Cei ce o primesc mai lăuntric sunt numiți îngeri celești, iar cei ce o primesc mai puțin sunt numiți îngeri spirituali. Deci raiul este împărțit în două împărății, una numită împărăția celestă, iar cealaltă împărăția spirituală.

(22)

Îngerii ce formează împărăția celestă, pentru că primesc Sfera Divină a lui Dumnezeu mai lăuntric, sunt numiți îngeri interiori și superiori; iar cerurile pe care le formează sunt numite ceruri lăuntrice și superioare. Ei sunt numiți superiori și inferiori pentru că acești termeni sunt echivalenți cu interior și exterior.

(23)

Dragostea celor ce sunt în împărăția celestă e numită dragoste celestă; iar dragostea celor din împărăția spirituală e numită dragoste spirituală. Dragostea celestă e dragoste pentru Dumnezeu, iar dragostea spirituală e milă pentru aproape. Și cum tot binele e legat de dragoste (căci ceea ce e iubit e considerat bine), așijderea binele unei împărății e numit celest, iar binele celeilalte spiritual. Este deci evident, cum se disting aceste două împărății una de cealaltă, la fel ca binele ce se revarsă din dragostea lui Dumnezeu și binele ce se revarsă din mila pentru aproape; și întrucât cel dintâi este bine lăuntric, iar dragostea lui Dumnezeu e dragoste lăuntrică, îngerii celești sunt numiți îngeri interiori și superiori.

(24)

Împărăția celestă este numită și împărăția clericală a lui Dumnezeu, iar în *Cuvânt* „casa” Lui; împărăția spirituală e numită împărăția regală a lui Dumnezeu, iar în *Cuvânt* „tronul” lui.

Dumnezeu a fost numit în lume Iisus pentru a i se arăta natura Sa Celestă Divină, și Hristos, pentru a i se arăta natura Sa Spirituală Divină. cosmic-people.com

(25)

Îngerii din împărăția celestă a lui Dumnezeu îi întrec cu mult în înțelepciune și slavă pe îngerii din împărăția Sa spirituală, pentru că ei primesc Sfera Divină a lui Dumnezeu mai adânc; pentru că viețuiesc iubindu-L pe El și sunt deci mai aproape și mai uniți cu El. Ei sunt astfel deoarece au primit și continuă să primească nemediat adevărurile divine în viața lor și nu ca cei spirituali, mai întâi prin memorie și gânduri; deci ei au aceste adevăruri înscrise în inimile lor; le simt și le văd în interiorul lor și niciodată nu deliberează dacă sunt sau nu astfel. Ei sunt asemenea celor descriși în Ieremia: „**Voi pune legea înlăuntrul lor și o voi scrie în inimile lor. Nici unul nu va mai învăța pe aproapele său sau pe fratele său zicând: «Cunoaște pe Domnul». Ci toți Mă vor cunoaște de la cel mai mic până la cel mai mare**” (31: 33, 34) ; și sunt numiți în Isaia: „**Ucenicii Domnului**” (54: 13). El însuși povățuiește în Ioan (6: 45, 46) că „**Ucenicii Domnului sunt cei învățați de Dumnezeu**”.

(26)

S-a spus că îngerii celești îi întrec pe ceilalți în înțelepciune și slavă pentru că au primit și continuă să primească adevărurile Divine în viața lor în mod nemediat; căci de îndată ce le aud, ei voiesc și făptuiesc după ele, și nu le păstrează în memorie ca mai apoi să reflecteze dacă sunt sau nu adevărate. Asemenea îngeri știu pe loc prin influența Divină a lui Dumnezeu dacă ceea ce aud este adevărul; pentru că Dumnezeu exercită o influență directă asupra voinței omului și prin voința acestuia o influență indirectă asupra gândului său; sau, ceea ce e același lucru, Dumnezeu exercită o influență directă asupra binelui și prin bine una indirectă asupra adevărului; căci acela e numit bine ce sălășluiește în voință și deci se transformă în faptă, iar acela e numit adevăr care își are locul în memorie și în acest fel e făcut obiect al gândirii. Evident, întregul adevăr e transformat în bine și sădit în dragoste imediat ce pătrunde în voință; dar atâta timp cât adevărul se află în memorie și deci în gând, el nu devine bine, nici nu are viață, nici nu e făcut proprietatea unui om; pentru că omul e om datorită voinței și înțelegerii ce provine din ea, și nu datorită înțelegerii sale separate de voință.

(27)

Există o asemenea diferență între îngerii împărăției celeste și cei ai împărăției spirituale încât ei nici nu sălășluiesc împreună, nici măcar nu se adună laolaltă. Ei pot comunica numai prin intermediul unor societăți angelice numite celest-spirituale, iar prin acestea împărăția celestă o influențează pe cea spirituală. Prin urmare, deși cerul e împărțit în două împărății, este totuși unul, pentru că Dumnezeu aduce mereu astfel de îngeri intermediari prin care ei pot comunica și sunt astfel uniți.

(28)

Deoarece multe vor fi spuse de acum încolo despre îngerii din aceste două împărății, unele detalii au fost omise aici.

(6)

Există trei ceruri

(29)

Există trei ceruri complet diferite unul de altul; cel lăuntric sau al treilea, cel din mijloc sau al doilea și cel mai de jos sau primul cer. Ele urmează unul după altul în ordine și sunt legate

reciproc precum partea superioară a unui om, numită cap, partea mijlocie sau corpul și cea inferioară sau picioarele; sau ca etajele: superior, mijlociu și inferior ale unei case. Sfera Divină se naște și descinde din Dumnezeu în aceeași ordine. În consecință, ca rezultat necesar al ordinii, cerul este întreit.

(30)

Mintea omului, cu regiunile sale superioare și inferioare, este făcută după aceeași ordine. Ea are o regiune internă, alta de mijloc și una externă; căci atunci când omul a fost creat, toate componentele Ordinii Divine au fost concentrate în el, deci a fost făcut Ordine Divină în formă și prin urmare un rai în miniatură. Pe acest considerent, omul comunică cu cerul prin regiunile interne ale minții sale și ajunge în rândul îngerilor după moarte, printre cei din cerul lăuntric, de mijloc sau exterior, în funcție de felul în care a receptat binele și adevărul Divin de la Dumnezeu în timpul vieții lumești.

(31)

Sfera Divină ce se revarsă din Dumnezeu și e primită în cerul lăuntric sau cel deal treilea, e numită celestă și deci îngerii de acolo sunt numiți celești. Sfera Divină ce se revarsă din Dumnezeu și e primită în cel de-al doilea cer sau cel de mijloc, e numită spirituală și deci îngerii de acolo sunt îngeri spirituali; dar Sfera Divină ce se revarsă din Dumnezeu și e primită în cerul de jos sau primul cer e numită naturală. Cu toate acestea, sfera naturală a acelui cer nu e ca cea a lumii, ci are în ea ceea ce e spiritual și celest, astfel, acel cer este numit spiritual-natural și celest-natural, iar îngerii de acolo spirituali-naturali și celești-naturali. Spiritual-naturali sunt numiți cei ce primesc influența Divină prin cerul de mijloc sau cel de-al doilea care e cerul spiritual; celești-naturali sunt numiți cei care o primesc prin intermediul cerului intern sau cel de-al treilea, adică cerul celest. Îngerii spirituali-naturali și cei celeștinaturali sunt diferiți între ei, însă cu toate acestea formează un singur cer pentru că sunt de același grad.

(32)

În fiecare cer există o regiune internă și una externă. Cei ce sunt în regiunea internă sunt numiți îngeri interni, iar cei din regiunea externă sunt numiți îngeri externi. Regiunile interne și externe în ceruri sau în fiecare cer sunt precum Voința și înțelegerea în om, regiunea internă corespunzând voinței iar cea externă înțelegerii. Întreaga putere de voință e asociată cu „activitatea intelectuală, pentru că una nu poate exista fără cealaltă. Puterea de voință poate fi comparată cu o flacără iar activitatea intelectuală cu lumina provenită de la ea.

(33)

Ar trebui să se înțeleagă clar că ceea ce determină cerul în care se află fiecare înger este mintea sa interioară; deoarece cu cât își deschid mai mult mintea către Dumnezeu, cu atât mai lăuntric este cerul în care sălășluiesc. Există la fiecare, fie înger, spirit sau om, trei grade ale minții interioare. Doar cei la care gradul al treilea este deschis trăiesc în cerul cel mai din interior. Celor cărora le este deschis gradul al doilea sunt în cerul din mijloc; iar cei la care le este deschis primul grad se află în cel mai de jos cer. Mintea interioară e deschisă de primirea Binelui Divin și a Adevărului Divin. Cei ce sunt înrăuriți de adevărurile Divine și le acceptă direct în viața lor, adică în voință și apoi în faptă, se află în cerul lăuntric sau cel de-al treilea, ocupând acolo o poziție după măsura în care receptează binele din dragostea de adevăr. Cei ce nu acceptă direct Adevărurile Divine în voință, ci în memorie și înțelegere și astfel voiesc și făptuiesc după acestea, se află în cerul din mijloc sau cel de-al doilea; în timp ce cei ce duc o viață morală și cred într-o Ființă Divină fără a dori prea mult să se instruiască sunt în cerul cel mai de jos sau primul cer. Este deci evident că stările mentale constituie raiul și că raiul se află în toți dar nu fără implicarea fiecăruia, cum Dumnezeu însuși ne învață când spune: **„Împărăția lui Dumnezeu nu va veni în chip văzut. Și nici nu vor**

zice: Iată-o aici sau acolo. Căci, iată, împărăția lui Dumnezeu este înăuntrul vostru.”
(Luca 17: 20, 21) .

(34)

De asemenea, întreaga perfecțiune crește către centru și scade către circumferință, pentru că lucrurile interioare sunt mai aproape de Natura Divină și mai pure în ele însele; iar lucrurile exterioare sunt mai departe de Natura Divină fiind în ele mai greoaie. Perfecțiunea angelică constă în inteligență, înțelepciune, dragoste, în orice alt bine și în fericirea provenită de aici, dar nu în fericire separată de acestea; pentru că fără ele, fericirea e exterioară și nu interioară. Din moment ce îngerii din cerul lăuntric au mințile deschise în al treilea grad, perfecțiunea lor o depășește cu mult pe cea a îngerilor din cerul de mijloc ale căror minți sunt deschise doar în al doilea grad. La fel, perfecțiunea îngerilor din cerul de mijloc o depășește pe cea a îngerilor din cerul cel mai de jos.

(35)

Din pricina acestei distincții, un înger dintr-un anumit cer nu se poate asocia cu îngeri ce aparțin altui cer; adică nici unul nu poate urca dintr-un cer inferior, nici coborî dintr-unul superior. Oricare urcă dintr-un cer inferior spre unul superior este pătruns de o anxietate dureroasă și nu-i poate vedea pe cei de acolo, cu atât mai puțin să le vorbească; iar cel ce coboară dintr-un cer superior spre unul inferior e deposedat de înțelepciune, se încâlcește la vorbă și e cuprins de disperare.

Au existat anumiți îngeri din cerul de jos care nu știau că cerul își are locul în mințile îngerilor și crezând că ar trebui să pătrundă într-o fericire cerească mai înaltă, au intrat într-un cer al îngerilor superiori. Li s-a permis să o facă. Dar ajunși acolo, deși au cercetat în jur și au simțit o puternică prezență, nu au putut vedea pe nimeni; pentru că mințile interioare ale străinilor nu erau deschise în același grad ca cele ale îngerilor de acolo, și ca atare nici vederea lor. În scurt timp au fost cuprinși de o asemenea suferință sufletească încât abia și-au putut da seama dacă mai trăiesc sau nu; așa că s-au grăbit să se întoarcă în cerul din care veneau, bucurându-se să revină printre proprii lor camarazi, jurând să nu mai râvnească fericiri mai înalte decât cele în acord cu viața lor.

De asemenea, am văzut alții cărora li s-a permis să coboare dintr-un cer mai înalt; și ei au fost deposezați de înțelepciunea lor într-atât încât nu mai cunoșteau natura propriului lor cer. Cu totul altfel stau lucrurile când Dumnezeu, cum adesea se întâmplă, ridică îngeri dintr-un cer inferior într-unul superior, ca ei să-i poată vedea măreția; pentru că atunci, ei sunt pregătiți dinainte și sunt înconjurați de îngeri intermediari prin care pot comunica cu cei în rândul cărora vor ajunge. Faptele acestea dovedesc că cele trei ceruri sunt foarte diferite între ele.

(36)

Toți cei ce se află în același cer însă, se pot asocia liber între ei și plăcerea însoțirii lor e în acord cu afinitatea bunătații lor; dar despre aceasta, curând se va spune mai mult.

(37)

Deși cerurile sunt atât de diferite încât îngerii unui cer nu se pot asocia cu îngerii altuia, Dumnezeu unește toate aceste ceruri prin operația directă sau indirectă a influenței Sale Divine; el operează direct din El în toate cerurile, și indirect, dintr-un cer în altul; și așa El formează cele trei ceruri într-un întreg și menține toate lucrurile în legătură, de la primul la ultimul, astfel încât nimic nu e lăsat în afară; pentru că orice lucru ce nu este conectat la Cauza Primă prin legături intermediare nu poate subzista, ci s-ar risipi și ar dispărea în neant.

(38)

Cel ce e străin de natura Ordinii Divine, în privința gradelor, nu poate pricepe în ce fel sunt cerurile diferite, nici măcar ce se înțelege prin omul intern sau extern. Cei mai mulți oameni din lume privesc lucrurile interioare și exterioare sau superioare și inferioare doar ca pe ceva continuu sau care trece gradual de la un stadiu mai pur spre unul mai puțin pur. Dar lucrurile interioare și exterioare nu sunt continue, ci distincte.

Gradele sunt de două feluri - cele continue și cele ce nu sunt continue. Gradele continue pot fi comparate cu pâlirea treptată a luminii născută dintr-o flacără, până ce se pierde în obscuritate; sau cu pierderea graduală a clarității pe măsură ce privirea trece de la lucrurile luminate la cele aflate în umbră; sau cu creșterea purității atmosferei de la regiunile joase în sus. Toate aceste grade sunt determinate de distanță.

Gradele ce nu sunt continue, ci distincte, diferă între ele precum diferă ceea ce e înainte și după sau cauza și efectul sau ceea ce produce și ceea ce e produs. Oricine studiază acest subiect va observa că în fiecare lucru din lume, atât în general cât și în particular, există astfel de grade de producere și compoziție; astfel, dintr-un lucru e produs un altul și din acela un al treilea și așa mai departe.

Cel ce nu reușește să înțeleagă aceste grade nu va putea pricepe nici diferența dintre cele câteva ceruri, nici cea dintre facultățile interioare și exterioare ale omului, nici distincția între lumea naturală și cea spirituală, nici cea între spiritul omului și trupul său. În consecință nu va înțelege nici natura și originea corespondențelor și reprezentărilor, nici natura influxului Divin. Oamenii senzuali nu pot înțelege aceste distincții pentru că ei presupun că totul crește și descrește, chiar în privința continuității acestor grade; și astfel ei nu-și vor putea forma o concepție diferită despre ce e spiritual față de ceva mai degrabă pur natural. Așa că ei rămân în afara porții și sunt foarte lipsiți de inteligență.

(39)

În concluzie, un anumit mister poate fi legat de îngerii celor trei ceruri, ce nu a mai pătruns în mintea nimănui, pentru că nimeni nu a înțeles înainte natura gradelor. Există în fiecare înger și, de asemenea, în fiecare om, un grad sau o regiune centrală ori superioară a minții în care Sfera Divină a lui Dumnezeu se revarsă mai întâi sau mai direct și care reglează și celelalte regiuni ale minții ce urmează în succesiunea Ordinii Divine. Acest grad central sau înalt poate fi numit intrarea lui Dumnezeu în îngeri sau oameni și locul special în care El trăiește în aceștia. Datorită acestui grad central sau înalt, omul este om și se deosebește de animale, care nu îl posedă. De aceea, spre deosebire de animale, omul, respectând facultățile înalte ale întregii sale minți, poate fi ridicat de Dumnezeu către El, poate crede în El, îl poate iubi și deci îl poate vedea; și poate primi inteligență și înțelepciune și poate vorbi rațional; tot astfel el trăiește în eternitate. Dar aranjamentele și proviziile făcute de Dumnezeu în această regiune centrală a minții nu pot fi înțelese limpede de orice înger pentru că ei se află deasupra sferei Lui de gândire și transcend înțelepciunea lui.

(40)

Acestea sunt aspectele generale legate de cele trei ceruri, iar în cele ce urmează vom vorbi despre fiecare cer în particular.

(7)

Cerul e format din nenumărate societăți

(41)

Îngerii unui cer nu se află toți împreună într-un loc, ci sunt împărțiți în societăți mai mari sau mai mici în acord cu excelenta variabilă a dragostei și credinței lor. Cei al căror bine e similar, formează o societate. Există o varietate infinită de bine în ceruri iar caracterul fiecărui înger e determinat de propriul său bine.

(42)

Societățile angelice din ceruri se află de asemenea la distanță unele de altele, după diferența generală și specifică a bunătății fiecăruia; pentru că distanța în lumea spirituală se trage doar din diferența dintre stările mentale, și deci, în ceruri, din diferența dintre felurile de dragoste. Cei ce sunt foarte diferiți sunt la distanțe mai mari unii de alții iar cei ce diferă puțin între ei sunt apropiați, pentru că similaritatea îi aduce împreună.

(43)

Toți îngerii dintr-o societate se deosebesc unul de altul într-o manieră similară. Cei mai apropiați de perfecțiune, adică cei ce sunt mai buni și mai iubitori, mai inteligenți și mai înțelepți, se află în centru; iar cei ce sunt mai puțin astfel se află în jurul centrului la o distanță determinată de gradul în care scade perfecțiunea lor. Sunt precum lumina ce descrește în intensitate dinspre centru spre circumferință. Cei ce se află în centru sunt de asemenea scăldați în cea mai puternică lumină, iar cei dinspre circumferință într-o lumină din ce în ce mai slabă.

(44)

Îngerii cu un caracter similar sunt aduși laolaltă spontan; pentru că în compania celor asemănători cu ei, se simt ca și cum ar fi acasă printre ai lor, pe când cu alții se simt ca și cum ar fi cu străini și departe de casă. Când sunt printre cei asemănători lor, se simt în libertate deplină și deci se bucură perfect de viața lor.

(45)

De aici reiese clar că bunătatea îi aduce pe toți locuitorii raiului împreună, și că ei sunt deosebiți în funcție de calitățile lor. Totuși nu îngerii sunt cei ce se adună în aceste societăți, ci Dumnezeu, Sursa întregului bine îi adună. El îi conduce, îi unește, îi aranjează și îi lasă în libertate atâta timp cât trăiesc în bine; și astfel îi aduce pe toți la viața propriei Sale iubiri, credințe, inteligențe și înțelepciuni și deci la fericire.

(46)

Mai mult, toți cei ce se aseamănă în bunătate se cunosc între ei deși nu s-au mai întâlnit niciodată înainte, exact cum oamenii din lume își cunosc rudele și prietenii; pentru că singurele relații, afinități și prietenii în viața lor de apoi sunt acelea de natură spirituală, adică cele ce sunt rezultatul dragostei și credinței. Mi-a fost permis să văd aceste lucruri când am plutit în spirit, detașat de trup, în compania îngerilor. În asemenea momente, unii dintre ei îmi păreau cunoscuți de parcă îi știam din copilărie, iar alții îmi păreau destul de străini; primii se aflau într-un stadiu spiritual asemănător cu al meu, iar ceilalți într-un stadiu diferit.

(47)

Toți cei ce formează o societate angelică seamănă la trăsături în general însă au diferențe individuale. Felul în care o asemănare generală admite într-o anumită măsură astfel de variațiuni particulare, poate fi înțeles prin cazuri similare din lume. E binecunoscut faptul că fiecare rasă umană poate fi recunoscută și diferențiată de alte rase, datorită unor asemănări generale ale feței și ochilor; cu atât mai mult când e vorba de o anumită familie. În ceruri însă acest lucru e văzut la un grad mai mare de perfecțiune, pentru că toate sentimentele lăuntrice apar și strălucesc pe față, a cărei frumusețe e expresia exterioară a acelor sentimente; o trăsătură ce nu ar corespunde sentimentelor nu poate exista în rai.

Mi-a fost de asemenea arătat în ce fel variază asemănarea generală la indivizii unei societăți. Mi-a apărut o față de înger ale cărei trăsături variau în funcție de sentimentele de bine și adevăr existente în cei ce se află într-o anumită societate. Aceste variații au continuat pentru mult timp și am observat că o anumită linie a trăsăturilor s-a păstrat ca model general pentru celelalte care nu erau nimic altceva decât variațiunile și derivațiile celei dintâi. Prin această față mi-au fost arătate și sentimentele întregii societăți în acord cu care se află membrii ei; deoarece, cum tocmai am observat, fețele îngerilor exprimă mentalitatea lor și sentimentele ce izvorăsc din dragostea și credința lor.

(48)

Pe baza acestui fapt, un înger ce excelează în înțelepciune observă imediat caracterul altuia după fața sa; căci nimeni din ceruri nu-și poate folosi trăsăturile cu scopul de a-și ascunde gândurile, și este aproape imposibil să minți și să înșeli prin abilitate și ipocrizie. Câteodată, se întâmplă ca ipocriții să se insinueze în societățile angelice, învățând să-și ascundă stările mentale lăuntrice și să expună o aparență în armonie cu binele membrilor acelor societăți și deci să-și dea denumirea de îngeri ai luminii. Dar ei nu pot rămâne acolo mult timp pentru că încep să simtă un zbucium și un chin adânc și să pălească, datorită vieții de natură opusă ce se scurge în ei și care îi influențează; așadar ei cad în iadul locuit de cei asemenea lor și nu mai doresc a urca din nou. Aceștia sunt ca oamenii găsiți printre musafirii prezenți la ospăț, care nu aveau pe ei straie de nuntă (Matei 22: 11 și versetele ce urmează).

(49)

Toate societățile cerului comunică între ele, deși nu chiar prin contact direct, căci puțini pleacă din societățile lor spre altele; deoarece a-și părăsi propria societate este echivalent cu a se părăsi pe sine sau a-și părăsi propria-i viață, intrând în alta care nu e atât de potrivită; oricum, toți comunică printr-o extensie a sferei ce înaintează din viața fiecăruia. Sfera vieții lor este sfera sentimentelor lor de dragoste și credință. Această sferă iradiază departe și larg în societățile din jur, și cu atât mai departe și mai larg cu cât sentimentele sunt mai adânci și mai perfecte; și deci îngerii au inteligență și înțelepciune în proporție cu extensia acestei difuzii. Cei ce se află în mijlocul cerului lăuntric își difuzează sfera în întregul rai și deci în cer există o comunicare a întregului cu fiecare individ și a fiecărui individ cu întregul. Dar despre această iradiere se va vorbi mai pe larg când vom trata forma cerească în care sunt aranjate societățile angelice și când vom vorbi despre înțelepciunea și inteligența îngerilor; căci întreaga difuzie a sentimentelor și a gândurilor se face după acea formă.

(50)

S-a spus mai sus că în ceruri există societăți mai mari și mai mici. Cele mai mari sunt alcătuite din puzderii de îngeri, cele mici din câteva mii, iar cele mai mici din câteva sute. Există și câțiva îngeri ce trăiesc retrași, în case separate cu familiile lor; dar deși trăiesc astfel, sunt totuși rânduiți în același fel ca cei ce trăiesc în societăți, cei mai înțelepți aflându-se în mijloc iar cei mai simpli spre margine. Ei sunt mai aproape de cârmuirea Divină a lui Dumnezeu și sunt cei mai buni dintre îngeri.

(8)

Fiecare societate este un rai la o scară mai mică și fiecare înger e un rai în miniatură

(51)

Fiecare societate este un rai la o scară mai mică și fiecare înger e un rai în miniatură pentru că binele dragostei și al credinței constituie raiul și acest bine există în fiecare societate a raiului și în fiecare înger al acestor societăți. Nu are importanță că acest bine este peste tot diferit și variat căci el este totuși binele cerului. Diferența constă doar în faptul că raiul are o calitate într-un loc și o altă într-un alt loc. Se spune deci, când cineva este luat întruna din societățile raiului, că s-a dus în cer, și fiecare în propriul său cer. Toți cei din viața de apoi știu asta iar cei ce stau în afara sau dedesubtul raiului și privesc de la distanță societățile îngerilor, pot spune că raiul este aici sau acolo. Cazul poate fi comparat cu cel al lorzilor, ofițerilor și curtenilor dintr-un palat sau o curte regală, care, deși trăiesc separați în apartamentele și camerele lor, unul mai sus și altul mai jos, se află totuși laolaltă într-un palat sau o curte, pregătiți să-l slujească pe rege după puterile lor. Asta arată ce se înțelege prin cuvintele lui Dumnezeu: „**În casa Tatălui Meu sunt multe locașuri.**” (Ioan 14: 2) sau prin „**locuitorii raiului**” sau „**cerurile cerurilor**” în Prooroci.

(52)

Că fiecare societate este un rai la o scară mai mică reiese din faptul că fiecare societate e alcătuită sub o formă cerească ca cea a întregului rai. În rai, cei mai străluciți trăiesc în centru, iar de jur împrejurul lor până spre limite se află, într-o ordine mai puțin perfectă, cei mai puțin străluciți, cum se poate vedea și în capitolul precedent (n. 43). Același lucru reiese și din faptul că Dumnezeu îi îndrumă pe toți cei din rai, ca și cum ar fi un singur înger, și asemenea, pe toți cei din fiecare societate. Astfel, o întreagă societate angelică poate apărea sub forma unui singur înger, cum mi-a îngăduit Dumnezeu să văd. Când Dumnezeu Însuși apare în mijlocul îngerilor, nu apare în complexitatea Sa ci ca o Unică Ființă sub formă angelică. Dumnezeu este deci numit înger în *Cuvânt*, la fel numindu-se și o întreagă societate. Mihail, Gavril și Rafael nu sunt decât societăți angelice numite astfel din cauza funcțiilor pe care le îndeplinesc.

(53)

Cum o întreagă societate nu e decât un rai la o scară mai mică, la fel, fiecare înger e un rai în miniatură; asta pentru că raiul nu se află în afara îngerului ci e înăuntrul său. Regiunile lăuntrice ale minții lui sunt orânduite după forma raiului și deci sunt adaptate pentru primirea tuturor elementelor raiului ce există în afara sa. Pe acestea le primește după calitatea binelui ce se află în el de la Dumnezeu. Prin urmare, un înger e, de asemenea, un rai.

(54)

În nici un caz nu poate fi spus că raiul se află în afara cuiva, ci doar că este în el; fiecare înger participă la raiul din jurul său în virtutea raiului ce se află în el. Acest lucru arată clar cât de mult se înșeală cel ce crede că a te înălța la ceruri înseamnă doar a fi ridicat printre îngeri, indiferent de natura vieții tale interioare, și că raiul poate fi accesibil tuturor prin milă necondiționată; adevărul este că dacă raiul nu se află și într-o persoană, nimic din raiul ce o înconjoară nu o poate pătrunde, nici nu poate fi primit de către aceasta. Mulți îmbrățișează această credință și pentru acest motiv pot fi aduși în rai, dar odată ajunși acolo, viața lor interioară fiind contrară celei a îngerilor, gândurile li se întunecă până ce ajung neghiobi, iar voința le e atât de zdruncinată încât se poartă ca nebunii. Într-un cuvânt, dacă cei ce au trăit în răutate ajung în rai, se sufocă și se zbat asemenea peștilor scoși din apă pe uscat; sau asemenea animalelor în vid. Este deci evident că raiul nu se află în afara omului, ci în el.

(55)

O dată ce toți primesc raiul din afara lor în funcție de natura raiului din interior, îl primesc și pe Dumnezeu în același fel, pentru că Sfera Divină a lui Dumnezeu formează raiul. Iar când Dumnezeu se arată în vreo societate, se arată în acord cu natura binelui acelei societăți, și deci niciodată la fel în două societăți diferite. Nu pentru că această diversitate se află în Dumnezeu, ci în cei care îl văd în lumina propriului lor bine. De asemenea, îngerii sunt

influențați la vederea lui Dumnezeu după felul dragostei lor; acei ce îl iubesc mai adânc, sunt mai adânc afectați; iar cei ce îl iubesc mai puțin, sunt afectați într-o mai mică măsură; pe când cei răi ce se află în afara raiului sunt îngroziți de prezența Lui. Când Dumnezeu se arată într-o societate, apare ca un înger; dar este clar distins de ceilalți îngeri prin Divinitatea ce strălucește din El.

(56)

De asemenea, raiul există pretutindeni unde Dumnezeu este cunoscut, adorat și iubit. Varietatea felurilor în care El este venerat, existentă datorită varietății binelui în societăți diferite, nu e un dezavantaj ci un lucru benefic; căci perfecțiunea raiului este rezultatul acelei varietăți. Este dificil de explicat limpede cum de perfecțiunea raiului este rezultatul varietății fără a folosi termeni ai lumii învățate; dar cu ajutorul lor vom putea explica cum un întreg perfect e format din părți diferite. Fiecare întreg e format din părți diferite, pentru că un întreg ce nu ar fi astfel compus nu ar fi nimic, neavând nici o formă și deci nici o calitate; dar când un întreg e compus din părți distincte iar acestea sunt ordonate într-o formă perfectă, astfel încât fiecare parte să se potrivească cu celelalte printr-o înțelegere armonioasă, atunci e perfect. Raiul e un întreg compus din părți distincte aranjate în cea mai perfectă formă, pentru că forma cerească e cea mai perfectă dintre toate.

E evident că întreaga perfecțiune își are originea în armonia părților, din toată frumusețea, plăcerea și încântarea ce influențează atât simțurile cât și mintea: acestea există și nu izvorăsc din altă sursă decât din îngemănarea și armonia multor părți îngemănate și armonioase, atât într-o ordine co-existentă cât și succesivă, și nu dintr-un întreg fără astfel de părți. De aici proverbul că varietatea e fermecătoare, și e știut că farmecul său depinde de natura varietății. Din toate acestea se poate vedea ca într-o oglindă cum perfecțiunea rezultă din varietate, chiar și în ceruri; pentru că din lucrurile ce există în lumea obișnuită, doar cele din lumea spirituală pot fi văzute ca într-o oglindă.

(57)

Orice s-a spus despre rai poate fi de asemenea spus despre biserică, pentru că biserica e raiul Domnului pe pământ. Există multe biserici și totuși fiecare e numită biserică și este biserică atâta timp cât binele dragostei și al credinței domnește într-însa; și aici Dumnezeu face din părți diferite un întreg și deci o biserică din mai multe biserici.

Același lucru poate fi spus și despre membrii bisericii în particular, pentru că se spune despre biserică, în general, că se află înăuntrul și nu în afara omului; și fiecare om în care Dumnezeu e prezent în binele dragostei și al credinței este el însuși o biserică.

Orice s-a spus despre un înger ce poartă raiul în interiorul său poate fi spus și despre un om ce poartă biserica în el, pentru că este o biserică în miniatură precum un înger e un rai în miniatură; într-adevăr se poate spune că un om ce poartă biserica în el este la rândul lui un rai la fel ca un înger, deoarece omul a fost creat să se înalțe la ceruri și să devină înger; astfel, cel ce primește bine de la Dumnezeu este un om-înger.

Aici ar fi bine să menționăm ce are omul în comun cu îngerii și ce are el și nu au îngerii. Omul are în comun cu îngerii mintea sa interioară, care la fel ca a lor, e făcută după asemănarea raiului, și deci devine asemănător raiului atâta timp cât trăiește în binele dragostei și al credinței. Ceea ce are omul iar îngerii nu posedă, este mintea sa exterioară ce, spre diferență, e formată după asemănarea lumii, și în măsura în care își trăiește viața în bunătate, lumea din el e subordonată raiului și e condusă de rai; și atunci Dumnezeu e prezent în amândouă la fel cum e prezent în raiul Lui; Dumnezeu e prezent pretutindeni în propria Lui Ordine Divină deoarece Dumnezeu e ordine.

(58)

În ultimul rând trebuie observat că, atunci când un om poartă raiul într-însul, mintea sa e cerească nu numai ca întreg dar și în fiecare detaliu al ei; pentru că cel de-al doilea fel e asemănător primului. Acest lucru reiese din faptul că fiecare e propria sa dragoste precum este și propria sa dragoste călăuzitoare; dragostea călăuzitoare rânduiește cele mai diferite particularități și induce pretutindeni o asemănare cu sine. În ceruri, dragostea călăuzitoare e dragoste pentru Dumnezeu, deoarece acolo Dumnezeu e iubit mai presus de toate. Așadar acolo, Dumnezeu e întreg în întreg; El își împarte influența către toți îngerii, îi așează în ordine dreaptă, și îi face asemenea Lui, formând raiul prin propria-i prezență. Deci un înger e un rai în miniatură, o societate e un rai la o scară mai largă și întregul societăților luate împreună constituie un rai la cea mai mare scară. Că raiul e format de Sfera Divină a lui Dumnezeu și că El este întreg în întreg, poate fi văzut mai sus (n. 7-12).

(9)

Întregul rai privit colectiv are formă umană

(59)

Faptul că raiul privit colectiv are formă umană e un mister încă neînțeles în lume, dar perfect cunoscut în ceruri. Cunoașterea acestui adevăr în toate detaliile sale este fundamentul inteligenței angelice; și mulți alții depind de acest adevăr, care, lipsiți de el ca fundament comun nu pot pătrunde clar și distinct în ideile lor. Îngerii știu că toate cerurile și societățile lor au formă umană, și astfel numesc raiul Marele Om și Om Divin. Divin pentru că Sfera Divină a lui Dumnezeu formează raiul (vezi mai sus, n. 7-12).

(60)

Cei ce nu au o idee clară despre lucrurile spirituale și cerești sunt incapabili să vadă că ele au formă și asemănare umană. Ei cred că elementele pământești și materiale ce alcătuiesc trupul uman îi fac pe oameni ceea ce sunt și că, fără acestea, omul nu este om. Dar să-i facem să știe că omul nu e om datorită trupului său, ci doar pentru că poate înțelege ce e adevărat și poate dori ce e bine. Aceste puteri spirituale și cerești îl fac pe el om. Pe lângă aceasta, e bine știut că individualitatea unui om depinde de natura voinței și înțelegerii sale; și, de asemenea, poate fi văzut că trupul său pământesc e făcut pentru a servi voința și înțelegerea sa în lume și pentru a fi folosit și la comanda lor în sfera ultimă a naturii. Din acest motiv, trupul nu face nimic de unul singur, ci e în mod absolut controlat de înțelegere și voință; deci tot ceea ce un om gândește exprimă prin limbă și gură și orice voiește face prin trupul și membrele sale, astfel încât înțelegerea și voința sunt cele ce acționează și nu trupul de unul singur. Este deci evident că voința și înțelegerea îl formează pe om și că ele au formă umană deoarece acționează asupra celor mai infime părți ale trupului, la fel cum ceea ce e lăuntric acționează asupra exteriorului; deci, în virtutea acestor puteri, omul e numit om lăuntric și spiritual. Însuși raiul este un astfel de om în cea mai grandioasă și mai perfectă formă.

(61)

Aceasta fiind ideea angelică despre om, îngerii nu dau atenție faptelor sale trupești ci doar voinței prin care trupul făptuiește; ei numesc voința omului - omul însuși; și înțelegerea de asemenea, atâta timp cât acționează la unison cu voința.

(62)

Îngerii nu văd totuși raiul ca întreg în forma unui om, deoarece întregul său este prea vast pentru a îl putea cuprinde cu vederea, dar văd societăți îndepărtate, formate din multe mii de

îngerii, ca unul cu această formă; și dintr-o parte, o astfel de societate angelică, ei deduc întregul, deci totalitatea raiului. Căci în cea mai perfectă formă, întregul e similar cu părțile, iar părțile cu întregul, singura diferență dintre ele fiind aceea că diferă în magnitudine. Îngerii spun că întregul rai apare în ochii Domnului precum le apare lor o singură societate, deoarece Ființa Divină din lăcașul Său lăuntric și suprem vede totul.

(63)

Datorită formei sale umane, raiul e condus de Dumnezeu la fel cum e condus un singur om, adică asemenea unui întreg. E bine știut că trupul unui om e format dintr-o mare varietate de părți, atât în general cât și în particular - în general din membre, organe și viscere; iar în particular din nenumărate fibre, nervi și vase sanguine, adică membri în membri și părți în părți - totuși, omul, când se mișcă, o face ca unul. La fel și raiul sub conducerea lui Dumnezeu.

(64)

Toate lucrurile diferite acționează în om ca unul pentru că nu există nimic în el care să nu contribuie la o bună funcționare sau care să nu fie de vreun folos. Întregul folosește părțile iar părțile folosesc întregul; căci întregul este format din părți, iar părțile formează întregul; și în acest fel ele se ajută reciproc și sunt combinate într-o astfel de formă încât toate, luate atât general cât și individual, privesc binele întregului. De aceea acționează ca unul.

Toate părțile raiului funcționează în exact aceeași formă, pentru că toate sunt adunate laolaltă după folosul pe care îl aduc, și deci cei ce nu sunt de folos comunității sunt alungați din rai, fiind străini naturii sale. A fi folositor înseamnă a dori bunăstarea celorlalți pentru binele comun; și a nu fi folositor înseamnă a dori bunăstarea celorlalți nu pentru binele comun ci pentru cel propriu. Aceștia din urmă sunt cei ce se iubesc pe sine mai presus de orice; dar primii îl iubesc pe Dumnezeu deasupra tuturor lucrurilor. De aceea locuitorii raiului acționează ca unul, iar asta nu vine de la ei ci de la Dumnezeu; ei Îl privesc ca Unică Sursă a tuturor lucrurilor și privesc împărăția Lui ca binele comun ce trebuie apărat. Asta se spune prin cuvintele lui Dumnezeu: **„Căutați mai întâi împărăția lui Dumnezeu și dreptatea Lui și toate acestea se vor adăuga vouă.”** (Matei 6. 33). A-i căuta dreptatea înseamnă a căuta binele Lui.

Cei din lume ce iubesc binele țării lor mai mult decât al lor propriu și binele aproapelui ca pe al lor, sunt cei ce în viața de apoi caută și găsesc împărăția lui Dumnezeu, pentru că acolo, împărăția lui Dumnezeu ține locul țării lor; iar cei ce țin la a face bine altora, nu pentru sine, ci pentru a face bine, își iubesc aproapele, deoarece în rai aproapele este binele. Toți cei asemănători se află în Marele Om, adică în rai. andele-nebe.cz

(65)

Raiul, ca întreg, are formă umană fiind un om spiritual-divin în cea mai măreață întruchipare, chiar respectându-i contururile, și astfel, raiul e împărțit, asemenea omului, în diferite componente și părți ca cele ale omului, numite în mod similar. Îngerii știu în care parte se află fiecare societate, și spun că o anumită societate este în cap sau în cutare provincie din cap; o alta în piept sau într-o regiune, a pieptului; iar alta în șale sau într-o provincie a șalelor; și așa mai departe. În general cerul superior sau cel de-al treilea formează capul până la gât; cerul de mijloc sau cel de-al doilea formează pieptul până la șale și genunchi; iar primul sau cel inferior formează picioarele până la tălpi și brațele până la degete; căci brațele și mâinile sunt ultimele părți ale omului deși sunt plasate lateral. Este deci evident de ce există trei ceruri.

(66)

Spiritele din partea de jos a raiului rămân foarte uimite când aud și văd ca există regiuni inferioare și superioare ale raiului; ele poartă aceeași idee ca omul din lume, presupunând că raiul nu are decât regiuni superioare, și nu știu că poziția cerurilor e asemenea poziției membrelor, organelor și părților interioare din om, dintre care unele se află deasupra iar altele dedesubt; sau ca poziția fiecărui membru, organ sau parte interioară, dintre care unele sunt înăuntru iar altele la exterior. Așadar ele poartă idei confuze în privința raiului.

(67)

La aceste lucruri legate de rai ne vom referi ca la Marele Om pentru ca, fără această informație preliminară, nu se poate înțelege ceea ce urmează a fi spus despre rai, nici nu se poate concepe o idee distinctă asupra formei raiului, a conjuncției lui Dumnezeu cu raiul sau a raiului cu omul, a influxului lumii spirituale în cea obișnuită și despre nimic ce ar privi corespondența lor. Despre aceste lucruri vom vorbi în aceeași ordine în cele ce urmează. Amănuntele anterioare au fost menționate doar pentru a arunca lumină asupra lor.

(10)

Fiecare societate din ceruri are formă umană

(68)

Câteodată mi-a fost dat să văd că fiecare societate a raiului are formă și asemănare umană. Există o anumită societate în care s-au insinuat multe spirite care, fiind ipocrite, au știut cum să imite aparențele de îngeri ai luminii. În timp ce acești ipocriți erau reperați de îngeri, am văzut cum întreaga societate apărea mai întâi ca un obiect indistinct, iar apoi cum lua formă umană, însă tot indistinct, ca în final să apară clar ca un om. Cei ce aveau acea formă umană și care o compuneau erau plini de binele acelei societăți. Restul, cei ce nu aveau formă umană și care nu îi aparțineau, erau ipocriții ce au fost alungați, pe când ceilalți au rămas; așa s-a făcut departajarea. Ipocriții vorbesc și acționează ca ceilalți, însă își măsoară propriul avantaj în toate. Ei vorbesc ca îngerii despre Dumnezeu, rai, dragoste și viață cerească; acționează ca ceilalți, astfel încât par a fi în faptă cum sunt și în vorbă; dar gândurile lor sunt altfel, pentru că nu cred nimic din ce spun și nu doresc decât binele propriu. Deci, când fac bine, îl fac pentru ei, și chiar de fac bine și pentru alții, nu doresc decât să fie văzuți făcându-l, și deci îl fac tot pentru ei.

(69)

De asemenea mi-a fost dat să văd că o întreagă societate angelică, în prezența lui Dumnezeu, apare ca un singur obiect cu formă umană. Mi-a apărut în înalt către est un nor de un alb strălucitor cu nuanțe rozalii, înconjurat de stele micuțe. Cobora, și pe măsură ce cobora, devenea mai strălucitor până când în depărtare se vedea într-o formă umană perfectă. Micuțele stele din jur erau îngeri care apăreau ca stele datorită luminii emenate de Dumnezeu.

(70)

Trebuie observat că deși toți cei ce trăiesc într-o societate a raiului, când sunt văzuți împreună, apar ca un obiect cu formă umană, nici o societate nu are exact aceeași formă umană ca alta. Ele diferă precum diferă fețele persoanelor dintr-o familie, din motivul expus mai sus (n. 47), căci se deosebesc după felul diferit al binelui în care trăiesc; căci asta determină forma lor. Societățile din cerul lăuntric sau superior, și mai ales cele din centrul său, apar în cea mai perfectă și cea mai frumoasă formă umană.

(71)

E demn de remarcat faptul că, cu cât o societate are mai mulți membri, toți acționând la unison, cu atât mai perfectă e forma sa umană; pentru că varietatea rânduită într-o formă cerească dă naștere perfecțiunii, cum a fost arătat mai sus (n. 56); iar mulțimile produc varietate. Fiecare societate a raiului crește zilnic la număr, și pe măsură ce crește, se apropie tot mai mult de perfecțiune. Astfel, nu doar societatea, ci și raiul ca întreg se perfecționează, pentru că raiul e compus din societăți diferite. Din moment ce mulțimile crescând se perfecționează, e evident cât de mult se înșeală cei ce cred că raiul se va închide când va fi plin. Dimpotrivă, raiul nu va fi niciodată închis, deoarece cu cât devine mai plin, cu atât mai mare îi va fi perfecțiunea. Astfel, îngerii nu doresc nimic mai arzător decât să primească noi îngeri printre ei.

(72)

Fiecare societate, când e privită colectiv, apare în formă umană, pentru că raiul ca întreg are acea formă, cum s-a arătat în capitolul anterior; și pentru că în cea mai perfectă formă, ca cea a raiului, părțile sunt asemenea întregului, și diviziunile mai mici asemenea celor mai mari. Cele mai mici diviziuni și părți ale raiului sunt societățile din care e format, iar acestea sunt raiuri la o scară mai mică, cum poate fi văzut mai sus (51-58). Această asemănare este constantă, pentru că în ceruri binele tuturor e derivat dintr-o unică dragoste ca sursă a sa. Dragostea unică ce e sursa întregului bine ceresc e dragoste de Dumnezeu derivată din El însuși; deci întregul raiului în general, fiecare societate mai puțin general și fiecare înger în particular se aseamănă cu Dumnezeu, cum a fost deja arătat (n. 58).

(11)

Fiecare înger are o formă umană perfectă

(73)

În cele două capitole anterioare s-a arătat că raiul ca întreg și, în același fel, fiecare societate din ceruri, are formă umană; din lanțul rațiunii înaintat aici, urmează că același lucru e adevărat pentru fiecare înger. Cum raiul are formă umană la cea mai înaltă treaptă și fiecare societate a cerului la o scară mai mică, la fel, și fiecare înger are formă umană; deoarece în cea mai perfectă formă, ca cea a raiului, întregul e asemenea fiecărei părți și fiecare parte e asemenea întregului. Iar asta pe temeiul că raiul este o comunitate ce împarte totul cu fiecare din locuitorii săi, și fiecare locuitor primește tot ce are de la această comunitate. Un înger e un rai în miniatură pentru că e un recipient al tuturor lucrurilor cerești, cum a fost arătat mai sus în secțiunea cuvenită. Deci și omul, în măsura în care primește raiul în el, este un asemenea recipient (vezi mai sus n. 57). Acest lucru e descris în Apocalipsă prin aceste cuvinte: **„A măsurat zidul sfântului Ierusalim și a găsit o sută patruzeci și patru de colți măsura unui om, adică a unui înger”** (21: 17). Ierusalimul despre care se vorbește aici este Biserica lui Dumnezeu, și într-un sens mai extins, raiul; zidul lui e adevărul ce îl protejează de asaltul falsităților și răului; numărul de o sută patruzeci și patru denotă întregul bine și adevăr în totalitatea lor; măsura e calitatea sa; omul este recipientul întregului bine și adevăr în general și în particular și deci al raiului; și din moment ce un înger este și el un om datorită acestor daruri, se spune: **„măsura unui om, adică a unui înger”**. Acesta este sensul spiritual al acestor cuvinte. Fără o cunoaștere a aceluși sens, cine ar putea înțelege ce se spune prin zidul sfântului Ierusalim fiind măsura unui om, adică a unui înger?

(74)

Dar să vorbim despre propria-mi experiență. Am văzut de mii de ori că îngerii sunt forme umane sau oameni. Am vorbit cu ei ca de la un om la altul, câteodată doar eu unul, iar

alteori cu mai mulți laolaltă, și niciodată nu am văzut ceva în forma lor care să difere de cea a unui om. M-am întrebat uneori dacă cumva am fost înșelat de iluzii sau dispoziții vizionare, dar totuși mi-a fost dat să îi văd când eram complet treaz, în exercițiul fiecărui simț fizic, cu mintea clară și limpede. Le-am spus și eu că oamenii din lumea creștină sunt atât de ignoranți în privința îngerilor și a spiritelor, încât îi cred a fi minți fără formă sau mai mult gânduri, pe care nu îi văd decât ca pe ceva subtil ce posedă un principiu vital; și deoarece ei nu le atribuie spiritelor nimic uman în afara facultății de gândire, cred că acestea nu pot vedea pentru că nu au ochi; nici auzi, pentru că nu au urechi; nici vorbi pentru că nu au nici gura, nici limbă. Îngerii au replicat că știu de existența unor astfel de crezuri în lume, și cu deosebire printre cei învățați, și de asemenea, spre uimirea lor, în rândul clerului. Au considerat un temei pentru acest lucru, faptul că învățații, care sunt și conducătorii lumii, au deviat ideea îngerilor și a spiritelor, gândită prin prisma ideilor senzoriale ale omului exterior; iar cei ce gândesc astfel, nefiind luminați de ideea generală implantată în fiecare, trebuie din necesitate să inventeze astfel de ficțiuni, pentru că ideile senzoriale ale omului exterior înțeleg doar ce se află în natură și nimic din ceea ce transcende natura, și deci nimic legat de lumea spirituală. Acest mod eronat de a gândi despre îngeri s-a extins de la aceste autorități conducătoare spre alții, care nu au gândit pentru sine, dar care și-au împrumutat, opiniile de la primii, adoptându-le ca articole de credință; și, revăzându-le mai apoi în propriile lor minți, pot doar cu dificultate să renunțe la ele, așa încât rămân cu cea mai mare parte dintre ele și le adoptă.

Ei au spus mai departe, că cei simpli în credință și în inimă nu vehiculează asemenea idei legate de îngeri; ci se gândesc la ei ca la oameni cerești; aceștia nu au stins, prin erudiție, lumina aprinsă de ei în cer, și nici măcar nu pot concepe ceva fără o formă. Pentru acest motiv, îngerii din biserici, fie sculptați sau pictați, sunt întotdeauna reprezentați ca oameni. Cât despre ceea ce e trimis din rai, au spus că este Sfera Divină revărsându-se în cei ce sunt în binele credinței și al vieții. ingerii-cerului.ro

(75)

Din întreaga mea experiență, care s-a extins de-a lungul mai multor ani, pot declara și afirma solemn că îngerii, în privința formei lor, sunt în fiecare detaliu oameni; că ei au o față, ochi, urechi, un trup, brațe, mâini și picioare; că văd, aud și discută între ei, și, într-un cuvânt că nu le lipsește nimic din ce are un om, în afară de trupul material. L-am văzut în propria lor lumină care depășește cu mult în intensitate lumina amiezilor din lume; și în acea lumină, toate trăsăturile lor puteau fi văzute mai clar și mai distinct decât fețele oamenilor de pe pământ. De asemenea mi-a fost dat să văd un înger din cerul lăuntric. Fața sa era cu mult mai strălucitoare și mai minunată decât fețele îngerilor din cerurile inferioare. L-am observat cu atenție și avea o formă umană în întreaga ei perfecțiune.

(76)

Trebuie observat că îngerii nu pot fi văzuți de om cu ochii trupului său ci doar cu cei ai spiritului din el; spiritul său se află în lumea spirituală iar toate lucrurile trupului sunt în cea naturală. Doar cele asemănătoare se pot privi reciproc, datorită perspectivei din care sunt privite. Pe lângă asta, oricine știe că ochiul, organul vederii trupesti, este atât de slab încât nu poate vedea nici măcar obiecte mai mici din natură decât cu ajutorul microscopului, cu atât mai puțin poate distinge obiecte ce se află deasupra sferei naturii, cum ar fi toate lucrurile din lumea spirituală. Totuși, acestea pot fi văzute de om atunci când se retrage din vederea trupului și când ochii spiritului său sunt deschiși, lucru ce se produce pe loc în clipa în care Dumnezeu dorește ca omul să pătrundă lucrurile spirituale. În acel moment, el nu e deloc conștient că nu le vede cu ochii trupului. În acest fel au fost văzuți îngerii de către Avraam, Lot, Manoah și de Prooroc. Tot așa a fost văzut Domnul de discipoli după înviere. Tot în același mod am văzut și eu îngeri. Pentru că profeții au văzut astfel, au fost numiți clarvăzători și oameni ai căror ochi sunt deschiși (I Samuel 9: 9; Numb. 24: 3); iar ceea ce i-a

făcut să vadă astfel a fost numit „deschiderea ochilor”. Asta s-a întâmplat și cu servitorul lui Elisei, unde citim: „**Elisei s-a rugat, și a zis: Doamne, deschide-i ochii să vadă, iar Dumnezeu a deschis ochii slujitorului, care a văzut muntele plin de cai și de care de foc împrejurul lui Elisei**” (II Regi 6: 17).

(77)

Spiritele bune, cu care am discutat pe această temă au fost îndurerate când au auzit câtă ignorantă există în biserică privind natura raiului, a spiritelor și a îngerilor; și m-au însărcinat plini de indignare să declar că ei nu sunt minți fără formă, nici adieri de vânt, ci oameni în formă, și că văd, aud și simt la fel ca oamenii din lume.

(12)

Raiul are, atât în general cât și în particular, formă umană datorită umanității divine a lui Dumnezeu

(78)

Că raiul are atât în general cât și în particular formă umană datorită umanității divine a lui Dumnezeu urmează ca o concluzie a tot ceea ce a fost spus în capitolele anterioare; am arătat: - 1. Că Dumnezeu este Stăpânul Cerurilor. 2. Că sfera Divină a lui Dumnezeu formează raiul. 3. Că raiul e format din nenumărate societăți, iar fiecare societate e un rai la o scară mai mică și fiecare înger e un rai în miniatură. 4. Că raiul universal, privit colectiv, are formă umană. 5. Că, de asemenea, fiecare societate a raiului are formă umană. 6. Că fiecare înger are o formă umană perfectă. Aceste propoziții ne îndreaptă spre concluzia că și Ființa Divină ce creează raiul are formă umană.

(79)

Ca așa stau lucrurile mi-a fost dovedit prin pură experiență, din care voi dezvălui acum o parte. Nici un înger din ceruri nu vede Ființa Divină altfel decât în formă umană; iar cei ce se află în cerurile înalte nici măcar nu pot concepe Ființa Divină altfel. Necesitatea unei astfel de concepții vine de la însăși Sfera Divină ce se revarsă în mințile lor și de asemenea din forma raiului, în acord cu care își difuzează gândurile; fiecare gând al îngerilor se difuzează în jurul lor, și ei se bucură de inteligență și înțelepciune în proporție cu această difuzie. De aceea toți cei din rai îl recunosc pe Dumnezeu, pentru că nu există altă Umanitate Divină în afara Lui. Aceste lucruri nu mi-au fost doar spuse de îngeri ci mi-a fost îngăduit și mie să le simt atunci când am fost, înălțat în sfera interioară a raiului. Este deci evident că, cu cât îngerii sunt mai înțelepți, cu atât mai limpede simt acest adevăr; și asta le permite să îl vadă pe Dumnezeu; Dumnezeu se arată într-o formă angelică Divină, aceeași cu forma umană, doar celor ce recunosc și cred într-o Ființă Divină vizibilă; dar nu și celor ce venerază o Divinitate invizibilă, pentru că primii își pot vedea Stăpânul, pe când ceilalți nu îl văd pe-al lor.

(80)

Din moment ce îngerii nu percep o Divinitate invizibilă, sau cum spun ei, lipsită de formă, dar văd o Ființă Divină cu formă umană, sunt obișnuiți să spună că doar Dumnezeu este om și că ei toți sunt oameni prin derivație de la El; și că fiecare e om atâta timp cât îl primesc în ei. Prin primirea lui Dumnezeu în ei, înțeleg primirea binelui și adevărului ce vin de la El, căci Dumnezeu este propriu-l bine și propriu-l adevăr. Ei numesc asta înțelepciune și inteligență și spun că toți știu că inteligența și înțelepciunea îl fac pe om ceea ce este și nu altceva. Acest adevăr e limpede din felul cum apar îngerii din cerurile lăuntrice ce trăiesc în bine și adevăr de la Dumnezeu și deci în înțelepciune și inteligență; ei au o formă umană frumoasă și perfectă, pe când îngerii din cerurile de mai jos au o formă mai puțin perfectă sau

frumoasă. Dar în iad situația e exact pe dos. Locuitorii săi, când sunt văzuți în lumina raiului, rar apar ca oameni; ei apar ca monștri: aceștia nu trăiesc în bine și adevăr, ci în rău și falsitate, și deci în opusele inteligenței și înțelepciunii. Pe acest motiv, viața lor nu e numită viață, ci moarte spirituală.

(81)

Cum raiul, atât în general cât și în particular, are formă umană derivată din Umanitatea Divină a lui Dumnezeu, îngerii spun că se află în Dumnezeu; iar unii că sunt în Trupul Lui; prin asta înțeleg că sunt în binele dragostei Sale, cum însuși Dumnezeu dă învățătură: **„Rămâneți în Mine, iar Eu voi rămâne în voi. După cum mlădița nu poate să aducă roadă de la sine, dacă nu rămâne în viță, tot așa nici voi nu puteți să aduceți roadă dacă nu rămâneți în Mine; căci, despărțiți de Mine nu puteți face nimic. Rămâneți în dragostea Mea. Dacă păziți poruncile Mele, veți rămâne în dragostea mea”** (Ioan 15: 4-10).

(82)

Aceasta fiind percepția Ființei Divine în ceruri, este normal ca fiecare om a cărui minte e în înțelepciune sub influență cerească, să gândească la Dumnezeu în formă umană. La fel gândeau strămoșii și la fel gândesc modernii, toți cei dinlăuntrul sau din afara bisericii. Cei simpli îl văd în gând ca un om bătrân înconjurat de strălucire. Dar această percepție a fost stârpită de către cei ce s-au îndepărtat de influența raiului, bazându-se pe propria lor inteligență sau trăind în rău. Cei ce au stârpit-o prin inteligență auto-centrată nu vor avea decât un Dumnezeu invizibil; iar cei ce trăiesc în rău nu vor avea nici un Dumnezeu. Nici unul dintre ei nu știe că există astfel de percepții esențiale, din moment ce nu există pentru ei; totuși acesta este preadivinul adevăr ceresc ce se revarsă primul din ceruri în om, deoarece omul e născut pentru rai și nici unul nu pătrunde acolo fără a avea o idee corectă despre Ființa Divină.

(83)

Deci cel ce nu împărtășește ideea cerească despre Ființa Divină ce creează raiul, nu poate fi înălțat nici până la cel mai de jos prag al raiului. Imediat ce se apropie de el, simte o puternică rezistență și repulsie, pentru că mintea sa interioară ce ar trebui să fie deschisă pentru primirea raiului nu are forma acestuia și deci se închide; și se închide cu atât mai mult cu cât se apropie de el. Acest lucru se întâmplă cu mulți din sânul bisericii care îl neagă pe Dumnezeu și cu cei care, ca socinienii, îi neagă Divinitatea. Dar ce se întâmplă cu mulțimea celor născuți în afara bisericii și care, neavând *Cuvântul* Său, nu știu nimic despre Dumnezeu, se va vedea în paginile următoare.

(84)

Este limpede că cei vechi gândeau Ființa Divină ca om, datorită apariției sale în fața lui Avraam, Lot, Iosua, Gideon, Manoe, a soției sale și a altora care, deși l-au văzut pe Dumnezeu ca om, îl adorau ca pe Stăpânul Universului, numindu-l Stăpânul cerurilor și al pământului, sau Iehova. Că Avraam l-a văzut pe Dumnezeu, El însuși dă învățătură în Ioan (8: 56); și că tot pe El l-au văzut și alții e evident din cuvintele Lui: **„Nimeni n-a văzut vreodată pe Dumnezeu, nici nu i-a auzit glasul, nici nu i-a văzut fața”** (Ioan 1: 18; 5: 37).

(85)

Doar cu mare dificultate pot înțelege că Dumnezeu este om cei care judecă toate lucrurile prin prisma ideilor senzitive ale omului exterior. Căci un astfel de om gândește Ființa Divină la fel cum gândește lumea și lucrările din ea; așadar el nu poate concepe altfel un Om Divin și Spiritual, decât ca pe un om corporal obișnuit; așa trage concluzia că, dacă Dumnezeu ar fi om, ar avea mărimea universului; și dacă ar guverna raiul și pământul, ar face-o prin intermediul multor subordonați, în maniera regilor acestei lumi. Dacă i s-ar spune că în rai

spațiul nu e conceput la fel ca în lume, nu ar înțelege; căci el nu poate gândi decât ce e natural și poate concepe doar spațiul ce îl are în fața ochilor; dar ar fi o mare greșeală să gândești în acest fel lucrurile privitoare la rai. Spațiul în rai nu e la fel ca spațiul din lume, pentru că cel din lume e fix și deci măsurabil; însă în rai nu e așa, și deci nu poate fi măsurat. Vom spune mai multe despre asta când vom ajunge să vorbim despre spațiu și timp în lumea spirituală.

Mai apoi, oricine știe cât de departe poate vedea ochiul, până la soare și la stele, care sunt la o atât de mare depărtare. Cel ce gândește mai adânc știe că vederea interioară, adică cea a gândului, pătrunde mai departe, și că o vedere încă mai lăuntrică are o rază mult mai largă. Ce poate fi atunci dincolo de privirea Divină care este cea mai înaltă și mai pătrunzătoare dintre toate? Asta se întâmplă deoarece gândul are o rază atât de mare încât toate lucrurile din rai sunt comunicate fiecărui locuitor de acolo, fiind toate lucruri ale Sferei Divine ce creează și umplu raiul, cum a fost arătat mai sus.

(86)

Locuitorii raiului sunt uimiți de faptul că omul se consideră inteligent atunci când, gândind despre Dumnezeu, gândește la ceva invizibil, adică incomprehensibil sub orice formă; și că îi consideră pe cei ce gândesc altfel neinteligenti și oameni simpli, pe când adevărul este tocmai pe dos. Îngerii spun: „Cei ce se consideră inteligenți să se întrebe dacă nu cumva primesc natura ca pe Dumnezeu; unii, natură ca esență a vederii iar alții, natură în ascunzișurile ei. Sunt ei oare atât de orbi încât să nu știe ce este Dumnezeu, ce e un înger, ce e un spirit, ce e propriul lor suflet ce trăiește după moarte și ce este viața raiului în om? Și nu sunt oare ei la fel de ignoranți în alte privințe intelectuale? Totuși, cei pe care îi numesc simpli știu toate aceste lucruri în felul lor. Ei au o concepție despre Dumnezeul lor, că este o Ființă Divină cu formă umană; despre un înger că este un om ceresc; despre propriul lor suflet ce are să trăiască după moarte că devine mai apoi un înger; și despre viața raiului în om că e viața trăită după preceptele Divine”. Pe aceștia îi numesc îngerii inteligenți și potriviți pentru rai, iar pe ceilalți, dimpotrivă, neinteligenti.

(13)

Există o corespondență între toate lucrurile din rai și toate lucrurile omenești

(87)

În ziua de azi nu se știe ce astfel de corespondențe există. Această ignoranță e cauzată de multe motive; însă cauza majoră e că omul s-a separat de rai prin dragostea de sine și de lume. Cel ce se iubește pe sine și lumea mai presus de toate, îndrăgește doar lucrurile lumești, pentru că acestea îi alimentează simțurile exterioare și îi satisfac mintea inferioară, și respinge lucrurile spirituale ce mulțumesc simțurile interioare și farmecă sufletul, el dă aceste lucruri de o parte spunând că sunt prea înalte pentru înțelegerea unui om. Cu totul altfel se întâmpla cu cei vechi, deoarece pentru ei știința corespondențelor era știința majoră. Prin intermediul ei au devenit mai inteligenți și înțelepți, iar cei din lumea bisericii comunicau cu raiul; știința corespondențelor este o știință angelică. Cei mai vechi oameni, care erau oameni celești, își bazau gândurile pe corespondențe, la fel cum fac îngerii. De aceea ei puteau vorbi cu îngerii și Dumnezeu însuși le apărea des și îi instruia. Dar în ziua de azi, acea știință este în întregime pierdută, astfel încât nici măcar nu se mai știe ce este corespondența.

(88)

Fără cunoașterea a ceea ce este corespondența, nimic nu poate fi limpede știut despre lumea spirituală; nici despre influența sa asupra lumii obișnuite; nici măcar relația dintre lumea spirituală cu cea naturală nu poate fi înțeleasă; și nimic nu poate fi știut despre spiritul omului, numit suflet și influența sa asupra trupului; și nici despre existența omului după moarte; este deci necesar să explic natura și calitatea corespondenței. Astfel, vom pregăti calea pentru ceea ce urmează.

(89)

În primul rând deci, se va spune ce este de fapt corespondența. Întreaga lume obișnuită îi corespunde lumii spirituale, nu doar în general ci și în particular. Deci, orice lucru din lumea obișnuită ce își derivă existența din cea spirituală, se spune că este corespondentul celuilalt. Trebuie observat că lumea obișnuită există și subzistă datorită lumii spirituale, exact cum un efect își datorează existența cauzei sale eficiente. Tot ceea ce se află sub soare și primește de la el căldură și lumină e numit lumea obișnuită, și toate lucrurile ce există datorită lui aparțin acestei lumi. Pe când raiul este lumea spirituală și toate lucrurile cerești aparțin acestuia.

(90)

Din moment ce omul este atât un rai cât și o lume în miniatură, format după tiparul întregului rai și a întregii lumi (vezi mai sus, n. 57), are deci în el o lume spirituală și una obișnuită. Regiunile interioare ale minții sale ce sunt legate de înțelegerea și voința sa constituie lumea lui spirituală; iar regiunile exterioare ale minții, care sunt legate de simțurile și acțiunile sale trupești, formează lumea obișnuită. Așadar tot ce există în acea lume obișnuită, cea a trupului cu simțuri și acțiuni și își derivă existența din cea spirituală, cea a minții cu înțelegere și voință, este numit corespondentul său.

(91)

Natura acestei corespondențe poate fi văzută chiar pe fața omului. Pe o față ce nu a fost învățată să se ascundă, toate sentimentele minții se înșiruie vizibil într-o formă naturală, în adevărata lor imagine, și deci despre chip se spune că este oglinda minții. Astfel se arată lumea spirituală a omului în cea obișnuită; și, în același fel, ideile înțelegerii sale se dezvăluie în vorbire, iar determinațiile voinței sale în gesturile trupului. Toate lucrurile ce iau formă pe trup, fie pe față, în vorbire sau gesturi, sunt numite corespondențe.

(92)

Din aceste observații se poate vedea ce este omul lăuntric și cel exterior, pentru că cel lăuntric e numit spiritual, iar cel exterior, natural; iar unul e diferit de celălalt, la fel cum e raiul de lume. Toate lucrurile ce prind formă și există în omul exterior sau natural, iau formă și existență datorită omului lăuntric sau spiritual.

(93)

Atâta s-a spus despre corespondența omului lăuntric sau spiritual cu cel exterior sau natural. Vom vorbi acum despre corespondența întregului rai cu fiecare parte a omului.

(94)

S-a arătat că întregul rai are formă și asemănare umană și că este numit Marele Om. De asemenea, s-a arătat că societățile angelice din care e format raiul sunt rânduite precum membrele, organele și viscerele în om; astfel încât unele se află în cap, unele în brațe și câte unele în fiecare parte a acestui trup (n. 59-72). Societățile ce se află în fiecare parte a raiului corespund acelor părți a omului; de exemplu societățile ce se află în cap corespund capului uman; cele ce se află în piept corespund pieptului; iar cele din brațe brațelor și tot așa în fiecare caz. Datorită acestei corespondențe, omul continuă să existe, pentru că el își derivă existența doar din rai.

(95)

S-a arătat deja că raiul e împărțit în două împărății, una numită împărăția celestă, iar cealaltă împărăția spirituală, împărăția celestă corespunde în general inimii și lucrurilor legate de inimă din întregul trup; împărăția spirituală corespunde plămânilor și tuturor lucrurilor legate de ei din întregul trup. Inima și plămânii formează într-adevăr două împărății în om. Inima îl conduce prin artere și vene, iar plămânii prin nervi și mușchi, și ambele se unesc în fiecare efort și mișcare. În lumea spirituală a fiecărui om, numită omul său spiritual, există de asemenea două împărății; una cea a voinței, iar cealaltă a înțelegerii. Voința conduce prin sentimentele binelui iar înțelegerea prin sentimentele adevărului. Și aceste împărății corespund împărățiilor inimii și plămânilor din trup. Cazul e similar și în ceruri, împărăția celestă este principiul-voință al raiului și spre el conduce binele dragostei; iar împărăția spirituală este principiul intelectual al raiului, iar ceea ce domnește în acea împărăție e adevărul. Ele corespund funcțiilor inimii și plămânilor în om. Din această corespondență în *Cuvânt*, inima semnifică voința și de asemenea binele dragostei; iar suflul plămânilor semnifică înțelegerea și adevărul credinței. Astfel, și sentimentele sunt atribuite inimii, deși aceasta nu reprezintă nici locul, nici sursa lor.

(96)

Corespondența dintre cele două împărății ale cerului și inimă și plămâni este corespondența generală între rai și om; dar există o corespondență mai particulară cu fiecare dintre membrele, organele sau părțile lăuntrice, a cărei natură o vom descrie aici. Cei ce se află în capul Marelui Om sau rai, îi depășesc pe toți ceilalți în fiecare bine; deoarece ei trăiesc în dragoste, pace, inocență, înțelepciune, inteligență și deci în bucurie și fericire; acestea influențează capul omului și lucrurile ce aparțin capului pentru că le corespund. Cei ce se află în pieptul Marelui Om sau rai, trăiesc în binele milei și al credinței, iar pieptul omului căruia îi corespund este subiectul influenței lor. Cei ce se află în șale și în organele consacrate procreării din Marele Om sau rai, sunt corespondenții dragostei maritale; cei ce se află în picioare sunt în cel mai inferior bine al raiului, numit bine natural-spiritual. Cei ce sunt în brațe și în mâini sunt dăruți cu puterea adevărului derivat din bine; cei ce sunt în ochi se disting prin înțelegere; cei din urechi prin atenție și supunere; cei din nări pentru percepție. Cei ce se află în gură și limbă sunt neîntrecuți la discursuri înțelepte. Cei ce sunt în rinichi sunt în posesia adevărului ce examinează, reperează și corectează. Cei din ficat, pancreas și splină sunt pricepuți în purificarea binelui și a adevărului în diferite feluri, și așa mai departe cu restul. Toți acționează asupra părților similare ale omului și le corespund. Influența cerească se revarsă în funcțiile și foloasele părților trupului; iar foloasele lor, venind din lumea spirituală, capătă o formă materială derivată din lumea obișnuită și astfel se transformă în efecte, în acest fel există o corespondență între ele.

(97)

Pe această bază, prin aceste membre, organe și părți interne, lucruri ca cele tocmai menționate sunt semnificate în *Cuvânt*, pentru că toate lucrurile din *Cuvânt* au o semnificație în acord cu corespondența lor. Astfel, prin cap e semnificată inteligența și înțelepciunea; prin piept mila; prin șale, dragostea maritală; prin brațe și mâini puterea adevărului; prin picioare ceea ce este natural; prin ochi înțelegerea; prin nări percepția; prin urechi supunerea; prin rinichi purificarea adevărului; și așa mai departe. De asemenea, în vorbirea obișnuită e normal să spui despre cineva inteligent și înțelept că are cap; despre cineva ce iubește pe altul căi este prieten intim; despre cineva cu o percepție deosebită că are un miros ascuțit; despre cineva inteligent că are o vedere ascuțită; despre un om cu putere mare că are brațe lungi; despre cineva care făptuiește din dragoste, că o face din inimă. Acestea și multe alte expresii din vocabularul omului sunt derivate prin corespondență; căci astfel de expresii vin din lumea spirituală, deși omul nu o știe.

(98)

Că există o astfel de corespondență între toate lucrurile din rai și cele omenești, mi-a fost arătat de experiență; atâta experiență încât să mă convingă de un lucru de la sine evident și dincolo de orice îndoială. Dar nu e necesar să dau ca exemplu întreaga mea experiență, și nu ar avea sens să o expun în întregimea ei. Oricum se poate vedea în *Arcana Cælestia* în capitolele unde se vorbește despre corespondențe, reprezentări, influența lumii spirituale asupra celei naturale și contactul dintre suflet și trup.

(99)

Dar deși toate lucrurile ce aparțin trupului omenesc corespund tuturor lucrurilor din rai, omul nu se aseamănă raiului în forma lui exterioară ci în cea interioară. Mentea interioară a omului este cea ce primește raiul. Atâta timp cât ea primește raiul într-însa, omul este un rai în miniatură, după modelul întregului rai: dar dacă această minte nu primește în ea raiul, omul nu are nici acest model nici această asemănare. Totuși, forma sa exterioară, fiind în contact cu lumea și în armonie cu legile sale, poate poseda felurite grade de frumusețe. Pentru că frumusețea exterioară, adică cea a trupului, e derivată din părinți și din formarea în pântec, și mai apoi e păstrată de lucrurile fără limită din lume. Totuși forma omului natural diferă foarte mult de cea a omului spiritual. Forma spiritului uman mi s-a arătat ocazional; în unii ale căror trăsături erau drepte și frumoase, spiritul era deformat, negru și monstruos, încât l-ai numi asemănare a iadului și nu a raiului; dar în alții care nu erau deosebit de arătoși în exterior, spiritul era frumos, clar și angelic. Spiritul omului apare la fel după moarte cum a fost și pe când trăia, deși atunci era îmbrăcat cu un trup.

(100)

Dar corespondența nu se aplică doar la om, căci există corespondențe ale cerurilor între ele. Cel de-al doilea cer sau cel din mijloc corespunde celui de-al treilea sau celui lăuntric; iar primul sau cerul de jos corespunde celui de-al doilea sau celui din mijloc, primul cer sau cel de jos corespunde de asemenea formelor trupesti ale omului numite membre, organe și viscere. Deci, părțile trupesti ale omului sunt cele în care se termină raiul și pe care acesta se sprijină. Dar acest adevăr va fi explicat mai pe larg altundeva.

(101)

Neîndoielnic trebuie notat că toate corespondențele cu raiul se fac și cu Umanitatea Divină a lui Dumnezeu, căci raiul își trage existența din El iar El este raiul, cum s-a arătat în capitolele anterioare. Dacă Umanitatea Divină nu s-ar fi revărsat în toate lucrurile cerului și, prin corespondențe, în toate ale lumii, nu ar fi existat nici înger, nici om. Este deci limpede de ce Domnul a fost făcut Om și de ce și-a îmbrăcat Divinitatea cu forma Umanității, de la început la sfârșit; căci Umanitatea Divină din care a subzistat raiul înainte de venirea Domnului nu mai era potrivită pentru suportul tuturor lucrurilor, deoarece omul, baza întregului cer, a subminat și a distrus ordinea.

(102)

Îngerii rămân uimiți când aud că există oameni ce îi atribuie toate lucrurile naturii și nimic Ființei Divine și care cred că trupurile lor, în care sunt concentrate atâtea minuni cerești, sunt sculptate de natură. Sunt încă mai uluiți că rațiunea omului este de asemenea atribuită aceleiași surse; dacă oamenii și-ar eleva puțin mințile ar putea vedea că astfel de lucruri sunt derivate din Ființa Divină și nu din natură; și că natura a fost creată doar pentru a îmbrăca ceea ce este spiritual și pentru a-l prezenta, într-o formă corespunzătoare, în ultima sferă a ordinii. Acești oameni se aseamănă bufnițelor ce văd în întuneric și nu în lumină.

(14)

Există o corespondență între rai și toate lucrurile pământești

(103)

Ce este corespondența s-a explicat în capitolul anterior, și, de asemenea, s-a arătat că toate părțile trupului animal, în general și în particular, sunt corespondente. Urmează acum să arătăm că toate lucrurile de pe pământ și din lumea întreagă sunt corespondențe.

(104)

Toate lucrurile de pe pământ sunt împărțite în trei împărțiri, numite împărțirea animală, cea vegetală și cea minerală. Lucrurile din împărțirea animală sunt corespondențe de gradul întâi pentru căi trăiesc; cele ale împărțirii vegetale sunt de gradul al doilea pentru că doar cresc; iar cele ale împărțirii minerale de gradul al treilea pentru că nici nu trăiesc, nici nu cresc. Corespondențele din împărțirea animală sunt creaturi de diferite feluri ce trăiesc, unele mergând, altele târându-se pe pământ, altele zburând prin aer; dar nu e necesari să le menționăm în detaliu pentru că sunt cunoscute. Corespondențele din împărțirea vegetală sunt toate lucruri ce cresc și înfloresc în grădini, păduri, pe câmpuri și pajiști; și acestea sunt cunoscute, nefiind nevoia să le menționăm în detaliu. Corespondențele din împărțirea minerală sunt metalele, atât cele nobile cât și cele obișnuite; pietrele prețioase și cele banale; solurile de diferite feluri și de asemenea apa. Pe lângă acestea, tot corespondențe sunt și cele prelucrate de om pentru folosul său: felurile mâncăruri, articolele de îmbrăcăminte, casele, edificiile publice și multe alte lucruri.

(105)

Corpurile cerești ca soarele, luna, stelele și de asemenea fenomenele atmosferice precum norii, ceața, ploaia, fulgerul și trăsnetul sunt și ele corespondențe. Cele ce se datorează prezenței sau absenței soarelui, precum lumina și umbra sau căldura și frigul sunt de asemenea corespondențe; la fel și anotimpurile anului numite primăvară, vară, toamnă și iarnă; și momentele zilei numite dimineață, amiază, seară și noapte¹.

(1) *Vezi și „Secretele Vieții” revelate prin Gottfried Mayerhofer, n.r.*

(106)

Într-un cuvânt, toate lucrurile existente în natură, de la cel mai mărunț la cel mai mare, sunt corespondențe. Motivul pentru care sunt astfel e acela că lumea naturală, laolaltă cu tot ce e conținut în ea, există și subzistă datorită lumii spirituale, și ambele datorita Ființei Divine. Spunem subzistă la fel cum spunem, există pentru că; toate lucrurile subzistă în ceea ce le-a dat existentă, subzistența fiind existență perpetuă; și pentru că nimic nu poate subzista de la sine ci doar din ceva anterior și deci, la origine, din Cauza Primă; căci dacă s-ar separa de aceasta ar pieri și ar dispărea pe loc.

(107)

Fiecare lucru ce există și subzistă în natură după Ordinea Divină este o corespondență. Ordinea Divină e creată de Binele Divin ce pornește din Dumnezeu, începe de la El și pornește din El, trece prin fiecare cer pe rând până în lumea în care se sfârșește, și unde lucrurile ce există după o ordine sunt corespondențe. Toate lucrurile bune și de folos există în lume în acord cu o ordine; căci fiecare lucru e bun atâta timp cât e folositor și cât forma sa se află în relație cu adevărul, pentru că adevărul este forma binelui. Astfel, toate lucrurile obișnuite din întreaga lume care se află într-o Ordine Divină sunt în relație cu binele și adevărul.

(108)

Faptul că toate lucrurile din lume își trag existența dintr-o Origine Divină și îmbracă în natură forme ce le permite să existe, să-și aducă foloasele și deci să corespundă lucrurilor mai

înalte, e grăit de fiecare lucru ce poate fi văzut, atât în împărăția, animală cât și în cea vegetală. În fiecare împărăție lumească există lucruri a căror origine cerească poate fi văzută de către orice om care gândește ceva mai adânc. Pentru ilustrare vor fi menționate câteva din nenumăratele exemple; și vom începe cu cele din împărăția animală.

Minunata cunoaștere implantată în fiecare animal e în general cunoscută. Albinele știu cum să adune mierea de pe flori, cum să construiască celule din ceară în care să depoziteze mierea, și deci să-și asigure hrana pentru iarnă. Regina lor depune ouă, iar celelalte au grijă de ele, astupându-le, pentru ca o nouă generație să poată lua viață. Ele trăiesc sub o anumită formă de guvernare pe care o cunosc din instinct. Ele păstrează albinele lucrătoare și alungă trântorii, rupându-le aripile; fără a menționa multe lucruri minunate implantate de rai în ele pentru a le face folositoare; căci ceara lor e folosită pretutindeni de oameni pentru lumânări, iar mierea lor pentru îndulcitul mâncării.

Câte minuni sunt de găsit și la omizi, cele mai primitive creaturi din împărăția animală! Știu cum să se hrănească cu sucul frunzelor iar mai apoi, la momentul potrivit, să se îmbrace într-o larvă din care să iasă o nouă ființă de același fel. Unele se transformă mai întâi în nimfe și crisalide care țes pânze, iar după ce termină, ies cu o formă nouă, împodobită cu aripi, și zboară prin aer ca în propriul lor rai; apoi se împerechează, depun ouă și își asigură posteritatea.

Pe lângă aceste exemple particulare, toate creaturile ce zboară prin aer își cunosc propria hrană, și nu numai care este aceasta, dar și unde să o găsească. Știu cum să își construiască cuiburile, fiecare specie într-o manieră proprie; cum să-și depună ouăle, să se așeze pe ele, să-și ajute puii să iasă din ou, să-i hrănească și să-i lase să-și părăsească cuibul atunci când se pot hrăni singuri. De asemenea, își cunosc dușmanii ce trebuie evitați și prietenii cu care să se ajute, iar toate acestea chiar de la începutul vieții; să nu mai menționăm minunile oului, în care toate stau pregătite în ordine să formeze și să hrănească puiul embrionar; și nenumărate alte lucruri.

Care om câtuși de puțin luminat va spune că aceste lucruri își au obârșia altundeva decât în lumea spirituală? Căci lumea obișnuită se îmbracă cu un trup ce se prezintă ca un efect a ceea ce e spiritual la origine. Motivul pentru care animalele pământului și păsările cerului se nasc cu toate aceste înzestrări, pe când omul nu, îl vom explica acum. Animalele trăiesc în conformitate cu legile propriei existențe și nu sunt capabile să schimbe ceea ce e derivat din lumea spirituală, pentru că le e imposibil să gândească. Cu totul altfel stau lucrurile cu omul, care are de la lumea spirituală puterea reflecției; însă el a pervertit acea putere printr-o viață contrară ordinii, favorizată de rațiunea sa. El trebuie deci să se nască într-o stare de ignoranță absolută și doar mai apoi să fie condus prin har Divin după ordinea cerească.

(109)

Și obiectele împărăției vegetale au o astfel de corespondență; semințele cresc și devin copaci care nasc frunze, produc flori și mai apoi fructe în care din nou se depozitează semințe; iar aceste efecte au loc succesiv și există împreună într-o ordine atât de admirabilă încât este imposibil să le poți descrie în câteva cuvinte. Chiar dacă s-ar scrie volume despre ele tot ar rămâne ascunse câteva mistere mai apropiate de folosul pe care îl aduc, și pe care știința nu le-ar putea niciodată epuiza; din moment ce și acestea își află rădăcina în lumea spirituală sau în cer, care, după cum s-a arătat mai sus, are formă umană, atunci fiecare lucru din această împărăție e legat în mod esențial de ceva din om, fapt cunoscut și unora din lumea învățată. Tot experiența m-a învățat că toate lucrurile din această împărăție sunt corespondențe. Frecvent, când stăteam în grădini și priveam copacii, fructele, florile și legumele, am văzut obiectele din cer ce le corespundeau, și am vorbit cu cei în jurul cărora existau, și am fost instruit în legătură cu natura și originea lor.

(110)

A cunoaște lucrurile spirituale din rai cărora le corespund lucrurile obișnuite din lume, îi e imposibil oricărui om din ziua de azi, exceptând cazul revelației cerești, deoarece știința corespondențelor e în întregime pierdută. Voi ilustra oricum natura acestor corespondențe ale lucrurilor spirituale cu cele naturale prin câteva exemple.

Animalele pământului corespund în general sentimentelor; animalele îmblânzite și cele domestice corespund sentimentelor pentru bine; iar animalele feroase și nefolositoare celor pentru rău. În particular boii și taurii corespund sentimentelor minții naturale, iar oile și miei sentimentelor minții spirituale; creaturile cu aripi, după specia din care fac parte, corespund lucrurilor intelectuale ale ambelor minți; în acest fel au fost animale ca boii, taurii, berbecii, oile, caprele, țapii, miei și mielușelele, porumbeii și porumbeii sălbatici, puse în serviciul religios al Bisericii israelite; căci acea Biserică este una reprezentativă care folosea aceste animale pentru sacrificiu. Iar asta deoarece erau considerate corespondente ale lucrurilor spirituale, înțelese în rai după corespondența lor. Animalele reprezintă sentimentele după genul sau specia căreia îi aparțin, pentru că sunt creaturi însuflețite; căci întreaga viață își datorează sentimentelor natura și originea, Astfel, fiecare animal are din naștere știință după măsura sentimentelor sale. Omul este asemenea animalelor atât cât privește partea sa naturală, și deci în vorbirea obișnuită e comparat cu acestea: dacă e blând e numit oaie sau miel; dacă e feros e numit urs sau lup; dacă e viclean e numit vulpe sau șarpe, și așa mai departe.

(111)

Există o corespondență similară și în împărăția vegetală. În general, o grădină corespunde inteligenței și înțelepciunii cerești; din acest motiv, raiul e numit grădina lui Dumnezeu și paradis, sau de către om paradisul ceresc. Copacii, după specia din care fac parte, corespund percepției și cunoștințelor despre bine și adevăr din care se nasc inteligența și înțelepciunea. Pe baza acestui fapt, anticii inițiați în știința corespondențelor, își țineau ritualurile sacre în păduri. De aceea copacii sunt atât de des menționați în *Cuvânt*, iar raiul, biserica și omul sunt comparați cu vița de vie, cu măslinul, cu cedrul și cu alți copaci, iar faptele lor bune cu fructele. Hrana vegetală, în special cea din recoltele de grâne ale câmpului corespunde sentimentelor pentru bine și adevăr; căci acestea înprospătează viața spirituală a omului la fel cum hrana vegetală înprospătează viața lui naturală. Astfel, pâinea corespunde în general sentimentelor binelui, deoarece întreține viața mai bine decât orice altă hrană și pentru că e folosită la orice mâncare. Datorită acestei corespondențe, Dumnezeu însuși își spune pâinea vieții; iar pâinile erau folosite ca obiect sfânt în biserica israelită, căci erau puse pe masă în tabernacul și erau numite pâini sacre. Întreaga venerare a Divinității celebrată prin sacrificii era de asemenea numită pâine. Tot pe baza acestei corespondențe, cel mai sfânt act de venerare în biserica creștină este Cina cea de Taină, la care se împarte pâine și vin. În aceste câteva exemple poate fi observată natura corespondenței.

(112)

Va fi de asemenea explicat pe scurt cum e efectuată prin corespondențe conjuncția raiului cu lumea. Împărăția lui Dumnezeu este o împărăție de scopuri ce sunt foloase; sau, ceea ce e același lucru, de foloase ce sunt scopuri. Așa a fost creat și format universul de către Ființa Divină, încât foloasele să îmbrace pretutindeni asemenea forme, prezente în act sau în efect, mai întâi în rai și mai apoi în lume; și tot așa, prin grade succesive, până la cele mai impure substanțe din natură. Este deci evident că corespondența lucrurilor naturale cu cele spirituale, sau a lumii cu raiul, e efectuată prin foloase și că foloasele le unesc; apoi că formele în care se îmbracă foloasele sunt corespondențe și mijloace ale uniunii, atâta timp cât sunt forme ale foloaselor. În natură și în cele trei împărății ale sale toate lucrurile ce

există după o anumită ordine sunt forme ale foloaselor sau efecte formate din foloase pentru a folosi, și de aceea lucrurile din natură sunt corespondențe. Dar la om, atâta timp cât trăiește în spiritul Ordinii Divine, sau atâta timp cât trăiește în dragoste pentru Dumnezeu și milă pentru aproape, faptele sale sunt foloase în formă și sunt corespondențe prin care e unit cu cerul. A-L iubi pe Dumnezeu și a-ți iubi aproapele înseamnă în general a aduce foloase. Mai departe ar trebui cunoscut faptul că omul este mijlocul prin care lumea obișnuită se unește cu cea spirituală, sau că este mijlocul acestei uniuni. Căci în el există atât o lume naturală, cât și una spirituală (n. 57); în acest fel, atâta timp cât omul e spiritual, el este mijloc al uniunii, iar atâta timp cât e natural și nu spiritual, nu este un mijloc al ei. Oricum, influența Divină se revarsă neconținut în lume fără mediația omului și de asemenea în lucrurile din om primite de el din lume, dar nu și în facultatea sa de a raționa.

(113)

Cum toate lucrurile în acord cu Ordinea Divină corespund raiului, la fel toate lucrurile ce sunt contrare Ordinii Divine corespund iadului. Lucrurile ce corespund raiului se leagă de bine și de adevăr, iar cele ce corespund iadului, de rău și falsitate.

(114)

Se va vorbi acum despre știința corespondențelor și despre foloasele sale. S-a spus mai sus că lumea spirituală sau raiul e unit cu lumea naturală prin corespondențe, și așadar omul poate comunica cu raiul tot prin corespondențe. Îngerii cerului nu își bazează gândurile pe lucruri obișnuite, cum face omul. Deci, când un om posedă știința corespondențelor, poate fi în comuniune cu îngerii prin gândurile minții sale. *Cuvântul* a fost scris prin pure corespondențe ca un mijloc de uniune între rai și om. Toate cele scrise acolo, până la cel mai mic detaliu, sunt corespondențe; așadar, dacă omul ar poseda o știință a corespondențelor, ar înțelege *Cuvântul* în sensul său spiritual și ar avea o știință a adevărilor ascunse pe care nu le vede în sensul literal. Căci în *Cuvânt* există un sens literal și unul spiritual. Sensul literal e format din lucruri lumești, iar cel spiritual din lucruri cerești; și cum uniunea raiului cu lumea e efectuată prin corespondențe, fiecare cuvânt din el, până la cel mai mic detaliu, are o astfel de corespondență.

(115)

Am fost învățat de cei din rai că cei mai vechi oameni ai pământului nostru, ce erau oameni celești², gândeau intuitiv prin corespondențe, și că lucrurile obișnuite din fața ochilor lor le serveau ca mijloace pentru o astfel de gândire; că având un asemenea caracter, ei se asociau cu îngerii și vorbeau cu aceștia; și că, prin ei, raiul era unit cu pământul. De aceea a fost numită acea perioadă vârsta de aur, despre care și scriitorii antici spuneau că locuitorii raiului trăiau printre oameni și se asociau cu ei ca prietenii cu prieteni. Dar după acele timpuri s-a născut o altă generație ce nu gândea intuitiv prin corespondențe, ci printr-o știință a corespondențelor; și atunci exista o uniune a raiului cu omul, dar nu de o natură atât de intimă. Această nouă perioadă a fost numită vârsta de argint. Apoi a urmat o altă generație care poseda încă o anumită știință a corespondențelor, dar nu gândea după ea, căci trăia doar în binele obișnuit, și nu ca predecesorii lor, în binele spiritual. Epoca lor a fost numită vârsta de aramă. După ea, omul a devenit treptat exterior și corporal; atunci știința corespondențelor s-a pierdut în întregime, și o dată cu ea, și știința raiului și a multor din lucrurile cerești. Aceste vârste au fost numite de aur, argint și aramă tot prin corespondență; căci aurul, prin corespondență, denotă binele ceresc al celor mai vechi dintre oameni; argintul, binele spiritual al celor ce au urmat primilor; iar arama, binele natural al următoarei generații; însă fierul după care a fost numită ultima epocă, semnifică adevărul greu, lipsit de bine.

(2) Vezi „Casa (Gospodăria) Domnului” revelată prin Jakob Lorber, n.r.

Soarele în rai

(116)

Soarele acestei lumi nu e vizibil în rai, la fel cum nu sunt nici lucrurile ce își derivă viața din acest soare, pentru că toate sunt naturale. Natura își află începuturile, în fond, în acest soare, și tot ce pleacă de acolo e numit natural. Dar lumea spirituală ce conține raiul se află deasupra naturii și este complet diferită de cea obișnuită; nici măcar nu comunică între ele decât prin corespondențe. Natura distincției dintre ele poate fi înțeleasă din ceea ce s-a spus mai sus despre grade (n. 38); iar natura comunicării dintre ele din ce s-a spus în cele două capitole anterioare privind corespondențele.

(117)

Dar deși nici soarele acestei lumi, și nici altceva derivat din el, nu e văzut în rai, acolo există totuși un soare, lumină și căldură, și toate lucrurile de găsit și în lume, pe lângă nenumărate altele, deși nu au o origine comună; căci toate lucrurile din rai sunt spirituale, pe când cele din lume sunt naturale. Soarele raiului este Dumnezeu, lumina de acolo e Adevărul Divin, iar căldura Binele Divin, și ambele pleacă din Dumnezeu ca Soare. Din această origine pleacă toate lucrurile ce există și care pot fi văzute în ceruri. Dar despre lumină și căldură și despre lucrurile ce își au originea în ele, se vor spune mai multe în capitolele următoare; acest capitol se va ocupa de Soare. Dumnezeu apare în rai ca Soare deoarece este Dragoste Divină, din care toate lucrurile spirituale și, prin intermediul soarelui acestei lumi, toate lucrurile naturale își capătă existența. Această dragoste este ceea ce strălucește ca Soarele.

(118)

Nu doar îngerii mi-au spus că Dumnezeu e văzut în rai ca Soare; am văzut uneori eu însumi. Ce am auzit și am văzut despre Dumnezeu voi descrie aici în câteva cuvinte.

Dumnezeu apare ca Soare nu în rai ci mult deasupra raiului; nu direct deasupra capului în zenit, ci înaintea fețelor îngerilor, la o altitudine medie. El este văzut la o mare distanță în unul din două locuri distincte, înaintea ochiului stâng sau a celui drept. Înaintea ochiului drept El apare întocmai ca un Soare, în splendoare și măreție, asemenea soarelui acestei lumi; dar înaintea ochiului stâng nu apare ca un soare, ci ca o lună în măreție și strălucire asemenea lunii noastre, dar mult mai minunată, înconjurată de câteva luni mai mici, toate de aceeași strălucire și minunăție. Dumnezeu îi apare fiecăruia în unul din cele două locuri pentru ca e văzut de către fiecare în funcție de natura eului în care îl vede; așadar, într-un fel de către cei ce îl primesc în binele dragostei, și într-alt fel de către cei ce îl primesc în binele credinței. Celor ce îl văd în binele dragostei le apare ca Soare, puternic și arzător, în funcție de felul cum îl privesc. Aceștia se află în împărăția Sa celestă. Dar celor ce îl văd în binele credinței, le apare ca Lună, strălucitoare și minunată în funcție de natura receptiei lor. Aceștia se află în împărăția Lui spirituală. Iar asta datorită faptului că binele dragostei corespunde focului; iar focul, în sens spiritual, este dragoste; iar binele credinței corespunde luminii, lumina fiind în sens spiritual credință.

Domnul apare în fața ochilor lor deoarece mintea vede prin ochi; binele dragostei prin ochiul drept, iar binele credinței prin cel stâng; căci toate lucrurile ce se află în partea dreaptă, atât în îngeri cât și în oameni, corespund binelui din care pornește adevărul; iar cele ce se află pe partea stângă corespund adevărului ce pornește din bine. Binele credinței este în esență adevăr derivat din bine.

(119)

Astfel, în *Cuvânt*, Dumnezeu văzut prin dragoste e comparat cu soarele, iar prin credință cu luna; și, de asemenea, dragostea pentru Dumnezeu inspirată de El însuși e semnificată prin soare, iar credința în El inspirată în mod similar prin lună; ca în pasajele următoare: „**Și luna va străluci ca soarele, iar soarele va străluci de șapte ori mai mult, ca lumina a șapte zile.**” (Isaia 30: 26). „**Când te voi stinge, voi acoperi cerurile și le voi întuneca stelele; voi acoperi soarele cu nori, și luna nu-și va mai da lumina ei; voi întuneca pe toți luminătorii cerurilor, și voi răspândi întunericul peste țara ta**” (Ezechiel 32: 7, 8). „**Soarele se va întuneca la răsăritul lui, și luna nu va mai lumina**” (Isaia 13: 10). „**Soarele și luna se întunecă, și stelele își pierd lumina. Soarele se va preface în întuneric, și luna în sânge**” (Ioel 2: 10, 31; 3: 15). „**Soarele s-a făcut negru ca un sac de păr, luna s-a făcut toată ca sângele și stelele au căzut pe pământ**” (Apocalipsa 6: 12, 13). „**Îndată după acele zile de necaz, soarele se va întuneca, luna nu-și va mai da lumina și stelele vor cădea din cer**” (Matei 24: 29); și în altele. Prin soare e semnificată dragostea, prin lună credința, iar prin stele cunoașterea binelui și adevărului, despre care se spune că se vor întuneca, își vor pierde lumina și vor cădea din cer atunci când nu vor mai exista. Că Dumnezeu e văzut ca Soare în rai e evident din transfigurarea Lui înaintea lui Petru, Iacov și Ioan, în care fața Sa strălucea precum soarele (Matei 17: 2). Dumnezeu a fost văzut de către discipoli pe când ei se retrăseseră din trupuri și se aflau în lumina raiului. Pentru acest motiv, anticii, ale căror ritualuri sacre aveau un caracter simbolic, își întorceau fața către soarele de la răsărit în timpul Ceremoniei Divine; și, de aceea, templelor le-a fost dat un aspect oriental.

(120)

Splendida natură și intensitate a Dragostei Divine poate reieși dintr-o comparație cu soarele acestei lumi; dacă credeți, Dragostea Divină e cu mult mai arzătoare decât soarele nostru. De aceea Dumnezeu ca Soare nu își trimite razele direct în ceruri, ci focul dragostei Sale este treptat moderat în drumul său. Sferele moderatoare apar ca centuri radiante în jurul Soarelui, îngerii sunt de asemenea învăluiți într-un nor subțire adaptat nevoilor lor, pentru a nu fi răniți de influența Divină. Din acest motiv, cerurile sunt la depărtare de Dumnezeu în funcție de felul cum îl recepționează. Cerurile înalte sunt mai aproape de Dumnezeu ca Soare, pentru că cei de acolo trăiesc în binele dragostei; cerurile de mai jos sunt mai îndepărtate întrucât trăiesc în binele credinței; iar cei ce nu sunt buni deloc, ca cei din infern, sunt foarte îndepărtați, iar asta în proporție cu gradul opusului bunătății.

(121)

Când Dumnezeu apare în rai, ceea ce se întâmplă destul de des, El nu e văzut încercuit de Soare, ci într-o formă angelică, deosebită de îngeri prin Divinitatea ce strălucește din fața Lui. Căci El nu se află acolo în persoană, de vreme ce Dumnezeu în persoană e întotdeauna înconjurat de Soare, ci e prezent acolo în aparență. Este destul de obișnuit în rai ca persoanele să fie văzute ca și cum ar fi prezente în locul înspre care e ațintită și fixată privirea lor, deși acesta s-ar putea să fie foarte îndepărtat de locul în care sunt cu adevărat. Acest lucru se numește o prezentare a privirii interioare, despre care vom vorbi mai târziu. Și eu l-am văzut pe Dumnezeu într-o formă angelică, în afara și puțin dedesubtul Soarelui, la o mare altitudine; și de asemenea foarte aproape, într-o formă similară, cu o înfățișare splendidă; și o dată în mijlocul îngerilor, cu o strălucire de flăcări.

(122)

Soarele acestei lumi le apare întotdeauna îngerilor ca ceva întunecat, opus Soarelui din rai, iar Luna ca ceva mai puțin întunecos, opusă Liniei din rai. Motivul este că focul acestei lumi corespunde dragoste de sine, iar lumina din el corespunde falsității derivate din acea dragoste. Dragostea de sine e în mod direct opusă Dragostei Divine, și falsitatea derivată din dragostea de sine e direct opusă Adevărului Divin; iar ceea ce e opus Dragostei și Adevărului Divin este întuneric dens pentru îngeri. De aceea, a venera și a te închina soarelui și lunii acestei lumi, semnifică în *Cuvânt* a te iubi pe sine și falsitățile derivate din

acea dragoste; și deci astfel de idolatri sunt condamnați la surghiunire (Deuteronomul 4: 19; 17: 3-5; Ieremia 8: 1, 2; Ezechiel 8: 15, 16, 18, ; Apocalipsa 16: 8; Matei 1.3: 6).

(123)

Cum Dumnezeu e văzut în rai ca Soare din Dragostea Divină ce se află în El și radiază din El, toți cei din rai se întorc către El, cei din împărăția celestă spre El ca Soare, iar cei din împărăția spirituală spre el ca Lună. Dar cei din iad se întorc către întunericul gros și obscuritatea ce se află în partea opusă, și deci departe de Dumnezeu; căci toți cei din iad trăiesc în dragostea de sine și de lume, lucruri opuse lui Dumnezeu. Cei ce se întorc către întunericul gros care se află în locul soarelui din lume sunt în infernul din fund și se numesc genii rele, iar cei ce se întorc către întunericul din locul Lunii sunt în infernul din față și se numesc spirite rele. De aceea se spune despre locuitorii iadului că se află în întuneric, iar despre cei din rai că se află în lumină. Întunericul de asemenea semnifică falsitatea derivată din rău, iar lumina, adevărul derivat din bine. Ei se îndreaptă în aceste direcții deoarece toți cei din viața de apoi privesc spre principiile conducătoare ale minții lor, adică spre dragostea lor, iar mintea formează chipul unui înger sau spirit. În lumea spirituală nu există puncte fixe, ca în lumea obișnuită, ci ele depind de direcția în care sunt îndreptate fețele lor. Omul, la fel ca spiritul său, se îndreaptă în mod similar; departe de Dumnezeu dacă îndrăgește dragostea de sine și de lume, și înspre El dacă trăiește în dragoste pentru El și aproapele său. Dar omul nu știe asta, căci se află în lumea naturală, unde punctele de reper sunt fixate după răsăritul și apusul soarelui. Însă acest lucru, fiind atât de greu de înțeles pentru om, va fi explicat când vom vorbi despre Punctele Cardinale, Spațiu și Timp în rai.

(124)

Pentru că Dumnezeu este Soarele raiului și toate lucrurile derivate din El privesc înspre El, Dumnezeu este de asemenea centrul comun de care depind toate direcțiile și pozițiile. Deci toate lucrurile se află în Prezența Lui și sub oblăduirea Lui, atât în ceruri cât și pe pământ.

(125)

Din aceste considerații, ceea ce a fost spus și explicat în capitolele anterioare despre Dumnezeu, poate fi văzut acum într-o lumină mai limpede; cum că El este Stăpânul cerurilor (n. 2-6); că Sfera Sa Divină formează raiul (n. 7-12); că Sfera Divină a lui Dumnezeu în rai e dragoste pentru El și milă pentru aproape (n. 13-19); că există o corespondență între toate lucrurile din lume cu cele din rai și între rai și Dumnezeu (n. 87-115); și că soarele și luna lumii naturale au și ele asemenea corespondențe ca cele indicate (n. 105).

(16)

Lumina și căldura în rai

(126)

Cei ale căror gânduri rămân la lucrurile naturale nu pot înțelege că în rai este lumină; dar în rai lumina e atât de puternică încât depășește cu mult lumina amiezii pământești. Am văzut-o deseori chiar în timpul serii și al nopții. La început am rămas uimit când auzeam îngerii spunând că lumina lunii e ceva mai bună decât umbra în comparație cu lumina raiului; dar acum că am văzut-o, pot mărturisi că așa este. Strălucirea și splendoarea ei întrec orice închipuire. Tot ceea ce am văzut în rai am văzut în acea lumină, și deci mult mai clar și mai distinct decât lucrurile din această lume.

(127)

Lumina raiului nu e naturală ca cea a lumii, ci spirituală, căci pornește de la Dumnezeu ca Soare, iar acel Soare este Dragoste Divină, cum a fost arătat în capitolul anterior. Ceea ce

pornește din Dumnezeu ca Soare e numit în ceruri Adevăr Divin, deși în esența sa este Bine Divin unit cu Adevăr Divin. De aici au îngerii lumină și căldură, lumină din Adevărul Divin și căldură din Binele Divin. Este deci evident că lumina și căldura raiului, plecând dintr-o astfel de sursă, sunt lucruri spirituale și nu naturale.

(128)

Adevărul Divin e lumină pentru îngeri deoarece și îngerii sunt spirituali și nu naturali. Ființele spirituale văd prin lumina Propriului lor Soare iar cele naturale prin lumina soarelui lor.

Adevărul Divin este sursa din care îngerii primesc înțelegere, iar înțelegerea este vederea lor mentală ce se revarsă în vederea lor corporală și îi dă naștere. Așadar, ce e văzut în rai de la Dumnezeu ca Soare, e văzut în lumină. Aceasta fiind originea luminii din rai, ea variază mai departe în funcție de primirea Adevărului Divin de la Dumnezeu, sau, ceea ce e același lucru, în funcție de inteligența și înțelepciunea îngerilor. Lumina împărăției celeste este deci diferită de cea a împărăției spirituale, și de asemenea este diferită în fiecare societate. Lumina din împărăția celestă este arzătoare în aparență, deoarece îngerii de acolo primesc lumina de la Dumnezeu ca Soare; dar lumina în împărăția spirituală este albă, deoarece îngerii de acolo primesc lumina de la Dumnezeu ca Lună (n. 118). Lumina nu e la fel într-o societate ca în alta. Diferă de asemenea în fiecare societate individuală; căci cele ce se află spre centru sunt într-o lumină mai puternică, iar cei de la circumferință într-una mai slabă (n. 43). Într-un cuvânt, în același grad în care îngerii sunt recipiente ale Adevărului Divin, adică în măsura în care au inteligență și înțelepciune de la Dumnezeu, ei au lumină. De aceea îngerii raiului sunt numiți îngeri ai luminii.

(129)

Deoarece Dumnezeu în ceruri este Adevăr Divin, iar Adevărul Divin este acolo lumină, El este numit în *Cuvânt*, Lumină; și de asemenea fiecare adevăr ce vine de la el e numit lumină, ca în pasajele următoare: „**Isus a spus: «Eu sunt lumina lumii; cine mă urmează pe Mine, nu va umbla în întuneric, ci va avea lumina vieții»**„ (Ioan 8: 12). „**Cât sunt în lume, sunt lumina lumii**” (Ioan 9: 5). Isus a zis: „**Lumina mai este puțină vreme în mijlocul vostru. Umblați cât mai aveți lumină, ca să nu vă cuprindă întunericul. Câtă vreme aveți lumina printre voi, credeți în lumină, ca să fiți fii ai luminii. Eu am venit ca să fiu lumină în lume, pentru ca oricine crede în mine, să nu rămână în întuneric**” (Ioan 12: 35, 36, 46). „**Lumina a venit în lume, dar oamenii iubeau mai mult întunericul decât lumina**” (Ioan 3: 19). Ioan spune despre Dumnezeu: „**Aceasta e adevărata lumină, care luminează pe orice om**” (Ioan 1: 4, 9). „**Norodul acesta care zăcea în întuneric va vedea o mare lumină, și peste cei ce zăceau în ținutul și în umbra morții, va răsări lumina**” (Matei 4: 16). „**Te voi da pentru pacea oamenilor, pentru lumina popoarelor**” (Isaia 42: 6). „**Te-am făcut pentru lumina popoarelor, ca tu să-mi fi salvarea până la sfârșitul pământului**” (Isaia 49: 6). „**Neamurile salvate vor umbla în lumina ei**” (Apocalipsa 21: 24). „**Trimite lumina și adevărul Tău ca să mă călăuzească**” (Psalmii 43: 3). În acestea și în alte pasaje, Dumnezeu e numit lumină datorită Adevărului Divin ce se revarsă din El, și asemenea e numit și adevărul însuși. Cum lumina raiului se naște din Dumnezeu ca Soare, tot așa s-a transfigurat înaintea lui Petru, Iacov și Ioan: „**Chipul Său a apărut ca soarele, iar hainele Lui s-a u făcut strălucitoare și foarte albe, de o albeață pe care nici un nălbitor de pe pământ n-o poate da**” (Marcu 9: 3; Matei 17: 2). Hainele Domnului apăreau astfel pentru că reprezentau Adevărul Divin ce se revarsă din El în ceruri; și hainele semnifică în *Cuvânt* adevărul; de aceea se spune în David: „**Te învelești cu lumina Ta ca și cu o manta**” (Psalmii 104: 2).

(130)

De asemenea, că lumina în ceruri e spirituală și că lumina este Adevăr Divin, poate fi observat din faptul că și omul are lumina spirituală din care își derivă iluminarea în măsura în

care are inteligentă și înțelepciune din Adevărul Divin. Lumina spirituală a omului este lumina înțelegerii sale, obiectul căreia este adevărul; prin această lumină el clarifică adevărurile, le aranjează în ordine logică și își elaborează concluziile. Omul obișnuit nu știe că prin lumina adevărată înțelegerea vede astfel de lucruri, deoarece nu poate vedea acea lumină cu ochii săi, nici s-o pătrundă cu gândul nu poate; totuși, mulți sunt obișnuiți cu ea și o disting de lumina naturală care e cunoscută doar celor ce gândesc natural și nu spiritual. Natural gândesc cei care privesc numai lumea și care atribuie toate lucrurile naturii; iar spiritual gândesc cei care privesc raiul și atribuie toate lucrurile Ființei Divine. Mi-a fost dat să văd foarte des că lumina ce luminează mintea este lumină adevărată, distinctă de lumina ce e numită naturală. Printr-un proces mental treptat am fost inițiat în acea lumină și, pe măsură ce mă înălțam, înțelegerea mea era tot mai luminată, până ce am înțeles ce nu înțelesesem înainte, iar la sfârșit am perceput lucruri despre care nu aveam nici o idee în gândul luminii naturale. Am fost uneori uimit să văd că aceste lucruri nu sunt înțelese în lumina naturală, pe când apăreau atât de clar și de limpede în lumina cerească. Cum înțelegerea își are propria sa lumină, vorbim despre ea cum vorbim despre ochi: spunem că vede și că e în lumină atunci când înțelege; și că e în obscuritate sau întuneric atunci când nu înțelege; și în multe alte expresii similare.

(131)

Din moment ce lumina raiului este Adevăr Divin, este și Înțelepciune și Inteligență Divină și deci, a fi înălțat în lumina raiului e același lucru cu a fi înălțat în inteligență și înțelepciune sau cu a fi luminat. Pentru acest motiv îngerii se bucură de lumină în proporție cu inteligența și înțelepciunea lor. Deoarece lumina raiului este înțelepciune Divină, caracterul fiecăruia este revelat în ea; căci mintea interioară a fiecăruia este acolo afișată cu acuitate pe față, și nici cel mai mic detaliu nu poate fi ascuns. Îngerii superiori doresc ca toate lucrurile din ei să fie dezvăluite, căci nu doresc nimic altceva decât ce este bun. Altfel se întâmplă cu cei de sub rai, care nu doresc ceea ce e bine; ei se tem din acest motiv să fie văzuți în lumina raiului. Iar locuitorii iadului își apar unii altora ca oameni, dar în lumina raiului ca monștri cu chipuri și trupuri îngrozitoare, formele propriului rău. La fel stau lucrurile și cu omul în privința spiritului său, când e văzut de îngeri. Dacă e bun, apare ca om, frumos în măsura bunătății sale; dacă e rău, apare ca monstru, urât în măsura răutății sale. Este deci evident că toate lucrurile se dezvăluie în lumina raiului, și asta se întâmplă pentru că lumina raiului este Adevăr Divin.

(132)

Cum Adevărul Divin este lumină în ceruri, toate adevărurile luminează oriunde s-ar afla, în mintea unui înger sau a altcuiva, în rai sau în altă parte. Totuși, adevărurile din afara raiului nu strălucesc ca adevărurile din rai. Primele strălucesc rece, la fel ca zăpada, deoarece nu își derivă esența din bine precum adevărurile din rai. Această lumină rece dispare când lumina raiului se așterne peste ea, iar dacă răul se ascunde în interior, se transformă în întuneric. Am văzut aceasta și multe alte lucruri deosebite privind strălucirea adevărului, lucruri ce sunt aici omise.

(133)

Va fi spus acum ceva despre căldura raiului. În esența sa această căldură este dragoste. Vine de la Dumnezeu ca Soare, care e Dragoste Divină în și din Dumnezeu; cum a fost arătat în capitolul anterior. Este deci evident că spirituală este și căldura raiului, la fel ca lumina acestuia, deoarece provin din aceeași sursă. Există două lucruri ce se nasc din Dumnezeu ca Soare: Adevărul Divin și Binele Divin; Adevărul Divin apare în ceruri ca lumină, iar Binele Divin ca și căldură; dar Adevărul Divin și Binele Divin sunt atât de unite încât nu sunt două, ci una. Totuși, la îngeri, devin separate, căci unii primesc Bine Divin mai mult decât Adevăr Divin, iar alții primesc Adevăr Divin mai mult decât Bine Divin. Cei ce primesc mai mult din Bine Divin se află în împărăția Celestă a lui Dumnezeu, iar cei ce primesc mai

mult din Adevăr Divin se află în împărăția Sa spirituală; însă îngerii cu adevărat perfecți sunt cei ce le primesc pe amândouă în aceeași măsură.

(134)

Căldura raiului, ca lumina raiului, e pretutindeni diferită; căldura în împărăția celestă diferă de cea din împărăția spirituală și diferă în fiecare societate nu numai după grad, dar și după calitate. Este mult mai intensă și mai pură în împărăția celestă a lui Dumnezeu, deoarece îngerii de colo sunt mai receptivi către Binele Divin. Este mai puțin intensă și pură în împărăția spirituală a Lui, căci îngerii de acolo sunt mai receptivi către Adevărul Divin; și diferă în fiecare societate în funcție de primirea lor. Există căldură și în iad, dar este impură. Căldura din rai e exprimată prin focul sfânt și ceresc, iar căldura din iad prin focul profan și infernal. Ambele denotă dragoste; focul care se denotă dragoste pentru Dumnezeu și dragoste de aproape și fiecare sentiment derivat din aceste iubiri; pe când focul infernal denotă dragostea de sine și dragostea pentru lume și fiecare dorință derivată din aceste iubiri. Este evident că dragostea este căldură dintr-o sursă spirituală, căci omul se încălzește din dragoste; omul se înflăcărează și se încălzește în funcție de natura și gradul iubirii sale; iar căldura se arată în exterior atunci când dragostea sa este aprinsă. Este deci normal să vorbești despre a fi încins, a te încălzi, a arde, a fierbe și a fi pe jar, atât în ceea ce privește sentimentele ce izvorăsc din dragostea de bine, cât și în ceea ce privește dorințele ce izvorăsc din dragostea de rău.

(135)

Dragostea ce se revarsă din Dumnezeu ca Soare e resimțită în rai ca și căldură, deoarece mințile îngerilor sunt pline de dragostea ce se naște din Bunătatea Divină a Domnu-lui, iar trupurile lor, fiind încălzite de acea sursă, primesc un sens al căldurii. Cum căldura și dragostea corespund una celeilalte în rai, toți de acolo simt felul și gradul căldurii ce corespunde calității dragostei lor. Căldura lumii nu pătrunde deloc în rai, căci este prea impură, fiind naturală și nu spirituală; altfel se întâmplă cu omul, deoarece el se află atât în lumea spirituală cât și în cea naturală. În ceea ce privește spiritul, el se încălzește doar prin emoțiile sale; dar în privința trupului, el se încălzește atât din căldura spiritului cât și din căldura lumii. Prima se revarsă în cealaltă căci își corespund reciproc.

Natura corespondenței acestor două feluri de căldură poate fi observată la animale; pasiunile lor ce au ca țel suprem procrearea, se dezlănțuie o dată cu căldura crescândă a soarelui primăvara și vara. Se înșeală enorm cei ce își imaginează că această căldură luminează se revarsă în dragoste și o produce; căci naturalul nu se revarsă în spiritual, ci doar spiritualul în natural; procesul din urmă e în acord cu Ordinea Divină, dar primul i-ar fi contrar.

(136)

Îngerii, la fel ca oamenii, posedă înțelegere și voință. Lumina raiului este viața înțelegerii lor, deoarece lumina raiului e Adevăr Divin și înțelepciune Divină; iar căldura raiului este viața voinței lor, deoarece căldura raiului este Bine Divin și Dragoste Divină, însăși viața îngerilor e derivată din acea căldură, dar nu din lumină, decât în măsura în care conține căldură. Căldura e sursa vieții, e evident, căci în lipsa sa viața pierе. La fel se întâmplă cu credința lipsită de dragoste sau cu adevărul lipsit de bine; căci adevărul ce luminează credința este lumină, iar binele ce izvorăște din dragoste e căldură.

Aceste lucruri sunt mai clar ilustrate prin căldura și lumina lumii, cărora le corespund căldura și lumina raiului. Căldura luminează unită cu lumină, primăvara sau vara, face ca toate lucrurile de pe pământ să crească, pe când lumina lipsită de căldură, în timpul iernii, nu face nimic să crească, ci toate lucrurile cad și mor. Asta se întâmplă când căldura e absentă; deși lumina persistă. Datorită acestei corespondențe, raiul e numit paradis, deoarece acolo

adevărul e unit cu binele sau credința cu dragostea, la fel cum pe pământ sunt lumina și căldura primăvara. De aici reiese mai evident adevărul precizat în propriul său capitol, că Sfera Divină a lui Dumnezeu în rai e dragoste pentru El și milă pentru aproape (n. 13-19).

(137)

Se spune în Ioan: „**La început era Cuvântul, și Cuvântul era cu Dumnezeu și Cuvântul era Dumnezeu; toate lucrurile au fost făcute de El, și nimic din ceea ce a fost făcut, n-a fost făcut fără El. În El era viața și viața era lumina oamenilor. El era în lume și lumea a fost făcută de El. Și Cuvântul S-a făcut trup și a locuit printre noi, iar noi am primit slava lui**”(1: 1, 3, 4, 10, 14). E evident că aici prin Cuvânt e înțeles Dumnezeu, căci se spune că Cuvântul a fost făcut trup; dar ce se înțelege în particular prin Cuvânt nu a fost încă făcut cunoscut, și va fi deci explicat. Cuvântul, în acest pasaj, înseamnă Adevăr Divin, care există în și din Dumnezeu. Din acest motiv El e numit aici și lumină, care e Adevăr Divin, cum a fost arătat în prima parte a acestui capitol. Va fi imediat explicat cum au fost toate lucrurile făcute și create de Adevărul Divin.

Adevărul Divin este atotputernic în rai, și fără el nu ar exista deloc putere. Toți îngerii sunt numiți puteri în virtutea Adevărului Divin și sunt de fapt puteri atât cât sunt recipiente și receptaculi ai lui. Prin aceasta ei domină iadurile și lucrurile ce li se opun. O mie de dușmani de acolo nu pot suporta o singură rază de lumină cerească, deoarece e Adevăr Divin. Îngerii sunt îngeri în virtutea felului cum receptează Adevărul Divin, și deci raiul e rai din același motiv, căci raiul e alcătuit din îngeri.

Că există o asemenea Putere imensă în Adevărul Divin nu poate fi realizat de cei ce gândesc despre adevăr ca despre gând sau vorbire în care nu există altă putere decât de a determina supunerea altora. Însă în Adevărul Divin există o putere inerentă lui, și o asemenea putere, încât datorită ei au fost create raiul și lumea cu toate lucrurile din ele. Acest fapt poate fi ilustrat prin două comparații - prin puterea adevărului și a binelui în om și prin puterea luminii și a căldurii soarelui acestei lumi.

1. Prin puterea adevărului și binelui în om. Tot ceea ce face omul, face prin înțelepciunea și voința sa; el acționează din voință prin intermediul binelui și din înțelegere prin intermediul adevărului; căci totul în voință are legătură cu binele și totul în înțelegere are legătură cu adevărul. Prin ele întregul organism e pus în mișcare și multe lucruri din el se grăbesc să le satisfacă dorința și plăcerea. De aici e evident că întregul corp e făcut pentru a servi binele și adevărul, și deci e făcut din bine și din adevăr.

2. Prin puterea căldurii și luminii soarelui acestei lumi. Toate lucrurile ce cresc în lume, precum copacii, grânele, florile, ierburile, fructele și semințele, își trag existența din nici o altă sursă decât căldura și lumina soarelui. De aici se vede ce putere productivă există în căldură și în lumină. Ce ar trebui atunci să fie puterea luminii Divine, care e Adevăr Divin, și a căldurii Divine care e Binele Divin! Cum raiul există datorită acestora, lumea își datorează și ea existența tot lor, căci existența lumii depinde de rai, cum a fost arătat mai sus. De aici se poate vedea cum trebuie înțeles faptul că toate lucrurile au fost făcute prin cuvânt și că fără acesta nimic din ce există n-ar fi fost făcut, și de asemenea că lumea a fost făcută de acesta, căci sunt opera Adevărului Divin de la Dumnezeu. Pentru acest motiv, în cartea Genezei se vorbește în primul rând de lumină, iar apoi despre lucrurile ce vin din acea lumină (Geneza 1: 3, 4). Și tot din acest motiv toate lucrurile din univers, atât din rai cât și din lume, au legătură cu binele, cu adevărul și cu uniunea lor; altfel ele nu ar mai avea o existență reală.

(139³)

Trebuie observat că Binele Divin și adevărul Divin ce există în rai de la Dumnezeu ca Soare, nu se află în Dumnezeu ci se nasc din Dumnezeu. În Dumnezeu există doar Dragoste Divină, care e Esența din care își capătă existența Binele Divin și Adevărul Divin. (A pleca din Dumnezeu înseamnă a fi derivat din Esența Lui). Și acest lucru poate fi ilustrat prin comparație cu soarele lumii; căci căldura și lumina din lume nu se află în soare, ci pleacă din el. În soare nu e nimic decât foc, din care căldura și lumina se nasc și își primesc existența.

(3) § 138 e omis în original.

(140)

Din moment ce Dumnezeu ca Soare este Dragoste Divină, iar Dragostea Divină este însuși Binele Divin, Divinul ce pleacă din El și este Sfera Sa Divină în rai e numit, pentru deosebire, Adevăr Divin, deși în realitate este Bine Divin unit cu Adevăr Divin. Acest Adevăr Divin este ceea ce se numește Spiritul (Duhul) Sfânt ce emană din El.

(17)

Cele patru puncte cardinale în rai

(141)

Există patru puncte cardinale în rai, ca și în lume, estul, sudul, vestul și nordul. În ambele lumi ele sunt determinate de soare, în rai de Soarele raiului care este Dumnezeu, iar în lume de soarele lumii; există totuși mari diferențe între ele. Prima diferență este că în lume sudul este acel punct în care soarele se află la cea mai mare altitudine deasupra pământului; nordul e punctul opus, dedesubtul pământului; estul unde răsare la echinocșii, iar vestul unde apune. Astfel, în lume, sudul este cel ce determină toate cele patru puncte cardinale. Dar în ceruri, acel punct se numește estul, unde Dumnezeu apare ca Soare; în punctul opus este vestul; în partea dreaptă se află sudul, iar în stânga nordul, și asta în orice direcție și-ar îndrepta îngerii fețele și trupurile. Așadar, în rai, estul determină toate celelalte puncte cardinale. Punctul în care Dumnezeu apare ca Soare e numit estul sau orientul, deoarece, întreaga viață își are originea în El ca Soare; și, de asemenea, pentru că în măsura în care căldura și lumina sau dragostea și inteligența sunt primite de la El de către îngeri, se spune că Dumnezeu răsare deasupra lor. Tot din acest motiv, Dumnezeu este numit Estul (Răsărit) în *Cuvânt*.

(142)

O altă diferență este că îngerii au întotdeauna estul în față, vestul în spate, sudul la dreapta iar nordul la stânga. Dar cum asta nu e atât de ușor de înțeles în lume, deoarece omul își poate întoarce fața spre orice punct cardinal, se va explica aici. Întregul rai se în-dreaptă spre Dumnezeu ca spre centrul său comun, și deci toți îngerii se îndreaptă către El. Și pe pământ, cum e bine știut, toate lucrurile au tendința să se îndrepte spre un centru comun; dar direcția diferă în rai de cea de pe pământ; căci în rai tendința e de înaintare și înălțare spre centrul comun, iar în lume e de cădere. În lume, această tendință e numită forță centripetă sau gravitație. Mințile îngerilor sunt direcționate înainte, și cum mințile lor sunt revelate pe fețele lor, astfel, fața este cea care determină punctele cardinale.

(143)

Că îngerii au estul în față oriunde și-ar întoarce fața sau trupul, va fi totuși mai puțin ușor de înțeles în lume, căci omul are diferitele puncte cardinale în față în funcție de direcția în care se] întoarce. Deci și acest lucru ar trebui explicat, îngerii își îndreaptă și își întorc fețele și trupurile în toate direcțiile, ca oamenii, și totuși au mereu estul în față, deoarece schimbările de aspect ale îngerilor nu se aseamănă cu cele umane, și provin dintr-o origine diferită. Ele

par într-adevăr la fel, dar nu sunt. Originea este dragostea călăuzitoare, și de ea depind toate direcțiile, atât ale îngerilor cât și ale spiritelor; căci, cum a fost spus, mințile lor se îndreaptă spre centrul lor comun, deci în rai, spre Dumnezeu ca Soare. De aceea este dragostea mereu în fața minților lor, și cum chipul își datorează existența minții, fiind forma sa exterioară, dragostea ce călăuzește mintea se află continuu în fața chipului. Așadar, Dumnezeu ca Soare este continuu înaintea feței în rai, pentru că de la El își au îngerii dragostea; și cum Dumnezeu însuși e prezent cu propria Lui dragoste în îngeri, tot Dumnezeu îi face pe aceștia să-L privească oriunde s-ar întoarce. Aceste lucruri nu pot fi elucidate mai departe acum, dar în capitolele următoare, în special în cele asupra Reprezentărilor și Aparențelor sau asupra Timpului și Spațiului în rai, vor fi prezentate mai clar pentru înțelegere.

Experiența m-a învățat că îngerii îl au pe Dumnezeu continuu în fața ochilor; eu însumi am văzut, într-adevăr; căci atunci când eram în compania îngerilor simțeam prezența lui Dumnezeu în fața mea; nu îl vedeam, însă lumina strălucitoare îi dezvăluia apropierea.

Și îngerii au spus că este așa. Cum Dumnezeu este în mod constant înaintea fețelor îngerilor, se spune despre cei din lume ce cred în Dumnezeu și îl iubesc, că îl au pe Dumnezeu în fața ochilor, și că îl privesc și îl văd. Acest fel de a vorbi e derivat din lumea spirituală; căci multe lucruri din vorbirea oamenilor sunt derivate din lumea spirituală, deși omul nu o știe.

(144)

Întoarcerea către Dumnezeu, este una din minunile raiului. Mulți se pot afla în rai la un loc, întorcându-și fețele și trupurile, unul într-o parte iar altul în alta, și totuși toți îl văd pe Dumnezeu în fața lor; și toți au sudul în dreapta, nordul în stânga iar vestul în spate. O altă minune a raiului este că, deși privirea îngerilor este îndreptată întotdeauna spre est, ei pot privi și spre celelalte trei puncte cardinale; însă faptul că pot privi și spre acestea trei se datorează viziunii lor mentale, adică cea a gândului. O altă minune a raiului este că nici unuia de acolo nu îi e permis să stea în spatele altuia și să-i privească ceafa; căci atunci influxul de bine și adevăr de la Dumnezeu ar fi deranjat.

(145)

Îngerii îl văd pe Dumnezeu într-un fel, iar Dumnezeu îi vede pe îngeri într-alt fel. Îngerii îl văd pe Dumnezeu prin ochi, dar Dumnezeu îi privește pe îngeri în frunte, deoarece fruntea corespunde dragostei; iar Dumnezeu se revarsă în dorințele lor prin iubire și se face văzut prin înțelegere, căreia îi corespund ochii.

(146)

Punctele din rai ce formează împărăția celestă a lui Dumnezeu diferă de cele ce formează împărăția Sa spirituală; căci Dumnezeu e văzut de îngeri ca Soare în împărăția celestă iar ca Lună în cea spirituală, iar estul este punctul unde Dumnezeu e văzut. Distanța între Soare și Lună în rai este de treizeci de grade; în consecință există o diferență similară între punctele cardinale. Că raiul e împărțit în două împărății, numite celestă și spirituală, poate fi văzut în capitolele anterioare (n. 20-28); și că Dumnezeu e văzut în împărăția celestă ca Soare iar în cea spirituală ca Lună (n.118). Oricum, punctele cardinale din rai nu sunt astfel încurcate, deoarece îngerii spirituali nu se pot înălța până la îngerii celești, și nici aceștia din urmă nu pot coborî la cei spirituali, cum se poate vedea mai sus (n. 35).

(147)

Așa se manifestă natura prezenței lui Dumnezeu în rai; El este pretutindeni și cu fiecare în binele și adevărul ce se nasc din El; astfel, El e prezent în îngeri și în Sine, cum s-a mai spus mai sus (n. 12). Mințile lor au o percepție lăuntrică a prezenței Lui; ochii, derivându-și

vederea din minte, Îl văd în afara lor; acest lucru se datorează legăturii strânse între vedere și percepție. Asta se spune prin Dumnezeu care este în ei și ei în Dumnezeu, în propriile Sale cuvinte: „**Rămâneți în Mine și Eu voi rămâne în voi**” (Ioan 15: 4). „**Cine mănâncă trupul Meu și bea sângele Meu, rămâne în Mine și Eu în el**” (Ioan 6: 56). Trupul lui Dumnezeu semnifică Binele Divin iar sângele Său, Adevărul Divin.

(148)

În rai, fiecare își are locul său în funcție de punctele cardinale. Către est și vest trăiesc cei ce viețuiesc în binele dragostei, către est cei ce au o percepție clară a acelui bine, iar către vest cei ce au doar o percepție obscură a lui. Către sud și nord trăiesc cei ce au înțelepciunea derivată de acolo, către sud cei ce se află în lumina clară a înțelepciunii, și către nord cei ce se află în lumina obscură a înțelepciunii, în aceeași ordine trăiesc atât îngerii din împărăția spirituală a lui Dumnezeu cât și cei din împărăția Sa celestă, cu o diferență după binele dragostei și lumina adevărului derivată de acolo. Dragostea în împărăția celestă este dragoste pentru Dumnezeu, iar lumina adevărului derivată de aici este înțelepciune; dar dragostea în împărăția spirituală e dragoste pentru aproape, numită milă, iar lumina adevărului din ea este inteligență, numită și credință (n. 23). Ei diferă și după punctele cardinale, căci punctele cardinale din cele două împărății sunt la o distanță de treizeci de grade, cum s-a spus mai sus (n. 146).

(149)

Într-o ordine similară, în relație unul cu celălalt, trăiesc îngerii din fiecare societate a raiului; către est se află cei ce au un grad mai mare de dragoste și milă, către vest cei ce au un grad mai mic; către sud cei ce se află într-o lumină mai puternică a înțelepciunii și inteligenței, iar către nord cei ce sunt într-una mai slabă. Această ordine se păstrează deoarece fiecare societate reprezintă raiul și este un rai la o scară mai mică (n. 51-58). Aceeași ordine se păstrează și în cei din care sunt compuse. Ei sunt aduși la această ordine ca o consecință a formei raiului, prin care fiecare își cunoaște locul. Dumnezeu de asemenea asigură ca în fiecare societate să fie câte unul din fiecare fel, în intenția ca fiecare parte a raiului să fie similară în formă întregului. Oricum, ordinea întregului rai diferă de ordinea unei societăți, la fel cum un întreg diferă de părțile sale; căci societățile dinspre est le depășesc pe cele din vest, iar cele dinspre sud pe cele din nord.

(150)

De aceea punctele cardinale în rai semnifică calitățile ce se găsesc în cei ce trăiesc acolo. Astfel, estul semnifică dragostea și o percepție clară a bunătății sale; vestul, o percepție obscură a dragostei; sudul, înțelepciune și inteligență în lumină clară, iar nordul, înțelepciune și inteligență într-o lumină obscură. Aceasta fiind semnificația punctelor cardinale din rai, ele au o semnificație similară în sensul intern sau spiritual al *Cuvântului*; căci el e în perfect acord cu lucrurile din rai.

(151)

Pentru cei ce se află în iad, situația e complet opusă. Ei nu îl privesc pe Dumnezeu ca Soare sau ca Lună, ci privesc departe de Dumnezeu în acel întuneric gros ce se află în locul soarelui acestei lumi și în întunericul ce stă în locul lunii acestui pământ. Cei numiți *genii rele* privesc înspre primul iar cei numiți spirite rele spre al doilea. Poate fi văzut mai sus că soarele și luna acestei lumi nu sunt vizibile în lumea spirituală, ci în locul soarelui se vede un întuneric gros opus Soarelui din rai, iar în locul lunii, întunericul opus Lunii din rai. (n. 122). Punctele cardinale în iad sunt deci opuse punctelor cardinale din rai. În iad, estul se află acolo unde sunt acel întuneric gros și umbrele; vestul este unde e Soarele raiului; sudul este la dreapta și nordul la stânga, iar asta în orice direcție s-ar întoarce trupul; ei nici nu-și pot întoarce fețele în altă direcție, căci întreaga înclinație și determinația minților lor tind spre aceeași direcție. Că întreaga tendință și determinație a minții tuturor celor din viața de apoi e

în funcție de dragostea lor, poate fi văzut mai sus (n. 143). Dragostea celor ce sunt în iad este dragoste de sine și de lume, iar aceste iubiri sunt semnificate de soarele și luna acestei lumi (n. 122).

Aceste iubiri sunt de asemenea opusele dragostei de Dumnezeu și dragostei pentru aproape. De aceea ei se îndepărtează de Dumnezeu spre întuneric și ceață. Locuitorii iadului, trăiesc și ei în funcție de punctele lor cardinale. Cei ce sunt în rău datorită dragostei de sine trăiesc de la est la vest; iar cei ce sunt în falsitățile răului trăiesc de la sud la nord; dar pe acest subiect se vor spune mai multe în curând, când vom ajunge să vorbim despre iad.

(152)

Când unul din spiritele rele vine printre cele bune, punctele cardinale devin atât de încurcate încât cei buni abia își mai dau seama unde este estul lor. Am văzut câteodată așa ceva și de asemenea am auzit-o de la spirite ce se plâneau din această cauză.

(153)

Spiritele rele sunt văzute uneori că se îndreaptă spre punctele cardinale din rai, și atunci dobândesc inteligență și percepție a adevărului, dar nici un sentiment pentru bine; și imediat ce se întorc în propriile lor puncte cardinale, își pierd inteligența și percepția adevărului, și spun că adevărurile pe care le-au auzit și simțit mai devreme, nu sunt adevăruri ci falsități; ei doresc ca falsitățile să fie adevăruri. Mi s-a spus cu părere de rău de această întoarcere, căci la cei răi înțelegerea poate fi astfel întoarsă, nu însă și voința; iar Dumnezeu se asigură, ca în fiecare să poată vedea și recunoaște adevărurile, și nimeni să nu le poată primi decât dacă trăiește o viață bună, deoarece binele primește adevărul și niciodată răul. Cazul e similar și la om, pentru a putea fi reformat prin adevăruri; dar totuși el nu poate fi reformat dacă nu trăiește o viață bună. Astfel, omul poate fi îndreptat către Dumnezeu, dar dacă trăiește o viață rea, se întoarce imediat înapoi și se confirmă în falsitățile propriului rău, ce sunt contrare adevărilor pe care le-a înțeles și le-a văzut; iar asta se întâmplă când gândește după convingerile sale lăuntrice.

(18)

Schimbări în condiția îngerilor din rai

(154)

Schimbările condiției îngerilor reprezintă variațiile dragostei și credinței lor și deci ale înțelepciunii, inteligenței și vieții lor. Condiția e determinată de viață și de tot ce ține de viață; și cum viața angelică e o viață de dragoste, credință, înțelepciune și inteligență, se spune despre aceste calități că au o anumită condiție. Astfel, vorbim despre stadii de dragoste și credință și stadii de înțelepciune și inteligență. Cum variază aceste stadii la îngeri va fi descris acum.

(155)

Îngerii nu se află continuu în același stadiu de dragoste și deci nici în același stadiu de înțelepciune, căci întreaga lor înțelepciune e derivată din dragoste și e proporțională cu aceasta. Câteodată ei se află într-un stadiu de dragoste intensă iar alteori într-un stadiu de dragoste mai puțin intensă. Stadiul slăbește treptat de la intensitatea sa cea mai mare la cea mai mică. Când sunt în cel mai înalt grad de dragoste, ei se bucură de lumina și căldura vieții lor sau de strălucirea și încântarea sa. Dar când sunt în cel mai mic grad, ei sunt învăluiți de umbră și răceală sau de obscuritate și tristețe, din care se întorc la primul grad, și așa mai departe. Aceste stadii urmează unul altuia într-o nesfârșită varietate, precum variațiile luminii

și umbrelor și ale căldurii și frigului; sau ca dimineața, amiaza, seara și noaptea, zi de zi pe pământ, într-o neostoită varietate de-a lungul anului. Aceste similitudini naturale sunt și corespondențe, căci dimineața corespunde stadiului lor de dragoste în strălucirea sa, amiaza stadiului de înțelepciune în strălucirea sa; seara stadiului de înțelepciune în obscuritate; iar noaptea absenței dragostei și înțelepciunii. Dar trebuie înțeles limpede că nu există o corespondență a nopții cu stadiul de viață a îngerilor. Există o corespondență cu crepusculul ce precede dimineața; dar corespondența cu noaptea e cu cei ce se află în iad. Din această corespondență, zilele și anii din *Cuvânt* semnifică stadiile vieții în general; căldura și lumina semnifică dragostea și înțelepciunea; dimineața, primul și cel mai înalt grad de iubire; amiaza, înțelepciunea în lumina sa; seara, înțelepciunea în umbra sa; zorii, obscuritatea ce precede dimineața; dar noaptea, absența dragostei și a înțelepciunii.

(156)

Simultan cu aceste variații ale dragostei și înțelepciunii din mințile îngerilor, se schimbă și alte lucruri din jurul lor; căci obiectele din jurul lor poartă o aparență în acord cu experiența lor mentală. Dar natura și calitatea acestora vor fi descrise în capitolele următoare, când vom vorbi despre reprezentări și aparențe în rai.

(157)

Fiecare înger și fiecare societate ca întreg trec prin schimbări ale stadiilor ce diferă după felul dragostei și înțelepciunii lor; cei ce se află în mijloc sunt într-un stadiu mai avansat de perfecțiune decât cei dinspre circumferință (n. 43 și 128). Ar fi plicticos să specificăm aceste diferențe ale stadiilor căci fiecare e subiect al acestor schimbări în funcție de calitatea dragostei și credinței sale. Astfel, unul se poate afla în strălucire și încântare pe când altul în obscuritate pierzându-și simțul încântării, iar asta în același timp în aceeași societate. Schimbările dintr-o societate sunt diferite de schimbările dintr-o alta, și cele din societățile împărăției celeste de cele din societățile împărăției spirituale. Diferențele dintre schimbările de stadiu sunt, în general, asemenea variațiilor zilei în diferite modele climatice pe pământ; este dimineață pentru unii când pentru alții e seară; iar unora le e cald când altora le e frig.

(158)

Mi-a fost spus din rai de ce există asemenea schimbări de stadii. Îngerii ziceau că există multe motive pentru acest lucru. Primul este că încântarea unei vieți cerești datorată darurilor de dragoste și înțelepciune date de Dumnezeu și-ar pierde treptat valoarea dacă îngerii ar trăi mereu în bucurie deplină; acesta este într-adevăr cazul celor ce se bucură de încântări și plăceri invariabile. Un alt motiv este acela că îngerii au un eu la fel ca oamenii; asta înseamnă a se iubi pe sine, iar toți ce sunt în rai sunt depărtați de eul lor și se bucură de dragoste și înțelepciune atâta timp cât sunt ținuti la distanță de el de către Dumnezeu. În măsura în care nu sunt ținuti la distanță de eul lor, sunt împinși spre dragostea de sine, și cum fiecare își iubește eul și e atras de el, experimentează aceste alternări succesive. Un al treilea motiv este acela că în acest fel ei sunt perfecționați, pentru că astfel se obișnuiesc să păstreze dragostea de Dumnezeu și să fie îndepărtați de dragostea de sine; percepția și simțul binelui devin mai fine după asemenea alternări de încântare și tristețe. Îngerii au mai spus că nu Dumnezeu provoacă aceste schimbări, deoarece Dumnezeu ca Soare revarsă continuu asupra lor raze de căldură și lumină sau de dragoste și înțelepciune; cauza acestora se află în ei, deoarece își iubesc eul, care îi duce întotdeauna în ispită. Acest lucru l-au ilustrat printr-o comparație cu soarele lumii; căci soarele nu e fix și constant, ci pământul în mișcare provoacă variațiile zilnice de lumină și umbră și cele anuale de căldură și frig.

(159)

Mi-a fost arătat cum apare Dumnezeu ca Soare în fața îngerilor din împărăția celestă în primul lor stadiu, apoi în cel de-al doilea și în cel de-al treilea. Dumnezeu ca Soare a fost văzut la început strălucind și luminând într-o splendoare indescritibilă. Mi s-a spus că El le

apare astfel doar îngerilor ce se află în primul stadiu. Mai apoi s-a văzut în jurul Soarelui un mare cerc de nori, datorită căruia splendoarea primei străluciri s-a diminuat; mi-a fost spus că acest Soare le apare astfel îngerilor ce se află în al doilea stadiu. Cercul începe mai târziu să se îngroașe treptat, iar Soarele devine și mai întunecat, până ce ajunge alb; mi s-a spus că Soarele le apare astfel îngerilor ce se află în stadiul al treilea. Sfera albă a fost văzută că se îndreaptă spre stânga, către luna raiului, suprapunându-se luminii ei, făcând-o să lumineze cu o strălucire neobișnuită; mi-a fost spus că acesta este cel de-al patrulea stadiu al celor din împărăția cerească și primul pentru cei din împărăția spirituală; aceste schimbări ale stadiilor au loc în fiecare împărăție, dar nu în întregul ei ci în fiecare societate pe rând; aceste alternări nu se petrec la intervale regulate, ci mai repede sau mai târziu, fără ca îngerii să le poată prevedea. Ei mi-au mai spus că de fapt Soarele nu se schimbă în acest fel, și nici nu-și schimbă locul; dar e văzut astfel de ei în funcție de propriile schimbări mentale, căci Dumnezeu e văzut de fiecare în funcție de condiția minții sale: deci strălucitor când dragostea lor e intensă; mai puțin strălucitor și chiar alb când dragostea lor scade; iar condiția lor mentală e reprezentată de cercul de nori care produc în Soare acele aparente variații ale flăcării și luminii acestuia.

(160)

Când îngerii se află în ultimul dintre aceste stadii, mai exact când se face simțită influența eului, ei încep să se întristeze. Am vorbit cu ei când se aflau în acest stadiu și am observat tristețea lor; dar mi-au spus că speră să se întoarcă curând la primul lor stadiu, și deci să revină în rai; căci raiul pentru ei este depărtarea de eu.

(161)

Există de asemenea schimbări ale stadiilor în iad; dar acestea vor fi descrise când vom ajunge să vorbim despre iad.

(19)

Timpul în rai

(162)

Deși toate lucrurile din rai au succesiunea și progresia lor la fel ca lucrurile de pe pământ, îngerii nu au noțiunea sau ideea timpului și a spațiului; ei nici măcar nu știu ce sunt timpul și spațiul. Vom vorbi deci acum despre timpul din rai, și în alt capitol despre spațiu.

(163)

Deși toate lucrurile au loc într-o ordine regulată în rai la fel ca pe pământ, îngerii nu știu ce este timpul deoarece în rai nu există ani sau zile, ci doar schimbări ale stadiilor; există ani și zile acolo unde există timpul, iar schimbări acolo unde există stadii.

(164)

Timpul există în lume deoarece soarele pare să-și schimbe poziția dintr-un unghi în altul, iar aceasta determină perioadele de timp numite anotimpurile anului; pe lângă asta, el pare că se învâртеște în jurul pământului aceasta determinând perioadele în care e împărțită ziua, iar toate aceste schimbări au loc la intervale regulate. Nu la fel se întâmplă cu Soarele raiului. Acest Soare nu determină ani și zile, prin progresii și revoluții succesive, ci schimbări ale stadiilor, și acestea doar în aparență și nu la intervale regulate, cum a fost arătat în ultimul capitol. Astfel, îngerii nu pot avea o idee a timpului, dar au în locul acesteia o idee a stadiilor, înțelesul „stadiilor” a fost explicat mai sus (n. 154).

(165)

Cum îngerii nu au nici o idee derivată din timp cum au oamenii în lume, nu au nici o altă idee a timpului în sine sau a orice altceva legat de timp. Ei nici măcar nu știu ce înseamnă acești termeni ca: anul, luna, săptămâna, ziua, ora, azi, mâine, ieri. Când îngerii le aud rostite de om (căci îngerii sunt veșnic asociați cu oamenii de către Dumnezeu), văd în locul lor doar stadii și lucruri legate de stadii; astfel, ideile obișnuite ale omului sunt transformate în idei spirituale la îngeri. De aceea vremurile, în *Cuvânt*, semnifică stadiile, iar diviziunile timpului ca cele mai sus menționate, semnifică lucrurile spirituale ce le corespund. ingerii-cerului.ro

(166)

La fel se întâmplă cu toate lucrurile ce își derivă existența din timp, precum cele patru anotimpuri ale anului, numite primăvară, vară, toamnă și iarnă; cele patru momente ale zilei numite dimineață, amiază, seară și noapte; cele patru vârste ale omului numite copilărie, tinerețe, maturitate și bătrânețe; și toate lucrurile ce există datorită timpului sau se succed în timp. Gândind asupra lor, omul își bazează ideile pe timp, pe când un înger își bazează ideile pe stadiu, astfel încât ce e legat de ideea timpului în gândirea omului, e transformat într-o idee a stadiului la îngeri. Primăvara și dimineața sunt transformate într-o idee a unui stadiu de dragoste și înțelepciune de care îngerii se bucură în primul lor stadiu; vara și amiaza într-o idee de dragoste și înțelepciune ca acelea de care se bucură în cel de-al doilea stadiu; toamna și seara, asemenea dragostei și înțelepciunii de care bucură în cel de-al treilea stadiu; iar noaptea și iarna într-o idee a unui stadiu cum există în iad. De aceea, lucrurile similare sunt semnificate în *Cuvânt* prin aceste momente (n. 155). Este deci evident că ideile obișnuite din gândul omului devin spirituale la îngeri de lângă el. himmels-engel.de

(167)

Cum îngerii nu au o idee a timpului, au o idee despre eternitate diferită de cea dezvoltată de omul de pe pământ. Prin eternitate îngerii înțeleg un stadiu infinit și un timp infinit. Mă gândeam odată la eternitate în legătură cu ideea timpului și puteam înțelege că existența în eternitate era existență fără sfârșit; dar nu puteam înțelege sensul existenței din eternitate, nici ce făcuse Dumnezeu din eternitate înaintea creației. Mintea mea rămânând astfel perplexă, am fost ridicat în sfera raiului și așa am căpătat ideea eternității pe care o au îngerii; apoi mi-a devenit limpede că nu trebuie să ne bazăm ideea eternității pe timp ci pe stadiu; și doar astfel vom putea înțelege ce înseamnă existența din eternitate, cum am reușit eu.

(168)

Îngerii ce vorbesc cu oamenii, nu dau niciodată atenție ideilor obișnuite specifice omului, ca cele bazate pe timp, spațiu, materie sau astfel de lucruri; însă comunică ideile spirituale, toate bazate pe stadii și variatele lor schimbări dinăuntru și din jurul îngerilor. Și totuși, când ideile angelice, spirituale în esență, se revarsă în mintea omului, se transformă pe loc și de la sine în idei obișnuite specifice omului care corespund perfect ideilor spirituale. Nici îngerii, nici oamenii nu știu că este așa, dar aceasta este natura întregii influențe exercitate de rai asupra omului. Anumiți îngeri au fost lăsați să pătrundă mai intim decât de obicei în gândurile mele, până la cele naturale, ce conțineau multe idei bazate pe timp și spațiu; dar cum nu înțelegeau nimic, se retrăgeau brusc; și când se depărtau îi auzeam vorbind și spunând că fuseseră în întuneric. Mi-a fost permis să aflu prin experiență cât de total ignoranți sunt îngerii în privința timpului. A existat un anumit înger din rai capabil să pătrundă ideile naturale, ca cele ale omului; astfel, am discutat cu el ca de la om la om, La început nu știa ce este aceea ce eu numeam timp, și m-am simțit obligat să-i explic totul despre el; cum pare soarele că se învâрте în jurul pământului și formează anii și zilele; cum sunt anii împărțiți în patru anotimpuri și de asemenea în luni și săptămâni, iar zilele în douăzeci și patru de ore, și cum aceste perioade se succed la intervale regulate; și că aici își află originea timpul. Auzind acestea, s-a arătat foarte surprins și mi-a spus că nu știe nimic de aceste lucruri, dar

că știe ce sunt stadiile; de-a lungul conversației noastre i-am mai spus că lumea e conștientă de faptul că în rai nu există timp, sau cel puțin, că omul vorbește de parcă ar ști asta; căci spune despre cei ce mor că părăsesc lucrurile timpului și că pășesc afară din timp, prin care înțelege în afara lumii. I-am mai spus că unii știu că timpul își află originea în stadii; căci știu că timpul trece în funcție de stările sentimentelor lor. Trece mai repede la cei ce se află într-o stare plăcută și fericită; mai încet la cei aflați într-o stare mentală dezagreabilă și dureroasă; și în diferite feluri la cei ce se află în stadii de speranță și așteptări. Acest lucru îi conduce pe câțiva dintre învățații ce cercetează natura timpului și a spațiului la concluzia că timpul și spațiul îi sunt specifice omului obișnuit.

(169)

Omul obișnuit poate presupune că ar fi deposedat de toate gândurile sale, dacă i s-ar lua ideile de timp, spațiu și lucruri materiale, căci aceste idei constituie fundația întregii gândiri umane. Dar să-i spunem că gândul este limitat și închis doar atât cât participă la timp, spațiu și materie; și că este nelimitat și deschis atâta timp cât nu participă la acestea, deoarece mintea este, la acest grad, ridicată deasupra lucrurilor corporale și lumești. Aceasta este sursa înțelepciunii angelice, iar înțelepciunea lor e numită incomprehensibilă deoarece nu se supune ideilor implicate în lucrurile lumești și corporale.

(20)

Reprezentări și aparențe în rai

(170)

Omul care vede toate lucrurile în lumina naturii e incapabil de a realiza că orice lucru din rai e asemenea celor de pe pământ; căci și-a format obiceiul gândirii prin acea lumină și și-a înrădăcinat ideea că îngerii sunt doar minți sau răsuflări eterice care nu au simțuri sau ochi cum au oamenii și deci care nu pot vedea obiectele din jurul lor. Totuși îngerii posedă toate simțurile pe care le are un om și încă le au mult mai pătrunzătoare; iar lumina prin care văd e mult mai strălucitoare decât lumina prin care vede omul. Că îngerii sunt oameni în forma cea mai perfectă și că se bucură de fiecare simț poate fi văzut mai sus (n. 73-77); și că lumina în rai e mult mai strălucitoare decât lumina din lume (n. 126-132).

(171)

Natura lucrurilor văzută de îngeri în ceruri nu poate fi descrisă în câteva cuvinte; căci în cea mai mare parte a lor, sunt ca cele de pe pământ, dar mult mai perfecte în formă și mult mai numeroase⁴. Reiese evident că există astfel de lucruri în ceruri din cele văzute de prooroci; de către Ezechiel de exemplu, care vorbește despre templul cel nou și pământul cel nou (40-48); de Daniel (8-12); de Ioan (de la primul capitol al Apocalipsei până la ultimul); și de către alții ce au văzut multe lucruri despre care citim atât în cărțile-istorice cât și în cele profetice ale *Cuvântului*. Ei au văzut acele lucruri când cerul li s-a deschis; iar despre cer se spune că se deschide atunci când privirea interioară, care e privirea spiritului uman, e deschisă. Căci ceea ce e în ceruri nu poate fi văzut de ochii trupului uman, ci doar de ochii spiritului. Când Dumnezeu crede că e bine, ochii spiritului se deschid; și atunci omul e retras din lumina naturală propice simțurilor trupului său și e ridicat în lumina spirituală propice pentru spirit. În acea lumină am văzut și eu lucrurile ce există în rai.

(4) *Despre ce și cum sunt îngerii vei „Marea Evanghelie a lui Ioan” revelată prin Jakob Lorber, n.r.*

(172)

Deși obiectele ce apar în ceruri sunt, în cea mai mare parte asemenea celor de pe pământ, nu sunt totuși la fel în esența lor; căci lucrurile din ceruri există datorită Soarelui din rai, pe când cele de pe pământ există datorită soarelui lumii. Lucrurile ce există datorită Soarelui din rai sunt numite spirituale, iar cele ce există datorită soarelui lumii sunt numite naturale.

(173)

Lucrurile ce există în rai nu există în același fel ca lucrurile de pe pământ. Toate lucrurile din ceruri există datorită lui Dumnezeu, în funcție de corespondența lor cu mințile îngerilor. Îngerii au minte și trup; toate lucrurile din mintea lor se leagă de dragoste și credință și deci de voință și înțelegere; căci voința și înțelegerea sunt receptaculii, iar trupul lor îi corespunde minții. Poate fi văzut mai sus că lucrurile exterioare corespund celor interioare (n. 87-115). Acest lucru se poate ilustra prin ce a fost spus mai sus despre căldura și lumina raiului, în fapt, că îngerii au lumină în funcție de calitatea înțelepciunii lor (n. 128-134); la fel se întâmplă cu toate celelalte lucruri ce sunt percepute de simțurile îngerilor.

(174)

Oricând mi-a fost permis să fiu în compania îngerilor, vedeam lucrurile din jurul lor la fel cum vedeam lucrurile din lume; și atât de clar încât puteam să cred că mă aflu în lume, în palatul unui rege. Am și vorbit cu ei cum vorbește un om cu altul.

(175)

Cum tot ceea ce corespunde minții lor îi și reprezintă, astfel de lucruri sunt numite *reprezentări*; și pentru că variază în funcție de schimbările stadiilor trăite de îngeri, sunt numite *aparențe*. Oricum, lucrurile ce apar în fața ochilor acestor îngeri din rai, lucruri percepute de simțurile lor, sunt văzute și simțite în același fel ca pe pământ, însă mult mai clar, distinct și perceptibil. Aparențele de acest fel în rai sunt numite aparențe reale, deoarece există cu adevărat. Există însă și aparențe ireale care, deși văzute de ochi, nu corespund stadiilor interioare ale minții lor; despre acestea vom vorbi mai târziu.

(176)

Voi menționa doar un exemplu pentru a ilustra lucrurile ce sunt văzute de îngeri prin corespondență. Cei ce sunt dăruiti cu inteligență văd grădini și paradisuri pline de copaci și flori de tot felul. Copacii sunt plantați în cea mai minunată ordine astfel încât își unesc ramurile formând umbrare cu intrări în formă de arc, încercuind poteci de o frumusețe greu de descris. Luminații se plimbă prin aceste grădini, culeg flori și împletesc ghirlande cu care îi împodobesc pe copii. Există și specii de copaci și flori cum nu au fost niciodată văzute și cum nu pot exista în lume. Copacii sunt încărcati de roade, după bunătatea ce se revarsă din dragostea îngerilor. Ei văd astfel de lucruri deoarece grădinile, paradisurile, pomii fructiferi și florile corespund inteligenței și înțelepciunii. E cunoscut pe pământ că în rai există asemenea lucruri, dar doar de către cei ce duc o viață bună și care nu au stins în ei lumina raiului prin lumina naturală și iluzii; căci, gândesc și spun, când vorbesc despre rai, că există acolo lucruri cum ochiul nu a mai văzut nici urechea nu a mai auzit.

(21)

Hainele cu care sunt îmbrăcați îngerii

(177)

Cum și îngerii sunt oameni și trăiesc împreună în societate asemenea lor, au și ei haine, case și alte lucruri asemănătoare, ce diferă de lucrurile pământești doar prin faptul că, fiind într-un stadiu superior de perfecțiune, există într-o perfecțiune mai mare. Deoarece înțelepciunea angelică este superioară înțelepciunii umane, la fel se întâmplă și cu toate

lucrurile percepute și văzute de ei; căci toate aceste lucruri corespund înțelepciunii lor (n. 173).

(178)

Hainele cu care sunt îmbrăcați îngerii, la fel ca toate lucrurile din jurul lor, corespund lucrurilor ce se află în mintea lor; și deci există cu adevărat (n. 175). Hainele lor corespund inteligenței, și astfel, toți cei din ceruri sunt văzuți îmbrăcați pe măsura inteligenței; pentru că unii îi depășesc pe alții în inteligență (n. 43, 128), sunt și mult mai frumos îmbrăcați. Hainele celor mai inteligenți strălucesc ca o flacără sau ca lumina; hainele celor mai puțin inteligenți sunt de un alb scânteietor sau albe, fără de strălucire, iar cei și mai puțin inteligenți au haine de diferite culori; pe când îngerii cerului lăuntric sunt complet dezbrăcați.

(179)

Cum hainele îngerilor corespund inteligenței lor, corespund de asemenea adevărului, deoarece întreaga inteligență e derivată din Adevărul Divin; și deci e același lucru dacă se spune că îngerii sunt îmbrăcați după inteligență sau după Adevărul Divin. Hainele unora strălucesc ca flacăra sau ca lumina, deoarece flacăra corespunde binelui iar lumina adevărului derivat din bine. Hainele altora sunt de un alb scânteietor sau albe fără strălucire și ale altora de alte culori deoarece la cel mai puțin inteligent Binele și Adevărul Divin sunt mai puțin intense și sunt primite în mod diferit. Strălucirea și albeața corespund adevărului, iar culorile varietăților sale. Îngerii din cerul lăuntric sunt goi pentru că trăiesc în nevinovăție iar inocența corespunde goliciunii.

(180)

Cum îngerii poartă haine, așa apar și când sunt văzuți în lume; așa au apărut cei văzuți de prooroci sau la mormântul Domnului, ale căror **„trăsături erau ca fulgerul”**, iar **„straiele sclipitoare și albe”** (Matei 28: 3; Marcu 16: 5; Luca 24: 4; Ioan 20: 12); iar cei văzuți în cer de Ioan aveau **„haine de în subțire și alb”** (Apocalipsa 4: 4; 19: 14). Cum inteligența provine din Adevărul Divin, hainele Domnului la înălțarea sa erau **„strălucitoare și albe ca lumina”** (Matei 17: 2; Marcu 9: 3; Luca 9: 29). Poate fi văzut mai sus că lumina este Adevăr Divin pornind din Dumnezeu (n. 129). De aceea, hainele semnifică în *Cuvânt* adevărurile și inteligența derivate din ele, ca în Ioan: **„Cei ce nu și-au mânjit hainele vor umbla împreună cu Mine îmbrăcați în alb, fiindcă sunt vrednici. Cel ce va birui va fi îmbrăcat astfel în haine albe”** (Apocalipsa 3: 4, 5). **„Ferice de cel ce veghează și își păzește hainele”** (16: 15). Și despre Ierusalim, prin care se înțelege Biserica plină de adevăr, se scrie în Isaia: **„Trezește-te, trezește-te! Îmbracă-te în podoaba ta, Sioane! Pune-ți hainele de sărbătoare, Ierusalime!”** (52: 1); și în Ezechiel: **„Ai fost îmbrăcată cu în subțire, cu mătase și cusături cu fir”** (16: 10, 13); pentru a nu menționa nenumărate alte pasaje. Cel ce nu e pătruns de adevăruri nu trebuie să poarte straie de nuntă; ca în Matei: **„Când a intrat Împăratul, a zărit acolo un om care nu era îmbrăcat în haine de nuntă; «Prietenule, i-a zis el, cum ai intrat aici fără să ai haine de nuntă?» Și a fost aruncat în întunericul de afară”** (22: 12, 13). Casa în care e celebrată nunta semnifică raiul și Biserica, datorită atingerii lui Dumnezeu prin Adevărul Său Divin; și deci Dumnezeu este numit în *Cuvânt* Mire și Soț; iar raiul unit cu Biserica e numit mireasă și soție.

(181)

Hainele îngerilor sunt astfel nu doar în aparență ci în realitate, căci ei nu doar le văd ci le și simt, având felurite straie; ei le scot și le îmbracă, le pun deoparte cu grijă când nu le folosesc și le îmbracă din nou când au nevoie de ele. Am văzut de mii de ori că sunt îmbrăcați cu multe haine. Când i-am întrebat de unde au primit hainele, au spus că le-au primit de la Dumnezeu și că uneori sunt îmbrăcați cu ele fără măcar a ști cum. Au mai spus că hainele lor se schimbă⁵ în funcție de schimbările stadiilor; că în primul și în cel de-al doilea stadiu ele sunt strălucitoare și de un alb scânteietor; iar în cel de-al treilea și în cel de-

al patrulea stadiu devin mai palide; și asta se datorează corespondenței, deoarece stadiul în care se află privind inteligența și înțelepciunea necesită o schimbare (n. 154-161).

(5) *Despre haine și cum se schimbă în funcție de starea de iubire a sufletelor vezi „De la Iad la Rai (Robert Blum)” revelată prin Jakob Lorber, n.r.*

(182)

Cum fiecare din lumea spirituală are haine în acord cu inteligența sa, adică în funcție de adevărurile din care e derivată inteligența, cei ce sunt în iad, fiind lipsiți de adevăruri, apar și ei îmbrăcați, dar în haine zdrențuite, și mizere, fiecare în funcție de nebunia sa; aceștia nici măcar nu-și pot schimba hainele între ei. Dumnezeu le dă voie să apară îmbrăcați căci altfel ar fi văzuți goi.

(22)

Locuințele și casele îngerilor

(183)

Din moment ce există societăți și în rai, iar îngerii trăiesc ca oamenii, ei au și cămine în care locuiesc dar și acestea diferă în funcție de stadiile vieții fiecăruia. Ele sunt magnifice pentru cei ce ocupă o poziție de onoare și mai puțin grandioase pentru cei dintr-o poziție mai joasă. Am vorbit uneori cu îngeri despre locuințele⁶ raiului, spunându-le că aproape nimeni nu mai crede astăzi că au locuințe și case; unii pentru că nu le văd, unii deoarece nu știu că și îngerii sunt oameni, iar alții deoarece cred că raiul angelic este cerul de deasupra lor, vizibil cu ochiul liber; și cum acesta apare gol iar pe îngeri îi cred forme eterice, trag concluzia că aceștia trăiesc în eter. Pe lângă asta, ei nu înțeleg că în lumea spirituală există lucruri asemănătoare celor din lumea obișnuită, căci nu știu nimic despre ce e spiritual, îngerii mi-au răspuns că sunt conștienți că asemenea ignoranță predomină în ziua de azi și că sunt surprinși că ea există mai mult în sânul Bisericii și între intelectuali decât la oamenii simpli. Au mai spus că se poate afla din *Cuvânt* că îngerii sunt oameni, deoarece cei care au fost văzuți, au fost văzuți ca oameni; la fel a fost văzut și Domnul (după înălțarea sa), luând cu El întregul Umanității Sale. De asemenea s-ar putea afla, au mai spus ei, că așa cum îngerii sunt oameni, au și ei locuințe și case, și nu plutesc în aer cum cred unii în ignoranța lor, numită de îngeri nebunie; și că deși sunt numiți spirite, nu sunt doar sufluri. Au mai spus că omul ar putea înțelege acestea dacă ar gândi la îngeri și la spirite lăsând la o parte opiniile preconcepute, cum se întâmplă atunci când întrebarea „Este oare așa?” nu e transformată în primul subiect al căutării; căci fiecare are o idee generală cum că îngerii au formă umană, că au locuințe pe care le numesc căminele raiului, și că acestea sunt mult mai minunate decât locuințele de pe pământ; dar această idee generală ce se revarsă din ceruri, e anihilată pe loc când întrebarea „Este oare așa?” e făcută obiectul central al gândirii. Asta se întâmplă cel mai ades atunci când învățații care se sprijină pe propria lor inteligență se închid în fața raiului, retezând căile prin care lumina acestuia ar putea să-i găsească. Același lucru e valabil despre credința în viața omului după moarte. Cel ce vorbește despre ea fără cugetări învățate în privința sufletului sau a doctrinei reuniunii sale cu trupul, crede că după moarte va trăi ca om printre îngeri dacă a dus o viață bună; și că va vedea lucruri minunate și va trăi o bucurie imensă; dar imediat ce se întoarce la doctrina reuniunii cu trupul, sau la ipotezele comune ce privesc sufletul, în el încolțește îndoiala dacă are o asemenea natură și cum întrebarea „Este oare așa?” se ridică, ideea sa de la început se topește.

(6) *Despre locuințe, idem, n.r.*

(184)

Dar e mai bine să aduc evidența experienței. Când am vorbit cu îngerii față în față, am fost prezent cu ei în locuințele lor. Aceste locuințe sunt asemenea locuințelor de pe pământ numite case, dar mult mai frumoase. Ele au numeroase camere, odăi interioare și dormitoare; de asemenea au curți cu grădini, paturi din flori și câmpii în jurul lor. În societăți, casele îngerilor se adună laolaltă și se aranjează în forma unui oraș, cu străzi, șosele și piețe, exact ca orașele pământului. Mi s-a permis să mă plimb printre ele, să privesc în ambele părți și ocazional să intru în case. Acest lucru se întâmpla când eram complet treaz iar privirea mea interioară era deschisă.

(185)

În rai am văzut palate a căror minunăție întrece orice descriere. Deasupra străluceau de parcă erau din aur iar jos de parcă erau făcute din pietre prețioase. Unele erau mai frumoase decât altele; în interior erau împodobite la fel, camerele interioare fiind ornamentate astfel încât nu am nici știința nici cuvintele să le descriu. Pe partea de sud se aflau paradisuri în care toate obiectele străluceau la fel de puternic. În unele locuri frunzele copacilor erau precum argintul iar fructele ca aurul, pe când culorile florilor din paturi formau curcubeie, în spatele îngrăditurilor se vedeau alte palate ce sfârșeau vederea. Arhitectura raiului se prezintă astfel încât cineva ar putea spune că e arta însăși; însă acest fapt nu ar trebui să ne minuneze, căci noi avem arta din ceruri. Îngerii au spus că asemenea lucruri și nenumărate altele încă mai perfecte sunt puse în fața ochilor de Dumnezeu; și totuși aceste lucruri sunt mai plăcute minții decât ochiului, deoarece în fiecare din ele ei văd o corespondență și astfel discern ce e Divin.

(186)

În privința corespondențelor am fost de asemenea informat că nu doar palatele și casele, ci și cel mai mic detaliu din interior sau exterior corespunde calităților lăuntrice pe care îngerii le au de la Dumnezeu; casa în sine în general corespunde binelui lor, iar diferitele lucruri din interior diverselor particularități din care e format binele lor; iar cele din exteriorul casei corespund adevărilor derivate din bine și de asemenea percepțiilor și stanței; din moment ce ele corespund binelui și adevărului ce le au de la Dumnezeu, corespund și dragostei lor și deci înțelepciunii și inteligenței lor, deoarece dragostea e derivată din bine, înțelepciunea din bine și în același timp din adevăr, iar inteligența din adevărul derivat din bine. Astfel sunt lucrurile percepute de îngeri când privesc acele obiecte și de aceea ele încântă mintea mai mult decât ochiul.

(187)

Acest lucru explică de ce Dumnezeu s-a autonumit templul din Ierusalim (Ioan 2: 19, 21); și de ce Noul Ierusalim a fost văzut ca din aur pur, părțile sale din perle iar fundația din pietre prețioase (Apocalipsa 21); templul reprezintă Umanitatea Divină a lui Dumnezeu; Noul Ierusalim semnifică Biserica ce urma să fie înființată. Cele douăsprezece părți ale sale denotă adevărurile ce conduc spre bine; iar fundația sa adevărurile pe care se bazează.

(188)

Îngerii din împărăția celestă a lui Dumnezeu trăiesc în cea mai mare parte în locuri înalte ce apar ca munți ce se ridică din pământ, îngerii din împărăția spirituală a lui Dumnezeu trăiesc în locuri mai puțin înalte ce apar ca dealuri; dar îngerii ce ocupă cea mai joasă parte a cerului trăiesc în locuri ce apar ca mase de piatră. Și aceste lucruri există prin corespondență, căci lucrurile interioare corespund lucrurilor înalte iar cele exterioare celor joase. De aceea, munții semnifică în *Cuvânt* dragoste celestă; dealurile dragoste spirituală; iar pietrele credință.

(189)

Există și îngerii ce nu trăiesc în societăți ci în locuințe izolate. Ei trăiesc în mijlocul raiului, căci sunt cei mai buni dintre îngerii.

(190)

Casele în care trăiesc îngerii nu sunt construite la fel ca cele din lume, ci sunt date liber de Dumnezeu în funcție de primirea binelui și adevărului. Ele diferă puțin în funcție de schimbările stadiilor mentale despre care s-a vorbit mai sus (n. 154-160). Orice lucruri ar avea îngerii, le au ca daruri de la Dumnezeu, și le este dat tot ce au nevoie.

(23)

Spațiul în rai

(191)

Toate lucrurile din rai par să ocupe un loc în spațiu exact ca în lume și totuși îngerii nu au nici o noțiune sau idee de loc sau spațiu. Acest lucru trebuie că apare paradoxal; dar cum subiectul are o importanță majoră vreau să îl prezint într-o lumină limpede.

(192)

Schimbarea de loc în lumea spirituală nu e decât o schimbare de stadiu, căci toate schimbările de loc sunt efectuate acolo prin schimbări de stadiu mental. În acest fel, sub oblăduirea lui Dumnezeu, am intrat în rai și am vizitat câteva pământuri ale universului. Spiritul meu era supus schimbării, pe când trupul îmi rămânea în același loc. Toți îngerii se mișcă în acest fel și deci nu există distanțe fixe; și cum nu există distanțe fixe nu există spații, ci, în locul lor, stadii și schimbările acestora.

(193)

Din moment ce schimbările de loc se efectuează astfel, e evident că apropierea nu e altceva decât similaritate, iar depărtarea doar diferență a stadiilor mentale. Astfel, cei ce se află în stadii mentale similare sunt aproape unul de altul, iar cei ce se află în stadii mentale diferite sunt la depărtare unul de celălalt; spațiul în rai este doar stadiul extern ce corespunde celui intern. Acesta este unicul motiv pentru care cerurile cu societățile lor și indivizii ce le compun sunt deosebite între ele. Tot acesta este motivul pentru care iadul e cu totul separat de rai, deoarece se află în stadii opuse.

(194)

Tot din același motiv, în lumea spirituală, o persoană devine prezentă pentru alta doar dacă își dorește intens prezenta sa, căci își concentrează gândul asupra celuilalt și se pune în stadiul mental al acestuia; și invers, o persoană e depărtată de alta în măsura în care îi poartă aversiune. Și cum toată aversiunea vine din contrarietatea afecțiunii și disensiunea gândului, în acea lume, atunci când câțiva se află în același loc, se văd între ei atâta timp cât sunt în acord, însă se pierd din vedere când nu mai doresc prezența celorlalți.

(195)

Când cineva merge dintr-un loc în altul în propriul său oraș sau în curți ori grădini, sau în altele din afara societății sale, ajunge mai repede când o dorește cu nerăbdare și mai târziu când nu e la fel de nerăbdător; deși drumul este același, este lungit sau scurtat în funcție de intensitatea dorinței sale. Am văzut foarte des asta și m-am întrebat cum se întâmplă. Este deci evident că distanțele și spațiile există pentru îngerii doar în funcție de stadiul lor mental; din acest motiv, noțiunea și ideea de spațiu nu poate pătrunde gândurile lor, deși există spațiu la ei la fel cum există în această lume.

(196)

Acest lucru poate fi ilustrat prin gândul uman, care nu are nimic în comun cu spațiul, căci lucrul asupra căruia își concentrează un om gândul devine prezent pentru el. Cel ce reflectează, știe că privirea sa poate estima distanța doar prin obiecte intermediare de pe pământ, văzute în același timp, sau prin cunoașterea în prealabil a distanțelor. Asta se întâmplă pentru că există continuitate; iar în ceea ce e continuu nu există nici o aparență a distanței până ce continuitatea nu e ruptă. Acest lucru se întâmplă în special la îngerii, pentru că vederea lor acționează la unison cu gândul; iar gândul lor acționează la unison cu sentimentele; și pentru că lucrurile variază și apar aproape sau departe în funcție de stadiul mental, cum s-a spus mai sus.

(197)

De aceea locurile, spațiile și tot ce e legat de spațiu semnifică în *Cuvânt* lucrurile legate de stadiu; spre exemplu distanțele, apropierea, depărtarea, drumurile, călătoriile, popasurile, câmpurile, grădinile, orașele, străzile, mișcările, măsurile de diferite feluri, lungimea, lățimea, înălțimea, adâncimea, și nenumărate alte lucruri; căci gândul omului e preocupat mai mult de lucrurile acestei lumi care împrumută ceva din timp și spațiu. Voi menționa aici doar ce e semnatificat în *Cuvânt* prin lungime, lățime și înălțime. În lume e numit lung și lat ceea ce e lung și lat în spațiu; la fel se întâmplă și cu înălțimea; dar în rai, unde nu există o concepție a spațiului, lungimea înseamnă un stadiu de bine, lățimea un stadiu de adevăr, iar înălțimea distincția lor în funcție de grade (n. 38). Aceeași este și însemnătatea celor trei dimensiuni, deoarece lungimea în rai e de la est la vest, iar cei de acolo trăiesc în binele dragostei; lățimea de la sud la nord, iar cei de acolo trăiesc în adevărul derivat din bine; pe când înălțimea în rai denotă atât binele cât și adevărul în funcție de gradele lor. De aceea unele lucruri sunt semnificate în *Cuvânt* prin lungime, lățime înălțime; în Ezechiel de exemplu (40-48), unde noul templu și pământul cel nou, cu curți, camere, uși, porți, ferestre și împrejurimi sunt descrise prin măsuri de lungime, lățime și înălțime. Toate aceste lucruri semnifică o Biserică Nouă și formele variate de bine și de adevăr din ea; căci altfel ce scop ar avea toate acele măsuri?

Noul Ierusalim e descris într-un mod similar în Apocalipsă prin aceste cuvinte: „**Cetatea era în patru colțuri și lungimea ei era cât lărgimea. A măsurat cetatea cu trestia și a găsit aproape douăsprezece mii de prăjini. Lungimea, lărgimea și înălțimea erau deopotrivă**” (21: 16). Prin Noul Ierusalim e semnatificată aici o Biserică Nouă; astfel, prin aceste măsuri sunt semnificate lucrurile Bisericii. Prin lungime, binele dragostei sale; prin lățime, adevărul derivat din acel bine; prin înălțime, gradele de bine și adevăr; prin cele douăsprezece mii de prăjini, binele și adevărul în întregul lor. Ce altceva s-ar putea spune prin înălțimea orașului fiind de douăsprezece mii de prăjini, iar lungimea și lățimea aceleași ca înălțimea? Evident, lungimea semnifică în *Cuvânt* adevărul, căci David spune: „**Și nu m-ai dat în mâinile vrășmașului; mi-ai pus picioarele la loc larg**” (Psalmul 31: 8). Și iarăși: „**în strâmtoarea mea am chemat pe Domnul, și Domnul m-a ascultat și m-a scos la larg**” (Psalmul 118: 5); pe lângă alte pasaje din Isaia (8: 8) și Habacuc (16).

(198)

De aici se poate vedea că, deși există spațiu în rai cum există și în lume, nimic nu e exprimat acolo prin spațiu, ci prin stadiu; în consecință, acel spațiu nu poate fi măsurat ca în lume, căci aparența sa e derivată din stadiul mental al îngerilor și este în funcție de acesta.

(199)

Prima și cea mai lăuntrică cauză a acestui lucru este că Dumnezeu e prezent în fiecare în funcție de dragostea și credința sa, iar toate lucrurile apar aproape sau departe în funcție de prezența Lui. Prezența Lui determină toate lucrurile din ceruri; acest fapt dăruiește înțelepciune îngerilor, dă sens gândurilor lor și le permite să comunice cu fiecare parte a

raiului; într-un cuvânt, prezența lui Dumnezeu le dăruiește facultatea de a gândi spiritual, ca îngerii, și nu natural ca oamenii.

(24)

Forma raiului din care se naște întreaga asociere și comuniune a vieții de acolo

(200)

Ce e forma raiului ar putea reieși într-o anumită măsură din cele arătate în capitolele anterioare; spre exemplu, toate părțile raiului copiază în formă întregul (n. 72); astfel, fiecare societate este un rai la o scară mai mică și fiecare înger un rai în miniatură (n. 51-58); întregul raiului are formă umană; toate societățile raiului au acea formă pe o scară descendentă ce se termină la îngerii individuali care au și ei formă umană (n. 51-58); cei mai înțelepți se află în centru iar în jurul lor, până la limite, sunt cei mai puțin înțelepți; la fel este cazul pentru fiecare societate (n. 4); cei ce trăiesc în binele dragostei se află de la est la vest în rai; iar cei ce trăiesc în adevărurile derivate din bine, de la sud la nord; aceeași ordine e prezentă în fiecare dintre societățile raiului (n. 148, 149). Toate aceste lucruri sunt făcute după forma raiului; de aici poate fi dedusă natura generală a acelei forme.

(201)

E important să se știe ce e forma raiului deoarece, nu numai că produce întreaga uniune, dar și întreaga participare și întreaga difuzare a gândului și sentimentelor; în consecință, întreaga inteligență și înțelepciune posedate de îngeri. Astfel, fiecare din rai e înțelept atâta timp cât are forma raiului și deci e o formă a raiului. Dacă vorbești despre a fi în forma raiului sau în ordinea raiului, spui același lucru, căci forma fiecărui lucru e derivată din el și e în armonie cu ordinea sa.

(202)

Va fi spus mai întâi ceva despre ceea ce se înțelege prin a fi în forma raiului. Omul a fost creat în asemănare cu raiul și cu lumea; mintea sa interioară în asemănare cu raiul iar cea exterioară cu lumea (n. 57). Dar omul, prin răutatea voinței sale și falsitățile consecvente ale gândului său a distrus în sine asemănarea și forma raiului și, substituindu-se cu asemănarea și forma iadului, mintea sa interioară e închisă de la naștere; acesta e motivul pentru care omul se naște în ignoranță absolută, cum nu se întâmplă la animale. Pentru ca asemănarea sau forma raiului să fie reînviată în om, el trebuie instruit în lucrurile ce se leagă de ordine. *Cuvântul* conține toate legile Ordinii Divine, căci legile Ordinii Divine sunt preceptele sale. Deci în măsura în care omul le cunoaște și trăiește în respect pentru ele, mintea sa interioară se deschide iar ordinea sau asemănarea raiului renaște în el. Este deci evident că a fi în forma raiului înseamnă a trăi în acord cu preceptele *Cuvântului*.

(203)

Când cineva e în forma raiului se află în rai; și într-adevăr este un rai în miniatură (n. 57); și este dăruit cu inteligență și înțelepciune; căci, cum s-a spus mai sus, toate gândurile înțelegerii sale și toate sentimentele voinței, se difuzează în lung și în lat printre ceruri, în funcție de forma sa; și participă într-un mod minunat la diferitele sale societăți și acestea la el.

Sunt unii ce cred că gândurile și sentimentele nu se difuzează în jur ci sunt închise în ele, deoarece tot ceea ce gândesc pare a fi doar în ei, și nu mai departe. Dar aceasta e o mare greșală; căci exact cum privirea ochiului se extinde spre obiectele îndepărtate și e afectată

în funcție de ordinea acelor lucruri ce încap în raza vederii sale, la fel privirea interioară adică cea a înțelegerii se extinde în lumea spirituală, deși omul nu e conștient de asta, din motivul discutat mai sus (n. 196). Diferența constă mai mult în faptul că vederea ochiului e afectată natural de lucrurile din lumea naturală, pe când privirea înțelegerii e afectată spiritual de cele ale lumii spirituale, din care toate au legătură cu binele și adevărul. Omul nu știe că este așa, pentru că nu știe că există lumină ce luminează înțelegerea; totuși, fără acea lumină nu ar fi deloc capabil să gândească (n. 126-132).

Există un anumit spirit ce credea că gândul său e independent de orice altceva, că nu se difuzează în afara sa, nici nu comunică cu alte societăți. Pentru a-l convinge de eroarea sa, toate comunicările cu societățile apropiate au fost oprite, astfel încât nu numai că a fost lipsit de gânduri, dar a căzut aproape fără viață, aruncându-și brațele în jur ca un nou-născut. După un timp, comunicările i-au fost redată treptat și, pe măsură ce îi erau redată, și-a recăpătat puterea gândirii. Alte spirite ce au văzut asta au mărturisit mai apoi că toate gândurile și sentimentele și deci întreaga viață ne sunt comunicate; căci întreaga viață a unui om constă în abilitatea sa de a gândi și de a simți sau, ceea ce e același lucru, de a înțelege și voi.

(204)

Trebuie oricum înțeles că inteligența și înțelepciunea variază la fiecare în funcție de natura acestei comunicări. Cei a căror inteligență și înțelepciune sunt formate din adevăr și bine pur, comunică cu alte societăți, în armonie cu forma raiului; iar la cei a căror inteligență și înțelepciune nu sunt formate din adevăr și bine pur ci din lucruri apropiate, comunicarea e ruptă și neregulată, deoarece nu are loc în societăți în armonie cu forma raiului. Dar cei ce nu sunt nici inteligenți nici înțelepți, aflându-se în falsități ce se ridică din rău, comunică cu societățile din iad. Raza acestei comunicări depinde de cât de departe înglobează mintea principiile de bine sau de rău. Trebuie cunoscut că, atunci când există comunicare cu orice societate, membrii ei nu sunt conștienți de asta, căci comunicarea e în calitate specială a vieții lor ce se difuzează în jur. angely-sveta.ru

(205)

Toți cei din rai se asociază între ei în funcție de afinitățile spirituale, adică cele de bine și adevăr în ordinea lor. Așa se întâmplă în raiul universal, în fiecare societate și în fiecare casă. De aceea îngerii ce trăiesc în bine și adevăr similare se recunosc între ei cum se recunosc rudele pe pământ, ca și cum s-ar fi cunoscut din copilărie. În fiecare înger formele variate de bine și adevăr care constituie inteligența și înțelepciunea sa sunt unite în același fel; ei au afinități similare între ei și deci se unesc într-o armonie similară. Cei a căror minte este astfel organizată în forma raiului, au o viziune inteligibilă asupra aranjamentului și grupării lucrurilor din jur; dar e cu totul altfel la cei într-a căror minte nu există astfel de uniune a binelui și adevărului.

(206)

Aceasta este forma fiecărui cer în funcție de care îngerii comunică și-și difuzează gândurile și sentimentele, și primesc inteligență și înțelepciune; dar comunicarea între un cer și altul, adică a celui de-al treilea cu cel de-al doilea sau a acestora cu primul sau cel de jos, e diferită. Comunicarea între ceruri ar trebui numită influx mai degrabă decât comunicare, iar acum se va spune ceva despre asta. Se poate vedea mai sus (n. 29-40) că există trei ceruri și că sunt diferite între ele.

(207)

Pozițiile relative ale cerurilor vor arăta de ce este influx și nu comunicare. Cel de-al treilea cer sau cerul lăuntric se află deasupra, cel de-al doilea sau cerul de mijloc se află dedesubt, iar primul cer se află și mai jos. Toate societățile fiecărui cer sunt aranjate într-un mod

similar. Să-i luăm de exemplu pe cei ce trăiesc în locuri înalte ce apar ca munți (n. 188). Pe vârfurile acestor munți trăiesc cei din cerul lăuntric; mai jos se află societățile celui de-al doilea cer, iar și mai jos societățile primului cer; și tot așa, chiar dacă s-ar afla în locuri înalte sau nu. O societate a unui cer mai înalt nu comunică cu o societate a unui cer inferior decât prin corespondențe (n. 100), iar comunicarea prin corespondențe se numește influx.

(208)

Doar Dumnezeu unește un cer cu altul, sau o societate a unui cer cu o societate a altuia. Acest lucru îl face printr-un influx al Dragostei și înțelepciunii Sale ce pornește direct din El și indirect din cele mai înalte ceruri, în ordine, până la cele mai joase. Cum Dumnezeu singur aduce această uniune a cerurilor prin influx, se încredințează ca nici un înger dintr-un cer superior să nu poată privi în jos spre o societate dintr-unul inferior sau să vorbească cu cineva de acolo; căci dacă ar face asta, îngerul ar fi privat de inteligența și înțelepciunea sa. Motivul pentru care se întâmplă asta va fi explicat imediat. Cum există trei grade ale raiului, la fel fiecare înger are trei grade ale vieții sale. Cei din cerul lăuntric au cel de-al treilea grad deschis iar primele două închise; cei din cerul mijlociu au al doilea grad deschis iar primul și al treilea închise; cei ce se află în cerul de jos au deschis primul grad și celelalte închise. Astfel, imediat ce un înger din al treilea cer privește înspre o societate din cel de-al doilea și vorbește cu oricine de acolo, cel de-al treilea grad de viață al său se închide și e privat de înțelepciune; căci înțelepciunea Lui sălășluiește în acest al treilea grad și nu o are în primul sau al doilea. Acest lucru se spune prin Cuvintele lui Dumnezeu în Matei: „**Cine va fi pe acoperișul casei să nu coboare să-și ia lucrurile din casă; și cine va fi la câmp să nu se întoarcă să-și ia haina**” (24: 17, 18); și în Luca: „**În ziua aceea, cine va fi pe acoperișul casei, iar sculele lui în casă, să nu se coboare să le ia; și cine va fi la câmp, de asemenea să nu se mai întoarcă. Aduceți-vă aminte de nevasta lui Lot**” (17: 31. 82).

(209)

Nu există influx din cerurile inferioare spre cele superioare, acest lucru fiind contrar ordinii; el pleacă din cele superioare spre cele de jos. Înțelepciunea îngerilor dintr-un cer superior o depășește pe cea a îngerilor dintr-un cer inferior în proporție de o mulțime la unu. Tot din acest motiv, îngerii unui cer inferior nu pot vorbi cu îngerii unui cer superior; și chiar când privesc spre ei, nu îi văd, căci cerul lor apare ca un nor. Îngerii unui cer superior îi pot însă vedea pe cei dintr-unul inferior; dar nu le este permis să vorbească cu ei, căci ar însemna să-și piardă înțelepciunea cum a fost spus mai sus.

(210)

Nici gândurile sau sentimentele, nici cuvintele îngerilor din cerul lăuntric nu pot fi percepute în cerul mijlociu pentru că au un nivel superior incomparabil. Însă când dorește Dumnezeu, o aparență de flacără devine vizibilă în cerurile inferioare. În manieră asemănătoare, gândurile, sentimentele și cuvintele îngerilor din cerul mijlociu creează o aparență lucidă ce ia uneori forma unui nor alb sau divers colorat, vizibilă în cerul de jos; iar ce spun aceștia e oarecum inteligibil prin urcarea, coborârea și forma aceluia nor.

(211)

Din toate aceste lucruri se poate vedea că forma cerului lăuntric e cea mai perfecționată; și cea a cerului mijlociu e perfectă, dar într-un grad mai mic; iar a cerului de jos într-un grad și mai mic; iar forma unui cer subzistă din alta printr-un influx al dragostei și înțelepciunii Dumnezeiești. Dar natura comunicării prin influx nu poate fi înțeleasă fără o știință a naturii gradelor de înălțime și a felului în care diferă de gradele de lungime și lățime. Ce sunt aceste grade poate fi văzut mai sus (n. 38).

(212)

Detaliile formei raiului, mișcările și flexiunile sale sunt incompreensibile chiar pentru îngeri. O idee despre acestea poate fi formată prin examinarea formelor lucrurilor din organismul uman, atunci când e cercetat de un om rapace și înțelept; s-a arătat mai sus (n. 5972) că întregul rai are formă umană și că toate lucrurile din om corespund cerurilor (n. 87102). Cât de incompreensibilă și inexplicabilă este acea formă, reiese în general din studiul nervilor, prin care toate părțile organismului sunt unificate. Natura acestor fibre și a mișcărilor din creier nu poate fi pătrunsă de ochi, căci acolo sunt nenumărate fibre întrepătrunse, încât, luate împreună apar ca o masă moale și continuă; totuși toate particularitățile voinței și înțelegerii se exprimă în act prin intermediul acestor fibre. E clar cum se împletesc aceste fibre în organism, în diferite țesuturi, la inimă și la alte organe; sau la nodulii numiți ganglioni în care intră multe fibre din fiecare regiune, și, fiind amestecate și unite, își îndeplinesc funcțiile, iar asta în permanență; pe lângă acestea, la lucrurile similare din fiecare membru, organ sau mușchi. Cine cercetează aceste lucruri și nenumăratele lor minuni cu ochiul înțelepciunii va fi uimit; totuși, lucrurile văzute de ochi sunt puține, pe când cele ce nu pot fi zărite sunt mai frumoase, pentru că se află în locurile ascunse ale naturii.

E limpede că această formă corespunde formei raiului, deoarece toate operele înțelegerii și ale voinței se află în ea și sunt în acord cu ea; căci în acord cu această formă este că ceea ce omul voiește trece spontan în faptă și ceea ce gândește el e transmis prin nervi de la originea lor până la terminații, care sunt sursa senzațiilor; și cum e forma gândului și a voinței este și forma inteligenței și a înțelepciunii. Astfel, e forma ce corespunde formei raiului; deci fiecare sentiment și gând al îngerilor se transmite după acea formă, iar atâta timp cât ei se află în acea formă posedă inteligență și înțelepciune. Se poate vedea mai sus (n. 78-86), că forma raiului este derivată din forma Umanității Divine a lui Dumnezeu. Toate acestea au fost spuse pentru a arăta că forma cerească e atât de vastă încât nu poate fi niciodată complet cunoscută, nici măcar în principiile sale generale; și că e deci incompreensibilă chiar și pentru îngeri, cum a fost spus mai sus.

(25)

Guvernarea în rai

(213)

Cum raiul e împărțit în societăți iar cele mai mari au câteva sute de mii de îngeri (n. 50) și cum toți cei dintr-o societate trăiesc într-un bine asemănător dar nu au și o înțelepciune asemănătoare (n. 48), urmează în mod necesar că există forme de guvernare variate; căci ordinea trebuie supravegheată și păstrată în toate cazurile. Dar cârmuirile cerurilor sunt variate; sunt într-un fel în societățile ce formează împărăția celestă a lui Dumnezeu și altfel în societățile ce formează împărăția Sa spirituală; ele diferă și după funcțiile fiecărei societăți. Oricum, în ceruri nu există altă cârmuire decât cea a dragostei comune, căci dragostea comună este baza întregii guvernări cerești.

(214)

Guvernarea din împărăția celestă a lui Dumnezeu e numită dreptate; Dumnezeu îi ține pe toți cei de acolo în binele dragostei pentru El însuși, și toate faptele inspirate dintr-un astfel de bine sunt numite drepte. Dumnezeu singur guvernează în împărăția celestă; El însuși îi conduce și îi învață în problemele vieții. Adevărurile numite adevăruri de judecată, sunt înscrise în inimile lor; fiecare, le știe, le simte și le vede și astfel problemele de judecată nu sunt niciodată făcute subiect de discuție acolo. Dar în privința temelor de dreptate ce îi preocupă, cei mai puțin înțelepți îi întreabă pe cei mai înțelepți iar aceștia îl întreabă pe Dumnezeu și primesc răspunsurile de la El. Raiul înseamnă pentru ei a trăi drept sub cârmuirea lui Dumnezeu, căci acesta este cea mai adâncă bucurie a lor.

(215)

Guvernarea în împărăția spirituală a lui Dumnezeu e numită judecată, pentru că toți cei de acolo trăiesc în binele spiritual, adică cel al milei față de aproape; iar acest bine este în esența sa adevăr, căci adevărul aparține judecății iar binele dreptății. Și aceștia sunt conduși de Dumnezeu, dar indirect (n. 208); astfel, ei au guvernatori, mai mulți sau mai puțini, în funcție de nevoile fiecărei societăți. Au și legi, după care trăiesc laolaltă. Guvernatorii lor administrează totul în funcție de legi pe care înțelepciunea lor le permite să le înțeleagă; iar în problemele îndoielnice sunt luminați de Dumnezeu.

(216)

Cum guvernarea fondată pe bine, ca cea a împărăției celeste a lui Dumnezeu, e numită dreptate iar guvernarea fondată pe adevăr, ca cea a împărăției spirituale a lui Dumnezeu, e numită judecată, astfel, în *Cuvânt*, dreptatea și judecata sunt menționate unde se vorbește despre rai și Biserică. Prin dreptate se semnifică binele celest; iar prin judecată binele spiritual, unde binele, cum s-a spus mai sus, este în esența sa adevărul; precum în pasajele următoare: **„El va face ca domnia lui să crească, și o pace fără sfârșit va da scaunului de domnie al lui David și împărăției lui, o va întări și o va sprijini prin judecată și neprihănire, de acum și-n veci de veci”** (Isaia 9: 7). Prin David e simbolizat Dumnezeu iar prin împărăția sa raiul, cum reiese clar din următorul pasaj: **„Voi ridica lui David o Odraslă neprihănită. El va împărați, va lucra cu înțelepciune, și va face dreptate și judecată în țară”** (Ieremia 23: 5); **„Domnul este înălțat și locuiește în înălțime. El umple Sionul de neprihănire și dreptate”** (Isaia 33: 5). Prin Sion e de asemenea simbolizat raiul și biserica. **„Eu sunt Domnul care fac milă, judecată și dreptate pe pământ! Căci în acestea găsesc plăcere Eu”** (Ieremia 9: 24). **„Te voi logodi cu Mine pentru totdeauna; te voi logodi cu Mine prin neprihănire și judecată”** (Osea 2: 19). **„Dreptatea Ta e ca munții lui Dumnezeu și judecățile Tale sunt ca Adâncul cel mare”** (Psalmul 36: 5, 6). **„Îmi cer hotărâri drepte, doresc să se apropie de Dumnezeu”** (Isaia 58: 2); și în alte pasaje.

(217)

În împărăția spirituală a lui Dumnezeu există forme variate de guvernare, fiind diferite în societăți diferite, iar diversitatea lor e în funcție de rolurile pe care le joacă. Aceste roluri sunt similare cu funcțiile variate ale organelor trupului uman, cărora le corespund. E binecunoscută varietatea lor; căci inima îndeplinește o funcție, plămânii alta, ficatul alta, pancreasul și bila alta, și fiecare organ de simț de asemenea o alta. Cum funcțiile acestor organe sunt variabile, la fel sunt și cele ale societăților din Marele Om, adică din rai; căci societățile de acolo corespund acestor organe. Poate fi văzut mai sus că există o corespondență între toate lucrurile din rai și toate lucrurile din om (n. 87-101). Toate aceste forme de guvernare urmăresc ca ultim scop binele public și deci binele fiecărui individ. Iar asta deoarece toți cei din rai se află sub oblăduirea lui Dumnezeu, care îi iubește pe toți și dăruiește din Binele Lui Divin ca să existe un bine comun la care participă fiecare individ, atâta timp cât iubește binele tuturor. Căci atâta timp cât cineva iubește comunitatea, iubește și indivizii ce o compun; și cum acea dragoste vine de la Dumnezeu, El îi iubește și binele vine către ei.

(218)

Aceste lucruri vor expune limpede caracterul guvernatorilor din rai; ei trăiesc în bine și în înțelepciune mai mult decât alții, prin dragostea lor doresc binele tuturor, iar prin înțelepciune știu cum să ducă la îndeplinire acea dorință. Asemenea guvernatori nu domină și nu dictează, ci slujesc și servesc; căci a face bine altora din dragostea de bine înseamnă a servi; și a avea grijă ca acel bine să se îndrepte spre alții înseamnă a sluji. Ei nu se ridică deasupra altora; dimpotrivă, așează binele societății și al aproapelui pe primul loc, pe când binele lor pe ultimul loc; iar ce e pe primul loc e ridicat deasupra a ceea ce e pe ultimul loc.

Oricum, conducătorii au parte de onoare și slavă, căci trăiesc în mijlocul societății într-o poziție mai înaltă decât a altora, și locuiesc în palate magnifice. Ei acceptă această slavă și onoare, nu pentru sine, ci pentru supunerea inspiratoare; căci toți cei de acolo știu că, o dată ce primesc onoare și slavă de la Dumnezeu, trebuie să li se dea ascultare. Asta se spune în cuvintele Domnului către discipolii săi: „**Oricare va vrea să fie mare între voi, să fie slujitorul vostru; pentru că nici Fiul Omului n-a venit să i se slujească, ci El să slujească**” (Matei 20: 26, 28); „**Cel mai mare dintre voi să fie ca cel mai mic; și cel ce cârmuiește ca cel ce slujește**” (Luca 22: 26).

(219)

O guvernare similară în miniatură e de găsit în fiecare casă. Există stăpânul și există slujitorii; stăpânul își iubește slujitorii, iar slujitorii îl iubesc pe stăpân, astfel încât se slujesc reciproc din dragoste. Stăpânul își învață slujitorii cum trebuie să trăiască, și le spune ce e de făcut; slujitorii se supun și își îndeplinesc datoriile. A fi de folos altora este încântarea vieții fiecăruia; astfel, e evident că Împărăția lui Dumnezeu e o împărăție de foloase.

(220)

Există guvernări și în iad, căci fără guvernare nu ar putea fi ținută acolo, fiind fondată pe dragostea de sine, este opusul guvernării din rai. Fiecare din iad dorește să-i conducă pe ceilalți și să se înalțe deasupra lor. Ei îi urăsc pe cei ce nu îi privilegiază și îi transformă în obiectul răzbunării și cruzimii lor; căci aceasta este natura dragostei de sine. Cei mai ticăloși deci sunt puși guvernatori, iar restul li se supun de frică. Dar la aceasta vom ajunge când vom vorbi despre iad.

(26)

Adorarea divină în rai

(221)

Adorarea Divină în ceruri nu e diferită de cea de pe pământ în forma sa exterioară, ci doar în caracterul său launtric. În ceruri ca și pe pământ există doctrine, rugăciuni și locuri de adorare. Doctrinile sunt în esență la fel, dar de o înțelepciune mai profundă în cerurile superioare decât în cele inferioare. Rugăciunile sunt în acord cu doctrinele; iar cum îngerii au case și palate (n. 183-190), au și locuri de venerare în care se rostesc rugăciunile. Asemenea lucruri există în rai pentru că îngerii se află într-o continuă perfecționare în înțelepciune și dragoste, căci ei au înțelegere și voință cum au și oamenii; aceste facultăți sunt de o asemenea natură încât ei se pot perfecționa neconținut prin intermediul unei inteligente dobândiri a adevărilor și prin faptele bune ce se revarsă din dragoste.

(222)

Adorarea divină în ceruri nu înseamnă doar frecventarea locurilor de venerare și ascultarea rugăciunilor, ci și o viață de dragoste, caritate și credință în acord cu doctrina; rugăciunile din biserici servesc doar ca mijloace de instruire în problemele vieții. Am vorbit cu îngeri pe acest subiect și le-am spus că în lume se crede că adorarea Divină înseamnă doar frecventarea bisericilor, ascultarea slujbelor, participarea la împărtășanie de trei sau patru ori pe an și îndeplinirea altor fapte de venerare în funcție de statutul bisericii; și de asemenea păstrarea timpului pentru rugăciune și purtarea impecabilă în astfel de momente. Îngerii au spus că acestea sunt acte exterioare ce trebuie făcute, dar care nu sunt de nici un ajutor dacă nu își au originea într-o viață interioară în acord cu preceptele doctrinare.

(223)

Pentru a putea cunoaște natura adunărilor din bisericile lor, uneori mi-a fost permis să intru și să ascult câte o slujbă. Predicatorul stă într-un amvon la capătul dinspre est; în fața lui stau cei ce se află în lumina înțelepciunii mai mult decât ceilalți; în dreapta și în stânga acestora stau cei ce sunt într-o lumină mai slabă. Ei stau așezați de jur împrejur într-un cerc astfel încât toți să-l poată vedea pe predicator și nimeni nu stă într-o parte sau în alta a lui încât să nu fie văzut. Nou-veniții stau la ușa estică a bisericii și în stânga amvonului. Nimeni nu are voie să stea în spatele amvonului; dacă ar sta cineva acolo predicatorul ar fi încurcat. Același lucru se întâmplă și dacă cineva din adunare nu e de acord cu ce se spune, iar astfel cel ce reprobează spusele vorbitorului trebuie să își întoarcă fața. Slujbele sunt încărcate de o asemenea înțelepciune încât nici o slujbă din lume nu se poate compara cu ele, căci în ceruri sunt luminate de lumina interioară. Bisericele din împărăția spirituală par a fi din piatră, iar cele din împărăția celestă din lemn; deoarece piatra corespunde adevărului în care trăiesc cei din împărăția spirituală; iar lemnul corespunde binelui în care trăiesc cei din împărăția celestă. Edificiile sacre din împărăția celestă nu sunt numite biserici ci case ale lui Dumnezeu. În împărăția celestă acestea sunt lipsite de grandoare; dar în împărăția spirituală sunt mai mult sau mai puțin grandioase.

(224)

Am vorbit cu unul dintre predicatori despre starea sufletească sfântă în care se află cei ce ascultă slujbe în biserici. El a spus că fiecare e pios, devotat și sfânt după măsura dragostei și credinței sale; căci acestea reprezintă însăși sfințenia pentru că sunt Prezența Divină a lui Dumnezeu; și că în afară de ele nu cunoaște o altă sfințenie. Când s-a gândit la sfințenie separată de dragoste și credință a spus că s-ar putea să fie ceva prefăcut și ipocrit care falsifică forma exterioară a sfințeniei; și că doar focul întunecat izvorât din dragostea de sine și de lume poate aprinde o asemenea sfințenie.

(225)

Toți predicatorii provin din împărăția spirituală a lui Dumnezeu și nici unul din împărăția celestă. Ei sunt din împărăția spirituală pentru că îngerii de acolo trăiesc în adevărul derivat din bine, iar toate predicile sunt în acord cu adevărul. Nu există predicatori din împărăția celestă deoarece acolo îngerii trăiesc în binele dragostei și de aceea au o percepție intuitivă a adevărilor, pe care nu le discută. Deși îngerii din împărăția celestă percep adevărurile intuitiv, există totuși predici și la ei; căci astfel sunt luminați în adevărurile pe care deja le cunosc și sunt perfecționați prin cele ce nu le cunoșteau înainte. Imediat ce le aud, le conștientizează și astfel obțin o percepție limpede a lor. Ei iubesc aceste adevăruri și, trăind după ele, le absorb în viața lor; căci spun că a trăi după adevăruri înseamnă a-L iubi pe Dumnezeu.

(226)

Toți predicatorii sunt numiți de Dumnezeu și deci au darul predicării; nimănui altcuiva nu-i este permis să predice în biserici. Ei sunt numiți predicatori și nu preoți pentru că clerul raiului este împărăția celestă; căci clerul semnifică binele dragostei pentru Dumnezeu, adică cel al împărăției celeste. Roialitatea raiului este împărăția spirituală, căci roialitatea semnifică adevărul derivat din bine, adică cel al împărăției spirituale (n. 24).

(227)

Toate doctrinele conținute în predicile angelice privesc viața ca ultim scop și nici una credința separată de viață. Doctrina cerului lăuntric e mult mai plină de înțelepciune decât cea a cerului mijlociu, iar doctrina celui mijlociu mai plină de inteligență decât cea a cerului inferior; căci doctrinele sunt adaptate percepțiilor îngerilor din fiecare cer. Doctrina esențială este afirmarea Umanității Divine a lui Dumnezeu.

Puterea, îngerilor din rai

(228)

Cei ce nu știu nimic despre lumea spirituală și influxul său în lumea obișnuită nu pot înțelege că îngerii au putere. Ei cred că îngerii nu pot avea putere, deoarece sunt ființe spirituale și sunt atât de puri și nesubstanțiali încât nu pot fi văzuți cu ochiul liber. Dar cei ce privesc mai adânc în cauzele lucrurilor gândesc altfel. Ei știu că toată puterea pe care o are un om este derivată din înțelegerea și voința sa, căci fără acestea nu-și poate mișca nici o părticică a trupului. Înțelegerea și voința unui om constituie omul spiritual ce pune în mișcare trupul și membrele după dorință; căci ceea ce el gândește e vorbit de gură și de limbă iar ceea ce voiește e îndeplinit de trup, căruia îi dăruiește forță tot după dorință.

Voința și înțelegerea omului sunt, conduse de Dumnezeu prin intermediul îngerilor și al spiritelor, și de asemenea toate părțile trupului sunt și ele conduse pentru că sunt derivate din primele; și dacă veți putea crede, omul nu poate face un singur pas fără influxul de putere din ceruri. Experiența mi-a dovedit că așa se întâmplă; îngerii au fost lăsați să-mi controleze pașii, acțiunile, limba și vorbirea după cum doreau, și asta acționând asupra voinței și gândului meu; tot din experiență am învățat că de unul singur nu pot face nimic. Ei mi-au spus mai târziu că fiecare om este astfel guvernat, și că el o poate afla din doctrina Bisericii și din Cuvânt; căci se roagă lui Dumnezeu să-Și trimită îngerii, să îl conducă, să-i îndrepte pașii, să îl învețe și să-i inspire gândurile și cuvintele; și multe alte lucruri de acest fel. Oricum, atunci când omul gândește de unul singur fără să-i pese de doctrină, el vorbește și crede altfel. Aceste lucruri au fost spuse pentru a face cunoscută puterea îngerilor asupra omului.

(229)

Puterea îngerilor din lumea spirituală este atât de mare încât dacă aș spune tot ce am văzut despre această putere ar părea incredibil. Doar printr-un efort al voinței și printr-o privire, ei îndepărtează orice obstacol ce trebuie înlăturat, căci este contrar ordinii Divine. Am văzut munții locuiți de spirite rele cum au fost dărâmați și distruși, iar uneori i-am văzut zdruncinându-se din temelii ca la un cutremur. Am văzut stânci azvârlite în abisuri și pe cei răi care sălășluiau pe ele cum erau înghițiți de adâncuri. Am mai văzut și câteva sute de mii de spirite rele dispersate de îngeri și aruncate în iad. Mulțimile nu le pot rezista și nici dispozitivele sofisticate sau confederațiile; îngerii văd prin ei toți și îi împrăstie într-o clipă. Mai multe detalii despre acest subiect pot fi văzute în *Căderea Babilonului*. Aceasta este puterea îngerilor din lumea spirituală. Ei au o putere asemănătoare și în lumea obișnuită, când le este permis să o arate, cum reiese limpede din Cuvânt; citim că ei au distrus armate întregi și că au cauzat boli ce au ucis șaptezeci de mii de oameni. Despre îngerul ce a sădit aceste boli citim: „**Pe când îngerul întindea mâna peste Ierusalim ca să-1 nimicească, Domnul s-a căit de răul acela și a zis îngerului care ucidea poporul: «Destul! Trage-ți mâna acum». Iar David l-a văzut pe îngerul ce i-a lovit pe oameni**” (2 Samuel 24: 15-17; pe lângă alte pasaje). Cum îngerii au o asemenea putere ei sunt numiți puteri; iar în David se spune: „**Binecuvântați pe Domnul, îngerii lui, care sunteți tari în putere**” (Psalmi 103: 20).

(230)

Trebuie înțeles faptul că îngerii nu au nici o putere de la sine, că toată puterea lor vine de la Dumnezeu; și că sunt puteri doar atâta timp cât sunt conștienți de aceasta. Dacă un înger ar crede că are putere de la sine, devine pe loc atât slab încât nu-i poate rezista nici unui spirit

rău; astfel, îngerii nu-și atribuie nici un merit și refuză toată cinstea și gloria pentru faptele lor, dăruindu-le lui Dumnezeu.

(231)

Adevărul Divin ce pornește din Dumnezeu deține toată puterea din ceruri, căci Dumnezeu în ceruri este Adevăr Divin unit cu Bine Divin (n. 126-140); iar îngerii sunt puteri doar în măsura în care Îl primesc în ei. Fiecare își este de asemenea propriul adevăr și propriul bine, pentru că fiecare are aceleași trăsături ca înțelegerea și voința sa; înțelegerea aparține adevărului, fiind formată în întregime din adevăruri, iar voința ține de bine, fiind formată în întregime din bine; căci omul numește adevăruri tot ceea ce înțelege, iar tot ce voiește să facă numește bine; și astfel fiecare își este propriul adevăr și propriul bine. În măsura în care un înger este adevăr și bine din Ființa Divină este și o putere pentru că în aceeași măsură Dumnezeu e prezent în el; iar cum binele și adevărul unuia nu sunt niciodată similare sau aceleași cu ale altuia - căci în rai, ca și în lume, există o varietate fără sfârșit (n. 20), - nici un înger nu are aceeași putere ca altul. Cei care compun brațele Marelui Om sau ale raiului posedă cea mai mare putere, căci sunt mult mai plini de adevăr decât alții, și binele din întregul rai se revarsă în adevărul lor. Mai mult, întreaga putere a omului trece în brațe și prin ele întregul trup își exercită puterile; și de aceea, în *Cuvânt*, brațele și mâinile denotă putere. Tot din același motiv uneori apare în rai un braț gol cu o asemenea putere încât e capabil să rupă în bucăți tot ce-i stă în cale, chiar și o stâncă. O dată s-a îndreptat și spre mine și am simțit că-mi poate sfărâma oasele.

(232)

Se poate vedea mai sus că Adevărul Divin ce pornește din Dumnezeu posedă întreaga putere și că îngerii au putere în proporția în care primesc Adevărul Divin de la Dumnezeu (n. 137). Însă îngerii primesc Adevăr Divin doar în măsura în care primesc Bine Divin, căci adevărurile își derivă puterea din bine și nu au nici o forță despărțite de bine; la fel, binele are putere prin adevăr și nu are nici o forță fără acesta; puterea e rezultatul uniunii celor două. Același lucru e valabil pentru credință și dragoste. Căci e același lucru dacă vorbești despre adevăr sau credință deoarece adevărul e singura sursă a credinței; și e același lucru dacă vorbești despre bine sau dragoste pentru că binele e unica sursă a dragostei. Imensa putere pe care îngerii o posedă prin intermediul adevărurilor derivate din bine reiese limpede din situația următoare: când un spirit rău privește un înger, acesta cade în leșin și nu mai arată a om, iar asta până când îngerul își întoarce privirea. Privirea îngerilor produce acest efect pentru că ei văd în lumina raiului, iar lumina raiului e Adevăr Divin (n. 126-132). De asemenea, și ochii corespund adevărurilor derivate din bine.

(233)

Cum toată puterea rezidă în adevărurile derivate din bine, în falsitățile derivate din rău nu există deloc putere și așadar cei răi nu au nici o putere împotriva adevărului și binelui. Dar ce fel de putere au ei între ai lor și ce fel de putere posedă spiritele rele înainte de a fi aruncate în iad, va fi arătat în paginile ce urmează.

(28)

Vorbirea îngerilor

(234)

Îngerii vorbesc între ei la fel ca oamenii, pe diferite subiecte precum problemele domestice, problemele civile, pe teme de morală și viață spirituală; nu există nici o diferență în afara faptului că discută mult mai inteligent decât oamenii, pentru că gândirea lor e mai profundă. Mi s-a permis foarte des să mă aflu în compania lor și să vorbesc cu ei cum vorbește un

prieten cu altul, iar alteori ca de la străin la străin; aflându-mă într-o stare asemănătoare lor aveam impresia că vorbesc cu oameni de pe pământ.

(235)

Vorbirea angelică se bazează pe cuvinte distincte ca și vorbirea omenească și e de asemenea rostită și auzită prin sunete; căci și îngerii au gură, limbă și urechi, cum au și o atmosferă în care sunetele vorbirii lor se articulează, însă aceasta este o atmosferă spirituală adaptată îngerilor care sunt ființe spirituale. Îngerii respiră și ei în atmosfera lor cum respiră oamenii și pronunță cuvintele ajutându-se tot de respirație.

(236)

În rai toți vorbesc o singură limbă și se înțeleg între ei indiferent de societatea din care provin, fie ea apropiată sau depărtată. Această limbă nu trebuie învățată, ea fiind naturală pentru toți, căci se revarsă din sentimentele și gândurile lor. Sunetul acestei vorbiri corespunde sentimentelor, iar articulațiile sunetelor, adică cuvintele, corespund ideilor gândului lor, derivate din sentimente și cum limba lor e astfel corespondentă, ea este spirituală, căci e audibilă pentru sentimente și grăitoare pentru gânduri. Orice observator atent poate vedea că gândul vine din sentimentele de dragoste și că ideile sunt forme variate în care e distribuit sentimentul general; căci nici un gând sau vreo idee nu poate exista fără sentimente, acestea constituind însăși viața și sufletul. Din acest motiv îngerii pot cunoaște caracterul oricui doar din vorbire; în toii ei observă calitatea sentimentelor, iar în articulațiile sunetelor sau ale cuvintelor, calitatea înțelegerii. Îngerii mai înțelepți știu după doar câteva cuvinte care este sentimentul dominant al vorbitorului, pentru că ei își îndreaptă atenția în primul rând înspre acesta. E binecunoscut faptul că fiecare are sentimente diferite - căci un sentiment îl domină pe om când e bucurios, altul când e trist, altul când e îndurător și milos, altul când e sincer și onest, altul când e iubitor și caritabil, altul când e zelos sau supărat, altul când e mincinos și prefăcut, altul când aleargă după onoruri și glorie și așa mai departe - însă sentimentul dominant de dragoste e în toți; astfel îngerii mai înțelepți, simțind asta, cunosc întreaga stare sufletească a unui om doar după vorbirea sa. Acest lucru mi-a fost dovedit prin multă experiență. Am auzit că îngerii pot cunoaște viața altora doar ascultându-i cum vorbesc. Ei au mai spus că doar din câteva idei ale gândului unui om pot cunoaște întreaga sa viață deoarece în aceste idei văd dragostea lui călăuzitoare, în care sunt înscrise toate lucrurile din viață în ordinea lor, iar cartea vieții unui om nu e decât această dragoste călăuzitoare.

(237)

Limbajul angelic nu are nimic în comun cu limbajul uman în afara unor anumite cuvinte al căror ton exprimă un fel de sentiment, chiar și atunci nu au nimic în comun cu cuvintele în sine, ci doar cu tonul lor; dar despre asta mai multe vor fi spuse mai târziu. E evident că limbajul angelic nu are nimic în comun cu limbajul uman, pentru că îngerii nu pot rosti un singur cuvânt în limbajul omenească. Au încercat însă nu au reușit, căci nu pot da glas la nimic altceva decât la ceea ce e în deplin acord cu sentimentele lor. Tot ce nu e în acord cu sentimentele lor e respingător pentru viața însăși, deoarece viața provine din sentimente, iar vorbirea din viață. Mi s-a spus că prima limbă a omului pe pământ era asemănătoare cu limba îngerilor, pentru că o aveau din rai; și că limba ebraică seamănă puțin cu acea limbă.

(238)

Din moment ce vorbirea îngerilor corespunde sentimentelor ce provin din dragoste, iar dragostea din rai e dragoste pentru Dumnezeu și dragoste pentru aproape (n. 13-19), e evident cât de aleasă și de încântătoare e vorbirea lor, căci nu afectează doar urechile ci și mintea interioară a auditoriului. O dată un înger îi vorbea unui anumit spirit ce avea o inimă de piatră, care cu timpul a fost atât de profund afectat de vorbele îngerului, încât a izbucnit în

lacrimi, spunând că nu se poate abține, căci vorbea însăși dragostea; apoi a mai spus că nu mai plânsese niciodată.

(239)

Vorbirea îngerilor e plină de înțelepciune pentru că pornește din gândul lor lăuntric; iar acest gând este înțelepciune, la fel cum sentimentul lor lăuntric e dragoste. Dragostea și înțelepciunea lor se unesc în vorbire și astfel vorbirea devine atât de plină de înțelepciune încât pot exprima printr-un cuvânt ceea ce omul nu poate spune într-o mie. Ideile lor conțin lucruri pe care omul nu și le poate imagina, și cu atât mai puțin ar putea să le dea glas. De aceea despre lucrurile auzite și văzute în rai se spune că sunt inefabile, cum urechea nu a mai auzit, nici ochiul nu a mai văzut.

Experiența m-a învățat că așa stau lucrurile. Uneori am fost adus în starea sufletească în care se află îngerii și în acea stare am vorbit cu ei; atunci am înțeles fiecare cuvânt; dar când am fost readus la starea inițială și deci la gândirea obișnuită potrivită omului, dorind sămi amintesc ce am auzit, mi-a fost imposibil; căci erau mii de lucruri neadaptate la ideile gândirii obișnuite și astfel de neexprimat decât prin variații ale luminii cerești, și nicidecum prin cuvinte omenești. Ideile îngerilor din care se revarsă cuvintele lor nu sunt decât modificări ale luminii raiului; iar sentimentele din care pornește tonul cuvintelor sunt doar variații ale căldurii raiului; căci lumina raiului e Adevăr Divin sau înțelepciune Divină, iar căldura raiului e Bine Divin sau Dragoste Divină (n. 126-140), și îngerii își derivă sentimentele din Dragostea Divină și gândul din înțelepciunea Divină.

(240)

Deoarece vorbirea îngerilor pornește imediat din sentimentele lor, ideile lor fiind, cum a fost spus mai sus (n. 286), forme variate în care e distribuit sentimentul general, îngerii pot exprima într-un minut ceea ce omul nu poate exprima într-o jumătate de oră și pot spune în câteva cuvinte ceea ce, dacă ar fi scris, ar umple multe pagini. Și acest lucru mi-a fost dovedit prin experiență. Ideile gândului lor și cuvintele vorbirii lor sunt una, la fel ca și cauza eficientă și efectul; căci cuvintele lor sunt efectul căruia ideile îi sunt cauză; astfel, fiecare cuvânt conține în sine o mulțime de lucruri. Particularitățile gândului îngerilor și deci particularitățile vorbirii lor, când sunt înfățișate vederii, apar ca un val fin de atmosferă, în care sunt puse în ordine nenumărate lucruri derivate din înțelepciunea lor, care pătrund în gândul altuia și-i influențează mintea. Ideile oricui, fie el înger sau om, devin vizibile în lumina raiului oricând dorește Dumnezeu.

(241)

Vorbirea îngerilor din împărăția celestă a lui Dumnezeu e la fel ca vorbirea celor din împărăția spirituală, dar e produsul unei gândiri mai profunde, îngerii celești vorbesc mai înțelept pentru că trăiesc în dragostea pentru Dumnezeu; iar îngerii spirituali vorbesc inteligent deoarece trăiesc în dragoste pentru aproape, care e esența adevărului (n. 215). De aceea vorbirea îngerilor celești e ca un râu diafan, limpede și unduitor; pe când vorbirea îngerilor spirituali are un sunet curgător, aparte. Vorbirea îngerilor celești e formată mai ales din sunetele vocalelor *u* și *n*; pe când vorbirea îngerilor spirituali din vocalele *e* și *i*; căci vocalele dau tonul, iar tonul exprimă sentimentele. S-a arătat mai sus (n. 236), că tonul vorbirii angelice corespunde sentimentelor, iar articulațiile sunetului, adică cuvintele, ideilor ce se revarsă din sentimente.

Cum vocalele nu sunt esențiale pentru limbă, dar servesc printr-o inflexiune de ton la exprimarea variatelor sentimente în acord cu starea mentală a cuiva, astfel, în limba ebraică vocalele nu sunt scrise și sunt pronunțate foarte diferit. Din intonația unui om, îngerii îi cunosc caracterul sentimentelor și dragostea sa. Vorbirea îngerilor celești nu are consoane tari, iar în ea există câteva treceri de la o consoană la alta fără interpunerea unui cuvânt ce

începe cu o vocală. De aceea, în *Cuvânt*, particula *și* e introdusă atât de des, cum pot vedea limpede cei ce citesc în ebraică, limbă în care acel cuvânt e moale, începând și sfârșindu-se cu o vocală. În *Cuvântul* ebraic, caracterul cuvintelor dezvăluie într-o anumită măsură dacă ele aparțin clasei celeste sau celei spirituale, adică dacă implică binele sau adevărul: în cele ce implică binele sunt frecvente vocalele *u* și *o* și *a* de asemenea, pe când în cele ce implică adevărul, vocalele *e* și *i* apar mai des. Cum sentimentele se exprimă în primul rând prin ton, atunci când în limbajul uman se tratează subiecte largi precum raiul sau Dumnezeu, sunt preferate cuvintele caracterizate de vocalele *u* și *o*. La fel stau lucrurile și cu sunetele muzicale apropiate de aceste vocale, atunci când sunt implicate asemenea teme, dar nu și când sunt tratate subiecte de o importanță mai mică. Prin mijloace asemănătoare e arta capabilă de a exprima diferite sentimente.

(242)

În vorbirea angelică există o anumită dulceață de nedescris. Această dulceață e datorată faptului că gândurile și sentimentele din care se revarsă vorbirea înaintează și sunt difuzate în jur în funcție de forma raiului, care determină asocierea locuitorilor și comunicarea dintre ei (n. 200-212.).

(243)

Vorbirea, din lumea spirituală e înscrisă în fiecare om, însă doar în partea intelectuală adâncă, însă omul nu o știe, căci vorbirea sa nu se revarsă, ca la îngeri, în mod spontan în cuvinte ce exprimă sentimente; totuși, din acest motiv, omul, o dată ajuns în viața de apoi, are aceeași vorbire ca spiritele și îngerii și astfel știe să vorbească fără a fi instruit. Dar despre acest subiect vom vorbi imediat mai multe.

(244)

Toți cei din rai au o unică limbă, cum a fost menționat mai sus, însă aceasta variază în sensul că vorbirea celor înțelepți e mai adâncă, adică mai bogată în variațiile sentimentelor și ale ideilor; pe când vorbirea celor mai puțin înțelepți e mai exterioară și mai puțin bogată; iar vorbirea celor simpli e și mai externă, fiind formată din cuvinte din care trebuie alcătuit sensul, în același fel în care oamenii vorbesc între ei. Există și vorbire prin expresia feței, sfârșind în ceva de natura sunetului modificat de idei; există vorbire în care reprezentările cerești sunt alăturate ideilor, ultimele fiind câteodată vizibile; există și vorbire prin gesturi ce corespund sentimentelor și care reprezintă lucruri asemenea celor exprimate prin cuvinte; există de asemenea vorbire bazată pe comuniunea sentimentelor și a gândurilor; există și vorbire ca tunetul și multe altfel de vorbiri.

(245)

Vorbirea spiritelor rele sau infernale e și ea naturală pentru acestea, căci e derivată din sentimente, însă din sentimente rele și din idei mizerabile, urâte de îngeri. Limba iadului este opusul limbii cerești, iar cei răi nu pot suporta vorbirea angelică, cum nici îngerii nu suportă vorbirea infernală. Vorbirea infernală e pentru îngeri ca un miros putred și rău. Vorbirea ipocriților capabili să imite aparențele îngerilor luminii o imită pe cea a îngerilor în privința cuvintelor, însă în privința sentimentelor și a ideilor derivate de acolo, este diametral opusă. Astfel, când calitatea lăuntrică a acestei vorbiri e simțită de îngerii mai înțelepți, ea sună ca scrâșnitul din dinți și îi umple de groază.

(29)

Vorbirea îngerilor cu omul

(246)

Îngerii care vorbesc cu omul nu vorbesc în propria lor limbă ci în limba omului sau în alte limbi cu care acesta este obișnuit, dar nu în limbi necunoscute lui. Aceasta deoarece îngerii, când vorbesc cu omul, se întorc către el și se unesc cu el, iar efectul acestui lucru e aducerea amândouă într-un stadiu similar de gândire; și cum gândul omului se agață de memorie, aceasta fiind sursa vorbirii sale, amândoi se exprimă în aceeași limbă. Pe lângă asta, atunci când un înger sau un spirit se apropie de un om și, întorcându-se către el, intră în asociere cu acesta, el pătrunde atât de complet în memoria sa, încât limbile și tot ce omul cunoaște par aproape lucruri ale științei proprii.

Am vorbit despre asta cu îngerii, spunându-le că probabil ei cred că îmi vorbesc în limba mea nativă, deoarece așa părea, pe când nu ei vorbeau în acea limbă, ci eu; acest lucru e evident din faptul că îngerii nu pot rosti nici un cuvânt al limbii omenești (n. 237); mai mult, limba omenească e naturală iar ei sunt spirituali și ființele spirituale nu pot rosti nimic natural. Acestui lucru i-am replicat, că știu că unirea cu omul căruia ei îi vorbesc se face cu gândul său spiritual, dar cum gândul spiritual se revarsă în gândul natural, iar acesta ține de memorie, limba omului le pare a lor și la fel le pare întreaga sa știință; aceasta rezultă din dorința lui Dumnezeu de a exista o asemenea uniune, și deci transfer de rai în om; ei au adăugat că stadiul omului din ziua de azi e diferit, astfel încât nu mai există o asemenea uniune cu îngerii, ci doar cu spiritele ce nu se află în rai. Am vorbit pe același subiect cu spirite ce nu credeau că omul e cel care vorbește, ci credeau că ele vorbesc în om; mai credeau că omul nu știe decât ce îi spun ele, că omul își trage întreaga știință de la ele. M-am străduit să-i conving cu multe argumente că acest lucru nu e adevărat, ci greșit. Ce sunt spiritele și ce sunt îngerii va fi explicat în paginile următoare, când vom vorbi despre lumea spiritelor.

(247)

Un alt motiv pentru care îngerii și spiritele se unesc atât de strâns cu omul încât să creadă că tot ce îi aparține acestuia e a lor, e faptul că în om, uniunea dintre lumea spirituală și cea naturală e atât de strânsă încât par una; dar cum omul s-a separat de rai, Dumnezeu a făcut ca pentru fiecare om să existe îngeri și spirite și să poată fi condus de El prin intermediul acestora; de aici pornește acea strânsă legătură între ei. Ar fi fost cu totul altfel dacă omul nu s-ar fi îndepărtat într-atât, căci atunci ar fi putut fi guvernat prin influxul general al dragostei și al înțelepciunii lui Dumnezeu din rai, fără ca îngerii sau spiritele să fie atât de strâns unite cu el. Dar acest subiect va fi tratat în detaliu când vom ajunge să vorbim despre uniunea raiului cu omul.

(248)

Vorbirea unui înger sau a unui spirit cu omul e auzită la fel de clar ca vorbirea unui om cu altul, totuși, doar de acel om și nu de alții din preajmă. Motivul este că vorbirea unui înger sau spirit se revarsă mai întâi în gândul omului și, pe o cale internă, în organul său auditiv, acționând aspra lui din interior; dar vorbirea unui om cu altul trece mai întâi prin aer și apoi, pe o cale externă, în organul său auditiv, acționând deci asupra lui din exterior. De aici e evident că vorbirea unui înger sau spirit cu omul e auzită în interiorul său și, cum organele auditive sunt în mod similar afectate, vorbirea e în mod egal audibilă. Că vorbirea unui înger sau spirit se revarsă din interior direct în ureche, mi-a fost dovedit de faptul că aceasta se revarsă și în limbă, provocând o mică vibrație; dar nu cu o asemenea putere ca atunci când sunetul vorbirii e articulat în cuvinte de omul însuși.

(249)

Foarte rar e permis în ziua de azi să vorbești cu spiritele, pentru că e periculos; căci spiritele vor ști că se află în om, neglijând acest fapt în alte condiții, iar spiritele rele privesc omul cu ură de moarte și nu doresc altceva decât să-i distrugă trupul și sufletul; această pacoste o aduc asupra lor cei ce, renunțând la bucuriile omului obișnuit, s-au datat fanteziilor. Și câțiva

dintre cei ce duc o viață solitară aud ocazional spirite care le vorbesc; nu e nici un pericol în asta, căci spiritele din ei sunt retrase la intervale de timp de către Dumnezeu, pentru că altfel ar deveni conștiente că sunt prezente în om. Căci majoritatea spiritelor nu știu că există și o altă lume decât cea în care trăiesc și astfel nu știu că există oameni și în altă parte; din acest motiv omului nu îi este permis să le răspundă, deoarece atunci ar deveni conștiente de acest fapt.

Cei ce cugetă mult pe teme religioase și care sunt atât de implicați în ele încât le privesc din interior, încep și ei să audă spirite vorbindu-le; căci problemele religioase de toate felurile, când omul stăruie intenționat asupra lor și nu le alternează cu alte diferite ocupații folositoare pentru această lume, îi pătrund în mintea interioară și prind viață acolo, apoi preiau controlul asupra întregului său spirit și astfel ei intră în lumea spirituală și influențează spiritele ce trăiesc acolo. Aceștia sunt vizionarii sau fanaticii care cred că fiecare spirit pe care-l aud este Sfântul Duh, deși acestea sunt doar spirite fanatice. Aceste spirite văd falsitățile ca adevăruri și, văzându-le astfel, îi fac și pe cei a căror minte o influențează să le ia drept adevăruri. Oricum, acestea au fost îndepărtate treptat, căci începuseră să-i ducă pe alții în ispită și să preia controlul asupra lor. Spiritele fanatice se deosebesc de alte spirite prin faptul că ele se cred a fi Duhul Sfânt și cred că sunt Divine. Când asemenea spirite sunt adorate și venerate de omul cu care comunică, ele nu caută să îl rănească; ocazional am vorbit cu astfel de spirite, iar atunci lucrurile rele cu care îi umpleau pe adoratorii lor erau dezvăluite. Aceste spirite trăiesc împreună undeva la stânga, într-un loc pustiu.

(250)

Doar celor ce trăiesc în adevărul derivat din bine le este permis să vorbească cu îngerii cerului și în special celor ce îl recunosc pe Dumnezeu și Divinitatea Umanității Sale, pentru că acesta e adevărul ce umple raiul. Căci, cum a fost arătat mai sus, Dumnezeu este stăpânul raiului (n. 2-6); Sfera Divină a lui Dumnezeu formează raiul (n. 7-12); Sfera Divină a lui Dumnezeu în rai e dragoste pentru El și milă pentru aproape, derivată din El (n. 13-19); raiul are în întregime formă umană; la fel și fiecare societate a raiului; iar fiecare înger are o formă umană perfectă, provenind din Umanitatea Divină a lui Dumnezeu (n. 59-86). De aici e evident că nu oricui îi este permis să vorbească cu îngerii raiului, ci doar celor care au mintea deschisă de adevărurile Divine, către Dumnezeu; căci doar atunci Dumnezeu este prezent în ei, iar când El e prezent, e prezent și raiul. Adevărurile Divine deschid mintea interioară a omului pentru că el a fost astfel creat încât să fie o imagine a raiului în planul omului launtric și o imagine a lumii în planul omului exterior (n. 57); iar omul launtric nu se dezvoltă decât prin adevărul Divin ce pornește din Dumnezeu, căci acesta este lumina și viața raiului (n. 126-140).

(251)

Influxul ce pornește de la Dumnezeu Însuși atinge fruntea omului și astfel întreaga față, căci fruntea corespunde dragostei, iar fața întregii minți interioare. Influxul ce pornește de la îngerii spirituali îl atinge pe om direct în cap, de jur împrejur, de la frunte și tâmpile până în partea unde se află *creierul*, deoarece acea regiune a capului corespunde inteligenței; însă influxul ce pornește de la îngerii celești atinge acea parte a capului ce se numește occipitală, de la urechi până la gât, unde se află *cerebelul*, căci acea regiune corespunde înțelepciunii. Întreaga vorbire a îngerilor cu omul pătrunde pe aceste canale în gândurile lui; prin aceste mijloace am simțit și eu caracterul îngerilor ce mi-au vorbit.

(252)

Cei ce vorbesc cu îngerii raiului văd și lucrurile din rai, deoarece văd în lumina raiului care le inundă mințile; iar prin aceștia îngerii văd lucrurile de pe pământ; căci prin ei raiul e unit cu lumea și lumea cu raiul. Cum a fost spus mai sus (n. 246), când îngerii se întorc înspre om, ei se unesc cu el astfel încât le pare că lucrurile ce-i aparțin acestuia sunt ale lor; nu doar

cele ale vorbirii ci și cele ale vederii și ale auzului; iar în tot acest timp omul e convins că lucrurile ce se revarsă din îngerii sunt ale sale. Cei mai vechi oameni ai acestui pământ trăiau într-o astfel de uniune cu îngerii raiului și de aceea epoca lor a fost numită epoca de aur. Ei recunoșteau Ființa Divină sub formă umană, adică pe Dumnezeu, și astfel vorbeau cu îngerii raiului ca și cum ar vorbi cu prietenii lor, iar îngerii raiului vorbeau cu ei în același fel, și raiul era unit cu lumea în ei. Dar după acele timpuri omul s-a depărtat treptat de rai, iubindu-se pe sine mai mult decât îl iubea pe Dumnezeu și lumea mai mult decât raiul, și astfel a început să simtă plăcerile dragostei de sine și de lume, separate de încântările raiului, iar asta până acolo încât nu mai știa de alte desfătări. Mintea sa interioară ce fusese deschisă în fața raiului s-a închis, iar mintea exterioară s-a deschis către lume; iar când se întâmplă asta, omul se află în lumină în privința tuturor lucrurilor din lume, însă într-un întuneric de nepătruns în privința lucrurilor din rai.

(253)

Din acele timpuri încoace, rar s-a mai întâmplat ca cineva să vorbească cu îngerii raiului, însă unii au vorbit cu spirite ce nu se aflau în rai. Căci mintea interioară cât și cea exterioară a omului poate fi îndreptată atât către Dumnezeu ca centrul lor comun (n. 124), cât și înspre sine și astfel departe de Dumnezeu. Mințile ce sunt îndreptate către Dumnezeu sunt întoarse și înspre rai; însă cele îndreptate spre sine se întorc către lume, iar acestea cu greu mai pot fi îndrumate; ele sunt totuși îndrumate de Dumnezeu atât cât e posibil, printr-o modificare a dragostei lor călăuzitoare, săvârșită prin intermediul adevărilor din *Cuvânt*.

(254)

Am fost învățat cum le vorbea Dumnezeu profeților prin care s-a transmis *Cuvântul*. El nu vorbea cu aceștia prin influxul de Adevăr Divin, cum vorbea cu cei vechi; însă trimitea spirite, pe care le umplea de prezența Sa, și astfel le inspira cuvintele pe care acestea le dictau profeților. Acesta nu era influx direct, ci dictare. Și cum cuvintele veneau direct de la Dumnezeu, ele sunt toate divine și conțin în interiorul lor un sens lăuntric, astfel încât îngerii raiului să le înțeleagă într-un sens spiritual și ceresc, pe când omul le înțelege într-un sens natural; astfel a unit Dumnezeu raiul cu lumea prin intermediul *Cuvântului*.

Mi-a mai fost arătat și cum spiritele sunt umplute de Prezența Divină a lui Dumnezeu. În acea clipă spiritul are impresia că este Dumnezeu și că Ființa Divină vorbește prin el; această impresie durează până când termină de vorbit; dar după aceea simte și recunoaște că e doar un spirit și că nu a vorbit de la sine, ci de la Dumnezeu. Aceasta era starea spiritelor ce au vorbit cu profeții și de aceea spun că Domnul este cel care a vorbit. E evident că spiritele își spuneau Domnul, nu doar din părțile profetice, dar și din cele istorice ale *Cuvântului*.

(255)

Pentru a ilustra natura uniunii îngerilor și a spiritelor cu oamenii, îmi este permis să amintesc câteva fapte remarcabile. Când îngerii și spiritele se întorc către om au impresia că limba omului e a lor și că nu au alta. Motivul pentru acest lucru este că în acel moment ei se află în posesia limbii omului și nu în posesia propriei limbi, pe care nici măcar nu și-o mai amintesc; dar imediat ce se îndepărtează de om, își recapătă propria limbă angelică și spirituală și nu mai știu nimic din limba omului. Același lucru mi s-a întâmplat mie când mă aflam în compania îngerilor, într-un stadiu mental asemănător cu al lor. Atunci le-am vorbit în limba lor și nu mai știam, nici nu-mi aminteam nimic din a mea; însă imediat ce i-am părăsit am reintrat în posesia proprie-mi limbi.

E de asemenea demn de remarcat faptul că atunci când îngerii și spiritele se întorc înspre om, pot vorbi cu el de la orice distanță. Au vorbit și cu mine când erau departe, la fel de limpede ca atunci când se aflau lângă mine; dar când își întorc fața de la om și vorbesc între

ei, omul nu aude nimic din ce spun, chiar de-ar sta lângă urechea sa. Astfel e evident că întreaga asociere din lumea spirituală depinde de direcția în care se întorc locuitorii ei. Trebuie menționat că și un grup întreg poate comunica cu un om, iar omul cu ei; căci ei trimit un spirit din rândul lor către omul cu care doresc să vorbească, iar spiritul trimis se întoarce către aceștia; restul se întorc către spiritul emisar și astfel își concentrează gândurile asupra lui, iar el le rostește. Spiritul se simte atunci ca și când ar vorbi de unul singur, iar ceilalți se simt ca și când ei ar fi cei care vorbesc. Așadar, uniunea grupului cu individul se face prin întoarcerea lor către acesta. Dar despre aceste spirite emisar, numite și *subiecți*, și despre comunicarea efectuată prin intermediul lor, vor fi spuse mai multe în paginile următoare.

(256)

Un înger sau un spirit nu are libertatea de a vorbi cu un om după propria-i memo-rie, ci doar după cea a omului; căci îngerii și spiritele au memorie la fel ca omul. Dacă un spirit ar vorbi cu un om după propria lui memorie, atunci omul ar crede că gândurile îi aparțin, deși sunt ale spiritului; ar fi ca reamintirea unui lucru pe care omul nu l-a mai auzit sau văzut. Tot experiența m-a învățat că așa stau lucrurile. Aceasta era sursa credinței purtate de antici, că după mii de ani aveau să se întoarcă la viața anterioară și la tot ceea ce făcuseră, dar de fapt întoarcerea lor s-a petrecut doar în acest fel. Ei au tras această concluzie pentru că-și aminteau din când în când lucruri ce nu le mai văzuseră sau auziseră. Aceasta se întâmpla datorită spiritelor ce implantau în mințile lor conținutul propriei lor memorii.

(257)

Există și spirite numite spirite naturale sau corporale, care atunci când sunt pre-zente în om, nu se unesc cu gândul lui ca celelalte spirite ci pătrund în trupul său, înstăpânindu-se peste simțurile sale, vorbesc prin gura lui, se mișcă prin membrele lui, fiind con-vinse că toate lucrurile din om le aparțin. Acestea erau spiritele de care oamenii erau pose-dați; însă ele au fost azvârlite în iad și îndepărtate de Dumnezeu, astfel încât acest gen de ma-nifestare nu mai e permis în ziua de azi.

(30)

Scrierea în rai

(258)

Cum îngerii au vorbire, iar vorbirea lor e compusă din cuvinte, au și scriere: ei își exprimă gândurile minții prin scris la fel ca și prin vorbire. Uneori mi-au fost trimise hârtii acoperite cu rânduri, unele asemănătoare manuscriselor, altele ca hârtiile tipărite din lumea întreagă. Le-am putut citi în același fel, dar nu mi-a fost permis să adun din ele mai mult decât unul sau două gânduri; căci nu e în acord cu ordinea Divină să fi instruit în scrierea raiului altfel decât prin *Cuvânt*, cum doar prin acesta există comunicare și uniune a raiului cu lumea și a lui Dumnezeu cu omul. E evident, în Ezechiel, ca și profeții au văzut tot hârtii scrise în rai: „***M-am uitat, și iată că o mână era întinsă spre mine, și ținea o carte în chip de sul. A desfășurat-o înaintea mea și era scrisă și pe dinăuntru și pe dinafară***” (2: 9, 10), și la fel în Ioan: „***Apoi am văzut în mâna dreaptă a Celui ce ședea pe scaunul de domnie, o carte, scrisă pe dinăuntru și pe dinafară, pecetluită cu șapte peceteți***” (Apocalipsa 5: 1).

(259)

Dumnezeu a dat ca să existe scrieri în rai pentru binele *Cuvântului*; căci *Cuvântul*, în esența sa, e Adevăr Divin din care atât oamenii cât și îngerii își trag întreaga înțelepciune cerească dictată de Dumnezeu; iar ce e dictat de El trece în ordine prin toate cerurile și ajunge în om. Astfel, aceasta se adaptează atât înțelepciunii îngerilor cât și înțelegerii oamenilor; așadar și

îngerii posedă *Cuvântul* și îl citesc, la fel cum fac oamenii de pe pământ. Doctrinile lor sunt derivate din acesta și predică tot din el (n. 221). *Cuvântul* e același, însă sensul său natural sau cel literal la noi nu există în rai, ci există doar sensul spiritual, care e același lucru cu sensul lăuntric. Ce este acest sens se poate vedea în acea mică lucrare asupra *Calului Alb* menționat în Apocalipsa.

(260)

O dată mi-a fost trimisă din rai o mică bucată de hârtie pe care stăteau scrise doar câteva cuvinte în caractere ebraice, și mi s-a spus că fiecare litera conține secrete ascunse ale înțelepciunii; mi s-a mai spus că aceste secrete erau conținute în inflexiunile și liniile literelor și deci și în sunete. Acest lucru mi-a limpezit înțelesul următoarelor cuvinte ale lui Dumnezeu: „**Căci adevărat vă spun, câtă vreme nu va trece cerul și pământul, nu va trece o iotă sau o frântură de slovă din Lege**” (Matei 5: 18). În Biserică e cunoscut faptul că acest *Cuvânt* e Divin în cel mai mic detaliu; dar cum fiecare detaliu conține Divinul nu se cunoaște încă și de aceea va fi explicat. Scrierea din cerul lăuntric se bazează pe diferite forme curbate și arcuite, iar curbele și arcurile respectă forma raiului. Prin aceste forme își exprimă îngerii misterele înțelepciunii și multe alte lucruri care nu pot fi exprimate prin cuvinte; îngerii înțeleg acea scriere fără a o studia și fără a fi învățați; căci, asemenea vorbirii, le pare naturală (n. 236), fiind o scriere cerească. Ea le pare naturală pentru că difuzia gândurilor și a sentimentelor și întreaga comunicare a inteligenței și a înțelepciunii îngerilor pornește după forma raiului (n. 20.); astfel scrierea lor se revarsă sub aceeași formă. Mi s-a spus că cei mai vechi oameni de pe pământ aveau o astfel de scriere înainte de inventarea cuvintelor⁷; și că din această sursă și-a derivat limba ebraică un caracter asemănător; căci în timpurile străvechi literele sale erau arcuite și nu se terminau în linii ca în ziua de azi. Astfel se întâmplă că există adevăruri Divine și cerești ascunse până și în cel mai mic detaliu, punct sau semn al *Cuvântului*.

(7) *Vezi „Casa (Gospodăria) Domnului” revelată prin Jakob Lorber, n.r.*

(261)

Această scriere cu caractere de formă cerească e folosită în cerul lăuntric, ai cărui locuitori îi depășesc pe toți ceilalți în înțelepciune. Prin caractere ei își exprimă sentimentele din care se revarsă gândurile într-o ordine determinată de subiectul tratat. Scrierile la care mia fost permis să privesc conțin adevăruri ascunse ce nu pot fi epuizate de nici un gând. Însă aceste scrieri nu există și în cerurile inferioare. Scrierile de acolo se aseamănă scrierilor din lume și au caractere similare; totuși, nici acestea nu sunt inteligibile pentru om deoarece sunt scrise în limba angelică care nu are nimic în comun cu limba omenească (n. 237). Prin vocale ei își exprimă sentimentele; iar prin cuvintele compuse din vocale, înțelesul ce vor să-1 ofere (n. 236, 241). În această scriere, pe care de asemenea am văzut-o, se poate spune mai mult în câteva cuvinte decât poate descrie omul în câteva pagini. Astfel este scris *Cuvântul* în cerurile inferioare, însă în cerul lăuntric, el este scris prin intermediul formelor cerești.

(262)

Ar trebui amintit că scrierile din ceruri se revarsă în mod natural direct din gânduri, iar asta se întâmplă atât de ușor de parcă gândul s-ar exprima spontan de la sine; mâna nu se oprește niciodată pentru alegerea unui cuvânt, deoarece cuvintele, fie ele vorbite sau scrise, corespund ideilor, iar toate corespondențele sunt naturale și spontane. În ceruri există și scrieri produse fără ajutorul mâinii, prin pură corespondență cu gândurile; însă acestea nu au un caracter permanent.

(263)

Am văzut scrieri din rai ce nu erau formate decât din numere așezate în serii ordonate, la fel ca scrierile compuse din litere și cuvinte; mi s-a spus că această scriere provine din cerul

lăuntric și că scrierea cerească a celor de acolo (n. 260, 261) ia forma numerelor când gândul îngerilor superiori coboară într-un cer inferior. Această scriere numerică conține și ea mistere, din care unele nu pot fi nici înțelese de gând, nici exprimate prin cuvinte. Toate numerele, asemenea cuvintelor, își au corespondența lor și deci un sens în acord cu aceasta; există însă o diferență, anume că numerele conțin idei generale, pe când cuvintele conțin idei particulare; și cum o idee generală conține nenumărate idei particulare, scrierea numerică are mai multe mistere decât scrierea compusă din litere. De aici mi-a părut evident că, în *Cuvânt*, numerele ca și cuvintele își au semnificația lor. Ce anume semnifică numerele simple precum 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12; și ce semnifică numerele compuse ca 20, 30, 50, 70, 100, 144, 1000, 10000, 12000 și altele, se poate vedea în *Arcana Cælestia*, unde se vorbește despre ele. În acest fel de scriere a raiului, numărul de care depind ca de subiectul lor celelalte numere ce urmează în serie, e întotdeauna pus în față; căci acel număr indică subiectul tratat, și din acel număr își derivă celelalte relația lor particulară cu subiectul.

(264)

Cei care nu știu nimic despre rai și care nu doresc să aibă o altă idee despre acesta decât aceea în care îl consideră ceva pur aerian în care îngerii plutesc ca minți dotate cu intelect însă lipsite de simțul auzului sau al văzului, nu pot fi convinși că îngerii posedă vorbire și scriere, căci neagă existența oricărui lucru lipsit de materie; totuși, lucrurile din rai sunt la fel de reale ca și cele din lume, iar îngerii de acolo au tot ceea ce-i folosește vieții și înțelepciunii.

(31)

Înțelepciunea îngerilor din rai

(265)

Natura înțelepciunii îngerilor poate fi cu greu înțeleasă deoarece depășește cu atât înțelepciunea umană, încât acestea două nu pot fi comparate, fiind aproape imposibil să înțelegi ceva ce se află într-o asemenea transcendență. Mai mult, unele lucruri care ar ajuta la înțelegerea ei ne sunt necunoscute, iar până ce vor deveni cunoscute, nu sunt decât umbre în înțelegere, și întunecă adevărata natură a lucrului; însă aceste lucruri pot fi cunoscute și înțelese, pentru ca mintea să se desfete cu ele; căci desfătarea, provenind din dragoste, are lumină într-însa, iar lumina raiului strălucește doar asupra celor ce iubesc lucrurile de înțelepciune Divină și cerească, luminându-i.

(266)

Natura înțelepciunii îngerilor poate fi dedusă din faptul că ei trăiesc în lumina raiului care, în esența sa, e Adevăr Divin sau înțelepciune Divină; căci această lumină le limpezește în același timp privirea interioară, sau cea a minții, și privirea exterioară, sau cea a ochilor. Se poate vedea mai sus că lumina raiului e Adevăr Divin sau înțelepciune Divină (n. 126132). Îngerii trăiesc și în căldură cerească care, în esența sa, e Bine Divin sau Dragoste Divină, din care își derivă sentimentele și dorința de a deveni mai înțelepți. Se poate vedea mai sus că această căldură a raiului e Bine Divin sau Dragoste Divină (n. 133-140). Înțelepciunea îngerilor e de așa natură încât ei pot fi numiți forme ale înțelepciunii, cum toate gândurile și sentimentele lor se revarsă după forma cerească, care e forma înțelepciunii Divine; iar mintea lor interioară ce primește înțelepciune e dispusă după acea formă. Se poate vedea mai sus (n. 200-212) că gândurile și sentimentele îngerilor, așadar și inteligența și înțelepciunea lor, se revarsă tot după forma raiului. E de asemenea evident că îngerii posedă o înțelepciune superioară, din faptul că vorbirea lor este vorbirea înțelepciunii, căci aceasta se revarsă direct și spontan din gânduri, și deci din sentimente; astfel, vorbirea lor este forma exterioară a gândului ce se revarsă din sentimente; așadar, nimic nu îi ține

departe de influența Divină și nici un obiect exterior nu poate determina un gând care să se împotrivescă și să se insinueze în vorbirea lor, cum se întâmplă la om când vorbește. Se poate vedea mai sus (n. 234-245) că vorbirea îngerilor este vorbirea gândurilor și a sentimentelor lor. Și asta tinde să înalțe înțelepciunea îngerilor, căci toate lucrurile ce le văd cu ochii și le percep prin simțuri sunt în armonie cu înțelepciunea lor și sunt corespunzătoare; astfel, obiectele exterioare sunt forme externe ce reprezintă lucruri înrudite cu înțelepciunea. Se poate vedea mai sus (n. 170-182) că tot ce apare în ceruri corespunde cu mintea interioară a îngerilor și e o reprezentare a înțelepciunii lor. Mai mult, gândurile îngerilor nu sunt limitate și restrânse de idei ale spațiului și ale timpului cum sunt gândurile oamenilor; căci spațiul și timpul țin de natură, iar lucrurile naturale îndepărtează mintea de lucrurile spirituale și îngustează perspectiva vederii intelectuale. Se poate vedea mai sus (n. 162-169 și 191-199) că ideile îngerilor sunt independente de timp și spațiu și sunt astfel nelimitate în comparație cu ideile umane. Mai mult, ideile îngerilor nu se coboară la problemele pământești sau la cele materiale, nici nu sunt întrerupte de griji în privința necesităților vieții; astfel, ele nu sunt îndepărtate de încântările înțelepciunii, cum sunt gândurile oamenilor din lume; căci totul le este dăruit de către Dumnezeu, care îi îmbracă, îi hrănește și le oferă locuințe (n. 181, 190). Mai mult, lor le sunt dăruite încântări și plăceri, după gradul de percepție al înțelepciunii ce vine de la Dumnezeu. Aceste lucruri au fost spuse pentru a face cunoscut izvorul de unde îngerii își trag o asemenea înțelepciune superioară.

(267)

Îngerii sunt capabili să primească o asemenea înțelepciune deoarece mintea lor interioară este deschisă, iar înțelepciunea, ca și orice altă calitate mentală, crește în perfecțiune pe măsură ce devine mai interioară, și deci e cu atât mai perfectă cu cât se deschid mai multe regiuni interioare ale minții. La fiecare înger există trei grade ale vieții ce corespund celor trei ceruri (n. 29-40). Cei la care e deschis primul grad se află în primul cer sau în cerul inferior; cei la care al doilea grad este deschis, se află în cel de-al doilea cer sau în cerul din mijloc; iar cei la care e deschis al treilea grad se află în cel de-al treilea cer sau în cerul lăuntric. Înțelepciunea îngerilor din ceruri depinde de aceste grade, și de aceea înțelepciunea îngerilor din cerul lăuntric o depășește cu mult pe cea a îngerilor din cerul mijlociu; iar înțelepciunea acestora din urmă o depășește de asemenea cu mult pe cea a îngerilor din cerul inferior (n. 209, 210 și despre natura gradelor n. 38). Asemenea distincții există datorită gradului mai înalt din sfera adevărilor particulare și a gradului mai mic din sfera adevărilor generale, iar adevărilor generale le includ pe cele particulare. Lucrurile particulare, atunci când ajung să fie comparate cu lucrurile generale, apar sub un raport de câteva mii sau câteva milioane la unu, și la fel apare înțelepciunea îngerilor dintr-un cer superior când e comparată cu înțelepciunea îngerilor dintr-un, cer inferior. Oricum, înțelepciunea îngerilor inferiori o depășește pe cea a omului în aceeași proporție, căci omul e cufundat în lucrurile trupești și în cele sensibile; iar lucrurile ce țin de simțurile corporale ale omului se află în cel mai de jos grad. Așadar, e evident că oamenii al căror gând e limitat la simțuri, nu posedă înțelepciune ci doar știință. Altfel se întâmplă cu cei ale căror gânduri se ridică deasupra lucrurilor sensibile, și în special cu cei a căror minte este deschisă către lumina raiului.

(268)

Cât de măreață este înțelepciunea îngerilor reiese cu atât mai clar din faptul că în ceruri există participare a tuturor lucrurilor, inteligența și înțelepciunea fiecăruia comunicându-se și celorlalți; căci raiul este o comuniune a tot ceea ce e bun. Asta se întâmplă datorită faptului că dragostea cerească dorește să împărtășească cu alții tot ce posedă, și astfel, nimeni din rai nu privește propriul bine ca pe un bine adevărat dacă nu îl împarte cu altul. Tot aceasta este și originea fericirii cerești pe care îngerii o au de la Dumnezeu, a cărui Dragoste Divină e de asemenea natură. Experiența m-a învățat că în ceruri există o astfel de comunicare. Oameni simpli au fost duși uneori în rai, iar când au ajuns acolo au atins și ei înțelepciunea

angelică și au înțeles lucruri care mai înainte le erau de neînțeles; și au vorbit cum n-ar fi reușit în condiția lor anterioară.

(269)

Natura înțelepciunii îngerilor nu poate fi descrisă în cuvinte, însă poate fi ilustrată prin câteva observații generale. Îngerii pot exprima într-un cuvânt ceea ce oamenii nu pot exprima printr-o mie; pe lângă asta există nenumărate lucruri într-o singură expresie angelică ce nu pot fi exprimate prin cuvintele limbii omenești; căci în fiecare cuvânt vorbit de îngeri există o serie ordonată de idei, atât de înțelepte și de profunde, încât gândul uman nu le poate niciodată atinge. Mai mult, ceea ce îngerii nu exprimă complet în cuvintele vorbirii lor suplinesc prin tonul vocii ce exprimă sentimentul conținut în mulțimea de lucruri despre care vorbesc; căci, cum a fost spus mai sus (n. 236, 241), ei exprimă sentimentele prin ton, iar ideile ce se revarsă din sentimente prin cuvinte.

De aceea se spune despre lucrurile auzite în rai că sunt inefabile. Îngerii pot de asemenea spune în câteva cuvinte tot ceea ce e scris într-un întreg volum al unei cărți, și pot introduce în fiecare cuvânt ceva ce înalță mintea la o înțelepciune lăuntrică; căci vorbirea lor se află într-un acord deplin cu sentimentele lor, și fiecare cuvânt e în acord cu ideile lor. Și aceste cuvinte ale îngerilor sunt capabile de infinite variații, în funcție de ideile îmbrățișate în gând. Îngerii superiori pot cunoaște întreaga viață a unui vorbitor doar după tonul vieții sale, pe măsură ce acesta rostește câteva cuvinte; căci în tonul vocii, modificat de ideile exprimate în cuvinte, aceștia observă dragostea sa călăuzitoare, în care au fost înscrise toate lucrurile din viața sa.

Aceste lucruri dezvăluie natura înțelepciunii îngerilor. Înțelepciunea lor, în comparație cu înțelepciunea umană, se arată într-o proporție de infinit la unu, sau cum ar fi forțele motorii ale întregului organism, ce sunt nenumărate, față de acțiunea rezultată din acele forte, ce apare în fața simțurilor umane ca una singură; sau ca miile de componente ale unui obiect văzut printr-un microscop perfect față de lucrul obscur văzut cu ochiul liber. Voi ilustra acest fapt printr-un exemplu. Un înger, în înțelepciunea sa, descria regenerarea și prezenta misterele ei ascunse, în ordinea lor, până la câteva sute, umplând fiecare pas secret cu idei în care erau conținute gânduri profunde, iar asta de la început până la sfârșit; căci el explica în ce fel e reconcept omul spiritual, apoi cum e purtat în pântec, cum e născut, cum crește și se perfecționează treptat. El a spus că poate ridica numărul adevărilor ascunse până la câteva mii; că ceea ce spusese era doar despre regenerarea omului exterior, și că există alte nenumărate lucruri ce privesc regenerarea omului interior. Din acestea și din lucruri similare auzite de la îngeri, mi-a apărut limpede cât de mare este înțelepciunea lor, și cât de mare este, prin comparație, ignoranța omului; căci acesta nu prea știe ce este regenerarea, și nu înțelege nici măcar un singur pas al procesului în timpul căruia este regenerat.

(270)

Acum se va spune ceva despre înțelepciunea îngerilor din cel de-al treilea cer sau din cerul lăuntric, și despre cât de mult o depășește aceasta pe cea a îngerilor din primul cer sau din cerul inferior. Înțelepciunea îngerilor din cel de-al treilea cer sau din cerul lăuntric este de neînțeles chiar și pentru cei din cerul inferior; căci mințile îngerilor din cel de-al treilea cer sunt deschise în al treilea grad, pe când mințile îngerilor din primul cer doar în primul grad, iar întreaga înțelepciune crește pe măsură ce devine mai interioară, și se perfecționează pe măsură ce e deschis un grad mai înalt (n. 208, 267). O dată ce mințile îngerilor din cel de-al treilea cer sau din cerul lăuntric sunt deschise în al treilea grad, adevărurile Divine sunt înscrise în ei; căci cel de-al treilea grad al minții reproduce mai exact forma raiului decât al doilea sau primul grad, iar forma raiului e derivată din Adevărul Divin și se află astfel în armonie cu înțelepciunea Divină. În acest fel adevărurile Divine apar ca întipărite în mințile acelor îngeri sau ca și cum acestea ar fi fost implantate sau înnăscute în ei; astfel, imediat ce

aud adevăruri Divine genuine, ei le percep și le recunosc imediat, iar mai apoi le văd înăuntrul lor. Căci îngerii celui de-al treilea cer nu cugetă niciodată asupra adevărilor Divine, și cu atât mai puțin ar disputa genuitatea vreunui adevăr; ei nici măcar nu știu ce înseamnă a crede sau a avea credință; căci spun: „Ce e credința? Eu percep și văd că astfel stau lucrurile.” Ei ilustrează asta prin comparații; spre exemplu, ar fi ca și când cineva ar vedea o casă și lucrurile din ea și din preajma ei, și i-ar spune însoțitorului său că trebuie să creadă că acele lucruri există, și că sunt astfel cum le vede că sunt; sau ca și când cineva ar vedea o grădină cu copaci și fructe și i-ar spune însoțitorului său că acolo sunt copaci și fructe deși acesta le vede bine cu ochii săi. De aceea acești îngeri nu aduc niciodată aminte de credință și nici măcar nu au idee despre ea; nici nu cugetă asupra adevărilor Divine, și cu atât mai puțin ar disputa greutatea vreunui adevăr. Însă îngerii primului cer nu au adevăruri Divine astfel înscrise în mințile lor, căci la ei doar primul grad se află deschis; de aceea ei cugetă asupra adevărilor, iar cei ce cugetă văd cu greu vreun lucru în spatele obiectului imediat asupra căruia cugetă, și nici nu se avântă în spatele subiectului, decât pentru a îl justifica în anumite privințe; iar când au reușit să îl justifice, ei spun că este o problemă de credință și că trebuie să crezi în el. Am vorbit cu îngeri pe aceste subiecte și ei mi-au spus că distincția între înțelepciunea îngerilor din cel de-al treilea cer și cea a îngerilor din primul cer e asemenea distincției dintre claritate și obscuritate. Ei au comparat înțelepciunea îngerilor din cel de-al treilea cer cu un palat măreț plin de tot felul de lucruri folositoare, în jurul căruia se întind grădini mărginite pe toate părțile de obiecte splendide și felurite; iar acei îngeri, aflându-se în adevărurile înțelepciunii, pot pătrunde în palat și pot vedea fiecare lucru, și de asemenea se pot plimba prin grădini în orice direcție, și se pot bucura de toate. Altfel se întâmplă însă cu cei ce cugetă asupra adevărilor, și în special cu cei ce le dispută; căci aceștia nu văd adevărurile în lumina adevărului, ci fie le acceptă sub autoritatea altora, fie le iau din sensul literal al *Cuvântului*, pe care nu îl înțeleg limpede; astfel, neavând dorința de a poseda vreo percepție interioară a adevărului, ei spun că trebuie să se creadă în adevăruri, și că credința se exercită asupra lor. Despre aceștia îngerii au spus că nu se pot apropia nici măcar de primul prag al palatului înțelepciunii, și cu atât mai puțin să pătrundă înăuntru și să se plimbe prin grădinile sale, căci se opresc după primul pas. Altfel se întâmplă cu cei plini de adevăruri; nimic nu limitează progresul lor neconținut, deoarece lucrurile văzute ca adevărate îi îndrumă oriunde ar merge și îi conduc pe câmpii întinse, o dată ce fiecare adevăr e infinit și e în strânsă legătură cu o mulțime de alte adevăruri.

Mai departe ei au spus că înțelepciunea îngerilor din cerul lăuntric e bazată mai ales pe faptul că în fiecare obiect ei văd lucruri Divine și cerești, iar în serii de câteva obiecte văd lucruri și mai minunate, căci tot ce văd are o corespondență. Când privesc palate și grădini, vederea lor nu e absorbită de aceste obiecte vizibile, ci penetrează către adevărurile interne a căror expresie exterioară sunt și cărora le corespund (n. 170-176); și toate acestea au loc într-o infinită varietate în funcție de aparențele obiectelor; astfel, ei obțin o vedere deslușită asupra nenumăratelor lucruri aflate într-o relație ordonată, iar asta le afectează într-atât mintea încât par că sunt îmbătați de încântare.

(271)

Îngerii celui de-al treilea cer au asemenea trăsături deoarece trăiesc în dragostea pentru Dumnezeu, iar acea dragoste deschide regiunile lăuntrice ale minții în al treilea grad și este receptaculul tuturor lucrurilor înțelepte. Trebuie notat mai departe că îngerii cerului lăuntric sunt perfecționați neîntrerupt în înțelepciune, iar asta într-o manieră diferită de cea în care sunt perfecționați îngerii cerului inferior. Îngerii cerului lăuntric nu adună în memorie adevăruri Divine, și deci nu le consideră pe acestea știință, ci imediat ce le aud, le înțeleg și le aplică asupra vieții lor. Astfel, adevărurile Divine se leagă de ei ca și când ar fi întipărite în inimile lor; căci ceea ce e aplicat asupra vieții le este inerent.

Dar altfel se întâmplă la îngerii cerului inferior; căci aceștia adună mai întâi adevăruri Divine în memorie, le acumulează ca și cunoștințe, și mai apoi le aduc la suprafață și își perfecționează înțelegerea prin ele; lipsiți de o percepție interioară a veridicității lor, ei voiesc să le facă și să le aplice asupra vieții; așadar, aceștia se află într-o obscuritate comparativă.

E demn de remarcat că îngerii celui de-al treilea cer sunt perfecționați în înțelepciune prin auz și nu prin văz. Ceea ce aud din predici nu pătrunde în memoria lor, ci intră imediat în percepție și în voință, și devine o parte a vieții lor; însă lucrurile pe care le văd cu ochii le pătrund în memorie, iar apoi cugetă și discută asupra acestora. E evident că, pentru ei, auzul este calea înțelepciunii. Și acest lucru provine din corespondență; căci urechea corespunde supunerii, iar supunerea este o problemă ce ține de viață; însă ochiul corespunde inteligenței, iar inteligența ține de doctrină. Stadiul în care se află acești îngeri e descris în mai multe părți ale *Cuvântului*, ca în Ieremia: **„Voi pune Legea Mea înlăuntrul lor, o voi scrie în inima lor. Nici unul nu va mai învăța pe aproapele, sau pe fratele său, zicând: 'Cunoaște pe Domnul!' Ci toți Mă vor cunoaște, de la cel mai mic până la cel mai mare”** (31: 33, 34). Și în Matei: **„Felul vostru de vorbire să fie: 'Da, da; nu, nu'; ce trece peste aceste cuvinte vine de la cel rău”**, căci nu e de la Dumnezeu, deoarece adevărurile din mintea îngerilor din cel de-al treilea cer sunt de la Dumnezeu, pentru că aceștia trăiesc în dragoste pentru El. În acel cer dragostea pentru Dumnezeu înseamnă a voi și a făptui în acord cu Adevărul Divin, căci Adevărul Divin este Dumnezeu în rai.

(272)

Un alt motiv, și de fapt cel mai important pentru care îngerii sunt capabili de a primi o asemenea înțelepciune este acela că ei sunt eliberați de dragostea de sine; căci doar în măsura în care cineva e eliberat de dragostea de sine e capabil să primească înțelepciune în lucrurile Divine. Dragostea de sine închide mintea interioară în fața lui Dumnezeu și a raiului și deschide mintea interioară pe care o întoarce către sine; astfel, toți cei conduși de dragostea de sine se află într-un întuneric de nepătruns în privința lucrurilor cerești, fiind însă oarecum luminați în privința lucrurilor lumești. Pe de altă parte, îngerii, fiind eliberați de dragostea de sine, se află în lumina înțelepciunii; căci iubirilor cerești în care trăiesc - dragostea pentru Dumnezeu și dragostea pentru aproape - le deschid mintea interioară, căci vin de la Dumnezeu și Dumnezeu însuși se află în ele. Se poate vedea mai sus (n. 13-19), că aceste două feluri de dragoste formează raiul în general și raiul pentru fiecare în particular. Cum dragostea cerească deschide mintea interioară către Dumnezeu, toți îngerii își întorc fața către El (n. 142); căci în lumea spirituală dragostea conduce mintea fiecăruia către sine, și în orice direcție ar conduce aceasta mintea, ar îndrepta și fața, deoarece, în lumea spirituală, fața este una cu mintea, a cărei formă exterioară o reprezintă. Cum dragostea întoarce mintea și fața către sine, se unește cu ele; căci dragostea este uniune spirituală și le comunică tot ce posedă. Din această întoarcere și din uniunea și comunicarea rezultate își derivă îngerii înțelepciunea. Se poate vedea mai sus (n. 255) că întreaga uniune din lumea spirituală se face în acord cu acea întoarcere.

(273)

Îngerii sunt perfecționați neîncetat în înțelepciune; dar totuși ei nu se vor putea perfecționa niciodată într-atât încât să stabilească o proporție între înțelepciunea lor și înțelepciunea Divină a lui Dumnezeu; căci înțelepciunea Divină a lui Dumnezeu este infinită, iar înțelepciunea îngerilor este finită, și nu există nici un raport între ceva infinit și ceva finit.

(274)

Cum îngerii sunt perfecționați de înțelepciune, care le constituie și viața, și cum raiul cu binele său se revărsă în fiecare după înțelepciunea sa, astfel, toți cei de acolo o doresc și o caută la fel cum un flămând caută hrană; căci cunoașterea, inteligența și înțelepciunea sunt

hrană spirituală la fel cum mâncarea este hrană naturală, iar acestea corespund una celeilalte.

(275)

Îngerii din același cer sau îngerii din aceeași societate nu posedă același grad de înțelepciune, ci grade diferite. Cei ce se află în centru posedă cea mai adâncă înțelepciune, iar cei din jurul lor, până la cei de pe margine, posedă mai puțină. Descreșterea gradului de înțelepciune în funcție de depărtarea de centru se aseamănă cu descreșterea intensității luminii ce trece mai apoi în umbră (n. 43, 128). Lumina lor e și ea de același grad ca înțelepciunea, căci lumina raiului e înțelepciune Divină, și fiecare se află în lumină după felul în care receptează această înțelepciune. În ceea ce privește lumina raiului și felurile moduri de a o primi, vezi mai sus (n. 126-132).

(32)

Starea de inocență a îngerilor din rai

(276)

Natura și calitatea inocenței sunt înțelese doar de puțini oameni din lume și nu sunt înțelese absolut deloc de către cei ce duc o viață rea. Inocența este de fapt exprimată vizibil pe față, în vorbire și în gesturi, în special la copiii mici; însă natura sa nu e înțeleasă, iar oamenii știu cu atât mai puțin că inocența este sălașul raiului în om. Pentru a o face cunoscută, vom porni în ordine și vom vorbi mai întâi despre inocența infantilă, apoi despre inocența înțelepciunii și în sfârșit despre starea raiului în privința inocenței.

(277)

Inocenta infantilă sau inocența copiilor mici nu este o inocență genuină, căci este doar forma exterioară a inocenței, și nu forma sa interioară; oricum, din asta se poate învăța ce este inocența, căci strălucește pe fața copiilor, apare în unele din gesturile lor și în vorbirea lor timpurie, influențându-i pe cei din jur. Motivul pentru acest lucru e că ei nu au o gândire interioară; căci ei nu știu încă ce este binele și răul, nici adevărul și falsitatea; iar acestea constituie izvorul gândirii. Astfel, copii nu manifestă prudență egoistă, nu urmăresc scopuri sau obiecte precise și nu au intenții rele. Ei nu posedă un eu derivat din dragostea de sine și de lume; ei nu atribuie nimic meritului propriu, privind tot ceea ce primesc ca venind de la părinții lor; sunt mulțumiți și încântați cu puținele lucruri ce le sunt date; nu poartă grija hranei sau a îmbrăcăminte și cu atât mai puțin a viitorului; copiii nu se uită la lume, nici nu jinduiesc după bunuri; însă își iubesc părinții, îngrijitoarele și prietenii de-o vârstă cu care se joacă în inocență; ei se lasă conduși, ascultă și se supun. Aflându-se în această stare, copiii primesc toate lucrurile în viața lor și acumulează inconștient gesturi în formare, cuvinte, fragmente de memorie și gânduri, pentru a căror primire și înrădăcinare le servește drept mijloc starea de inocență. Dar această inocență, cum s-a spus mai sus, este exterioară, aparținând doar trupului, nu și minții; căci mintea lor nu este încă formată, pentru că mintea e compusă din înțelegere și voință, și din gândurile și sentimentele derivate de aici. Mi s-a comunicat din rai că acești copii se află sub oblăduirea deosebită a lui Dumnezeu și sub influența directă a cerului lăuntric, unde există o stare de inocență; mi s-a spus că această influență cerească pătrunde în mințile lor și nu îi afectează decât cu inocență; astfel, inocența e exprimată pe fețele și în gesturile lor; de această inocență sunt afectați cel mai adânc părinții și tot ea produce dragostea părintească.

(278)

Inocența înțelepciunii este inocență genuină pentru că este lăuntrică, căci ține de minte, și astfel, de voință și înțelegere. De aceea în rai se spune că inocența trăiește în înțelepciune și

că un înger are atâta înțelepciune câtă inocență. Îngerii dovedesc acest lucru prin faptul că cei ce se află într-o stare de inocență nu își atribuie nimic bun lor înșiși, ci privesc toate lucrurile ca daruri de la Dumnezeu, căruia i le recunosc; aceștia doresc să fie conduși de El și nu să se conducă singuri; ei iubesc fiecare lucru bun și sunt încântați de fiecare lucru adevărat, căci știu și simt că a iubi binele și deci a-l dori și a-l face înseamnă a-L iubi pe Dumnezeu, și că a iubi adevărul este dragoste pentru aproape; ei trăiesc mulțumiți cu ce au, indiferent dacă e puțin sau mult, deoarece știu că primesc atâta cât este bine pentru ei - cei pentru care puținul e mai bun primesc puțin, iar cei pentru care mai mult e bine primesc mai mult - neștiind însă ce e mai bun pentru ei, căci doar Dumnezeu însuși știe acest lucru, a cărui providență în toate privește doar finalitatea eternă. Astfel, ei nu sunt preocupați de viitor și numesc această preocupare grijă pentru ziua de mâine, pe care o definesc ca durere atunci când pierd sau nu primesc lucruri ce sunt necesare pentru viață. Față de prietenii lor ei nu acționează niciodată în scopuri rele, ci numai dintr-o motivație bună, dreaptă și sinceră; acțiunea în vederea unui scop negativ o numesc viclenie și o evită ca pe otrava unui șarpe, căci este opusă în mod evident inocenței. Cum nu iubesc nimic altceva decât să fie conduși de către Dumnezeu și să-i atribuie lui toate lucrurile primite, ei sunt eliberați de dominația dragostei de sine, și atâta timp cât durează asta, Dumnezeu însuși este prezent în ei. Din acest motiv ei nu adună în memorie toate adevărurile ce le aud de la El, din *Cuvânt* sau prin intermediul predicilor; ci li se supun, adică voiesc și făptuiesc după ele, memoria fiindu-le constituită de însăși voința lor. Aceștia, în cea mai mare parte a lor, apar la exterior ca fiind simpli, însă în interior sunt înțelepți și măsurati; așa spunea Dumnezeu: „**Fiți înțelepți ca șerpii și fără răutate ca porumbeii**” (Matei 10; 16). Aceasta e inocența înțelepciunii.

Cum inocența nu își atribuie nimic bun sieși, ci doar lui Dumnezeu, și astfel iubește să se lase condusă de El și primește tot binele și adevărul din care este derivată înțelepciunea, omul este creat în așa fel încât, atunci când e copil, se poate afla în inocență exterioară, iar când îmbătrânește se poate afla în inocență interioară, pentru a putea trece din prima în cea din urmă și din ultima din nou în prima. De altfel, când un om îmbătrânește, el slăbește la trup și redevine ca un copil, însă ca un copil înțelept, și deci un înger. De aceea, în *Cuvânt*, un copil mic semnifică un om inocent, iar un bătrân, un înțelept în care sălășluiește inocența.

(279)

Cu fiecare om regenerat se întâmplă la fel, căci regenerarea este o renaștere a omului spiritual. El este introdus prima dată în inocența copilăriei, care constă mai întâi în a recunoaște că nu știe nimic despre adevăr și că nu are nici o putere în a face bine de la sine ci doar de la Dumnezeu; iar apoi în a dori și a căuta adevărul și binele doar pentru ele. Binele și adevărul îi sunt de asemenea date de Dumnezeu pe măsură ce înaintează în vârstă. El este condus mai întâi în cunoașterea lor, iar apoi de la cunoaștere la inteligență și în sfârșit, de la inteligență la înțelepciune, inocența urmându-le la fiecare pas; căci inocența constă, cum a mai fost spus, în conștiința că nu știe nimic adevărat și că nu poate face nimic bine de la sine, ci doar de la Dumnezeu. Fără această credință și fără percepția ce izvorăște din ea, nimeni nu poate primi ceva din rai, căci în acestea sălășluiește în primul rând inocența înțelepciunii.

(280)

Cum inocența constă în a te lăsa condus de Dumnezeu și nu de sine, toți cei din rai se află în inocență, căci toți de acolo iubesc să fie conduși de Dumnezeu. Ei știu că a se conduce singuri înseamnă a se lăsa conduși de eul lor, care e același lucru cu dragostea de sine; iar cel ce se iubește pe sine nu își permite să se lase condus de altul. Astfel, atâta timp cât un înger trăiește în inocență, el se află în rai, adică în Bine Divin și în Adevăr Divin, căci a fi în acestea înseamnă a te afla în rai. Cerurile sunt împărțite după inocența locuitorilor lor. Inocența celor din cerul inferior sau din primul cer este de gradul întâi sau de gradul inferior; inocența celor din cerul de mijloc sau din al doilea cer este de gradul al doilea sau de gradul

de mijloc; însă inocența celor din cerul lăuntric sau din al treilea cer este de gradul al treilea sau de gradul lăuntric. Aceștia din urmă pot fi numiți chiar inocența raiului, căci ei, mai mult decât toți ceilalți, iubesc să se lase conduși de Dumnezeu, precum copiii de tatăl lor. Din acest motiv, Adevărul Divin pe care îl aud, fie direct de la Dumnezeu, fie indirect prin intermediul *Cuvântului*, e primit direct în voința lor; iar ei acționează după el și astfel îl aplică asupra vieții lor; de aceea înțelepciunea lor e mult mai mare decât cea a îngerilor din cerurile inferioare (n. 270, 271). Cum acei îngeri au asemenea trăsături, ei sunt cei mai apropiați de Dumnezeu, de la care își primesc inocența și sunt mântuiți de dragostea de sine, astfel că trăiesc în Dumnezeu. În aparența exterioară ei sunt simpli, iar pentru ochiul îngerilor din cerurile inferioare par mici de statură, asemenea copiilor și nu par prea înțelepți; însă în realitate ei sunt cei mai înțelepți dintre îngerii raiului; căci știu că nu posedă înțelepciune de la sine și că a fi cu adevărat înțelept înseamnă a recunoaște acest lucru și faptul că ceea ce știu e nimic în comparație cu ce nu știu. Ei spun că a ști, a realiza și a percepe acest adevăr este primul pas către înțelepciune. Acești îngeri sunt goi căci goliciunea corespunde inocenței.

(281)

Am vorbit mult cu îngeri despre inocență și am fost informat că inocența este esența întregului bine, și deci că binele este cu adevărat bine doar în măsura în care există inocență în el; tot așa, înțelepciunea este cu adevărat înțelepciune doar atâta timp cât este inocentă; mi-au mai spus că ea este același lucru cu dragostea, mila și credința; și ca din acest motiv nimeni nu poate pătrunde în rai dacă nu posedă inocență, cum spune și Dumnezeu: **„Lăsați copilașii să vină la Mine și nu-i opriți, căci împărăția lui Dumnezeu este a celor ca ei. Adevărat vă spun că, oricine nu va primi împărăția lui Dumnezeu ca un copilaș, cu nici un chip nu va intra în ea!”** (Marcu 10: 14, 15; Luca 18: 16, 17). Aici, copilașii semnifică inocența, ca pretutindeni în *Cuvânt*. Starea de inocență este de asemenea descrisă de Dumnezeu în Matei (6: 25-34), însă doar prin corespondențe.

Binele este genuin doar în măsura în care are inocență deoarece tot binele vine de la Dumnezeu și pentru că inocența constă în a dori să te lași condus de Dumnezeu. Am mai fost informat că adevărul nu poate fi unit cu binele, nici binele cu adevărul, decât prin intermediul inocentei. Tot așa, un înger nu este un înger al cerului dacă nu are inocența în el; căci raiul nu se află în nimeni până ce adevărul nu este unit cu binele în el. De aceea uniunea adevărului cu binele este numită căsătorie cerească, iar căsătoria cerească este raiul. Mi s-a mai spus că adevărata dragoste în căsnicie își derivă existența din inocență, pentru că se înalță din uniunea binelui cu adevărul în două minți, adică în cea a soțului și în cea a soției; iar această uniune, când coboară într-o sferă inferioară, ia forma dragostei din căsnicie; căci partenerii însurați se iubesc pentru că sunt uniți în minte. De aceea există o anumită desfătare în dragostea maritală asemenea celei a copilăriei și a inocenței.

(282)

Cum inocența este însăși esența binelui din rai, e evident că Binele Divin ce pornește din Dumnezeu este inocența însăși; căci este acel bine ce se revărsă în îngeri și le influențează natura lăuntrică, care îi aranjează și îi potrivește pentru a primi întreg binele raiului. La fel se întâmplă și cu copiii, a căror minte nu numai că se formează prin influxul de inocență de la Dumnezeu, ci este continuu adaptată și potrivită pentru a primi binele dragostei celeste; căci binele inocenței acționează din cel mai adânc grad al vieții, deoarece, cum s-a mai spus, este esența întregului bine. Este deci evident că întreaga inocență vine de la Dumnezeu, și din acest motiv El este numit în *Cuvânt Mielul*, căci un miel semnifică inocența. Inocenta, fiind cea mai profundă calitate a binelui ceresc, influențează în asemenea măsură mintea oricărui om ce îi simte prezenta - ca la apropierea unui înger din cerul lăuntric - încât pare că-și pierde controlul, și e pătruns de o asemenea încântare încât orice plăcere lumească e un nimic pe lângă aceasta. Afirm aceste lucruri din experiența mea reală.

(283)

Toți cei ce trăiesc în binele inocenței sunt afectați în aceeași măsură la privirea inocenței; însă cei ce nu se află în binele inocenței nu sunt astfel afectați. Din acest motiv, toți cei din iad sunt complet opuși inocenței; aceștia nici măcar nu știu ce înseamnă inocența; iar antagonismul lor merge până acolo încât ard de nerăbdare să-i rănească pe cei inocenți, și cum nu pot suporta copiii, imediat ce îi văd se înflăcărează de o dorință crudă de a le provoca rău. De aici e evident că eul omului, și deci dragostea de sine, este opusă inocenței; căci toți. cei din iad sunt adânciți în eul lor și astfel în dragostea de sine.

(33)

Starea de pace în rai

(284)

Cel ce nu a trăit pacea din rai nu poate înțelege pacea în care trăiesc îngerii. Nici omul nu poate primi pacea raiului atâta timp cât se află în trup și deci nu o poate percepe, deoarece percepția sa e mai mult naturală. Pentru a o percepe el ar trebui înălțat în gândire, retras din trup și menținut în spirit, iar atunci s-ar afla în compania îngerilor. Cum eu am perceput pacea îngerilor în acest fel, sunt capabil să o descriu; însă nu cum este ea în sine căci pentru acest scop cuvintele omenești sunt nepotrivite, ci doar cum este ea în comparație cu tihna mentală de care se bucură cei ce sunt mulțumiți în Domnul.

(285)

Cele mai profunde lucruri ale raiului sunt inocența și pacea; ele sunt numite cele mai profunde pentru că pornesc direct din Dumnezeu. Inocența este sursa întregului bine ceresc, iar pacea este sursa întregii încântări din acel bine. Fiecare bine aduce cu sine propria-i încântare; atât binele cât și încântarea se revarsă din dragoste; căci ceea ce e iubit nu poate fi altfel decât bun și e simțit ca încântător. De aici urmează că aceste două lucruri profunde, inocența și pacea, pornesc din Dragostea Divină a lui Dumnezeu și influențează îngerii din cel mai înalt grad de viață. Se poate vedea în capitolul anterior că inocența este esența binelui, capitol în care se vorbește despre starea de inocență a îngerilor din rai; însă acum va fi explicat în ce fel este pacea esența încântării care se revarsă din binele inocenței.

(286)

Mai întâi vom vorbi despre originea păcii. Pacea Divină se află în Dumnezeu și rezultă din unirea Divinității Esențiale cu Umanitatea Divină în El. Pacea Divină în rai se revarsă din Dumnezeu și se trage în general din uniunea Lui cu îngerii raiului, și în particular din uniunea binelui cu adevărul în fiecare înger. Acestea reprezintă originile păcii. De aici e limpede că în ceruri pacea este Sfera Divină ce influențează profund cu binecuvântare fiecare bine; apoi că ea este sursa întregii bucurii din rai; și că în esența sa este Bucurie Divină a Dragostei Divine a lui Dumnezeu ce rezultă din conjuncția Lui cu raiul și cu toți cei de acolo. Această bucurie percepută de către Dumnezeu în îngeri și de către îngeri ca venind de la Dumnezeu, este pacea; din această sursă își trag îngerii binecuvântarea, încântarea și fericirea, într-un cuvânt întreaga bucurie cerească.

(287)

Cum aceasta este sursa păcii, Dumnezeu este numit Domnul Păcii, și spune că pacea vine de la El și că în El este pace; ca în pasajele următoare: „**Căci un Copil ni s-a născut, un Fiu ni s-a dat, și domnia va fi pe umărul Lui; îl vor numi „Minunat, Sfetnic, Dumnezeu mare. Părintele veșnicilor, Domn al păcii. El va face ca domnia Lui să crească și să fie**

o pace fără sfârșit” (Isaia 9: 6, 7), Iisus a spus: „**Vă las pacea, vă dau pacea Mea. Nu v-o dau cum o dă lumea**”(Ioan 14: 27). „**V-am spus aceste lucruri ca să aveți pace în Mine**” (Ioan 16: 33). „**Domnul să-Și înalțe Fața peste tine, și să-ți dea pacea!**” (Numeri 6: 26). „**Solii păcii plâng cu amar. Drumurile sunt pustii**” (Isaia 33: 7, 8). „**Lucrarea neprihănirii va fi pacea. Poporul meu va locui în locuința păcii**” (Isaia 32: 17, 18). E evident că pacea Divină și cerească este pacea despre care se vorbește în *Cuvânt* și în alte pasaje unde e menționată (Isaia 52: 7; 54: 10; 59: 8; Ieremia 16: 5; 25: 37; 29: 11; Agheu (Hagai) 2: 9; Zaharia 8: 12; Psalmii 37: 37; și în altele). Cum pacea îl semnifică pe Dumnezeu și raiul, semnificând de asemenea bucuria cerească și încântarea în ceea ce e bine, salutul din timpurile străvechi era „Pacea fie cu tine”, salut ce mai e folosit și astăzi, același lucru fiind rostit de Dumnezeu când le-a spus discipolilor pe care i-a trimis în lume: „**în orice casă veți intra să ziceți întâi: „Pacea să fie peste casa aceasta. Și dacă va fi acolo un fiu al păcii, pacea voastră va rămâne peste el”** (Luca 10: 5, 6). Dumnezeu însuși, când a apărut în fața apostolilor, a spus: „**Pacea fie cu voi**” (Ioan 20: 19, 21, 26). Starea de pace mai e semnificată în *Cuvânt* și acolo unde se spune că Domnul a simțit aromă de odihnă (ca în Exodul 29: 18, 25, 41; Leviticul 1: 9, 13, 17; 2: 2, 9; 6: 8, 14; 23: 12, 13, 18; Numeri 15: 3, 7, 13; 28: 6, 8, 13; 29: 2, 6, 8, 13, 36). O aromă de pace, în sensul celest, semnifică percepția păcii. Cum pacea semnifică uniunea în Dumnezeu a Divinității Esențiale cu Umanitatea Divină și unirea lui Dumnezeu cu raiul și cu Biserica și cu toți cei din rai și din sânul Bisericii care Îl primesc, astfel, a fost instituit Sabatul în amintirea acestor lucruri, fiind numit după odihnă și pace, care a fost cel mai sfânt reprezentant al Bisericii. De aceea Dumnezeu Și-a spus Domn al Sabatului (Matei 12: 8; Marcu 2: 27, 28; Luca. 6: 5).

(288)

Deoarece pacea raiului este Sfera Divină ce influențează cel mai adânc cu binecuvântare binele îngerilor, ea nu se face simțită în percepția lor decât ca o încântare a inimii, atunci când se bucură de binele vieții lor, prin plăcere când aud adevăruri ce sunt asemenea binelui lor și prin desfătare a minții când simt uniunea celor două; însă aceasta se revarsă oricum în toate faptele și gândurile vieții lor, și este limpede resimțită ca bucurie. Pacea variază în diferitele ceruri atât în privința caracterului cât și în privința împlinirii ei, în funcție de inocența celor ce trăiesc acolo, pentru că inocența și pacea merg întotdeauna împreună; căci, cum a mai fost spus înainte, inocența este izvorul întregului bine din rai, iar pacea este sursa încântării în acel bine. Așadar e evident că putem spune același lucru despre starea de pace cum s-a mai spus și în capitolul anterior, privind starea de inocență în ceruri, deoarece inocența și pacea sunt unite la fel cum sunt unite binele cu încântarea sa; căci binele este deosebit de încântarea pe care o produce; este deci evident că îngerii cerului lăuntric sau îngerii celui de-al treilea cer se află în cel de-al treilea grad sau în gradul lăuntric de pace, pentru că se află și în al treilea grad sau în gradul interior de inocență; și ca îngerii cerurilor inferioare se află într-un grad mai redus de pace, deoarece sunt într-un grad mai redus de inocență (n. 280). Că inocența și pacea există împreună la fel cum există binele cu încântarea sa, se poate vedea la copii, care, aflându-se în inocență, trăiesc și în pace; și pentru că trăiesc în pace, totul are la ei aparența de joacă, însă pacea copiilor este exterioară, căci pacea interioară, la fel ca inocența interioară, există doar în înțelepciune, și deci în acea uniune a binelui cu adevărul care este sursa întregii înțelepciuni. Pacea cerească sau angelică există și la oamenii care dobândesc înțelepciune din uniunea binelui cu adevărul și care se odihnesc întru Domnul; dar atâta timp cât trăiesc în lume, aceasta zace ascunsă în regiunile interne ale minții, și iese la iveală doar atunci când își părăsesc trupul și pătrund în rai, căci atunci mintea interioară este deschisă.

(289)

Cum pacea Divină există datorită uniunii lui Dumnezeu cu raiul ca întreg și din uniunea binelui cu adevărul în fiecare înger în particular, îngerii, atunci când se află într-o stare de dragoste, se află și într-o stare de pace, căci în acel moment binele este unit cu adevărul în

ei. Se poate vedea mai sus (n. 154-160) că stadiile îngerilor variază în timp. La fel se întâmplă și cu un om ce este regenerat. Când uniunea binelui cu adevărul are loc în el eveniment ce se petrece de obicei după mai multe ispite, omul pătrunde într-o stare de încântare ca pacea cerească. Această pace poate fi comparată cu dimineața sau cu răsăritul din primăvară, când noaptea e pe sfârșite, la înălțarea soarelui toate lucrurile de pe pământ încep să renască, roua ce cade din cer face plantele să-și împrăștie miresmele, pe când temperatura blândă dăruiește fertilitate solului și bucură inima omului; iar asta se întâmplă deoarece dimineața sau răsăritul în vreme de primăvară corespunde stării de pace a îngerilor din rai (n. 155).

(280)

Am vorbit cu îngeri și despre pace, spunându-le că pe pământ pacea reprezintă momentul în care războaiele și ostilitățile dintre regate încetează și când inamiciția și discordia dintre oameni încetează și ele; și că se crede că pacea interioară nu este altceva decât o odihnă a minții atunci când grijile sunt îndepărtate și în special o liniște și o încântare rezultate din succesele în orice fel de activitate. Îngerii au spus însă că odihna minții, liniștea, și încântarea rezultate din îndepărtarea grijilor și din succese în afaceri par doar a fi componente ale păcii, nefiind așa ceva în realitate, exceptând cazul celor ce trăiesc în bine ceresc, pentru că nu există pace decât în acel bine. Căci pacea se revarsă din Dumnezeu în cele mai adânci regiuni ale minții și, coborând de acolo, trece în regiunile inferioare unde produce odihna minții interioare, liniștea minții exterioare și bucuria rezultată de acolo. Însă cei ce duc o viață rea nu își află pacea. Într-adevăr, se pare că și aceștia se bucură de odihnă, liniște și încântare atunci când lucrurile se petrec asemenea dorinței lor, dar toate acestea sunt exterioare și nu interioare, căci în interior ard de vrăjmășie, de ură, de răzbunare, de cruzime și de multe alte dorințe rele, către care mințile lor se grăbesc imediat ce văd pe cineva care nu le face pe plac, iar atunci toate aceste rele izbucnesc deodată dacă nu sunt încetușate prin frică; încântarea lor se găsește în nebunie, pe când încântarea celor ce duc o viață bună se află în înțelepciune. Astfel se prezintă diferența dintre iad și rai.

(34)

Împletirea raiului cu omenirea

(291)

În sânul Bisericii e binecunoscut faptul că tot binele vine de la Dumnezeu și nu de la om, și că nimeni nu ar trebui să-și atribuie sieși vreun bine ca și cum ar fi al lui propriu; e de asemenea cunoscut că răul vine de la diavol. Cei ce vorbesc după doctrina Bisericii spun despre cei ce se poartă bine și de asemenea despre cei ce vorbesc și predică pios că sunt conduși de Domnul; însă spun exact lucrul opus despre cei ce fac rău și nu vorbesc pios. Aceste lucruri nu s-ar petrece dacă omul nu s-ar afla în legătură cu raiul și cu iadul; mai mult, această legătură trebuie realizată cu voința și cu înțelegerea sa, căci prin ele trupul se mișcă și gura vorbește. Acum se vor explica natura și calitatea acelei legături.

(292)

În fiecare om sunt prezente atât spirite bune cât și spirite rele: prin spiritele bune el este în legătură cu raiul iar prin cele rele cu iadul. Aceste spirite trăiesc în lumea spiritelor, care este partea de mijloc dintre rai și iad, și despre care vom vorbi în paginile ce urmează. Când aceste spirite pătrund în om ele capătă putere asupra întregii sale memorii, și astfel asupra întregii sale gândiri; spiritele rele au acces la acele lucruri din memorie care sunt rele, pe când spiritele bune la lucrurile bune din memorie și gândire. Spiritele nu sunt deloc conștiente că se află în om, însă atunci când sunt în el cred că toate lucrurile din memoria și

din gândirea acestuia le aparțin; ele nici măcar nu îl văd pe om, căci lucrurile din lumea noastră solară nu pot constitui obiecte ale vederii lor.

Dumnezeu are mare grijă ca spiritele să nu știe că se află în om; căci de ar fi conștiente de acest lucru ar vorbi cu el, iar spiritele rele l-ar distruge; căci spiritele rele, aflându-se în legătură cu iadul, nu doresc nimic mai mult decât să-l distrugă pe om, nu doar în suflet, adică în credință și dragoste ci și ca și trup. Altfel se întâmplă când ele nu vorbesc cu omul; atunci nu știu că subiectele gândurilor și ale conversației lor sunt împrumutate de la om. Căci până și conversația o împrumută de la om, deși cred că ceea ce vorbesc le aparține; astfel, cum fiecare respectă și iubește ce e al său, aceste spirite nu pot decât să-l respecte și să-l iubească pe om, deși nu sunt conștiente de asta. Experiența neîntreruptă a mulți ani m-a învățat că există o asemenea legătură între spirite și om, și nu există nimic altceva de care să fiu mai sigur.

(293)

Spiritele ce comunică cu iadul sunt alipite de om deoarece omul se naște în rele de tot felul și astfel viața lui este, la început, în întregime derivată din ele; dacă spirite asemenea lui nu ar fi alipite de el, omul nu ar putea trăi, nici nu ar putea fi îndepărtat de rele și reformat. De aceea spiritele rele îl mențin în propria-i viață, pe când spiritele bune îl îndepărtează de ea. Astfel, aflat sub influența ambelor, el este menținut în echilibru și deci se află în libertate, putând fi îndepărtat de rău și îndreptat spre bine, iar binele de asemenea poate fi implantat în el; acest lucru ar fi însă imposibil dacă nu ar avea libertate. Dar libertatea nu-i poate fi dăruită din rai omului dacă spiritele din iad nu îl influențează dintr-o parte și spiritele din rai din cealaltă, astfel încât omul să se afle la mijloc.

Mi-a fost de asemenea făcut cunoscut faptul că atât cât privește natura sa egoistă moștenită, omul nu ar avea viață dacă nu i s-ar permite să trăiască în rău; el n-ar putea viețui nici dacă ar fi lipsit de libertate; mai mult, acesta nu poate fi forțat înspre bine, căci ceea ce i se impune forțat nu poate fi permanent; pe de altă parte, binele acumulat de om în libertate e implantat în voința lui și devine parte integrantă a vieții sale; din aceste motive omul comunică atât cu iadul cât și cu raiul.

(294)

Natura și calitatea comunicării raiului cu spiritele bune, a iadului cu spiritele rele și a împletirii rezultate a iadului și a raiului cu omul, vor fi de asemenea explicate. Toate spiritele din lumea spiritelor comunică cu raiul sau cu iadul; cele rele comunică cu iadul, iar cele bune cu raiul. Raiul este împărțit în societăți distincte și la fel este și iadul; fiecare spirit aparține unei societăți, primește viață prin influxul de acolo și astfel acționează ca unul cu societatea; cum omului, îi sunt atașate spirite, el este atașat și de rai și de iad și chiar de acea societate de acolo cu care propriile-i sentimente și propria-i dragoste se află în armonie; căci toate societățile raiului sunt deosebite în funcție de sentimentele lor pentru bine și adevăr; și toate societățile iadului se deosebesc în funcție de sentimentele lor pentru rău și falsitate. În privința societăților raiului vezi mai sus (n. 41-45, n. 148-151).

(295)

Cu omul se asociază acele spirite ale căror sentimente și a căror dragoste sunt similare cu ale lui. Spiritele bune sunt trimise de Dumnezeu, pe când cele rele sunt invitate de omul însuși. Spiritele prezente în el se schimbă în funcție de schimbările sentimentelor sale, unele spirite însoțindu-l în pruncie, altele în copilărie, altele în tinerețe, altele la maturitate și altele la bătrânețe. În pruncie sunt prezente acele spirite ce trăiesc în inocență și care sunt legate de cerul inocenței, adică de cerul lăuntric sau de cel de-al treilea cer. În copilărie sunt prezente spirite ce iubesc cunoașterea și care se află în legătură cu cerul inferior sau primul cer; în tinerețe și la maturitate sunt prezente spirite ce iubesc adevărul și binele, deci spirite

inteligente ce se află în legătură cu cel de-al doilea cer sau cerul de mijloc; însă la bătrânețe în om sunt prezente spirite ce trăiesc în înțelepciune și inocență, care comunică cu cerul lăuntric sau cel de-al treilea cer.

Această asociere este însă efectuată de Dumnezeu doar la cei care mai pot fi reformați și regenerați. Cu totul altfel se întâmplă cu cei ce nu mai pot fi refăcuți. Și cu aceștia sunt asociate spirite bune pentru a fi reținuți cât mai mult cu putință de la rău; dar legătura lor directă se face cu spiritele rele ce comunică cu iadul, fiind astfel asociați cu spirite ce li se aseamănă. Dacă ei sunt iubitori de sine, de avere, de răzbunare sau de adulter, spirite similare vor fi prezente în ei, trăind în sentimentele lor rele; iar dacă omul nu poate fi reținut de la rău de spiritele bune, cele rele îl copleșesc, și atâta timp cât sentimentele lor îi domină mintea se agață de el și nu vor mai pleca. Așadar, un ticălos e unit cu iadul, iar un om bun cu raiul.

(296)

Dumnezeu îl guvernează pe om prin intermediul spiritelor deoarece omul nu trăiește într-o ordine cerească; căci el se naște în rele ce țin de iad și se află într-o stare generală contrară ordinii Divine. El trebuie deci readus la ordine, iar acest lucru poate fi făcut doar prin intermediul spiritelor. Altfel s-ar întâmpla dacă omul s-ar naște în binele ce respectă ordinea raiului; căci atunci Dumnezeu nu l-ar mai guverna pe om prin intermediul spiritelor, ci direct prin ordinea însăși, deci prin influxul general din rai.

Omul este într-adevăr guvernat de acest influx însă doar în privința procesului prin care gândurile și dorințele lui sunt exprimate în vorbire și în faptă, căci amândouă acestea se revarsă în acord cu legile naturale și nu au nimic de-a face cu spiritele ce sunt asociate cu omul. Și animalele sunt guvernate de acest influx general din lumea spirituală pentru că se supun legilor existenței lor, pe care nu au cum să le corupă sau să le distrugă, neavând puterea gândirii independente. Distincția dintre oameni și animale poate fi observată mai sus (n. 39).

(297)

Mai departe trebuie notat că, în ceea ce privește legătura raiului cu umanitatea, Dumnezeu însuși pătrunde prin influx, în acord cu ordinea raiului, atât în regiunile interioare cât și în cele exterioare ale minții omului. El îl pregătește astfel pentru primirea raiului, îi reglează regiunile exterioare ale minții prin cele interioare și cele interioare prin cele exterioare, menținând toate lucrurile într-o legătură ordonată. Acest influx al lui Dumnezeu e numit influx direct; iar celălalt fel de influx, cel realizat prin spirite, e numit influx indirect; ultimul e păstrat prin intermediul primului. Influxul direct vine de la Umanitatea Divină a lui Dumnezeu însuși și trece în voința omului, iar prin voință în înțelegere, apoi în binele său și prin bine în adevăr sau, ceea ce e același lucru, în dragostea sa și prin dragoste în credință, dar nu și invers; însă acesta nu se revarsă în credința lipsită de dragoste sau în adevărul lipsit de bine sau într-o înțelegere a adevărului ce nu vine din voință. Acest influx Divin e perpetuu și e primit de către cei buni în bunătatea lor, însă nu și de către cei răi; căci cei răi fie îl resping, fie îl sufocă sau îl pângăresc. Așadar aceștia duc o viață rea care, în sens spiritual, este moarte.

(298)

Spiritele prezente în om, atât cele ce sunt în legătură cu raiul cât și cele ce sunt în legătură cu iadul, nu îl influențează niciodată pe om prin propria lor memorie și prin gândul ei; căci dacă ar fi să îl influențeze prin propriul lor gând, omul nu ar putea decât să creadă că gândurile lor îi aparțin, cum se poate vedea mai sus (n. 256). Oricum, prin intermediul lor, în om se revarsă din rai un sentiment înnăscut de dragoste pentru bine și adevăr, iar din iad un sentiment înnăscut de dragoste pentru rău și falsitate. Astfel, atâta timp cât sentimentele omului sunt în acord cu sentimentele ce se revarsă în el, le primește în propriul său gând,

căci gândirea lăuntrică a omului se află în perfect acord cu sentimentele sau cu dragostea sa; dar atâta timp cât nu e în acord cu sentimentele revărsate în el, nu le primește.

Deci, cum nici un gând nu se revarsă în om prin intermediul spiritelor, ci doar sentimente pentru bine sau rău, e evident că omul are putere; și de a alege, pentru că se află în libertate; așadar el poate primi binele și alunga răul prin gândirea sa; căci știe din *Cuvânt* ce e bine și ce e rău. Orice primește prin gândul născut din sentimente devine parte a vieții sale, însă ceea ce nu primește în acest mod nu devine parte a vieții lui. Din aceste considerații poate fi înțeleasă natura influxului exercitat asupra omului de binele din rai și de răul din iad.

(299)

Am fost informat în privința originii anxietății, a durerii și a tristeții interioare numită melancolie, de care suferă omul. Există spirite ce nu sunt încă unite cu iadul deoarece se află încă în primul stadiu, despre care vom vorbi mai târziu atunci când ne vom ocupa de lumea spiritelor. Aceste spirite iubesc lucrurile nedigerate și nehrănite, precum hrana în stare de putrefacție din stomac. Plăcându-le aceste substanțe, ele sunt prezente oriunde ar exista asemenea lucruri în om și discută prin propriile lor sentimente rele. Sentimentele exprimate în vorbirea lor se revarsă din această sursă în om, iar dacă sunt contrare propriilor lui sentimente îl copleșesc cu tristețe și cu o profundă anxietate; dacă însă sunt asemănătoare, îl copleșesc cu voioșie și voie bună. Aceste spirite apar aproape de stomac, unele către stânga, altele către dreapta, unele dedesubt și altele deasupra. Ele se pot afla aproape sau departe, poziția lor variind în funcție de stadiul sentimentelor lor. Experiența mi-a dovedit că anxietatea minții e produsă în acest mod; căci am văzut acele spirite, le-am auzit, le-am vorbit și am simțit anxietatea ridicându-se dinspre ele; când au fost alungate, anxietatea a dispărut; s-au întors și anxietatea a revenit, și am simțit-o crescând sau scăzând pe măsură ce acestea se apropiau sau se depărtau. De aici mi-a devenit limpede motivul pentru care unii oameni ce nu aveau habar ce este conștiința - căci nu aveau una proprie - atribuiau efectele sale stomacului.

(300)

Legătura dintre rai și om nu e ca cea dintre un om și un altul, ci este o uniune cu mintea sa interioară, deci o uniune cu omul spiritual sau lăuntric. Există însă și o legătură cu omul natural sau exterior, săvârșită prin corespondențe, despre care vom spune mai multe în capitolul ce urmează, când vom ajunge să vorbim despre împletirea raiului cu omul prin *Cuvânt*.

(301)

În capitolul următor se va mai explica și faptul că împletirea raiului cu omul și a omului cu raiul este de o asemenea natură încât unul depinde întotdeauna de celălalt.

(302)

Am vorbit cu îngeri despre legătura dintre rai și umanitate, spunându-le că cei din sânul Bisericii afirmă într-adevăr că tot binele vine de la Domnul și că îngerii trăiesc în om, însă foarte puțini cred cu adevărat că îngerii se asociază cu oamenii, și cu atât mai puțin că aceștia sunt prezenți în gândurile și în sentimentele lor. Îngerii au replicat că știau deja că oamenii din lume gândesc și vorbesc astfel; ei și-au exprimat însă uimirea că acest lucru se întâmplă mai ales în rândul celor din sânul bisericii, unde *Cuvântul* le este tuturor cunoscut, dându-le învățătură în privința raiului și a legăturii sale cu omul; ei au mai spus că această legătură este de asemenea natură încât omul nu ar fi capabil să gândească nimic dacă spiritele nu s-ar asocia cu el, și că întreaga sa viață spirituală depinde de asta. Au spus că motivul ig-noranței legată de acest subiect este că omul e convins că trăiește din forțe proprii fără o con-stantă dependență de Cauza Primă a Vieții, și nu știe că această legătură e

menținută prin in-termediul cerului; totuși, dacă acea legătură s-ar rupe, omul ar muri pe loc. Dacă omul ar cre-de, cum de fapt este adevărat, că întreg binele vine de la Dumnezeu și tot răul din iad, nu ar face din bine un merit propriu și nici răul nu i-ar fi imputat; căci astfel, în binele pe care l-a înfăptuit sau l-a gândit ar privi spre Dumnezeu, și ar alunga înapoi în iad tot răul ce vine spre el, imediat ce l-a atins. Însă cum omul nu crede că orice influență care îl atinge vine din rai sau din iad, presupunând că toate gândurile și cugetările sale se află doar în el avându-și ori-ginea tot în el, omul face ca răul să îi aparțină, și ucide binele ce se revarsă înspre el cu gân-dul care de asemenea îi aparține.

(35)

Împletirea raiului cu omul prin *Cuvânt*

(303)

Cei ce gândesc în lumina rațiunii interioare pot vedea că toate lucrurile sunt unite prin legături intermediare cu Cauza Primă și că orice lucru ce nu e menținut în acea uniune încetează să existe. Căci acești oameni știu, atunci când reflectează, că nimic nu poate subzista de la sine ci doar din ceva ce îi este anterior, deci că toate lucrurile își trag existența din Cauza Primă; ei mai știu că legătura cu ceva anterior este asemenea legăturii unui efect cu cauza sa eficientă; căci atunci când cauza eficientă este retrasă, efectul se dizolvă și se transformă în nimic. Cum și învățații au gândit în acest mod, ei au simțit și au afirmat că subzistența este existență perpetuă; și că, o dată ce toate lucrurile își au originea în Cauza Primă, acestea există perpetuu, adică subzistă tot din Cauza Primă, însă natura legăturii fiecărui lucru cu ceea ce îi este anterior, deci cu Cauza Primă, o dată ce toate lucrurile există, nu poate fi explicată doar în câteva cuvinte, fapt datorat varietății și diversității sale. Putem afirma numai în termeni generali că există o legătură între lumea naturală și cea spirituală și că există o corespondență a tuturor lucrurilor din lumea obișnuită cu toate lucrurile din lumea spirituală (n. 103-115), și de asemenea că există o legătură, deci și o corespondență a tuturor lucrurilor omenești cu toate lucrurile cerești (n. 87-102).

(304)

Omul este astfel creat încât e și legat și unit cu Dumnezeu; însă cu îngerii raiului acesta poate avea cel mult o relație de prietenie. El nu e unit cu îngerii, ci poate fi doar prieten cu ei deoarece omul este prin creație asemenea unui înger în ceea ce privește regiunile interioare ale minții sale; căci omul are voință și înțelegere cum au și îngerii. **Așadar, dacă omul a trăit în acord cu Ordinea Divină, după moarte devine înger și se bucură de înțelepciune angelică.** Când vorbim despre unirea omului cu raiul vorbim despre unirea lui cu Dumnezeu și de asemenea despre prietenia sa cu îngerii; căci raiul nu este rai în virtutea a ceva ce ține de înger, ci în virtutea Sferei Divine a lui Dumnezeu. Se poate vedea mai sus (n. 7-12) că Sfera Divină a lui Dumnezeu formează raiul.

Omul are totuși ceva ce îngerii nu au - faptul că el nu trăiește doar în lumea spirituală prin mintea lui interioară ci, în același timp, și în lumea naturală, prin mintea lui exterioară. Mintea exterioară ce se află în lumea naturală cuprinde toate lucrurile conținute în memoria sa naturală sau externă, toate gândurile și imaginația izvorâte de aici și, în general, întreaga cunoaștere și întreaga știință cu încântarea și plăcerea lor, atâta timp cât se referă la lume; de asemenea și multe alte plăceri ce țin de simțurile trupesti, laolaltă cu simțurile, vorbirea și faptele lui. Toate acestea sunt lucruri terminale în care influxul Divin al lui Dumnezeu se sfârșește, căci nu se oprește la mijloc, ci se continuă până în lucrurile ultime. Din toate acestea e evident că ordinea Divină ultimă se găsește în om și că, fiind ultimul element al acesteia, este de asemenea vaza și fundamentul ei.

Cum influxul Divin nu se oprește la mijloc ci continuă până la lucrurile ultime, lucru menționat înainte, cum regiunea mediană prin care acesta trece e raiul angelic, sfârșindu-se apoi în om, și cum nimic nu poate exista independent, urmează că legătura și unirea raiului cu omenirea sunt de așa natură încât una subzistă datorită celeilalte. Omenirea fără rai ar fi ca un lanț fără cârligul de care stă agățat; iar raiul fără omenire ar fi ca o casă fără fundație.

(305)

Însă omul, prin dragostea sa de sine și de lume a rupt legătura lui cu raiul și și-a îndepărtat mintea de la el, îndreptând-o spre lume și spre sine; îndepărtându-se în acest mod încât nu mai putea constitui o bază și o fundație pentru rai, Dumnezeu a creat un mediu mijlocitor în locul bazei și al fundației pentru rai, prin care legătura dintre rai și omenire să poată fi păstrată. Acest spațiu mijlocitor este *Cuvântul*. Dar cum servește *Cuvântul* ca un astfel de mijlocitor a fost explicat în mai multe pasaje din *Arcana Cælestia*; care pot fi văzute toate laolaltă în lucrarea despre *Calul Alb menționat în Apocalipsă*; și de asemenea în anexa de la *Noul Ierusalim și Doctrina sa Cerească*.

(306)

Din rai mi-a fost spus că cei mai vechi oameni ai acestui pământ se bucurau de revelație directă, deoarece mințile lor erau îndreptate spre rai; iar astfel exista unire a lui Dumnezeu cu omenirea. După vremea lor revelația directă a încetat, fiind înlocuită de revelația indirectă prin corespondențe, întreaga venerare Divină de atunci se baza pe corespondențe și de aceea Bisericile acelor timpuri erau numite a Biserici reprezentative. Natura corespondențelor și a reprezentărilor era perfect înțeleasă pe atunci; oamenii știau că toate lucrurile de pe pământ corespundau sau reprezentau lucruri spirituale din rai și din Biserică; în acest fel, faptele exterioare ce erau expresiile externe ale venerării lor, le serveau drept mijloace pentru a gândi spiritual, asemenea îngerilor.

După ce știința corespondențelor și a reprezentărilor a fost uitată a fost scris *Cuvântul*, în care toate cuvintele și sensurile lor sunt corespondente, și deci conțin un sens spiritual sau intern, pe care îngerii îl pot discerne limpede. Din acest motiv, atunci când un om citește *Cuvântul* și îl înțelege în sensul său literal sau în sensul exterior, îngerii îl înțeleg în sensul lăuntric sau spiritual; căci întreaga gândire a îngerilor este spirituală, pe când a omului este naturală. Aceste gânduri apar într-adevăr foarte diferite. Totuși ele constituie un singur întreg, deoarece își corespund unul celuilalt. Astfel, după ce omul s-a separat de rai și a tăiat legătura ce îl unea cu acesta, Dumnezeu a trimis *Cuvântul* ca modalitate de a reface legătura.

(307)

Modul în care raiul e unit cu omul prin *Cuvânt* va fi ilustrat prin câteva pasaje din această scriere. Noul Ierusalim e descris în *Apocalipsă* cu aceste cuvinte: **„Apoi am văzut un cer nou și un pământ nou, pentru că cerul dintâi și pământul dintâi pieriseră. Și am văzut coborându-se din cer, de la Dumnezeu, cetatea sfântă, Noul Ierusalim. Cetatea era în patru colțuri și lungimea ei era cât lărgimea, îngerul a măsurat cetatea cu trestia și a găsit aproape douăsprezece mii de prăjini. Lungimea, lărgimea și înălțimea erau deopotrivă. I-a măsurat și zidul și a găsit o sută patruzeci și patru de coți, după măsura oamenilor, căci cu măsura aceasta măsura îngerul. Zidul era zidit de iaspis, și cetatea era de aur curat, ca sticla curată. Temeliile zidului cetății erau împodobite cu tot felul de pietre scumpe. Cele douăsprezece porți erau douăsprezece mărgăritare. Ulița cetății era de aur curat, ca sticla străvezie”** (21: 1, 2, 16-19, 21). Oricine ar citi aceste cuvinte le-ar înțelege mai repede în sensul lor literal, după care cerul și pământul vizibile vor dispărea, și un nou cer se va naște, iar sfânta cetate a Ierusalimului, cu toate dimensiunile descrise aici, va coborî pe un pământ nou. Însă îngerii prezenți în om înțeleg aceste lucruri

Într-un mod foarte diferit, căci ei înțeleg spiritual ceea ce omul înțelege natural, în cerul nou și în pământul nou ei văd o nouă Biserică. În cetatea Ierusalimului ce coboară de la Domnul cerurilor ei văd sfânta sa doctrină dezvăluită de Dumnezeu. Prin lungimea, lărgimea și înălțimea sa, care toate sunt egale și au fiecare câte douăsprezece mii de prăjini, ei înțeleg formele variate ale binelui și ale adevărului din acea doctrină, luate colectiv. Prin zidul cetății înțeleg adevărurile ce o protejează. Prin măsura zidurilor de o sută patruzeci și patru de coți, măsura omului cu care măsura îngerul, înțeleg natura și calitatea tuturor celor ce protejează adevărurile luate colectiv. Prin cele douăsprezece porți ale sale, adevărurile introductive, căci perlele semnifică astfel de adevăruri. Prin fundația zidului făcută din pietre prețioase, înțeleg felul de cunoaștere pe care se bazează doctrina. Prin aurul ca sticla străvezie din care e făcută cetatea cu străzile sale, ei înțeleg binele dragostei ce dăruiește limpezime doctrinei și adevărurilor sale. Îngerii văd astfel toate aceste lucruri, nu cum le vede omul. Ideile naturale ale omului se transformă în idei spirituale la îngeri, fără ca aceștia din urmă să știe ceva despre sensul literal al *Cuvântului*; căci îngerii nu știu nimic despre un nou cer și un nou pământ, despre o nouă cetate a Ierusalimului; despre zidul său, fundația zidului și măsurile sale. Totuși, gândurile îngerilor se unesc cu cele ale omului, deoarece își corespund unele celorlalte. Ele se unesc aproape ca și cuvintele unui vorbitor și înțelegerea unui auditor care nu cugetă asupra cuvintelor, ci doar asupra sensului lor. De aici e evident cum este raiul unit cu omul prin intermediul *Cuvântului*. Să luăm alt pasaj din *Cuvânt*: „**în aceeași vreme va fi un drum care va duce din Egipt în Asiria; asirienii se vor duce în Egipt și egiptenii în Asiria, și egiptenii împreună cu asirienii vor sluji Domnului. Tot în vremea aceea, Israel va fi al treilea, unit cu Egiptul și cu Asiria, ca o binecuvântare în mijlocul pământului. Domnul oștirilor îi va binecuvânta și va zice: «Binecuvântat să fie Egiptul, poporul Meu, și Asiria, lucrarea mâinilor Mele, și Israel, moștenirea Mea».**”(Isaia 19: 23-25). O comparație între sensul literal al *Cuvântului* și sensul său lăuntric va arăta cum gândește omul atunci când citește aceste cuvinte, și cum gândește un înger. Omul gândește după sensul literal, că egiptenii și asirienii vor fi convertiți la monoteism și vor fi astfel acceptați, și că se vor uni cu națiunea israeliană; însă îngerii gândesc după sensul intern la omul Bisericii spirituale care în acel sens apare aici descris, a cărui minte spirituală e semnată de Israel, a cărui minte naturală de egipteni și a cărui minte rațională, reprezentând legătura intermediară dintre acestea, e semnată de asirieni. Sensul literal și cel spiritual sunt unul și același pentru că își corespund unul celuilalt. Astfel, atunci când îngerii gândesc spiritual și oamenii natural, ei sunt uniți aproape cum e unit sufletul cu trupul; sensul lăuntric al *Cuvântului* reprezintă și sufletul său, iar sensul literal trupul. Așa este *Cuvântul*, de la cap la coadă; este deci evident că el este mijlocul unirii raiului cu omul; și că sensul literal servește drept bază sau fundație.

(308)

Există și o legătură a raiului prin intermediul *Cuvântului* cu cei ce se află în afara Bisericii, acolo unde *Cuvântul* nu e cunoscut; căci Biserica lui Dumnezeu e universală și îi îmbrățișează pe toți cei care recunosc o Ființă Divină și trăiesc în caritate. Și aceștia sunt instruiți după moarte de către îngeri și primesc adevăruri Divine, dar despre acest subiect se vor spune mai multe în capitolul despre păgâni. Biserica universală pe pământ apare în ochii lui Dumnezeu ca un singur om, la fel ca și raiul (n. 59-72); însă Biserica în care *Cuvântul* este cunoscut, deci unde și Dumnezeu e cunoscut, constituie inima și plămânii acelui om, iar oamenii ce trăiesc în afara Bisericii unde *Cuvântul* există, reprezintă membrele acelui om. Acum se știe că membrele și viscerele organismului își derivă viața în felurite moduri din inimă și plămâni; la fel e derivată și viața omenirii ce trăiește în afara Bisericii unde *Cuvântul* există.

Legătura raiului cu cei de departe prin intermediul *Cuvântului* poate fi de asemenea comparată cu lumina ce radiază din centru în toate direcțiile; căci în *Cuvânt* există lumină Divină în care Dumnezeu și raiul sunt prezenți, iar din prezența Lui lumina e răspândită până

la cei de departe. Ar fi cu totul altfel dacă *Cuvântul* nu ar exista. Mai multă lumină se va aşterne asupra acestui subiect din ceea ce s-a spus mai sus în privinţa formei raiului, în acord cu care există întreaga unitate şi comuniune din rai. Cei ce se află în lumina spirituală înţeleg acest mister, însă cei ce se află în lumina naturală nu îl pot înţelege; căci cei din lumina spirituală văd limpede nenumărate lucruri pe care cei din lumina naturală fie nu le văd deloc, fie le văd doar ca un întreg obscur.

(309)

Dacă *Cuvântul* nu ar fi fost dăruit pământului, oamenii acestui pământ ar fi fost despărţiţi de rai, iar dacă ar fi fost despărţiţi de rai, nu ar mai fi fost fiinţe raţionale; căci raţiunea umană îşi derivă existenţa din influxul luminii raiului. Oamenii acestui pământ sunt incapabili de a primi revelaţia directă, fiind astfel instruiţi în adevărurile Divine; sub acest aspect ei sunt diferiţi faţă de locuitorii altor planete pe care i-am descris într-o altă mică lucrare. Căci oamenii acestui pământ sunt mai cufundaţi în ideile lumeşti şi exterioare decât oamenii altor planete; revelaţia este primită prin gândul interior, căci de ar fi primită prin cel exterior adevărul nu ar fi înţeles. Trăsăturile oamenilor de pe acest pământ reies clar din cele ale oamenilor din sânul Bisericii care, deşi ştiu din *Cuvânt* despre rai şi iad şi despre viaţa de după moarte, totuşi, în inimile lor le neagă existenţa; dintre aceştia mulţi au primit reputaţia de învăţaţi şi ar fi trebuit să fie mai înţelepţi decât alţii.

(310)

Am vorbit uneori cu îngerii despre *Cuvânt*, spunându-le că îl dispreţuiesc pentru stilul său simplu; şi că nu se ştie nimic despre sensul său intern şi astfel, nimeni nu crede că înăuntrul său se află ascunsă o asemenea înţelepciune, îngerii au spus că deşi stilul *Cuvântului* pare simplu în sensul literal, el are totuşi un caracter incomparabil pentru excelenţa sa; deoarece înţelepciunea Divină e tăinuită nu doar în sensul său general ci şi în fiecare cuvânt al său; iar această înţelepciune străluceşte în rai. Ei au vrut să spună că ea este lumina raiului pentru că e Adevăr Divin; căci Adevărul Divin străluceşte aprins în rai (n. 132). Ei au mai spus că fără un astfel de *Cuvânt* oamenii acestui pământ nu ar mai avea lumină din rai, şi nici nu ar mai fi uniţi cu raiul; căci uniunea există în măsura în care lumina raiului e prezentă în om şi tot în aceeaşi măsură îi este dezvăluit Adevărul Divin prin intermediul *Cuvântului*.

Omul nu ştie că uniunea cu raiul e efectuată de corespondenţa sensului spiritual al *Cuvântului* cu sensul său natural, deoarece oamenii acestui pământ nu ştiu nimic despre gândirea şi vorbirea spirituală a îngerilor şi despre cum diferă acestea de gândirea şi vorbirea naturală a oamenilor; însă până ce omul va şti acest lucru, el nu va putea cunoaşte nimic despre natura sensului launtric, nici despre cum este efectuată unirea, cu raiul. Îngerii au mai spus că dacă oamenii ar cunoaşte acest sens şi dacă atunci când citesc *Cuvântul* ar gândi în lumina acestei cunoaşteri, ar intra în posesia înţelepciunii interioare şi într-o uniune mai strânsă cu raiul, pentru că ar pătrunde astfel în idei asemănătoare cu ale îngerilor.

(36)

Raiul şi iadul îşi trag existenţa din rândul omenirii

(311)

În lumea creştină nu e cunoscut faptul că raiul şi iadul îşi trag existenţa din rândul omenirii, căci se crede că îngerii au fost astfel creaţi de la început şi că ei constituie originea raiului; se mai crede că Diavolul sau Satana a fost un înger al luminii care, pentru rebeliunea sa, a fost îndepărtat laolaltă cu oştirea lui, şi că el constituie originea iadului. Îngerii sunt uimiţi că există o asemenea credinţă în lumea creştină şi mai ales de faptul că absolut nimic despre

rai nu e cunoscut, deși aceasta este doctrina conducătoare a Bisericii; existând însă o asemenea ignoranță, ei se bucură în inima lor că voia lui Dumnezeu este acum de a dezvălui omenirii multe lucruri în privința raiului și a iadului, iar asta cât mai mult cu putință, pentru a alunga întunericul ce crește zi de zi, deoarece Biserica se apropie de sfârșit. Ei doresc din acest motiv ca eu să declar de pe buzele lor că nu există un singur înger în tot raiul care să fi fost creat înger de la bun început, nici vreun diavol în iad care să fi fost creat înger al luminii și care să fi fost alungat mai târziu; ci toți, atât cei din rai cât și cei din iad își trag existența din rândul omenirii; în rai se află cei care în lume au trăit în dragoste și în credință cerească, iar în iad cei ce au trăit în dragoste și în credință infernală; iar iadul luat ca întreg este ceea ce e numit Diavolul sau Satana. Iadul din fund unde trăiesc cei numiți *genii rele* e numit Diavolul, iar iadul din față, locul unde trăiesc cei numiți spirite rele, se cheamă Satana. Caracterul fiecărui iad de acest fel va fi explicat în paginile următoare. Îngerii au mai spus că lumea creștină a format o credință eronată în privința locuitorilor raiului și ai iadului, luată din câteva pasaje ale *Cuvântului*, înțelese doar în sensul lor literal, nu și ilustrate și explicate prin doctrina genuină a *Cuvântului*; căci sensul literal al *Cuvântului*, dacă nu e luminat de doctrina sa genuină, sălbăticește mintea și dă naștere ignoranței, ereziilor și erorilor.

(312)

Un alt motiv pentru existența unei asemenea credințe în rândul membrilor Bisericii este acela că ei sunt convinși de faptul că nimeni nu va ajunge în rai sau în iad decât după Judecata de Apoi. În această privință au conceput ideea că toate lucrurile vizibile vor pieri atunci, că noi lucruri vor căpăta existență și că sufletul se va întoarce în trupul său și, ca o consecință a acestei reuniuni, toți vor trăi din nou ca oameni. Această credință cuprinde ideea că îngerii au fost astfel creați de la început; căci e imposibil să crezi că raiul și iadul își trag existența din rândul omenirii și în același timp să crezi că nici un om nu va ajunge acolo până ce nu va veni sfârșitul lumii.

Însă oamenii pot fi convinși că lucrurile nu stau așa, căci mie mi-a fost permis în ultimii ani să mă asociez cu îngeri și de asemenea să vorbesc cu cei din iad. Câteodată făceam asta de dimineață până seara și astfel am învățat adevărul despre rai și despre iad. Această experiență mi-a fost îngăduită pentru ca cei din sânul Bisericii să nu meargă mai departe cu credința lor eronată în ceea ce privește învierea din ziua judecății, starea sufletului în tot acest timp, îngerii și diavolii. Fiind o credință falsă, ea învăluie totul în obscuritate și seamănă îndoială în cei care cugetă singuri pe acesta subiecte, iar în final aduce tăgada. Căci în inimile lor ei grăiesc: „Cum poate fi distrus și risipit un rai atât de vast, cu atâtea constelații, cu soarele și cu luna? Cum pot stelele să cadă din cer pe pământ deși sunt mai mari decât pământul? Și cum pot fi corpurile mâncate de viermi, distruse de putrefacție și împrăștiate în cele patru vânturi adunate înapoi în sufletul lor? Unde se află sufletul în tot acest timp și ce e acesta fără de simțurile ce le avea în trup?” Pe lângă alte lucruri asemănătoare ce nu pot fi crezute pentru că sunt incompreensibile, și care ruinează credința în viață și în sufletul de după moarte, în rai și în iad, și în alte probleme ce țin de credința în Biserică. E evident că ei sunt cei care au distrus credința căci spun: „Cine a venit din rai la noi să ne spună că așa stau lucrurile? Ce e iadul? Există⁸ vreunul? Ce înseamnă că omul are să fie chinuit în foc pentru eternitate? Ce e ziua judecății? Nu a fost oare așteptată în van de multe generații?” Pe lângă multe alte lucruri ce implică tăgăduirea acestora.

(8) *Vezi și „O revelație Divină despre Iad”, n.r.*

Astfel se prezintă atitudinea mentală a multora care, pe baza înțelepciunii lor lumești, sunt numiți învățați. Acești oameni nu ar trebui să-i mai deranjeze și să-i mai seducă pe cei simpli în credință și în inimă, și nu ar trebui să așterne un întuneric infernal asupra lui Dumnezeu, a raiului, a vieții eterne și a altor subiecte ce depind de acestea. Din acest motiv simțurile

interioare ale spiritului meu au fost deschise de către Dumnezeu și astfel mi-a fost îngăduit să vorbesc, după moartea lor, cu toți cei pe care i-am cunoscut în viața trupească; cu unii timp de câteva zile, cu alții luni întregi, iar cu alții un an; de asemenea și cu mulți alții, încât aș subestima numărul lor de aș spune o sută de mii, dintre care mulți erau din rai și mulți din iad. Am vorbit cu alții la două zile după ce decedaseră și le-am spus că serviciul lor funerar avea loc chiar în acea clipă și că se făceau pregătiri pentru înmormântarea lor; la asta au replicat că este drept să îngropi ceea ce le servise în lume drept trup și drept funcții trupești; ei au dorit ca eu să spun mai departe că de fapt nu au murit; că trăiesc și că sunt oameni la fel ca mai înainte; că au trecut doar dintr-o lume în alta; că nu știu să fi pierdut ceva, deoarece au un trup și simțuri ca mai înainte, au înțelegere și voință, au gânduri și sentimente, au senzații și dorințe ca cele ce le-au avut în lume. Mulți dintre cei ce muriseră de curând, văzând că sunt oameni ce trăiesc ca înainte și că se află într-o stare asemănătoare - căci prima stare a vieții de după moarte e la fel ca cea din lume, și care e schimbată treptat fie în cea a raiului, fie în cea a iadului - au fost umpluți de o nouă bucurie datorată faptului că trăiesc și au spus că nu credeau să fie așa. Au fost foarte surprinși că au trăit într-o asemenea ignoranță și orbire în privința stării vieții lor de după moarte; și în special că cei din sânul biserici se află într-o astfel de ignoranță și orbire, pe când ei, mai mult decât toți ceilalți din lume, au putut fi luminați în ceea ce privește aceste lucruri. Ei au văzut atunci pentru prima dată cauza orbirii și a ignoranței lor, aceea că lucrurile exterioare legate de lume și de trup le-au ocupat și le-au umplut mintea în asemenea măsură încât nu au putut fi ridicați în lumina raiului, și nici nu au văzut problemele legate de Biserică decât ca pe niște doctrine ce erau propovăduite; căci lucrurile trupești și lumești, când sunt iubite ca în ziua de azi, induc un întuneric total în minte în clipa în care aceasta încearcă să pătrundă la lucrurile ce se află în adâncuri.

(313)

Mulți dintre învățații lumii creștine rămân uimiți atunci când se văd după moarte cu un trup, cu straie și case, la fel ca în lume; iar când își amintesc ce gândiseră despre viața de după moarte, despre suflet, spirite, rai și iad, atunci sunt copleșiți de rușine și spun că au gândit prosteste și că cei simpli în credință gândeau mult mai înțelept ca ei. Oamenii învățați ce s-au confirmat în astfel de idei și care au atribuit toate lucrurile naturii au fost cercetați și s-a descoperit că mintea lor interioară era complet închisă, iar mintea exterioară deschisă, astfel încât nu priveau spre cer ci spre lume, și deci spre iad. Căci atâta timp cât mintea interioară e deschisă omul privește spre cer, însă când aceasta e închisă și mintea exterioară e deschisă, el privește spre iad. Aceasta se întâmplă deoarece mintea interioară e făcută pentru primirea tuturor lucrurilor din rai, iar mintea exterioară pentru primirea lucrurilor lumești; iar cei ce primesc lumea, fără ca în același timp să primească și raiul, primesc doar iadul.

(314)

E de asemenea evident că raiul își trage existența din rândul omenirii din faptul că mintea angelică și mintea umană sunt similare. Ambele se bucură de facultățile înțelegerii, percepției și voinței, și ambele sunt făcute să primească raiul; căci mintea umană e la fel de capabilă de înțelepciune ca mintea angelică, însă nu devine atât de înțeleaptă în lume deoarece este un corp lumesc, iar în acel corp partea spirituală gândește într-o manieră naturală. Altfel se întâmplă când mintea umană e eliberată de legătura sa cu trupul, căci atunci ea nu mai gândește natural ci spiritual; și când gândește spiritual, gândurile sale sunt incompreensibile și de nedescris pentru omul natural, și astfel intră în posesia înțelepciunii angelice. Din asta se poate vedea că omul lăuntric, numit spiritul omului, este în esența sa un înger (n. 57), și că atunci când e eliberat de trupul pământesc este ca un înger sub formă umană; (un înger are o formă umană perfectă n. 73-77); dar când omul interior nu poate privi în sus ci doar în jos, atunci, după separarea de trupul lumesc, are tot formă umană, însă una îngrozitoare și diabolică; căci el nu poate privi în sus spre rai, ci doar în jos spre iad.

(315)

Orice om instruit Ordinii Divine poate înțelege că omul a fost creat pentru a deveni înger, deoarece în el se află ultimele fragmente ale ordinii (n. 304), în care orice provine din înțelepciunea cerească și angelică poate fi pus într-o formă, poate fi reîmprospătat și multiplicat. Ordinea Divină nu se oprește niciodată la mijloc și nu formează nimic fără un punct ultim - căci atunci nu ar mai fi în întregime și perfecțiunea sa - ci merge întotdeauna până la fragmentele finale; iar când ajunge acolo capătă formă, se înnoiește și se reproduce prin mijloacele găsite acolo. Aceasta se întâmplă prin procreare, iar ultimul plan este seminariul raiului.

(316)

Domnul s-a înălțat nu doar la spiritul Lui ci și la trupul Lui, deoarece a glorificat întreaga Lui Umanitate atunci când se afla în lume, adică a făcut-o Divină; căci sufletul ce îl avea de la Tatăl era absolut Divin, iar trupul, fiind făcut în asemănarea sufletului, adică a Tatălui, a devenit de asemenea Divin. De aceea El, ca nici un alt om, s-a înălțat atât ca suflet cât și ca trup. Acest lucru l-a făcut cunoscut discipolilor Lui, ce își imaginau în clipa în care l-au zărit că au văzut un spirit: **„Uitați-vă la mâinile și picioarele Mele că Eu sunt; pipăiți-mă și vedeți: un duh n-are carne și oase cum vedeți că am Eu”** (Luca 24: 36-39); prin aceste cuvinte El a declarat că era om nu doar ca spirit ci și ca trup.

(317)

Pentru a face cunoscut faptul că omul trăiește și după moarte și că merge fie în rai, fie în iad, în funcție de viața dusă de el în lume, mi-au fost făcute cunoscute multe lucruri despre starea omului după moarte, lucruri ce vor fi amintite în ordinea lor în paginile următoare, când vom ajunge să vorbim despre lumea spiritelor.

(37)

Păgânii sau popoarele din afara bisericii în rai

(318)

Există o părere generală în ceea ce-i privește pe cei care se nasc în afara Bisericii, pe cei numiți păgâni sau gentilici, părere potrivit căreia ei nu pot fi mântuiți pentru că nu au *Cuvântul* și deci nu îl cunosc pe Dumnezeu fără de care nu există mântuire. Totuși și aceștia pot fi mântuiți datorită faptului că mila lui Dumnezeu e nelimitată și îi atinge pe toți; pentru că se nasc oameni la fel ca cei din sânul Bisericii care sunt puțini în comparație; și pentru că nu e vina lor că nu îl cunosc pe Dumnezeu. Orice om cu rațiunea câtuși de puțin luminată poate vedea că nu există om care să se nască sortit iadului; căci Dumnezeu este însăși dragostea iar dragostea Lui constă în a dori mântuirea tuturor. De aceea El a dat ca toți oamenii să aibă un fel de religie și deci să recunoască un zeu și să posede viață interioară; căci a avea viață interioară înseamnă a trăi după credința religioasă, deoarece doar atunci omul privește spre Ființa Divină; iar atâta timp cât face asta nu privește spre lume ci i se sustrage, adică se depărtează de o viață absorbită de lucrurile, lumești și exterioare.

(319)

Pentru cei care înțeleg ceea ce constituie raiul în om e evident că și gentilicii sunt mântuiți la fel ca și creștinii; căci raiul se află în interiorul omului iar cei ce îl poartă în ei ajung în rai. A purta raiul în tine înseamnă a îl cunoaște pe Dumnezeu și a te lăsa condus de El; căci prima cerință a fiecărei religii este de a îl recunoaște pe Dumnezeu. O religie ce nu îl recunoaște pe Dumnezeu nu e o religie; iar preceptele fiecărei religii se leagă de venerare; căci ele

învață în ce fel trebuie El venerat, pentru ca venerarea să Îl mulțumească; iar când acest precept e atât de bine ancorat în mintea unui om încât îl dorește și îl iubește, atunci omul e condus de către Dumnezeu. E cunoscut faptul că gentilicii duc o viață morală la fel ca și creștinii, iar mulți dintre ei duc chiar o viață mai bună decât aceștia din urmă. Oamenii duc o viață morală fie pentru Ființa Divină fie pentru binele oamenilor din lume; însă doar viața morală trăită pentru Ființa Divină este o viață spirituală. Ambele par la fel într-o formă exterioară, însă în forma lor interioară sunt diferite; una îl mântuiește pe om pe când cealaltă nu. Căci cel ce duce o viață morală pentru Ființa Divină se lasă condus de El; iar cel ce duce o viață morală pentru binele oamenilor din lume se conduce el însuși.

Acest lucru poate fi ilustrat printr-un exemplu. Cel ce se abține de la a-i face rău aproapelui său pentru că ar fi contrar religiei și astfel contrar a tot ce e Divin, se abține de la rău dintr-un motiv spiritual; însă cel ce evită răul doar datorită legii sau pentru că se teme să nu-și piardă reputația, onoarea sau averea, și astfel pentru propriu-i bine și pentru lume, se abține de la rău din motive obișnuite și se conduce pe sine. Viața celui din urmă e naturală pe când viața primului e spirituală. Omul a cărui viață morală este spirituală poartă raiul în el; însă cel a cărui viață morală e doar naturală nu poartă raiul cu sine. Motivul pentru acest lucru este că raiul se revarsă din înalturi în fiecare și deschide mintea interioară a omului, iar prin mintea interioară o influențează pe cea exterioară; însă lumea se revarsă în om pe dedesubt și deschide mintea exterioară, nu pe cea interioară; căci nu există influx al lumii naturale asupra celei spirituale, ci doar al lumii spirituale în cea naturală; astfel, dacă raiul nu e primit în același timp când sunt primite lucrurile naturale, mintea interioară se închide. Din asta se poate vedea cine primește raiul în el și cine nu. Însă raiul dintr-un om nu e la fel ca raiul dintr-altul, căci diferă la fiecare în funcție de afecțiunea lui pentru bine și deci pentru adevăr. Cei ce trăiesc iubind binele pentru ființa Divină iubesc Adevărul Divin; căci binele și adevărul se iubesc reciproc și doresc să se unească. Din acest motiv păgânii, deși în lume nu trăiesc în adevăruri reale, le dobândesc totuși în cealaltă viață dacă iubesc adevărul.

(320)

Un anumit spirit din rândul gentilicilor care în lume a trăit în binele milei după credința lui religioasă a auzit câteva spirite creștine discutând despre crezuri; căci spiritele discută între ele mult mai subtil și mai pătrunzător decât oamenii, mai ales despre diferitele forme de bine și adevăr. El s-a întrebat de ce oare discută în acest fel, și a spus că nu-i place să audă asemenea dezbateri, căci ele discutau mai mult după aparențe și iluzii. El le-a povățuit spunând: „Dacă sunt bun știu, chiar din acel bine, ce lucruri sunt adevărate, iar ce nu știu pot învăța”.

(321)

Am învățat în multe feluri că gentilicii ce au dus o viață morală și care au trăit în supunere, ascultare și milă, în acord cu credința lor religioasă, dobândind astfel un anume grad de conștiință, sunt acceptați în viața de dincolo unde sunt atent inițiați de către îngeri în diferitele forme ale binelui și ale adevărului ce aparțin credinței; am mai învățat că atunci când sunt instruiți ei se comportă modest, inteligent și înțelept, primind și adoptând adevărurile foarte ușor. Aceștia nu și-au format principii false, contrare adevărurilor credinței, care ar trebui înlăturate; cu atât mai puțin practică idei necorespunzătoare despre Dumnezeu cum fac mulți creștini care nu cred altceva despre El decât că e un om obișnuit. Dimpotrivă gentilicii, atunci când aud că Domnul s-a făcut Om apărând în lume, recunosc acest lucru pe loc și îl adoră pe Dumnezeu spunând că Domnul a apărut în întregime, căci El e Domnul cerului și al pământului și pentru că omenirea e a Lui. Este într-adevăr un Adevăr Divin că fără de Dumnezeu nu există mântuire, însă acest lucru trebuie înțeles cum că nu există mântuire decât de la Dumnezeu. În univers există multe planete și toate sunt pline de locuitori, totuși puțini dintre ei știu că Dumnezeu a creat Umanitatea pe pământul nostru, însă cum și aceștia venerează Ființa Divină sub formă umană, sunt și ei acceptați și conduși

(322)

Există în rândul gentilibilor ca și între creștini oameni înțelepți și oameni simpli. Pentru a învăța ceva despre trăsăturile lor mi s-a permis să vorbesc cu ambele feluri de oameni, uneori ore, uneori zile în șir. Astăzi nu mai există oameni înțelepți ca aceia ce trăiau în vechime mai ales în Biserica Veche ce cuprindea o mare parte a lumii asiatice, și de unde religia a fost transmisă multor popoare. Pentru a le cunoaște caracterul mi-a fost permis să port discuții cordiale cu unii dintre ei.

Am întâlnit odată un gentilic ce fusese printre cei mai înțelepți oameni ai timpului său, fiind deci binecunoscut în lumea învățată, cu care am discutat pe mai multe subiecte. Am ajuns să cred că acesta era Cicero. Știam că a fost un înțelept și de aceea am vorbit cu el despre înțelepciune, inteligență, ordine, despre *Cuvânt* și în sfârșit despre Dumnezeu. În privința înțelepciunii a spus că nu există altă înțelepciune decât cea care pătrunde în viață, și că acest termen nu poate fi aplicat asupra altui lucru; în privința inteligenței a spus că e derivată din înțelepciune; cât despre ordine mi-a spus că vine de la Dumnezeul Suprem și că a trăi în acord cu această ordine înseamnă a fi înțelept și inteligent. Iar în ceea ce privește *Cuvântul*, când i-am citit ceva din prooroci a fost deosebit de încântat, în special de faptul că fiecare nume și cuvânt are o semnificație lăuntrică; el a rămas uimit că învățații zilei de azi nu sunt încântați de o asemenea lectură.

Am simțit limpede că regiunile interioare ale gândului sau ale minții sale erau deschise. A spus că nu mai poate continua deoarece simte ceva mult mai sfânt decât poate suporta, întrucât i-a fost afectată mintea. Am vorbit mai apoi despre Domnul spunând că El s-a născut om dar că a fost conceput de Dumnezeu; că a renunțat la umanitatea maternă îndreptându-se spre Umanitatea Divină și că El conduce universul. La acestea a replicat că știa multe lucruri despre Dumnezeu și a perceput în felul său că dacă omenirea trebuia salvată nimic altceva nu o putea face. Intre timp unii creștini răuvoitori i-au vârat în minte diferite idei nepotrivite cărora însă nu le-a dat atenție. A spus că purtarea lor nu e de mirat deoarece în viața trupească au dobândit astfel de idei legate de acest subiect și că până în clipa în care vor fi îndepărtate, ei nu vor putea admite ideile ce confirmă adevărul; însă acest lucru nu e făcut decât de către cei ce trăiesc în ignoranță.

(323)

Mi s-a permis să vorbesc și cu alți oameni ce au trăit în vechime și care pe atunci erau cei mai înțelepți oameni ai vremii. I-am văzut mai întâi în față la distanță, până când au putut vedea mai bine gândurile mele interioare. Dintr-o singură idee a gândului aceștia au descoperit o întreagă serie de idei, amplificând-o cu o încântătoare concepție a înțelepciunii combinată cu minunate reprezentări. Am simțit din asta că erau oameni înțelepți și mi s-a spus că au trăit pe pământ în vechime. Atunci s-au apropiat iar când le-am citit ceva din *Cuvânt* au fost foarte încântați. Am simțit încântarea și plăcerea lor și am văzut că se ridica în primul rând din faptul că fiecare lucru auzit din *Cuvânt* reprezenta și denota lucruri cerești și spirituale. Au spus că pe vremea când trăiau pe pământ modul lor de a gândi, de a vorbi și de a scrie era de această natură, și că în acest sens și-au îndreptat înțelepciunea.

(324)

Gentilicii din ziua de azi nu sunt atât de înțelepți, însă cei mai mulți dintre ei sunt simpli în inimă; iar cei dintre ei care au trăit în mila pentru aproape primesc înțelepciune în cealaltă viață: și legat de aceștia poate fi citat un exemplu sau două. Când am citit al șaptesprezecelea și al optsprezecelea capitol din Judecătorii despre Mica, ale cărui chipuri sculptate, Terafim și Levit i-au fost luate de către fiii lui Dan, era prezent un spirit dintre

gentilici care în viața trupească venerase un chip sculptat. Pe măsură ce asculta cu atenție ce i se întâmplase lui Mica și auzea de mahnirea ce o îndura din cauza chipurilor sculptate ce îi fuseseră luate de daniți, a fost lovit de o asemenea durere încât, în adâncă sa întristare, abia își mai putea aduna gândurile. Am simțit durerea lui și în același timp inocența sentimentelor sale. Unele spirite creștine ce erau prezente l-au observat și se întrebau cum poate fi un adorator al chipului sculptat atât de mișcat de sentimentele milei și ale inocenței. Mai apoi, câteva spirite bune au vorbit cu el spunându-i că un chip sculptat nu trebuie venerat și că, fiind om, e capabil să înțeleagă asta; că, dincolo de chipul sculptat, ar trebui să gândească la Domnul Creatorul și Cărmuitorul raiului și al pământului, și să recunoască faptul că Domnul este Dumnezeu. Când acestea au fost spuse, sentimentele lăuntrice ale venerării sale mi-au fost transmise și am simțit că erau mult mai sfinte decât la creștini. De aici e evident că gentilicii pătrund în rai mult mai ușor decât creștinii din ziua de azi, cum vorbesc și aceste cuvinte ale lui Dumnezeu în Luca: „***Vor veni de la răsărit și de la apus, de la miazănoapte și de la miazăzi și vor ședea la masă în împărăția lui Dumnezeu. Și iată că sunt unii din cei de pe urmă, care vor fi cei dintâi și unii din cei dintâi care vor fi cei de pe urmă***”(13: 29, 30). Căci în starea în care se afla atunci, spiritul putea fi hrănit cu toate lucrurile credinței și le putea primi cu sensibilitate interioară; el poseda compasiunea ce se revarsă din dragoste, iar în ignoranța sa se găsea inocență; când aceste calități sunt prezente, toate lucrurile ce țin de credință sunt primite spontan și cu bucurie. A fost mai apoi primit în rândul îngerilor.

(325)

Am auzit într-o dimineață în depărtare pe cineva, iar după aparențe am văzut că erau niște chinezi; căci prezentau aparența unui țăp cu îmbrăcăminte lănoasă, a unui tort de cereale cu o lingură de lemn, laolaltă cu ideea unui oraș plutitor. Ei au vrut să se apropie, iar când au venit aproape au spus că vor să fie singuri cu mine pentru a-și putea dezvălui gândurile. Dar li s-a spus că nu sunt singuri și că erau și alții cărora nu le convenea dorința lor de a rămâne singuri cu mine atunci când aveam și alți musafiri. Simțind această neplăcere au început să se întrebe dacă nu cumva și-au jignit aproapele sau dacă au pretins pentru ei ceva ce aparținea altora; iar cum toate gândurile din cealaltă viață sunt difuzate în jur, am putut simți frământarea minții lor, provocată de ideea că poate i-au rănit pe cei care erau nemulțumiți, laolaltă cu un sentiment de rușine pe acest motiv și cu alte sentimente condamnable. Astfel, mi-a fost limpede că erau miloși. Curând după aceea am discutat cu ei și am vorbit despre Dumnezeu. Când L-am numit Hristos am simțit la ei un grad de respingere ce își avea originea în ideile primite în lume, din care știau că creștinii duc o viață mai rea decât a lor și că sunt lipsiți de milă. Oricum, atunci când L-am numit simplu Dumnezeu au fost adânc afectați, îngerii le-au spus atunci că doctrina creștină, mai mult decât oricare alta din întreaga lume, insistă pe dragoste și milă, dar că puțini oameni trăiesc în acord cu aceasta.

Există gentilici care în timpul vieții din lume știau atât din discuții cât și din auzite că creștinii duc o viață rea, practicând adulterul, ura, cearta, beția și alte asemenea crime pe care ei înșiși le respingeau, deoarece astfel de lucruri sunt contrare principiilor lor religioase. Aceștia sunt în viața de dincolo mai reticenți decât alții în privința acceptării adevărilor credinței; sunt însă povățuiți de îngeri că doctrina creștină și credința însăși implică o viață foarte diferită, și că creștinii trăiesc mai puțin în acord cu doctrina lor decât gentilicii. Când percep aceste lucruri, ei primesc adevărilor credinței și îl venerează pe Dumnezeu, însă nu atât de ușor ca alții.

(326)

Gentilicii care au venerat vreun zeu sub forma unui idol, statuie sau chip sculptat, în clipa în care pătrund în viața de dincolo sunt conduși la anumite spirite ce iau forma zeilor și idolilor lor, pentru a le putea îndepărta fanteziile; iar după ce stau cu acestea timp de câteva zile sunt duse mai departe.

Cei ce au venerat oameni sunt câteodată purtați la aceștia sau la alții care le țin locul - cum, spre exemplu, mulți evrei sunt conduși la Avraam, Iacov, Moise și David - iar când simt că și aceștia sunt tot oameni ca ei și că nu le pot fi de ajutor sunt cuprinși de rușine și sunt din nou conduși către locurile potrivite pentru propria lor viață. Între gentilicii din rai, africanii sunt cei mai iubiți, pentru că primesc binele și adevărul raiului mai ușor decât alții. Ei doresc în primul rând să fie numiți supuși, însă nu credincioși; creștinii, spun ei, pot fi numiți credincioși pentru că posedă doctrina credinței; însă ei nu trebuie numiți astfel până ce nu primesc acea doctrină sau, cum spun ei înșși, devin capabili să o primească.

(327)

Am vorbit cu câțiva oameni din Biserica Veche. Prin această Biserică Veche se înțelege cea care a existat după potop și care a dominat mai multe regate: Asiria, Mesopotamia, Siria, Etiopia, Arabia, Libia, Egipt, Filistina, inclusiv Tyrul și Zidonul, și pământul Canaanului de ambele maluri ale Iordanului. Oamenii acestei Biserici știau pe atunci că Dumnezeu va veni și erau plini de binele credinței, însă totuși au decăzut, devenind idolatri. Ei se aflau în față către stânga, într-un loc întunecat și într-o stare mizeră. Vorbirea lor avea un sunet monoton și șuierat, și era aproape golită de gândirea rațională: Ei au spus că se aflau în acel loc de multe secole și că erau câteodată scoși de acolo pentru a îi sluji pe alții. Aceste lucruri m-au făcut să mă gândesc la mulți creștini ce nu sunt idolatri în exterior, ci în interior, venerându-se pe sine, adorând lumea și negându-l pe Dumnezeu în inimile lor, și de asemenea m-au făcut să cuget la locul ce îi așteaptă în viața de apoi.

(328)

Se poate vedea mai sus (n. 308) că Biserica lui Dumnezeu se întinde peste întreg globul pământesc, fiind astfel universală; apoi că membrii îi sunt toți cei care au trăit în binele milei după credința lor religioasă; și în sfârșit că Biserica în care există *Cuvântul* și prin care e cunoscut Dumnezeu este, pentru cei din afara Bisericii, asemenea inimii și plămânilor din om, din care își derivă viața în felurite moduri toate viscerele și membrele trupului, în acord cu forma, situarea și legăturile lor.

(38)

Pruncii în rai

(329)

Unii cred că doar copiii ce se nasc în sânul Bisericii ajung în rai, nu și cei născuți în afara ei; aceștia spun că pruncii din sânul Bisericii sunt botezați, fiind atunci inițiați în credința Bisericii. Ei nu știu însă că nimeni nu primește raiul sau credința prin botez; căci botezul este doar o indicare și o reamintire a faptului că omul trebuie regenerat și că cel ce se naște în sânul Bisericii poate fi regenerat; căci *Cuvântul* conține adevăruri Divine prin care e efectuată această regenerare, iar Dumnezeu care e Regeneratorul e cunoscut din *Cuvânt*. Să se știe deci că fiecare copil, născut în sânul Bisericii sau în afara ei, din părinți buni sau răi, e primit de Dumnezeu atunci când moare și e adus în rai. Acolo e povățuit în acord cu ordinea Divină și e umplut cu sentimente pentru bine, iar prin intermediul lor cu o cunoaștere a adevărului; mai apoi, pe măsură ce avansează în inteligență și înțelepciune e dus în rai unde devine înger. Orice om care gândește cu cumpătare poate vedea că nimeni nu se naște sortit iadului, ci că toți se nasc pentru rai și că este doar vina omului dacă ajunge în iad; însă pruncii nu pot purta nici o vină.

(330)

Copiii care mor rămân copii în viața de apoi. Au aceeași minte infantilă, aceeași inocență în ignoranța lor și aceeași dragălală în toate. Ei posedă doar capacitatea rudimentară de a deveni îngeri; căci copiii nu sunt încă îngeri ci vor deveni mai târziu. Fiecare ce părăsește această lume pătrunde în lumea de dincolo în stadiul de viață existent, un prunc în stadiul de pruncie, un băiețel în stadiul de copilărie, iar un tânăr, un bărbat sau un bătrân în stadiul de tinerețe, maturitate sau bătrânețe; însă stadiul fiecăruia e schimbat mai târziu. Stadiul copiilor îl depășește pe cel al oricărui alt om în inocență, răul neprinzând încă rădăcini în ei datorită vieții propriu zise. Inocența poate avea de asemenea implantate în ea toate lucrurile raiului, căci primește în ea adevărul credinței și binele dragostei.

(331)

Stadiul pruncilor în viața de apoi îl depășește cu mult pe cel al copiilor din această lume, căci primii nu sunt îmbrăcați cu un trup pământesc, ci cu un trup ca al îngerilor. Trupul pământesc este în el însuși slab și nu își primește primele senzații și impulsuri din lumea spirituală ci din cea exterioară și naturală. Astfel, copiii din lume trebuie să învețe să meargă, să-și controleze mișcările și să vorbească; chiar și simțurile lor, spre exemplu cele ale vederii și ale auzului trebuie dezvoltate prin exercițiu. Altfel se întâmplă cu copiii din viața de apoi; căci ei sunt spirite și acționează imediat cum îi îndrumă mintea. Ei merg și vorbesc fără exercițiu, însă la început vorbesc doar din sentimente generale nedistincte clar de idei. În scurt timp se inițiază în acestea deoarece mintea lor interioară e în armonie cu cea exterioară. Se poate vedea mai sus (n. 234-245) că vorbirea îngerilor se revarsă din sentimente modificate de idei, astfel încât vorbirea lor este o expresie perfectă a gândurilor ce se nasc din sentimente.

(332)

Imediat ce pruncii se ridică din morți, lucru care are loc imediat după decesul lor, sunt purtați în rai și sunt încredințați în grija îngerilor de sex feminin care în viața trupească au iubit mult copiii, iubindu-L în același timp pe Dumnezeu. Cum acești îngeri au iubit toți copiii cu o tandrețe de mamă când se aflau în lume îi primesc ca pe proprii copii; iar pruncii iubesc acești îngeri instinctiv ca și când ar fi mamele lor. Fiecare inger poartă sub îngrijire atâția prunci câți dorește după simțirea sa părintească și spirituală. Acest cer poate fi văzut în față, înaintea frunții, direct în linia sau în raza pe care îngerii îl privesc pe Dumnezeu. Locul său e acolo deoarece pruncii se află sub protecția imediată a lui Dumnezeu, iar cerul inocenței, adică cel de-al treilea cer, se revarsă în ei.

(333)

Copiii au și ei diferite dispoziții, unii aflându-se în aceeași dispoziție ca îngerii spirituali, iar alții în aceeași dispoziție ca îngerii celești. Cei cu dispoziție celestă sunt văzuți în cerul dinspre dreapta, iar cei cu dispoziție spirituală către stânga. Toți copiii din Marele Om sau din rai se află în dreptul ochilor; cei cu dispoziție spirituală în dreptul ochiului stâng, iar cei cu dispoziție celestă în dreptul ochiului drept; căci Dumnezeu e văzut de îngerii din împărăția spirituală în fața ochiului stâng iar de cei din împărăția celestă în fața ochiului drept (n. 118). Cum pruncii se află în dreptul ochilor Marelui Om e evident că se află sub imediata grija și protecție a lui Dumnezeu.

(334)

Cum sunt pruncii educați în rai va fi de asemenea descris pe scurt. Ei învață să vorbească de la instructoarea lor, iar primul lor fel de vorbire e mai mult un sunet ce exprimă sentimente și care devine treptat mai distinct pe măsură ce e pătruns de idei; căci ideile derivate din sentimente constituie vorbirea angelică, cum se poate vedea în capitolul legat de acest subiect (n. 234-245). Toate sentimentele lor, plecând din inocență, sunt mai întâi stârnite de obiectele încântătoare pe care le văd în jur; iar cum aceste obiecte au o origine spirituală, influența cerească se revarsă în sentimentele lor, iar prin intermediul ei mintea li se dezvoltă,

perfecționându-se zi de zi. Când această primă perioadă e depășită, ei sunt purtați în alt cer unde sunt instruiți de învățători; și așa mai departe.

(335)

Copiii sunt instruiți în principal prin reprezentări potrivite capacității lor. Acestea sunt atât de minunate și pline de înțelepciune interioară încât depășesc credința, în acest fel, inteligența ce își derivă viața din bine le e dăruită treptat. Mi-a fost dat să văd două reprezentări pe care le-aș putea descrie aici și din care se poate deduce natura altora. Îngerii L-au reprezentat mai întâi pe Domnul înălțându-se din mormânt și în același timp uniunea Umanității Sale cu Divinitatea Sa. Au făcut acest lucru într-o manieră atât de înțeleaptă, încât depășește întreaga înțelepciune umană, și totuși într-un mod inocent, copilăresc. Ei au prezentat ideea mormântului, însă nu concomitent cu ideea Domnului, doar ca foarte îndepărtată încât abia putea fi perceput ca Dumnezeu; căci în ideea unui mormânt există ceva morbid, lucru pe care l-au îndepărtat astfel. Apoi au introdus în mormânt cu grijă ceva etereal ce părea a fi apă foarte pură prin care făceau aluzie, tot de departe, la viața spirituală în Botez.

După aceea i-am văzut reprezentându-L pe Domnul cum cobora la cei ce erau legați de pământ și înălțarea Lui cu aceștia în rai, săvârșită cu o prudență și o pietate incomparabile. Un singur lucru era cu adevărat copilăresc. Ei au lăsat în jos fire subțiri foarte moi și fine; aproape invizibile, cu care L-au ridicat pe Domnul în înălțarea Lui; Întotdeauna însă cu o sfântă teamă ca nu cumva vreo parte a reprezentării să se atingă de altceva decât de ceea ce e spiritual și ceresc. La acestea au fost adăugate și alte reprezentări de felul jocurilor potrivite pentru mintea copiilor, prin care ei sunt conduși către cunoașterea adevărului și către afecțiunea pentru bine.

(336)

Mi-a mai fost arătat și cât de tandră e înțelegerea lor. Mintea le-a fost pusă în legătură cu propria-mi minte pe când repetam rugăciunea către Dumnezeu și am simțit că influxul gândului lor în mintea mea era atât de tandru și de gingaș, aproape ca dragostea pură; în același timp am observat că înțelegerea lor era deschisă până la Dumnezeu, căci ceea ce pleacă de la ei părea că se revarsă de la Dumnezeu prin ei. Însuși Dumnezeu se revarsă în ideile pruncilor, mai mult prin mintea lor lăuntrică; căci nimic nu le-a închis mințile, cum se întâmplă la adulți. Nici un principiu fals nu le-a închis mintea în fața adevărului, nici o viață rea în fața binelui și deci a înțelepciunii. Este deci evident că pruncii nu ajung imediat după moarte într-un stadiu angelic, ci sunt îndreptați treptat spre acesta prin cunoașterea binelui și a adevărului; iar asta se petrece în acord cu întreaga ordine cerească. Căci până și cele mai mici particule ale predispoziției lor îi sunt cunoscute lui Dumnezeu, fiind astfel conduși în armonie cu toate impulsurile și înclinațiile lor delicate spre primirea adevărului din bine și a binelui din adevăr.

(337)

Mi-a mai fost arătat și în ce fel sunt implantate în ei toate lucrurile, prin experiențe încântătoare și plăcute, potrivite predispozițiilor lor. Am văzut copii îmbrăcați minunat, având piepturile și mânuțele împodobite cu ghirlande de flori ce străluceau în cele mai plăcute culori cerești. Odată am văzut câțiva copii cu instructoarea lor însoțiți de fecioare într-o grădină, asemenea unui parc minunat împodobit, nu atât cu copaci cât cu arbuști și cu poteci ce duceau spre centru, acoperite cu lauri. Copiii erau îmbrăcați cum am spus, iar când au intrat în grădină numeroasele flori de deasupra intrării au început să strălucească zâmbitoare. Acestea arată natura plăcerilor lor și mai arată că prin aceste lucruri plăcute și încântătoare ei sunt îndrumați spre binele inocenței și al milei, care e astfel continuu revărsat în ei de Dumnezeu.

(338)

Mi-a fost arătat printr-un mod de comunicare obișnuit în viața de apoi cum sunt ideile copiilor atunci când zăresc obiecte de mai multe feluri. Fiecare obiect le pare a fi plin de viață, iar astfel, fiecare idee a gândului lor este instinct viu. Am simțit că și ideile copiilor de pe pământ sunt aproape la fel atunci când se joacă; căci neavând încă puterea reflecției cum au adulții, nu pot vedea ceea ce e nemișcat.

(339)

S-a spus mai sus că pruncii au o predispoziție fie celestă, fie spirituală. Cei cu o predispoziție celestă sunt distinși cu ușurință de cei cu o predispoziție spirituală. Gândul, vorbirea și faptele lor sunt atât de blânde, încât cu greu poate apărea altceva decât ceea ce e revărsat din binele dragostei către Dumnezeu și din iubirea pentru alți copii; însă cei cu o predispoziție spirituală nu sunt atât de blânzi, iar în tot ceea ce fac apare ceva comparabil cu fâlfâitul din aripi. Diferența e vizibilă când aceștia își exprimă indignarea, la fel ca și în alte situații.

(340)

Mulți oameni pot presupune că pruncii rămân la fel și în rai, fiind asemenea copiilor printre îngeri. Cei ce nu știu ce e un înger ar fi putut adopta această părere privind picturile și imaginile din biserici în care îngerii sunt reprezentați ca niște copii, însă nu e deloc așa. Inteligența și înțelepciunea îi fac pe îngeri ceea ce sunt, iar atâta timp cât un copil nu posedă inteligență și înțelepciune, se află într-adevăr în rândul îngerilor, însă nu e el însuși un înger încă; oricum, când ajunge inteligent și înțelept, atunci devine pentru prima dată înger. Am fost surprins să văd că în acea clipă el nu mai apare ca un copil ci ca un adult; căci nu mai e într-un stadiu copilăresc ci într-unul angelic mai matur, acesta fiind rezultatul inteligenței și al înțelepciunii lor.

Copiii apar mai maturi, ca tineri, în măsura în care avansează în inteligență și în înțelepciune pentru că acestea două constituie adevărata hrană spirituală. Ceea ce le hrănește mințile le hrănește și trupurile. Acesta este rezultatul corespondenței; căci forma trupului este doar forma exterioară a minții. Ar trebui cunoscut faptul că pruncii din rai nu avansează mai mult de tinerețe, ci rămân în același stadiu pentru eternitate. Pentru a ști cu siguranță că este așa mi s-a permis să vorbesc cu câțiva care fuseseră aduși în rai copii și care crescuseră acolo. Am vorbit cu unii pe când erau copii, iar mai apoi cu aceiași când au devenit tineri, și am învățat de la ei despre progresul vieții lor de la o vârstă la alta.

(341)

Din ceea ce s-a spus mai sus în privința inocenței îngerilor din rai (n. 276-283) e evident că inocența e calitatea ce primește în sine întreaga influență cerească, și că astfel inocența copiilor e baza tuturor sentimentelor de bine și adevăr; acolo a fost menționat faptul că inocența consistă în dorința de a te lăsa condus de Dumnezeu și nu de sine; apoi că omul e mai inocent cu cât e îndepărtat mai mult de natura sa egoistă; iar atâta timp cât cineva este astfel îndepărtat el se află în natura Divină a lui Dumnezeu, numită și dreptatea și meritul Său. Însă inocența copiilor nu e genuină deoarece este încă lipsită de înțelepciune. Inocența genuină e înțelepciune, căci atâta timp cât cineva e înțelept, cu dragoste se lasă condus de Dumnezeu; sau, altfel spus, atâta timp cât cineva e condus de Dumnezeu este înțelept. Pruncii sunt conduși din inocența copilăriei sau din inocența externă, care este primul lor stadiu, către inocența înțelepciunii sau inocența lăuntrică. Această inocență marchează sfârșitul instruirii și al progresului lor, și astfel, când ajung la inocența înțelepciunii, inocența copilăriei ce le-a servit între timp ca bază a vieții devine o parte a propriei lor naturi.

Caracterul inocenței la copiii mici mi-a fost reprezentat printr-un simbol de lemn aproape lipsit de viață care se însuflețește pe măsură ce aceștia sunt perfecționați prin cunoașterea adevărului și prin sentimentele binelui. Mai apoi natura inocenței genuine a apărut

reprezentată de un copil foarte frumos, gol și plin de viață. Copiii cei cu adevărat inocenți ce se află în cerul lăuntric, fiind în acest fel cei mai apropiați de Dumnezeu, apar în fața privirii celorlalți înger exact ca niște copii, iar unii dintre ei goi, căci inocența e reprezentată de goliciunea lipsită de rușine, despre care citim legat de primul om și soția sa în paradis în Geneza (2: 25); așadar, când starea lor de inocență s-a pierdut, ei s-au rușinat de goliciunea lor și s-au ascuns (3: 7, 10, 11). Într-un cuvânt, cu cât mai înțelepți sunt îngerii cu atât sunt mai inocenți; și cu cât sunt mai inocenți, cu atât mai mult apar ca niște copii; de aceea în *Cuvânt* copilăria semnifică inocență (n, 278).

(342)

I-am întrebat pe îngerii despre copii, dacă aceștia sunt cu desăvârșire lipsiți de răutate deoarece, spre deosebire de adulți, sunt incapabili de răutate deliberată; mi s-a spus însă că și ei sunt egali în rău și că sunt răi la rândul lor; apoi că sunt asemenea îngerilor, îndepărtați de rău și menținuți în bine de către Dumnezeu, astfel încât le pare că bunătatea lor își are originea în ei. Pentru a nu-și forma o idee falsă despre sine și pentru a nu se crede că binele ce îl posedă își are originea în ei și nu în Dumnezeu, copiii ce au crescut în rai sunt câteodată lăsați în relele pe care le-au moștenit și rămân în ele până când văd, recunosc și cred adevărul legat de bine.

Fiul unui anumit rege care a murit în copilărie și care a crescut în rai și-a format o noțiune de acest fel. A fost astfel lăsat să se coboare în viața rea în care se născuse și atunci am simțit din sfera vieții sale că avea o predispoziție de a-i domina pe alții și de a comite adulter, căci moștenise aceste rele de la părinții săi. După ce a recunoscut care îi este natura a fost reprimit în rândul îngerilor cu care fusese mai înainte. Nimeni din viața de apoi nu e pedepsit din cauza răului ereditar, căci nu îi aparține, și deci nu e de învinuit pentru că îl posedă; însă e pedepsit din cauza răului propriu zis care și l-a făcut al său, adică atâta cât a apropiat răul ereditar de sine prin viața propriu zisă. Copiii sunt introduși într-un stadiu al răului lor ereditar atunci când devin adulți, nu pentru a fi pedepsiți pentru acesta ci pentru a învăța că de unii singuri nu pot fi decât răi; că prin mila lui Dumnezeu sunt purtați în rai, departe de iadul dinlăuntru lor; și că nu se află în rai dintr-un merit propriu, ci din mila lui Dumnezeu; și în sfârșit pentru a nu se lăuda în fața altora cu bunătatea lor, căci acest lucru este contrar binelui dragostei mutuale, la fel cum e contrar adevărului credinței.

(343)

De câteva ori, când copilași ce se aflau într-un stadiu pur infantil erau aproape de mine, auzeam de la ei un sunet asemănător cu ceva tandru și confuz; acest lucru se întâmpla deoarece ei nu puteau acționa încă la unison, cum fac mai târziu când devin mai maturi. Spre surpriza mea, spiritele de lângă mine nu s-au putut abține de la a-i incita să vorbească; căci această dorință e normală la spirite. Am observat că în acele clipe copiii s-au împotrivit și nu au vrut să vorbească, iar refuzul și împotrivirea lor erau însoțite de un fel de indignare; însă când le-a fost permis să vorbească liber au spus doar: „Nu este așa.” Mi s-a spus că copiii sunt ispitiți în acest mod pentru a învăța din experiență nu doar să reziste în fața a ceea ce e fals și rău, dar și să evite să gândească, să vorbească și să acționeze la îndemnul altora; astfel ei învață să refuze a se lăsa conduși de altcineva decât de Dumnezeu.

(344)

Natura educației copiilor din rai ar trebui să fie evidentă din ceea ce s-a afirmat, cum că prin înțelegerea adevărului și înțelepciunea dragostei ei sunt introduși în viața angelică; aceasta constă în dragostea pentru Dumnezeu și în dragostea mutuală, ambele înglobând inocență. Cât de diferită este educația copiilor de pe pământ va reieși din exemplul următor. Mă aflam pe străzile unui mare oraș când am văzut câțiva băieți luptându-se între ei. Mulțimea ce se adunase în jurul lor privea această scenă cu multă plăcere; mi s-a spus că părinții lor îi incitaseră pe băieți la asemenea lupte. Spiritele bune și îngerii care au văzut aceste lucruri

prin ochii mei au fost atât de șocați încât le-am simțit groaza, legată în special de faptul că părinții i-au ațâțat pe copii să facă astfel de lucruri. Ei au spus că în acest fel părințiiucid dragostea mutuală și inocența primite de copii de la Dumnezeu, umplându-le inimile cu ură și răzbunare; apoi au spus că aceștia își exclud deliberat copiii din rai, unde nu există decât dragoste mutuală. Fie ca părinții ce doresc binele copiilor lor să se ferească de asemenea fapte.

(345)

Diferența dintre cei ce mor de mici copii și cei ce mor la maturitate va fi și ea explicată. Cei ce mor în viața adultă au adunat din lumea pământească și materială o bază a vieții care o duc cu ei mai departe. Această bază este memoria lor și sentimentele ei naturale pentru lucrurile trupești; ea rămâne neschimbată însă nu-i afectează cu nimic; ea servește totuși ca bază ultimă a gândirii lor după moarte, căci gândul lor se revarsă în ea. De aceea memoria lucrurilor conținute în ea și corespondențele lor cu mintea rațională sunt ceea ce determină stadiul omului după moarte, însă cei ce mor în copilărie și sunt aduși în rai nu au o asemenea bază, ci au în schimb una naturală dintr-o origine spirituală, din moment ce nu iau nimic din lumea materială și din trupul pământesc; așadar ei nu pot fi umpluți cu astfel de sentimente impure și cu gânduri derivate din acestea cum au fost alții, deoarece ei primesc toate lucrurile direct din rai. Pe lângă asta, copiii nu știu că s-au născut în lume; ei cred că sau născut în rai. Astfel nu știu nimic de altă naștere decât de cea spirituală care e efectuată prin cunoașterea binelui și a adevărului și prin inteligență și înțelepciune, datorită cărora omul este cu adevărat om; acestea fiind primite de la Dumnezeu, ei cred și se bucură să creadă că sunt copiii lui Dumnezeu. Totuși, stadiul oamenilor ce cresc pe pământ poate ajunge la perfecțiunea stadiului copiilor ce cresc în rai dacă îndepărtează din ei iubirile trupești și pământești care reprezintă dragostea de sine și de lume, primind în locul lor iubiri spirituale.

(39)

Cei înțelepți și cei simpli în rai

(346)

Se crede că înțelepții vor avea parte de mai multă glorie și respect în rai decât cei simpli, deoarece în Daniel se spune: „**Cei înțelepți vor străluci ca strălucirea cerului, și cei ce vor învăța pe mulți să umble în neprihănire vor străluci ca stelele, în veac și în veci de veci**” (12: 3); puțini știu însă ce se înțelege prin „**cei înțelepți**” și prin „**cei ce vor învăța pe mulți să umble în neprihănire**”. Părerea comună este că se vorbește despre erudiți și învățați, în special despre cei ce au învățat în Biserică și care i-au depășit pe alții prin doctrine și predici, și cu atât mai mult despre cei ce i-au convertit pe alții la credință. În lume toți aceștia sunt priviți ca oameni inteligenți, însă nu ei sunt acei inteligenți din rai despre care au fost rostite aceste cuvinte, decât dacă înțeleg lucrurile cerești. Ce înseamnă asta va fi explicat acum.

(347)

Inteligența cerească este inteligență lăuntrică ce se naște din dragostea de adevăr; ea nu e cultivată de dragul gloriei lumești, nici pentru slava cerească, ci pentru adevărul însuși de care cei ce îl posedă sunt intim afectați și încântați. Cei afectați și încântați cu adevărul însuși sunt afectați în mod similar și de lumina raiului, de Adevărul Divin, da, de Dumnezeu însuși; căci lumina raiului este Adevăr Divin iar Adevărul Divin este Dumnezeuul cerurilor (n. 126-140). Această lumină pătrunde doar în părțile lăuntrice ale minții, căci doar acelea sunt făcute pentru a o primi; cum pătrunde, lumina îi umple de încântare deoarece tot ceea ce e

primit dintr-o sursă Divină are în interior ceva plăcut și încântător. De aici vine sentimentul genuin pentru adevăr care este afectivitatea pentru binele adevărului. Cei ce trăiesc în acest sentiment sau în această iubire se bucură de inteligență cerească și strălucesc în rai asemenea luminii boltei cerești. Ei strălucesc pentru că Adevărul Divin, oriunde s-ar afla în rai, emană lumină (n. 132); iar bolta cerească semnifică prin corespondență acea înțelegere lăuntrică, atât la îngerii cât și la oameni, care se află în lumina raiului.

Dar cei ce trăiesc în dragostea de adevăr, fie pentru gloria din această lume, fie pentru gloria din rai, nu pot străluci acolo; deoarece ei nu sunt umpluți de încântare la atingerea luminii raiului ci la atingerea luminii lumești care în rai nu e decât un întuneric dens, căci motivația lor principală este parvenirea eului, deoarece este unicul scop văzut de ei; iar când acesta este scopul ultim, omul se pune pe sine pe primul loc și privește adevărurile ce-i servesc propriului său succes doar ca mijloace pentru acel scop și deci ca pe niște lucruri subordonate. Căci cel ce iubește adevărurile Divine pentru propria-i parvenire le acceptă doar din respect pentru sine și nu pentru Dumnezeu. Din acest motiv el își întoarce privirea înțelegerii și a credinței de la rai către lume și de la Dumnezeu către sine. Astfel de oameni se află deci în lumina lumii și nu în cea a raiului. Exterior, sub privirile oamenilor, ei apar ca inteligenți și învățați la fel ca cei ce se află în lumina raiului deoarece vorbesc într-un mod asemănător; câteodată par într-adevăr că vorbesc înțelept; căci sunt împinși de dragostea de sine și sunt experți în contrafacerea sentimentelor cerești; însă în forma lor lăuntrică, așa cum îi văd îngerii, aceștia au un caracter total diferit. De aici se poate vedea într-o anumită măsură cine sunt cei inteligenți ce vor străluci în rai ca lumina boltei cerești; acum se va explica cine sunt cei ce vor învăța pe mulți să umble în neprihănire și care vor străluci ca stelele.

(348)

Cei ce vor învăța pe mulți să umble în neprihănire sunt cei înțelepți, iar în rai înțelepți sunt numiți cei care sunt plini de bine și care aplică adevărurile Divine imediat în viața lor. Căci Adevărul Divin o dată aplicat în viață e convertit în bine, deoarece atunci el devine o problemă a voinței și a dragostei, iar toate aceste lucruri sunt numite bune. Aceștia sunt numiți înțelepți căci înțelepciunea e legată de viață. Pe de altă parte, inteligenți sunt numiți cei ce nu aplică adevărurile Divine imediat în viața lor ci mai întâi le încredințează memoriei din care sunt scoase ulterior și aplicate în viață. În ce fel și în ce grad diferă cei inteligenți de cei înțelepți în ceruri se poate vedea în capitolul ce tratează cele două împărății ale raiului, cea celestă și cea spirituală (n. 20-28); și în capitolul ce tratează cele trei ceruri (n. 29-40). Îngerii din împărăția celestă a lui Dumnezeu, din cel de-al treilea cer sau cerul lăuntric sunt numiți drept credincioși deoarece nu-și atribuie lor dreptatea ci doar lui Dumnezeu; iar dreptatea lui Dumnezeu în rai este binele ce se revărsă din El. Așadar aceștia sunt cei ce vor învăța pe mulți să umble în neprihănire, iar despre ei Dumnezeu spune: „**Atunci cei neprihăniți vor străluci ca soarele în împărăția Tatălui meu**”(Matei 13: 43). Ei vor „**străluci ca soarele**” pentru că trăiesc în dragostea pentru Dumnezeu derivată din El însuși, iar soarele semnifică acea dragoste (n. 116-125). Lumina din jurul lor are o culoare aprinsă iar ideile gândului lor sunt colorate asemănător pentru că primesc binele dragostei direct de la Dumnezeu ca Soare al raiului.

(349)

Toți cei ce au dobândit inteligență și înțelepciune în lume sunt primiți în rai și devin îngeri, fiecare în funcție de calitatea și de gradul inteligenței și al înțelepciunii sale. Căci orice dobândește omul în lume rămâne în el și e luat cu el după moarte; gradul sentimentelor lui și dorința de bine și adevăr sunt sporite și amplificate în interior, însă nu și în exterior. Cei ce nu au prea avut sentimente și dorințe de bine și adevăr primesc puțin, de fapt atât cât sunt capabili să primească în acel grad; iar cei ce au încercat multe astfel de sentimente primesc mult. Gradul sentimentelor și al dorințelor acestora e ca o măsură umplută la limită; așadar

celui ce are o măsură mai mare îi este dat mai mult; și mai puțin celui cu o măsură mai mică. Lucrurile stau așa pentru că dragostea din care izvorăsc sentimentul și dorința primește tot ce îi este potrivit; iar un om primește în acord cu dragostea sa. Asta e spus în cuvintele lui Dumnezeu: „**Căci celui ce are i se va da și va avea de prisos**” (Matei 13: 22; 25: 29). „**Ba încă vi se va turna în sân o măsură bună, îndesată, clătinată, care se va vărsa pe deasupra**” (Luca 6: 38).

(350)

Orice om care a primit adevărul și binele doar de dragul lor e primit în rai; astfel, cei ce le-au iubit mult sunt numiți înțelepți; iar cei ce le-au iubit doar puțin sunt numiți simpli. Cei înțelepți din rai trăiesc în multă lumină, iar cei simpli într-o lumină mai slabă, fiecare în acord cu gradul dragostei sale pentru bine și adevăr. A iubi binele și adevărul doar pentru ele înseamnă a le voi și a le face; iubesc doar cei care voiesc și făptuiesc, pe când cei ce nici nu voiesc nici nu făptuiesc sunt lipsiți de dragoste. Și aceștia îl iubesc pe Dumnezeu și sunt iubiți de El; căci binele și adevărul vin de la Dumnezeu și Dumnezeu se află în ele; așadar El trăiește în cei ce primesc binele și adevărul în viața lor, dorindu-le și făcându-le. Omul, privit în sine, nu e decât propriul bine și propriul adevăr; căci binele se află în voința sa iar adevărul în înțelegerea sa, iar omul e la fel cum îi sunt voința și înțelegerea. De aici e evident că omul e iubit de Dumnezeu atâta timp cât voința lui e formată din bine iar înțelegerea sa din adevăr. A fi iubit de Dumnezeu înseamnă de asemenea a-L iubi pe Dumnezeu; căci dragostea e mutuală, iar Dumnezeu îi permite celui iubit să-și întoarcă dragostea.

(351)

În lume se crede că cei ce au dobândit multă cunoaștere, fie din învățăturile Bisericii și ale *Cuvântului*, fie dintr-un studiu al științelor, au o percepție mai profundă și mai ascutită a adevărului decât alții, fiind deci mai inteligenți și mai înțelepți. Astfel de oameni au o părere similară despre ei înșiși; însă natura adevăratei inteligențe și adevăratei înțelepciuni și natura lucrurilor mistificate și a celor false vor fi explicate în cele ce urmează.

Adevărata inteligență și adevărata înțelepciune constau în a vedea și a simți ce e adevărat și bine și ce e fals și rău, și în a distinge clar între unul și celălalt, printr-o vedere și o percepție interioară. Fiecare om posedă o minte interioară și una exterioară. Mintea interioară e cea a omului lăuntric sau spiritual, iar mintea exterioară a omului extern sau natural. Atâta timp cât mintea sa interioară este dezvoltată și e unită cu mintea exterioară, el devine capabil de a vedea și de a percepe adevărul. Mintea interioară a omului poate fi formată doar în rai, însă mintea sa exterioară e formată în lume. Când mintea interioară e formată în rai, atunci materia sa se revărsă în cea exterioară ce aparține lumii, iar astfel cea din urmă e adusă în corespondență și acționează ca una cu cea dintâi. Când acest lucru se întâmplă, omul intră în posesia vederii și a percepției interioare. Pentru ca mintea interioară să poată fi formată, omul trebuie să privească spre Ființa Divină și spre rai; căci, cum a fost spus mai sus, mintea interioară e formată în rai iar omul privește către Ființa Divină atunci când crede în El și când recunoaște că tot adevărul și binele și deci întreaga inteligență și înțelepciune vin de la El; și crede în El atunci când dorește să se lase condus de El. În acest fel și doar în acesta mintea interioară a omului poate fi deschisă. Omul ce poartă această credință și duce o viață în acord cu ea are puterea și abilitatea de a deveni inteligent și înțelept. Dar pentru a deveni inteligent și înțelept el trebuie să învețe multe lucruri ce se leagă nu doar de rai ci și de lume; cele ce se leagă de rai din *Cuvânt* și din Biserică; iar cele ce se leagă de lume din diferitele ramuri ale învățăturii. Atâta timp cât omul învață aceste lucruri și le aplică în viața sa el devine inteligent și înțelept, căci ele perfecționează privirea interioară a înțelegerii sale și sentimentul lăuntric al voinței sale. Cei simpli din această clasă sunt cei a căror minte interioară e deschisă, dar care nu sunt cultivați prin adevăruri spirituale, morale, civice și naturale. Ei pot decide în privința adevărului fiecărui lucru pe care îl aud, însă nu pot vedea natura esențială a adevărului. Cei înțelepți din această clasă sunt cei a căror minte interioară

nu e doar deschisă ci și cultivată și care posedă o înțelegere și o percepție a adevărului perfecte. Din aceste considerații poate fi limpede înțeleasă natura adevăratei înțelegeri și înțelepciuni.

(352)

Oamenii cu o inteligență și o înțelepciune false sunt incapabili de a vedea și de a percepe ce e adevărat și bun și ce e fals și rău dintr-o perspectivă interioară; ei cred doar că ceva e adevărat și bun sau fals și rău când aud așa de la alții, dându-le mai târziu dreptate. Asemenea oameni, cum nu văd adevărul în însăși lumina sa, ci îl acceptă sub autoritatea altora, pot adopta și crede în lucrurile false tot atât de ușor ca și în cele adevărate, iar mai apoi sunt ferm convinși că au dreptate; căci ceea ce un om crede cu fermitate îi pare a fi adevăra și nu există nimic fals care să nu devină o convingere sedimentată a minții. Mintea interioară a acestor oameni este deschisă doar dedesubt, pe când mintea lor exterioară e deschisă atât cât și-au format convingeri sedimentate. Din acest motiv lumina prin care văd nu e lumina raiului ci lumina lumii, numită lumină naturală. În această lumină, falsitățile pot străluci ca adevărurile, iar când sunt confirmate pot fi chiar nespuse de luminoase, însă nu în lumina raiului. Din această clasă cei mai puțin inteligenți și înțelepți sunt cei care s-au confirmat cu putere în părerile lor, iar cei mai inteligenți și mai înțelepți sunt cei ce s-au confirmat mai puțin puternic. De aici se vede clar ce sunt inteligența și înțelepciunea denaturate.

Nu trebuie incluși în această clasă cei care în copilărie cred ceea ce îi învață profesorii lor, dar care atunci când avansează în vârstă și gândesc în lumina propriei înțelegeri nu aderă la acele idei, ci doresc adevărul și îl caută, fiind încântați în inimile lor atunci când îl găsesc ei, pentru că iubesc adevărul doar de dragul lui, vor să vadă adevărul fiecărui lucru înainte de a-l confirma.

Acest lucru poate fi ilustrat printr-un exemplu. A avut loc o conversație între anumite spirite legată de motivul pentru care animalele se nasc cu întreaga cunoaștere potrivită naturii lor, pe când omul nu se naște astfel; s-a spus că motivul este acela că animalele trăiesc în ordinea vieții lor iar omul nu. De aceea el trebuie adus la acea ordine prin cunoaștere și știință; oricum, dacă omul s-ar naște în ordinea propriei vieții sale - cea de a-L iubi pe Dumnezeu mai presus de toate și pe aproapele lui ca pe sine - s-ar naște cu inteligență și înțelepciune și, pe măsură ce cunoașterea sa s-ar întinde, ar crede în tot adevărul. Spiritele bune au observat imediat acest lucru și au văzut că așa este prin chiar lumina adevărului; însă spiritele ce se confirmaseră doar în credință și care înlăturaseră astfel dragostea și mila nu au putut înțelege deoarece lumina falsității confirmate întuneca lumina adevărului.

(353)

Falsa inteligență și falsa înțelepciune sunt astfel în măsura în care sunt separate de o recunoaștere a Ființei Divine; căci atunci când oamenii nu recunosc Ființa Divină ci privesc natura ca pe ceva Divin, ei gândesc cu simțurile trupești fiind doar oameni sensibili, indiferent cât de mult sunt apreciați în lume pentru educația și învățătura lor; căci învățătura lor nu se ridică niciodată deasupra obiectelor vizibile din lume. Ei păstrează o asemenea știință în memorie și privesc aproape tot dintr-un punct de vedere material, deși tot de aceeași știință se servesc cei cu adevărat inteligenți pentru formarea înțelegerii. Prin științe se înțeleg diferitele feluri de cunoaștere experimentală ca fizica, astronomia, chimia, mecanica, geometria, anatomia, psihologia, filosofia, istoria și de asemenea studiile critice și limbile lumii învățate. Prelații ce neagă Ființa Divină și care nu își înalță gândurile deasupra impresiilor senzoriale ale omului exterior privesc lucrurile din *Cuvânt* cum privesc alții științele. Ei nici nu le tratează ca probleme cu importanță nici nu le văd în lumina minții raționale, căci mintea lor interioară e închisă la fel ca și acea parte a minții exterioare cea mai apropiată de mintea interioară. Ea e închisă deoarece ei s-au îndepărtat de rai și au

răsucit acele facultăți ce îi făceau capabili de a privi spre cer și care, cum se poate observa mai sus, constituie mintea interioară a omului. Din acest motiv ei nu pot vedea ce e adevărat și bine, căci la ei aceste lucruri se află într-un întuneric dens, pe când lucrurile rele și false sunt în lumină. Oricum, oamenii sensibili sunt capabili să raționeze; unii dintre ei raționează mai subtil și mai pătrunzător decât alții, însă doar datorită iluziilor simțurilor confirmate de cunoașterea lor științifică; și pentru că pot raționa în acest fel, se cred mai înțelepți decât alții. Focul de sentimente ce le aprinde argumentele este focul dragostei de sine și de lume. Ei posedă o falsă inteligență și o falsă înțelepciune, fiind amintiți de către Dumnezeu în Matei: „**Văzând ei nu văd, auzind ei nu aud, nici nu înțeleg**” (13: 13, 14, 15). Și în alt loc: „**Tu ai ascuns aceste lucruri de cei înțelepți și pricepuți și le-ai descoperit pruncilor**” (11: 25, 26).

(354)

Am vorbit cu mulți dintre cei învățați după ce au părăsit lumea, cu unii ce aveau o reputație deosebită, care sunt celebrați pentru scrierile lor din lumea literară, și cu alții care nu sunt atât, de faimoși, dar care posedau totuși o înțelepciune profundă. Cei a căror inimă tăgăduia Ființa Divină, oricât de mult proferau cu buzele credința în El, au devenit atât de înapoiați încât cu greu mai puteau înțelege un adevăr civic și cu atât mai puțin unul spiritual. Am simțit și am văzut că regiunile interne ale minții lor erau atât de închise încât păreau negre (asemenea lucruri sunt vizibile în lumea spirituală), și astfel nu puteau îndura lumina cerească nici nu primeau influența raiului. Aparența întunecată a minții lor interioare era mai adâncă și mai întinsă la cei ce s-au confirmat prin erudiție împotriva Ființei Divine.

Astfel de oameni primesc cu plăcere toate falsitățile în viața de apoi și le sorb precum soarbe un burete apa; ei resping toate adevărurile cum respinge o suprafață elastică tot ce cade pe ea. Mi s-a mai spus că mintea interioară a celor ce s-au confirmat împotriva Ființei Divine alegând natura, se osifică; capetele lor până la nas par tari, ca de lemn, lucru ce indică faptul că sunt lipsiți de orice percepție. Acești oameni sunt cufundați în abisuri mlăștinoase unde sunt atacați de fanteziile în care sunt preschimbate noțiunile lor false. Dorința lor de celebritate și de glorie e un foc infernal ce îi împinge să se atace reciproc și să-i chinuiască pe cei care nu-i adoră ca pe niște zeități; acest chin și-l provoacă unii altora pe rând. În asemenea lucruri e preschimbată întreaga învățătură lumească care nu a primit lumina cerească prin recunoașterea Ființei Divine.

(355)

Faptul că acești oameni au o asemenea natură atunci când, după moarte, ajung în lumea spirituală, poate fi concluzionat doar din acest lucru; că întreg conținutul memoriei naturale care e legat direct de simțurile trupesti, la fel ca și cunoștințele științifice menționate mai sus, sunt atunci inofensive, și doar concluziile raționale deduse de acolo sunt de folos pentru gândire și vorbire. Omul duce într-adevăr cu el întreaga sa memorie naturală, însă conținutul său nu îi mai este perceptibil, nici nu-i mai pătrunde în gând ca atunci când trăia în lume. Astfel el nu mai poate extrage ceva din memorie care să fie adus în lumina spirituală, deoarece conținutul memoriei naturale nu are legătură cu acea lumină, însă concluziile raționale sau intelectuale pe care omul le deduce din științe atunci când trăiește în trup se potrivesc cu lumina lumii spirituale; așadar atâta timp cât spiritul omului e făcut rațional prin cunoașterea și știința din lume, e rațional și după eliberarea de trup; căci atunci omul e un spirit, spirit ce cugetă în trup.

(356)

Am vorbit mai sus (n. 319) despre anumiți oameni care au dobândit inteligență și înțelepciune prin cunoaștere și știință și care au aplicat totul în folosul vieții, recunoscând în același timp Ființa Divină, iubind *Cuvântul* și ducând o viață spirituală și morală. Științele leau servit acestor oameni drept mijloace pentru a deveni înțelepți și pentru a le confirma

credința. Am simțit și am văzut regiunile lăuntrice ale minții lor care apăreau luminoase, de o culoare albă, una aprinsă sau una albastră, la fel ca cea translucidă a diamantului, rubinului și a safirului; iar asta proporțional cu motivele credinței în Ființa Divină și în adevărurile Divine pe care le-au adunat din cunoașterea naturii. Așa apar adevărata inteligență și adevărata înțelepciune când sunt văzute în lumea spirituală. Această aparență e derivată din lumina raiului, iar acea lumină e Adevărul Divin ce pornește din Dumnezeu, care e sursa întregii inteligențe și înțelepciuni (n. 126-133). Suprafețele ce reflectă acea lumină și în care apar modificări de culoare sunt regiunile interioare ale minții; iar confirmarea adevărilor Divine prin științele naturale produce acele variații. Căci mintea interioară a omului privește în conținutul memoriei naturale, iar lucrurile găsite acolo și care confirmă adevărul sunt transformate de focul iubirii cerești, sunt aduse la suprafață și sunt transformate în idei spirituale. Acest lucru e necunoscut omului cât timp trăiește în trup, căci deși atunci gândește atât spiritual cât și natural, pune preț doar pe gândirea naturală și e inconștient de existența gândirii spirituale. Când însă ajunge în lumea spirituală nu poate vedea ceea ce gândise natural în lume, ci doar ce a gândit spiritual; și astfel starea sa se schimbă.

Din aceste considerații e evident că omul e făcut spiritual prin intermediul cunoașterii și al științei, și că acestea sunt mijloacele pentru a deveni înțelept; însă doar la cei care în credință și în viață au recunoscut Ființa Divină. Ei sunt bineveniți în rai cu mai multă bucurie și se află printre cei din mijloc (n. 43) pentru că se află în mai multă lumină decât alții. Aceștia sunt cei inteligenți și înțelepți din rai, care strălucesc în lumina bolții cerești și care luminează ca stelele; cei simpli de acolo sunt cei care au recunoscut Ființa Divină, care au iubit *Cuvântul* și care au dus o viață spirituală și morală, necultivându-și totuși facultățile lăuntrice ale minții prin cunoaștere și prin știință; căci mintea umană e ca pământul, roditor în măsura în care a fost cultivat.

(40)

Cei bogați și cei săraci în rai

(357)

Există păreri variate în privința primirii în rai. Unii cred că doar cei săraci sunt primiți, nu și cei bogați; unii cred că și bogații și săracii sunt deopotrivă primiți; iar alții cred că bogații nu pot fi primiți până ce nu renunță la averea lor și devin asemenea săracilor; și fiecare își bazează părerea pe *Cuvânt*. Însă cei ce fac o astfel de distincție în privința raiului, între bogați și săraci, nu înțeleg deloc *Cuvântul*. *Cuvântul* este spiritual în sensul său lăuntric, dar în sensul literal e natural; astfel, cei ce înțeleg *Cuvântul* doar în sensul literal și nu într-unul spiritual greșesc în multe privințe, mai ales în privința bogaților și a săracilor: căci ei cred că le e tot atât de greu celor bogați să pătrundă în rai cum îi este unei cămile să intre prin urechea unui ac; și că săracilor le e ușor doar pentru că sunt săraci, deoarece se spune: „**Ferice de voi care sunteți săraci, pentru că a voastră este împărăția lui Dumnezeu**” (Luca 6: 20). Însă cei ce cunosc puțin din sensul spiritual al *Cuvântului* gândesc altfel. Aceștia știu că raiul este pentru toți cei care, fie bogați fie săraci, duc o viață de credință și de dragoste; însă care sunt cei bogați și cei săraci din *Cuvânt* va fi arătat în cele ce urmează. Din multe discuții și întâlniri cu îngerii știu cu siguranță că cei bogați pătrund în rai la fel de ușor ca și cei săraci; apoi că nici un om nu e exclus din rai din cauza averii sale și că nimeni nu e primit în rai doar pentru că e sărac. În rai există și bogați și săraci, iar mulți dintre cei bogați sunt mai onorați și se bucură de o fericire mai mare decât cei săraci.

(358)

Se poate afirma pentru început că un om poate dobândi bogății și avere atâta cât îi este dat, dar să nu fie făcute prin înșelăciune și fraudă; el poate mânca și bea din belșug, dar să nu renunțe la viață pentru aceste lucruri; poate avea un cămin potrivit pentru rangul său, se poate întâlni cu prietenii săi la fel cum fac și alții, poate frecventa locuri de distracție și poate discuta despre problemele lumești; nu e nevoie să umble ca un supus cu trăsături triste și abătute, cu capul plecat, ci poate fi bucuros și vesel; nici nu trebuie să-și dea bunurile celor săraci, decât atâta cât îl conduc sentimentele, într-un cuvânt el poate trăi în exterior la fel ca oricare om din lume, iar aceste lucruri nu-i îngreunează, accesul în rai dacă se gândește la Domnul cum trebuie și se poartă sincer și drept cu aproapele său. Căci omul este cum îi sunt sentimentele și gândurile, sau dragostea și credința. Toate faptele exterioare își derivă viața din afecțiune și gând căci a făptui înseamnă a voi și a vorbi înseamnă a gândi, de vreme ce fiecare făptuiește prin voință și vorbește prin gând. Astfel, afirmațiile din *Cuvânt*, cum că omul va fi judecat după faptele sale și că va fi răsplătit după munca sa, înseamnă că va fi judecat și răsplătit după gândurile și sentimentele sale care sunt sursa inspirației și a faptelor lui; căci faptele își trag caracterul în întregime din gânduri și sentimente, și în nici un caz nu trebuie luate separat.

E deci evident că mintea exterioară a omului nu face nimic de una singură ci acționează doar cum e îndrumată de mintea interioară. Acest fapt poate fi ilustrat astfel: - Dacă cineva acționează sincer și evită să-l rănească pe altul doar pentru că se teme de lege sau de pierderea reputației, a onoarei sau a averii, atunci el l-ar depozita pe acesta și de ultimul strop de putere dacă nu ar fi reținut de acea teamă; așadar el are fraudă în gând și în voință deși faptele sale par sincere în exterior. Un astfel de om, fiind nesincer și fraudulos în interior, poartă în el iadul. Însă cel ce acționează sincer și evită să-l rănească pe altul pentru că ar fi o crimă împotriva lui Dumnezeu și a aproapelui său, nu ar dori să îl rănească pe acesta chiar de ar putea; gândul și voința lui sunt conștiința sa și poartă în el raiul. Faptele amândouă par similare în forma lor exterioară, însă în interior sunt total diferite.

(359)

Un om poate astfel trăi în exterior la fel ca ceilalți; se poate îmbogăți, poate avea o masă îmbelșugată, poate trăi într-o casă splendidă și poate purta haine fine după rangul și slujba sa; se poate bucura de plăceri și mulțumiri și se poate implica în probleme lumești pentru slujba sau afacerile sale și pentru recreerea atât a minții cât și a trupului său, dar cu condiția de a recunoaște în interior Ființa Divină și de a-i dori binele aproapelui său; așadar e evident că nu e atât de dificil să ajungă în rai cum cred unii. Singura dificultate e de a fi capabil să reziste dragostei de sine și de lume și de a preveni ca acestea să devină predominante, căci ele sunt sursa tuturor relelor. E evident și din aceste cuvinte ale lui Dumnezeu că nu e atât de dificil cum se crede să pătrunzi în rai: **„Învățați de la Mine, căci Eu sunt blând și smerit cu inima; căci jugul Meu este bun și sarcina mea este ușoară”** (Matei 11: 29, 30). Jugul lui Dumnezeu e bun iar sarcina Lui e ușoară pentru că atâta timp cât omul rezistă în fața relelor ce se revarsă din dragostea de sine și de lume, el se lasă condus de Dumnezeu și nu de sine; iar atunci Dumnezeu respinge din om acele rele și le îndepărtează de el.

(360)

Am vorbit după moartea lor cu unii care cât au trăit în lume au renunțat la ea și sau dedat unei vieți solitare pentru ca, prin retragerea gândurilor de la lucrurile lumești, să aibă libertatea unei meditații pioase, crezând că așa își vor găsi calea spre rai. Însă asemenea persoane au o stare foarte melancolică în viața de apoi. Ei îi disprețuiesc pe alții care nu sunt ca ei și sunt indignați pentru că nu primesc o fericire mai mare decât a celorlalți, crezând că o merită; acestora nu le pasă de ceilalți și se lipsesc de datoria milei prin care există uniune cu raiul. Ei tânjesc după rai mai mult decât alții dar când sunt între îngeri creează o anxietate ce tulbură fericirea îngerilor. De aceea sunt separați de ei și sunt trimiși în locuri pustii unde duc o viață asemănătoare cu cea dusă în lume.

Omul nu poate fi pregătit pentru rai decât prin intermediul vieții din lume; căci efectele, ultimele expresii ale sentimentelor sale, au loc acolo; iar dacă sentimentele nu sunt exprimate în faptă, lucru posibil doar în viața socială, ele ar fi sugrumate iar omului nu i-ar mai păsa de aproapele său ci doar de el însuși. De aici e evident că o viață a milei pentru aproape (care înseamnă a face ceea ce e drept și bine în fiecare caz și în fiecare situație) conduce către rai, însă nu și o viață a pietății lipsite de milă; astfel, faptele de milă și îmbogățirea vieții miloase cu mijloacele sale pot exista doar atâta timp cât omul se implică în situațiile vieții, nu și dacă le evită.

Voi ilustra acest fapt prin experiență. Mulți din cei care s-au implicat în târguri și în comerț în această lume și care s-au îmbogățit astfel se află în rai; dar nu atât de mulți dintre cei ce au obținut distincții și avere prin intermediul funcțiilor. Iar asta pentru că aceștia din urmă, prin avutul și onorurile primite ca judecători ai dreptății și ai echității și de asemenea prin oferirea unor funcții de profit și onoare unor alți oameni, au fost făcuți să se iubească pe sine și să iubească lumea și astfel să-și îndepărteze gândurile și sentimentele de rai și să le concentreze asupra persoanei lor. Căci atâta timp cât un om se iubește pe sine și lumea și în tot ce face nu se vede decât pe sine și lumea, el se depărtează de Ființa Divină și se surghiunește singur din rai.

(361)

În rai, cei bogați îi depășesc pe toți ceilalți în avuție. Unii dintre ei trăiesc în palate în care toate lucrurile strălucesc ca aurul și ca argintul și au din plin toate lucrurile necesare foloaselor vieții. Însă ei nu-și leagă deloc inimile de aceste lucruri ci doar de foloasele pe care le deservește. Acestea sunt lucrurile pe care ei le văd în strălucire și în lumină și în comparație cu care aurul și argintul par întunecate. Iar asta datorită faptului că în lume au iubit foloasele și au privit aurul și argintul doar ca mijloace sau instrumente. Foloasele însele strălucesc astfel în rai; binele folosului ca aurul și adevărul său ca argintul. Așadar cum le-au fost foloasele în lume așa le este și bogăția, încântarea și fericirea.

Foloasele bune constau în a asigura necesitățile vieții pentru tine și pentru familia ta și în a dori abundența pentru binele țării tale și al aproapelui tău, lucruri pe care un om bogat le poate face în mult mai multe feluri decât unul sărac; iar astfel el își poate retrage mintea de la o viață indolentă care ar fi injurioasă dacă gândurile rele ce se ridică din răul înăscut în el ar prinde contur. Aceste foloase sunt bune atâta timp cât Ființa Divină e prezentă în ele, adică atâta timp cât omul îl privește pe Dumnezeu și privește spre cer; atunci el va privi aceste lucruri ca bunurile sale principale, iar averea doar ca mijlocul pentru a le obține.

(362)

Cu totul altfel se întâmplă cu cei bogați care nu au crezut în Ființa Divină și care au alungat din mintea lor toate lucrurile ce țin de rai și de Biserică. Ei se află în iad unde există doar mizerie, murdărie și râvnă. Bogățiile, atunci când sunt iubite ca scopuri în sine, sunt transformate în astfel de lucruri; la fel sunt și foloasele în slujba cărora au fost puse, ca cei ce le posedau să poată trăi cum doreau și să se scufunde în plăceri, dedându-se în întregime desfrâului sau pentru ca să devină mai celebri decât alții pe care îi disprețuiau. Asemenea bogății și foloasele lor devin murdare pentru că nu au nimic spiritual în ele, ci doar lucruri pământești; căci un scop spiritual în bogățiile și în foloasele cărora le slujesc e precum un suflet în trup și ca lumina raiului pe un sol umed. Fără de lumina raiului ele devin putrede ca un trup fără suflet și ca un sol umed fără lumina raiului. Aceștia sunt cei pe care averile i-au dus pe calea pierzaniei și i-au îndepărtat de rai.

(363)

Sentimentele sau dragostea călăuzitoare ale fiecărui om rămân în el după moarte și nu vor fi în veci distruse, căci spiritul omului e exact de aceeași natură ca dragostea sa; și, misterios însă evident, trupul fiecărui înger și spirit e forma exterioară a dragostei sale, în perfectă corespondență cu forma sa internă, cea a minții naturale și raționale. Datorită acestui fapt caracterul unui spirit devine cunoscut prin fața sa, prin gesturi și vorbire; tot așa poate fi cunoscut spiritul unui om pe când trăiește în lume, dacă nu a învățat să mimeze prin fața, gesturile și vorbirea sa calități ce nu îi aparțin cu adevărat. Acest lucru arată că omul rămâne în eternitate cum îi sunt sentimentele sau dragostea călăuzitoare.

Am vorbit cu unii care trăiseră cu șaptesprezece secole în urmă, ale căror vieți sunt binecunoscute din literatura aceluia timp; am descoperit că aceeași dragoste încă îi mai conduce ca atunci când trăiau pe pământ. De aici e evident că dragostea pentru bogății și pentru foloasele aduse de ele rămâne în fiecare pentru eternitate și că are exact aceeași natură ca și în lume. Există totuși o diferență, anume că la cei ce au adus foloase bune, bogățiile sunt transformate în plăceri corespunzătoare; iar bogățiile celor ce le-au consacrat foloaselor rele sunt transformate în mizerie, care, pentru ei, e la fel de plăcută cum le erau în lume bogățiile, datorită foloaselor rele la care au fost supuse. Aceștia sunt încântați în mizerie pentru că mizeria corespunde plăcerilor murdare și crimelor ce constituie foloasele cărora le-au aplicat bogățiile; ea corespunde și invidiei care este dragostea pentru bogățiile ce nu privesc foloasele lor. Mizeria spirituală nu e nimic altceva.

(364)

Cei săraci ajung în rai nu datorită sărăciei lor ci pentru viața dusă de ei; căci viața fiecăruia îi urmează, fie el bogat sau sărac. Nu există o milă specială pentru unul sau pentru celălalt; cel ce a trăit în bine e primit în rai iar cel ce a trăit în rău e respins. Pe lângă asta, sărăcia îi seduce și îi îndepărtează pe oameni de rai tot atât cât bogăția. Există mulți săraci care nu sunt mulțumiți cu ce au și care jinduiesc după multe lucruri crezând că averea e o binecuvântare. De aceea ei sunt mândri dacă nu o obțin și insultă Providența Divină. Ei îi invidiază pe alții pentru lucrurile ce le posedă și dacă li se ivește ocazia, i-ar lipsi de ele; și ei, la fel ca cei bogați, trăiesc în plăceri sordide. Altfel se întâmplă însă cu săracii care sunt mulțumiți cu bunurile lor și care sunt atenți și grijulii în munca lor, care iubesc munca mai mult decât lenea, care sunt sinceri și fideli și care duc în același timp o viață creștină.

Am vorbit uneori cu cei care pe când trăiau în lume fuseseră țărani și oameni de rând, care credeau în Domnul și care făceau ce era drept și bine în treburile lor. Ei au întrebat de natura milei și a credinței pentru că erau nerăbdători să afle adevărul și pentru că auziseră multe despre credință în lume, iar în viața de apoi multe despre milă. Li s-a spus că mila este tot ce se leagă de viață și credința tot ce se leagă de doctrină; deci că mila constă în a dori și a face ce e drept și bine în fiecare lucru, iar credința în a gândi drept și bine; apoi că mila și credința sunt unite la fel ca viața și doctrina sau ca voința și gândul; și în sfârșit că credința devine milă când un om dorește și face ceea ce gândește drept și bine, iar atunci acestea devin din două unul. Ei au înțeles bine ce li s-a spus și s-au bucurat, spunând că atunci când se aflau în lume nu puteau înțelege cum poate fi credința ceva separat de viață.

(365)

Din aceste considerații e limpede că cei bogați ajung în rai la fel ca și cei săraci, primii la fel de ușor ca ceilalți. Se crede că cei săraci sunt primiți ușor iar cei bogați cu greutate deoarece *Cuvântul*, unde vorbește despre bogați și săraci, nu a fost înțeles, în sensul spiritual al *Cuvântului*, cei bogați îi semnifică pe cei care, aflându-se în sânul Bisericii unde *Cuvântul* e cunoscut, sunt bogați în cunoașterea binelui și a adevărului; cei săraci îi semnifică pe cei care, neaflându-se în sânul Bisericii și astfel nefiind în posesia *Cuvântului*, sunt lipsiți de acea cunoaștere dar pe care totuși o doresc. Omul bogat îmbrăcat în roșu și cu straie fine care a fost aruncat în iad semnifică poporul iudeu, numit bogat pentru că posedă *Cuvântul*,

fiind astfel bogat în cunoașterea binelui și a adevărului. Straietele roșii semnifică cunoașterea diferitelor forme de bine, iar straietele fine cunoașterea adevărilor. Însă săracul ce zace la poarta lui și care vrea să se hrănească cu fărâmiturile ce cad de pe masa celui bogat și care e dus de îngerii în rai îi semnifică pe gentilicii ce nu posedă o cunoaștere a binelui și a adevărului dar care totuși le doresc (Luca 14: 19-31). Bogații invitați la o cină copioasă care nu au venit semnifică de asemenea poporul evreu, iar săracii care au fost primiți în locul lor semnifică gentilicii din afara Bisericii (Luca 16: 16-24).

Acum se va explica cine sunt acei bogați despre care Dumnezeu a spus: „**Este mai ușor să treacă o cămilă prin urechea acului decât să intre un bogat în împărăția lui Dumnezeu**” (Matei 19: 24). În acest pasaj, bogatul îi denotă pe cei ce sunt bogați atât în sensul natural cât și în cel spiritual. În sensul natural bogații sunt cei ce au averi mari și care și le așează în inimă; însă în sensul spiritual bogați sunt cei ce posedă cunoaștere și învățătură ce reprezintă bogății spirituale, și care doresc să pătrundă de unii singuri prin propria lor inteligență în lucrurile ce aparțin raiului și Bisericii. Acest lucru e însă contrar ordinii Divine și de aceea se spune că îi e mai ușor unei cămile să treacă prin urechea acului; căci o cămilă, în sensul spiritual, semnifică facultatea de a învăța și de a cunoaște în general, iar urechea acului semnifică adevărul spiritual. Astăzi nu se știe că aceste expresii poartă un astfel de înțeles pentru că de atunci n-a mai fost făcută nici o revelație legată de ce e ascuns în sensul spiritual de către lucrurile vorbite în sensul literal al *Cuvântului*. Există în fiecare detaliu al *Cuvântului* câte un sens spiritual și unul natural; căci *Cuvântul* a fost scris în întregime în acord cu corespondența dintre lucrurile naturale și cele spirituale, pentru ca raiul să poată fi unit cu lumea și îngerii cu oamenii, deși contactul direct dintre ei a pierit. E deci evident cine sunt cei bogați din pasajul anterior. În sensul spiritual al *Cuvântului*, bogații îi denotă pe cei ce posedă cunoașterea adevărului și a binelui; iar bogățiile denotă acea cunoaștere care este spirituală, cum reiese din diferite pasaje (Isaia 10: 13, 14; 30: 6, 7; 45: 3; Ieremia 17: 3; 48: 7; 50: 36, 37; 51: 13; Daniel 5: 2-4; Ezechiel 26: 7, 12; 27: 1 până la sfârșit; Zaharia 9: 3, 4; Psalmii 45: 13; Osea 12: 8; Rev. 3: 17, 18; Luca 14: 33; și în alte părți); iar cei săraci cu duhul, în sensul spiritual, îi denotă pe cei ce nu posedă o cunoaștere a binelui și a adevărului dar care totuși o doresc (Matei 11: 5; Luca 6: 20; 14: 21; Isaia 14: 30; 39: 19; 41: 17; Zef. 3: 12, 13). Toate aceste pasaje pot fi văzute cu explicațiile lor după sensul spiritual în *Arcana Cælestia* (n. 10, 227).

(41)

Căsătoria în rai

(366)

Cum raiul își trage existența din rândul omenirii, îngerii cerului sunt de ambele sexe; iar cum s-a dat de la creație ca femeia să existe pentru bărbat și bărbatul pentru femeie, fiecare există deci pentru celălalt; iar cum dragostea fiecăruia pentru celălalt e înăscută, înseamnă că și în rai există căsătorie ca și pe pământ; însă căsătoria din rai diferă mult de cea de pe pământ. Natura căsătoriei din rai și cum diferă sau se aseamănă ea cu căsătoria de pe pământ vor fi explicate în cele ce urmează.

(367)

Căsătoria în rai este uniunea a două minți în una, iar natura acestei uniuni este prima care va fi explicată. Mintea e formată din două părți, una numită înțelegere și cealaltă voință; iar când cele două părți acționează ele sunt numite o singură minte. În rai soțul acționează ca acea parte a minții care e numită înțelegere, iar femeia ca cea numită voință. Când această uniune ce există în mintea interioară coboară în mintea exterioară ce ține de trup, atunci e

percepută și simțită ca dragoste; iar aceasta este dragostea maritală. De aici e evident că dragostea maritală își are originea în uniunea a două minți în una, iar în rai asta se numește trai împreună; despre aceștia se spune că nu sunt doi ci unul: așadar doi parteneri căsătoriți în rai nu sunt doi îngeri ci unul.

(368)

Chiar din creație rezultă că există o asemenea uniune a minților interioare ale bărbatului și soției; căci bărbatul e născut să fie intelectual și deci să gândească prin înțelegere; iar femeia e născută să fie o întruchipare a sentimentelor și deci să gândească prin voință; acest lucru e evident din înclinația sau predispoziția naturală a fiecăruia, cât și după forma lor exterioară. E evident din predispoziția lor deoarece bărbatul acționează prin rațiune iar femeia prin sentimente; iar după formă căci bărbatul are o formă mai aspră și mai puțin frumoasă, o voce mai joasă și un trup mai puternic, pe când femeia are o față mult mai catifelată și mai frumoasă, o voce mai blândă și un trup mai delicat. Există o distincție similară și între înțelegere și voință sau între gândire și sentimente; de asemenea și între adevăr și bine și între credință și dragoste; căci adevărul și credința țin de înțelegere iar binele și dragostea de voință. De aceea, în sensul spiritual al *Cuvântului*, un tânăr sau un bărbat semnifică înțelegerea adevărului; iar o fecioară sau o femeie semnifică afecțiunea pentru adevăr; și Biserica e numită femeie sau fecioară datorită afecțiunii sale pentru bine și adevăr; iar toți cei ce trăiesc în dragostea de bine sunt numiți feciori și fecioare.

(369)

Fiecare, fie bărbat sau femeie, posedă atât înțelegere cât și voință, însă la bărbat înțelegerea e predominantă și la femeii: voința, iar caracterul e determinat de lucrul care predomină. În căsătoriile cerești nu există predominare, căci voința soției este și a soțului, iar înțelegerea soțului și a soției; căci fiecare se bucură să voiască și să gândească la fel ca celălalt, iar astfel amândoi voiesc și gândesc simultan și reciproc; de aceea ei sunt uniți în unul. Această uniune este reală; căci voința soției intră în înțelegerea soțului iar înțelegerea lui în voința soției, mai ales atunci când se privesc în față; căci, cum a fost des menționat, în rai există o comunicare a gândurilor și a sentimentelor în special între soț și soție pentru că se iubesc. Aceste lucruri dovedesc natura uniunii dintre minți, uniune care constituie căsătoria și care produce dragostea maritală în ceruri, adică dorința fiecăruia de a împărtși cu celălalt tot.

(370)

Îngerii mi-au spus că atâta timp cât doi parteneri căsătoriți trăiesc într-o asemenea uniune, ei trăiesc în dragostea maritală și totodată în inteligență, înțelepciune și fericire. Iar asta datorită faptului că Binele Divin și Adevărul Divin care reprezintă sursa întregii inteligențe, înțelepciuni și fericiri se revarsă în primul rând în dragostea maritală. Astfel, dragostea maritală, fiind căsătoria binelui cu adevărul, este chiar suprafața asupra căreia se revarsă influența Divină; căci uniunea înțelegerii cu voința e la fel ca uniunea adevărului cu binele; înțelegerea se formează primind Adevărul Divin; iar voința primind Binele Divin. Căci omul privește ca bine ceea ce voiește; iar ceea ce înțelege ca adevărat. Este deci același lucru dacă spui uniunea înțelegerii și a voinței sau uniunea adevărului și a binelui. Uniunea adevărului și a binelui este ceea ce îl face pe înger ceea ce este și care guvernează întreaga sa inteligență, înțelepciune și fericire; căci caracterul unui înger depinde de gradul în care binele din el e unit cu adevărul și adevărul cu binele; sau ceea ce e același lucru, de gradul în care dragostea sa e unită cu credința și credința cu dragostea.

(371)

Puterea Divină ce vine de la Dumnezeu se revarsă în primul rând în dragostea maritală pentru că ea e derivată din uniunea dintre bine și adevăr; căci e același lucru dacă spui uniunea înțelegerii cu voința sau a binelui cu adevărul. Uniunea binelui cu adevărul își are

originea în Dragostea Divină a lui Dumnezeu pentru toți cei din rai și de pe pământ. Din Dragostea Divină pornește Binele Divin iar Binele Divin e primit de îngeri și de oameni în adevăruri Divine; căci adevărul e singurul receptacul al binelui și nimic nu poate fi primit de către cineva de la Dumnezeu și din ceruri dacă nu poartă în el adevăruri. Așadar atâta timp cât adevărul din om e unit cu binele, el e unit cu Dumnezeu și cu cerul. Aceasta este originea dragostei maritale iar dragostea maritală e lucrul în care se revarsă Sfera Divină. Din acest motiv uniunea binelui cu adevărul din ceruri e numită căsătorie cerească; tot de aceea raiul e comparat cu căsătoria în *Cuvânt* și e numit astfel, iar Domnul e numit mire sau soț pe când raiul și Biserica poartă numele de mireasă sau soție.

(372)

Binele și adevărul, atunci când sunt unite într-un înger sau într-un om, nu sunt două ci unul, o dată ce binele aparține adevărului iar adevărul binelui. Această uniune există atunci când omul gândește ceea ce voiește și când voiește ceea ce gândește: în acea clipă gândul, laolaltă cu voința, formează o singură minte; căci dorințele voinței prind un contur clar în gând; iar voința aduce încântare în el. Tot din acest motiv doi parteneri căsătoriți în rai nu sunt doi îngeri ci unul. Tot asta se spune și în cuvintele lui Dumnezeu: „**Oare n-ați citit că Ziditorul, de la început, i-a făcut parte bărbătească și parte femeiască, și a zis: «De aceea va lăsa omul pe tatăl său și pe mama sa și se va lipi de nevasta sa, și cei doi vor fi un singur trup»? Așa că nu mai sunt doi ci un singur trup. Deci, ce a împreunat Dumnezeu, omul să nu despartă. Nu toți pot primi cuvântul acesta, ci numai aceia cărora le este dat**” (Matei 19: 4-6, 11; Marcu 10: 6-9; Geneza 2: 24). Aici e descrisă căsătoria cerească în care trăiesc îngerii și în același timp căsătoria binelui cu adevărul; iar prin ceea ce Dumnezeu a împreunat și omul să nu despartă se înțelege că binele nu trebuie separat de adevăr.

(373)

Toate acestea ar trebui să facă limpede originea adevăratei dragoste maritale; ea e mai întâi formată în mintea celor ce sunt uniți prin căsătorie iar apoi coboară în trup unde e simțită ca dragoste. Căci tot ceea ce e simțit în trup își derivă originea din partea spirituală a omului pentru că vine din înțelegerea și din voința sa, iar acestea constituie omul spiritual. Ce coboară din omul spiritual în trup apare acolo sub altă formă dar își păstrează natura. Acest lucru e ca relația dintre suflet și trup sau dintre cauză și efect, cum e evident din ceea ce a fost declarat și dovedit în cele două capitole legate de corespondențe.

(374)

Am auzit odată un înger pe când descria în felul următor adevărata dragoste maritală cu încântările sale cerești. A spus că dragostea maritală este Sfera Divină din rai a lui Dumnezeu care e Binele Divin și Adevărul Divin unite atât de complet în două persoane încât nu mai sunt două ci una. El a spus că doi parteneri căsătoriți în rai sunt dragostea maritală personificată, deoarece fiecare își este propriul bine și propriul adevăr, atât în minte cât și în trup; căci trupul este o imagine a minții pentru că e făcut în asemănarea ei. Din aceste lucruri a concluzionat că două persoane unite în adevărata dragoste maritală sunt o imagine a Ființei Divine și deci o imagine a raiului; căci raiul universal e format din Binele Divin și din Adevărul Divin ce pornesc din Dumnezeu. Așadar toate lucrurile cerești sunt înscrise în acea dragoste și sunt podidite de atâtea binecuvântări și încântări încât nu pot fi numărate; îngerul a exprimat numărul lor printr-un termen ce conținea mulțimi de mulțimi. El s-a mirat că cei din sânul Bisericii nu știu nimic despre asta, deși Biserica este raiul lui Dumnezeu pe pământ, iar raiul este căsătoria binelui cu adevărul. A spus că e uimit să vadă că sunt comise tot mai multe adultere și că sunt permise în Biserică; totuși, în sensul spiritual și deci în lumea spirituală, această plăcere în adulter este în esența sa plăcerea dragostei de falsitate unită cu răul. Ea este infernală deoarece e total opusă încântării din rai care e încântarea dragostei de adevăr unită cu binele.

(375)

Toți știu că doi parteneri căsătoriți ce se iubesc sunt uniți lăuntric și că elementul esențial în căsătorie e uniunea sufletelor sau a minților. De aici poate fi cunoscut faptul că așa cum sunt sufletele sau mințile în ele însele la fel sunt și în dragostea și în uniunea lor mutuală. Mintea e formată doar din adevăr și bine; căci toate lucrurile din univers au o legătură cu binele, cu adevărul și cu uniunea lor așadar uniunea minților e exact la fel ca adevărul și binele din care s-a format; de aceea uniunea minților formată din adevăr și din bine genuin e uniunea cea mai perfectă. Trebuie notat că nu există alte două lucruri care să se iubească mai mult decât adevărul și binele; astfel, adevărata dragoste maritală se trage din acea iubire. Falsitatea și răul se iubesc și ele, însă această iubire e schimbată mai târziu în iad.

(376)

Din ceea ce s-a spus în privința originii dragostei maritale se poate forma o concluzie legată de cei ce trăiesc în acea dragoste și cei care nu. În dragoste maritală trăiesc cei care trăiesc în binele derivat din adevărurile Divine; iar dragostea maritală e genuină atâta timp cât adevărurile ce sunt unite cu binele sunt genuine. Iar cum tot binele, când e unit cu adevărul, vine de la Dumnezeu, urmează că nimeni nu poate trăi în adevărata dragoste maritală dacă nu îl recunoaște pe Dumnezeu și Divinitatea Lui; căci fără de acea recunoaștere Dumnezeu nu poate intra în om, nici nu se poate uni cu adevărurile din el.

(377)

De aici e evident că cei care trăiesc în falsități nu trăiesc în dragostea maritală; iar în special cei ce trăiesc în falsitățile derivate din rău. La aceștia regiunile interne sunt închise și deci nu se poate găsi o sursă a dragostei maritale; însă mai jos, în omul exterior sau natural separat de cel lăuntric, există o uniune a falsității cu răul; iar acea uniune e numită căsătorie infernală. Mi-a fost permis să văd natura căsătoriei existente între cei ce trăiesc în falsitățile răului, numită căsătorie infernală. Cei uniți astfel vorbesc între ei și sunt de asemenea uniți în dorința trupească însă în interior ard de o ură de moarte îndreptată unul împotriva celuilalt, ură atât de intensă încât nu poate fi descrisă.

(378)

Dragostea maritală nu poate exista între două persoane de religii diferite deoarece adevărul uneia nu coincide cu adevărul celeilalte; iar două lucruri diferite și opuse nu pot face din două minți una. Din acest motiv originea dragostei lor nu e spirituală; iar dacă trăiesc împreună în armonie e numai din cauze naturale. Căsătoriile din ceruri se fac între cei din aceeași societate pentru că trăiesc în bine și adevăr similare; însă între cei din societăți diferite nu se fac căsătorii. Se poate vedea mai sus (n. 41 și în secțiunile ce urmează) că toți cei dintr-o societate trăiesc într-un bine și un adevăr similare și diferă de cei din afara societății lor. La poporul evreu și acest lucru a fost reprezentat prin căsătorii în cadrul aceluiași trib și chiar în aceeași familie, însă nu mai departe.

(379)

Adevărata dragoste maritală nu poate exista nici între un soț și mai multe soții căci acest lucru i-ar distruge originea spirituală care constă în formarea unei singure minți din două; el i-ar distruge și uniunea interioară, cea a binelui și a adevărului, din care e derivată însăși esența acelei iubiri. Căsătoria cu mai mult de o femeie e asemenea unei înțelegeri împărțite la mai multe voințe sau ca un om atașat nu de una ci de mai multe Biserici, încât credința lui ar fi zdrențuită și ar înceta a mai fi credință. Îngerii spun că a te însura cu mai multe neveste e contrar ordinii Divine; ei știu acest lucru din multe motive mai ales din faptul că imediat ce se gândesc la o căsătorie cu mai mult de o soție, devin lipsiți de binecuvântarea interioară și de fericirea cerească și se simt ca bețivii, iar asta pentru că în ei binele se separă de propriu-i adevăr. Iar cum mintea lor interioară cade într-un asemenea stadiu doar când se gândesc

la poligamie, ei simt limpede că însurătoarea cu mai mult de o soție le-ar ucide această minte și ar face ca dragostea maritală să fie înlocuită cu cea trupească care îndepărtează mintea de rai. Ei mai spun că un astfel de lucru nu e atât de ușor de înțeles pentru oameni deoarece doar puțini mai trăiesc în dragostea maritală genuină și așadar nu știu nimic despre încântarea lăuntrică inherentă acelei iubiri. Ei știu doar de plăcerea trupească ce se preschimbă în dezgust după ce au trăit puțin timp împreună; pe când încântarea adevăratei dragoste maritale nu numai că rezistă până la bătrânețe în această lume dar de asemenea după moarte devine încântarea raiului și e atunci umplută cu o plăcere interioară ce crește în eternitate. Îngerii au mai spus că încântările adevăratei dragoste și fericiri maritale sunt foarte numeroase; omul însă nu știe nimic despre acestea și nu le poate înțelege dacă nu trăiește în căsătoria binelui și a adevărului de la Dumnezeu.

(380)

Dragostea în care unul dintre parteneri îl conduce în întregime pe celălalt alungă dragostea maritală și încântarea sa cerească; căci, cum s-a spus mai sus, dragostea maritală cu încântarea sa constă în faptul ca voința fiecăruia să fie și voința celuilalt, simultan și reciproc. Dragostea supusă celuilalt distruge acest lucru; căci cel ce domină dorește ca doar voința sa să îl controleze pe celălalt fără ca și el să se lase condus de voința acestuia; așa nu există comunicare mutuală și reciprocă a dragostei și nu există nici plăceri adevărate. Această comunicare și uniune constituie chiar fericirea lăuntrică numită binecuvântare în căsătorie. Dragostea de dominare a celuilalt îneacă binecuvântarea și cu ea orice lucru ceresc și spiritual din dragostea maritală, astfel încât chiar existența dragostei ar rămâne necunoscută; iar dacă ar fi amintită, ar fi atât de urâtă încât doar ideea binecuvântării din acea sursă ar stârni ridicolul și furia.

Când unul dintre partenerii căsătoriți voiește sau iubește același lucru ca și celălalt, amândoi sunt liberi, căci întreaga libertate e copilul dragostei; însă acolo unde există dominare ei nu se bucură de libertate căci unul este sclavul celuilalt, iar cel ce domină este și el înrobît de dorința lui de dominare. Acest lucru e cu adevărat de neînțeles pentru un om care nu știe ce sunt libertatea și dragostea cerească. Totuși, din ceea ce a fost spus în privința originii și esenței dragostei maritale, se poate vedea că, atâta timp cât există dominație, mințile nu sunt unite ci despărțite. Dominarea subjugă iar o minte subjugată ori nu are voință ori are doar una refractară. Dacă nu are voință nu are nici dragoste iar dacă are o voință refractară, atunci în loc de dragoste e ură. Cei ce trăiesc într-o asemenea căsnicie se află în interior într-o continuă ciocnire și luptă, cum sunt întotdeauna două lucruri opuse, oricât de mult s-ar controla în exterior de dragul liniștii. Ciocnirea și lupta lor interioară ies la suprafață doar după moarte când foarte des se întâlnesc și se luptă ca dușmanii, rupându-se unul pe celălalt în bucăți; căci atunci ei acționează în acord cu starea mentală lăuntrică. Câteodată mi-a fost permis să privesc luptele lor și rănilor ce și le provocau reciproc, care, în unele cazuri erau crude și pline de răzbunare. Căci în viața de apoi mintea interioară a fiecăruia e lăsată liberă, nemaifiind înlănțuită de lucrurile exterioare și lumești; căci acolo omul este în exterior așa cum este și în interior.

(381)

Există la unii o anumită aparență a dragostei maritale care nu este o astfel de iubire dacă nu trăiesc în dragostea de bine și adevăr. Ea este o dragoste ce simulează adevărata dragoste maritală; și asta din mai multe motive; de exemplu, pentru a fi așteptați acasă; pentru a trăi ușor, în securitate sau în liniște; pentru a fi îngrijiți când sunt bolnavi sau la bătrânețe; sau pentru binele copiilor pe care îi iubesc; în anumite situații există rețineri cauzate de teama de celălalt partener sau de pierderea reputației sau de consecințe nefaste; iar la unii această aparență e indusă de poftele trupești. Dragostea maritală poate să difere la doi parteneri căsătoriți. Unul poate avea mai mult sau mai puțin din ea iar celălalt puțin sau deloc; astfel, unul poate ajunge în rai iar celălalt în iad.

(382)

În cerul lăuntric există o dragoste maritală deoarece îngerii din acel cer trăiesc în căsătoria binelui cu adevărul și în inocență. Și îngerii din cerurile inferioare trăiesc în dragoste maritală, însă doar atâta cât se află în inocență, căci dragostea maritală, privită în sine, este o stare de inocență; de aceea partenerii căsătoriți ce trăiesc împreună în adevărata dragoste maritală se bucură de încântări cerești care le par aproape ce jocurile nevinovate ale copiilor; căci fiecare lucru le încântă mintea, raiul revărsându-se cu bucuria sa în toată viața lor. Așadar dragostea maritală e reprezentată în rai prin cele mai frumoase obiecte. Am văzut-o reprezentată de o fecioară cu o frumusețe orbitoare încununată de un nor strălucitor; mi s-a spus că îngerii raiului își derivă frumusețea din dragostea maritală. Sentimentele și gândurile ce se revarsă din ea sunt reprezentate prin sfere lucitoare ca diamantele și sclipitoare ca rubinele; iar acestea acompaniate de încântări ce afectează cele mai adânci părți ale minții. Într-un cuvânt, raiul e oglindit în dragostea maritală pentru că în îngerii raiul e uniunea binelui cu adevărul, iar această uniune constituie dragostea maritală. angeles-luz.es

(382 A)

Căsătoria în rai diferă de cea de pe pământ sub acest aspect, anume că cea din urmă e dată pentru creșterea numărului populației, pe când în rai este altfel, în loc de creșterea numărului populației în rai e vorba despre o creștere a binelui și a adevărului. Aceasta o înlocuiește pe prima deoarece căsătoria în rai este a binelui cu adevărul cum a fost arătat mai sus, iar în acea căsătorie binele, adevărul și uniunea lor sunt iubite mai presus de toate lucrurile; și ele sunt propagate de căsătoriile din ceruri. Din acest motiv generațiile din *Cuvânt* semnifică generațiile spirituale, cele ale binelui și ale adevărului. Mama și tatăl semnifică adevărul unit cu binele care produc o creștere; fiii și fiicele - formele de adevăr și bine care rezultă; ginerii și norele - uniunea acestora, și așa mai departe. E evident deci că o căsătorie în rai nu e ca cea de pe pământ. În rai există nunți spirituale care însă nu ar trebui numite așa, ci mai repede uniune a minților din căsătoria binelui cu adevărul; însă pe pământ există nunți deoarece nu țin doar de spirit ci și de carne. Iar cum în ceruri nu există nunți propriu zise, doi parteneri de acolo nu sunt numiți soț și soție ci, dintr-o idee angelică a uniunii a două minți în una, fiecare e numit printr-un termen ce denotă ceva mutual și reciproc. Din aceste lucruri se poate vedea cum trebuie înțelese cuvintele lui Dumnezeu legate de căsătorie (Luca 20: 35, 36)

(383)

Mi s-a permis să văd felul în care sunt celebrate nunțile în rai. Toți cei care au acolo o predispoziție similară sunt adunați laolaltă, iar cei deosebiți sunt lăsați deoparte; astfel, fiecare societate din rai e formată din cei care se aseamănă; căci aceștia sunt aduși laolaltă de către Dumnezeu (n. 41, 43, 44 și numerele următoare). La fel partenerii căsătoriți ale căror minți sunt capabile de a se uni într-una sunt conduși unul spre celălalt; ei se iubesc la prima vedere, văd că trebuie să fie căsătoriți și pătrund în căsătorie. De aceea toate căsătoriile din rai sunt făcute doar de Dumnezeu. Ei celebrează și banchetul nupțial la care participă mulți îngerii, iar aceste festivități variază de la societate la societate.

(384)

Căsătoriile de pe pământ sunt sfinte în ochii îngerilor din rai deoarece sunt mijlocul prin care omenirea, deci și îngerii raiului, capătă existență (a fost arătat deja că raiul își trage existența din rândul omenirii); iar asta pentru că și aceste căsătorii au o origine spirituală, anume căsătoria binelui cu adevărul, și pentru că Sfera Divină a lui Dumnezeu se revărsă în special în dragostea maritală. Pe de altă parte, ei privesc adulterul ca pe ceva profan pentru că e contrar dragostei maritale; căci, cum îngerii văd în căsătorie o căsătorie a binelui cu adevărul care este rai, la fel văd în adulter o căsătorie a falsității cu răul care e iad. Așadar, dacă ei aud doar adulterul menționat, se îndepărtează. Din acest motiv raiul îi este închis unui om

când comite adulter din plăcerea actului; iar când raiul i se încheie el nu mai recunoaște Ființa Divină și nimic din ce ține de credință sau de Biserică.

Am simțit din sfera ce se ridica din iad că toți cei de acolo se opun dragostei maritale căci această sferă era o dorință nestăpânită de a distruge și de a viola căsătoria. Din asta era evident că plăcerea conducătoare în iad e cea a adulterului; și că această plăcere e de a distruge uniunea binelui și a adevărului, căci această uniune formează raiul. Plăcerea adulterului este deci o plăcere infernală cu totul opusă plăcerii căsătoriei care este încântare cerească.

(385)

Existau anumite spirite care, dintr-un obicei dobândit în viața trupească, introduceau în mine cu o viclenie ciudată o influență domoală și unduitoare ca cea a spiritelor bine dispuse; am simțit însă că în minte purtau viclenie și rele și că scopul lor era de a înșela și de a ispiti. Am vorbit cu unul dintre ei care, mi s-a spus, fusese comandant militar pe când trăise în lume; simțind existența infidelității în ideile lui i-am vorbit în limba spirituală despre căsătorie, acompaniată de reprezentări prin care înțelesul dorit e exprimat în întregime, multe idei fiind transmise astfel într-o clipă. El mi-a spus că comisese adulter în viața lumească; mi s-a dat însă voie să-i spun că adulterul e un lucru josnic deși nu pare așa și care le pare chiar drept celor ce se complac în el, formându-și din acea plăcere o părere. Am spus că poate fi convins de asta din considerația că însurătorile sunt seminariile omenirii și ale împărăției cerești și că nu trebuie în nici un fel violate, ci păstrate sfinte; apoi că ar trebui să știe, o dată ce se afla în altă viață și poseda alte simțuri că dragostea maritală coboară de la Dumnezeu prin rai și că din acea dragoste e derivată dragostea mutuală ca dintr-un părinte, dragoste care constituie fundația raiului; i-am spus că s-ar mai putea convinge și prin faptul că cei ce comit adulterul, în clipa în care se apropie de societățile cerești își simt propria duhoare și se osândesc singuri la iad. Cel puțin, am spus, ar fi trebuit să știe că a viola căsătoria e contrar legilor Divine și celor civile din toate regatele, la fel ca și adevăratei lumini a rațiunii deoarece e contrar atât ordinii Divine cât și celei umane, fără a menționa și alte motive. El a replicat că nu se gândise la astfel de lucruri în timpul vieții trupesti. Dorea să mai zăbovim pe acest subiect dar i s-a spus că adevărul nu admite discuții pentru că ele apără plăcerile participantului la discuție și astfel îi apără relele și falsitățile; apoi i s-a spus că ar trebui mai întâi să cugete la lucrurile aduse în discuție pentru că erau adevărate; sau să cugete la maxima binecunoscută în lume că nimeni nu trebuie să-i facă altuia ceea ce nu-i place să i se facă lui, iar astfel să se gândească dacă un altul ar fi comis adulter cu soția lui pe care o iubea cum fiecare își iubește soția la început și dacă ar fi vorbit despre asta în indignarea sa arzătoare, el însuși nu ar fi arătat dispreț pentru adulter; și dacă nu cumva, ca bărbat cu temperament încins, nu s-ar fi îndreptat chiar el împotriva celor ce comit adulterul mai hotărât decât toți, mergând până la ai condamna la iad.

(386)

Mi s-a arătat cum cresc încântările dragostei maritale în progresul lor spre rai, iar plăcerile maritale către iad. Progresul încântărilor dragostei maritale spre rai se prezenta în stări de binecuvântare și fericire crescânde, până ce deveneau nenumărate și de nedescris; și cu cât avansau mai lăuntric cu atât mai multe și mai indescritibile deveneau, până ce atingeau binecuvântarea și fericirea cerului lăuntric care este și cerul inocenței. Iar toate acestea se desfășurau într-o libertate deplină; căci întreaga libertate vine din dragoste și astfel, cea mai perfectă libertate vine din dragostea maritală care este chiar dragostea cerească, însă progresia adulterului se desfășura spre iad și, treptat, către cel mai afund iad unde nu există nimic altceva decât cele mai îngrozitoare și mai oribile lucruri. Un asemenea loc îi așteaptă în viața de apoi pe cei ce au comis adulter. Aceștia se bucură doar de plăcerea adulterului și nu de cea a căsătoriei.

Ocupațiile îngerilor din rai

(387)

Ocupațiile din rai nu pot fi numărate sau descrise în detaliu pentru că sunt fără de număr și variază în acord cu funcțiile diferitelor societăți; însă despre ele se poate spune ceva general. Fiecare societate își joacă rolul său căci fiind distincte după binele fiecăreia (n. 41) ele sunt distincte și după foloasele ce le aduc; căci binele tuturor celor din rai e bine în faptă, iar acesta este folosul. Fiecare înger de acolo aduce foloase căci împărăția lui Dumnezeu e o împărăție a foloaselor.

(388)

În ceruri ca și pe pământ există multe forme ale serviciului public; căci există și acolo probleme eclesiastice, civile și casnice. E evident din ceea ce a fost afirmat mai sus în privința adorării Divine (n. 221-227) că există probleme eclesiastice; apoi e limpede din ce s-a spus despre guvernarea în rai (n. 213-220) că există probleme civile; iar din ceea ce s-a spus despre locuințele și casele îngerilor (n. 183-190) și despre căsătoria în rai (n. 366-386) e clar că există probleme casnice. E evident deci că există multe forme de angajare și de serviciu public în fiecare societate cerească.

(389)

Toate lucrurile sunt aranjate după ordinea Divină, păzită pretutindeni de îngeri; îngerii mai înțelepți iau în sarcină acele lucruri ce țin de binele sau de folosul general, iar cei mai puțin înțelepți lucrurile legate de binele sau de folosul particular, și așa mai departe. Toți se află în diferite grade de subordonare la fel cum se subordonează foloasele în ordinea Divină. Tot astfel, demnitatea e legată de fiecare angajament în funcție de demnitatea foloaselor sale. Oricum, nici un înger nu-și arogă sieși demnitatea, ci atribuie totul foloaselor pe care le aduce; iar cum a fi de folos e același lucru cu a face bine și cum tot binele vine de la Dumnezeu, tot astfel ei atribuie întreaga demnitate lui Dumnezeu. Doar omul care acceptă onoarea pentru foloasele aduse poate avea o funcție în rai; dacă acesta își revendică onoarea pentru sine, devine incapabil de a sluji în rai; căci privește departe de Dumnezeu, punându-se pe sine pe primul loc iar foloasele pe al doilea. Când vorbim despre foloase vorbim și despre Dumnezeu deoarece, cum s-a mai spus înainte, a fi de folos înseamnă a face bine, iar tot binele vine de la Dumnezeu.

(390)

Natura subordonării în rai poate fi observată din următoarele considerații: la fel cum cineva iubește, prețuiește și onorează foloasele, la fel iubește, prețuiește și onorează persoana cu care se identifică acele foloase; iar acea persoană e iubită, prețuită și onorată în măsura în care el nu-și atribuie sieși foloasele ci lui Dumnezeu; căci doar în acea măsură e înțelept, iar foloasele pe care le aduce sunt inspirate de bine. Dragostea, prețuirea și onoarea spirituale nu sunt decât dragoste, prețuire și onoare ale foloaselor aduse de acea persoană, iar onoarea persoanei se trage din foloase și nu onoarea foloaselor din persoană. Cel ce privește oamenii în lumina adevărului spiritual nu îi privește altfel; căci vede că un om e la fel ca altul fie că poartă o demnitate mare sau mică; el vede diferența doar în înțelepciune, iar înțelepciunea înseamnă a iubi foloasele, adică binele cetățenilor, al societății, al țării și al Bisericii. Iar asta e dragoste pentru Dumnezeu deoarece întreg binele care e bine al foloaselor vine de la Dumnezeu. E de asemenea dragoste de aproape căci aproapele înseamnă binele ce trebuie iubit în cetățeni, societate, țară și Biserică și care trebuie făcut pentru aceștia.

(391)

Toate societățile din ceruri diferă între ele în funcție de foloasele pe care le aduc pentru că sunt distincte după binele lor, cum a fost spus mai sus (n. 4-41 și paragrafele ce urmează), iar acest bine e bine în faptă sau binele milei care e de folos. Există societăți a căror datorie e de a purta de grijă pruncilor; alte societăți a căror datorie e de a îi instrui și de a îi educa pe măsură ce cresc; altele care, într-o manieră asemănătoare, instruiesc și cresc băieți și fete ce au o predispoziție bună datorată învățaturii primite în lume și care astfel pătrund în rai. Există unele societăți care îi instruiesc pe oamenii simpli și buni din lumea creștină și care le arată calea spre rai; și altele care în mod asemănător instruiesc și arată calea diferitelor popoare gentile. Există și societăți care apără spiritele proaspăt sosite sau pe cei ce abia au venit din lume de spiritele rele; altele au grijă de cei din regiunile inferioare ale lumii spiritelor și unele de cei din iad, nelăsându-i să se chinuie între ei dincolo de limitele prescrise. Există și alte societăți care au grijă de cei ce se ridică din morți.

În general, între oameni sunt trimiși îngerii din fiecare societate ca să-i poată păzi și îndepărta de sentimentele și gândurile rele și să-i inspire cu sentimente bune, atâta timp cât aceștia sunt dispuși să le accepte în libertate. Prin asemenea sentimente, ei conduc faptele sau lucrările oamenilor, îndepărtând pe cât e posibil intențiile rele. Când îngerii se află în om, ei trăiesc în sentimentele lui și se apropie de el în măsura în care el trăiește în binele derivat din adevăr; însă se îndepărtează în măsura în care viața lui capătă un caracter opus. Însă toate aceste angajamente ale îngerilor nu sunt decât foloase aduse de Dumnezeu prin îngerii; căci îngerii le aduc nu de la sine ci de la Dumnezeu. Datorită acestui fapt, în sensul lăuntric al *Cuvântului*, îngerii nu semnifică îngerii ci ceva trimis de Dumnezeu; și tot astfel, în *Cuvânt* îngerii sunt numiți zei.

(392)

Aceste ocupații ale îngerilor reprezintă angajamentele lor luate în general, însă fiecare își are propria îndatorire; căci fiecare folos general e compus din nenumărate altele numite foloase mijlocitoare, conducătoare și slujitoare. Toate sunt coordonate și subordonate în acord cu ordinea Divină, iar luate colectiv formează și perfecționează foloasele generale care reprezintă binele comun.

(393)

În rai sunt însărcinați cu problemele legate de venerare cei care, cât au trăit în lume, au iubit *Cuvântul* și au însămânțat adevărurile în ei, nu de dragul onoarei și al avutului, ci pentru foloasele vieții, atât pentru ei cât și pentru alții. Aceștia se află în rai în strălucire și în lumina înțelepciunii proporțional cu dragostea și cu dorința lor de a aduce foloase; iar înțelepciunea o primesc din *Cuvântul* raiului care nu e natural ca în lume ci spiritual (n. 259). Ei ocupă funcția de predicatori și, în acord cu ordinea Divină, într-o poziție mai înaltă se află cei care îi depășesc pe alții în înțelepciune datorită strălucirii lor.

În problemele civile sunt angajați cei care în lume și-au iubit țara și binele tuturor lucrurilor ce țineau de ea mai mult decât propriul bine și care făceau ce e drept și bine din dragostea de drept și de bine. În măsura în care aceștia, în nerăbdarea dragostei lor, au studiat principiile justiției devenind astfel inteligenți, au și puterea de a îndeplini asemenea funcții în rai; și le îndeplinesc în gradul potrivit inteligenței lor, inteligența fiind egală în grad cu dragostea lor de a contribui la binele comun.

Pe lângă acestea în rai există atâtea funcții și angajamente încât e imposibil să le numeri, cele din lume fiind puține prin comparație. Oricum, cât de numeroase ar fi, toți simt încântare în angajamentele și treburile lor din dragostea de foloase și nu din dragostea de sine sau de avere. Nu poate exista dragoste de avere din cauza necesităților vieții pentru că acolo le sunt date toate lucrurile necesare; casele, straiile și hrana lor sunt toate daruri gratuite. E deci

evident că cei ce s-au iubit pe sine și lumea mai presus de foloase nu-și găsesc locul în rai; căci dragostea sau sentimentele fiecărui om rămân în el și după viața lumească, nefiindu-i luate niciodată (n. 363).

(394)

Toți cei din rai au ocupațiile lor în funcție de corespondențe, însă corespondența nu e făcută cu ocupația propriu zisă, ci cu foloasele ocupației (n. 112), iar astfel fiecare lucru își are echivalentul său spiritual (n. 106). În rai, cel ce e angajat într-o funcție sau într-o ocupație ce corespunde foloaselor sale se află într-un stadiu de viață la fel ca cel în care trăise în lume, căci ceea ce e spiritual și ceea ce e natural fac prin corespondență un singur lucru; există oricum această diferență, anume că el se bucură de mai multă încântare lăuntrică, deoarece trăiește o viață spirituală care e o viață interioară, fiind astfel mult mai capabil de a primi binecuvântarea cerească.

(43)

Bucuria și fericirea cerească

(395)

În ziua de azi puțini știu ce este raiul sau ce e bucuria cerească. Cei ce au cugetat asupra subiectului și-au format doar o idee generală și vagă care nu poate fi numită cu adevărat idee. Am aflat de la spirite care au trecut din această lume în viața de apoi exact ce noțiune au ele despre rai și despre bucuria cerească; căci atunci când sunt lăsate singure ca pe vremea când erau în lume gândesc ca odinioară. Există o ignoranță legată de bucuria cerească pentru că cei ce au cugetat asupra ei și-au format părerile după bucuriile exterioare ale omului natural și nu au înțeles natura omului lăuntric sau spiritual, nici încântarea și binecuvântarea lui. Chiar dacă cei care au experimentat încântarea spirituală sau lăuntrică le-ar fi spus despre adevărata natură a bucuriei cerești, ei tot nu ar fi fost capabili să o înțeleagă; căci duc lipsă de acele idei fără de care o concepție adecvată legată de bucuria cerească e imposibilă; astfel s-ar fi aflat printre lucrurile pe care omul natural le respinge. Totuși fiecare știe că, lăsând în urmă omul exterior sau natural, pășește în conștiința omului lăuntric sau spiritual; deci să se știe că încântarea cerească nu e exterioară sau naturală ci interioară sau spirituală și, fiind astfel, e mai pură și mai desăvârșită și influențează cele mai adânci părți ale sufletului sau ale spiritului uman.

Orice om poate concluziona doar din aceste gânduri că încântarea sa în cealaltă lume va fi cum îi este spiritul și că plăcerea trupului numită plăcere carnală este necerească în comparație. Tot ceea ce există în spiritul omului în clipa în care își părăsește trupul rămâne în el după moarte, căci atunci trăiește ca spirit deși este tot om.

(396)

Toată încântarea se revarsă din dragoste căci ceea ce un om iubești simte a fi încântător, iar nimeni nu are încântare din altă sursă; așadar la fel cum e dragostea e și încântarea. Plăcerile trupului sau ale cărnii vin toate din dragostea de sine și de lume; acestea sunt plăcerile dorinței senzuale, însă încântările sufletului sau ale spiritului se revarsă toate din dragostea pentru Dumnezeu și pentru aproape care este sursa sentimentelor de bine și adevăr și a fericirii interioare. Această dragoste și încântarea sa se revarsă din Dumnezeu și din rai pe o cale lăuntrică ce e dată din ceruri și care afectează mintea interioară; însă primul fel de iubire cu plăcerile sale se revarsă din carne și din lume pe o cale exterioară ce vine de jos și care afectează mintea exterioară. Așadar atâta timp cât dragostea cerească e primită și îl influențează pe om, mintea interioară ce aparține sufletului sau spiritului său e deschisă și privește departe de lume, spre rai; însă în măsura în care el primește dragostea lumească

care îi afectează mintea exterioară ce ține de trupul sau de carnea sa e deschisă și privește departe de rai, spre lume. Pe măsură ce dragostea se revarsă și e primită se revarsă și încântările sale; încântările raiului se revarsă în mintea interioară iar încântările lumii în mintea exterioară căci, cum deja s-a mai spus, întreaga încântare e creația iubirii.

(397)

Raiul e atât de plin de încântare încât, privit în interior, nu e decât binecuvântare și încântare; căci Binele Divin ce pornește din Dragostea Divină a lui Dumnezeu formează raiul atât în general cât și în particular cu toți cei de acolo; iar Dragostea Divină constă în a dori ca toți să poată fi mântuiți și făcuți fericiți în adâncimea ființei lor și într-o perfecțiune deplină. Așadar e același lucru dacă spui rai sau fericire cerească.

(398)

Încântările raiului sunt nenumărate și de nedescris; însă cel ce cunoaște doar plăcerile trupului sau ale cărnii nu poate ști sau crede nimic nici măcar despre una din aceste încântări; căci, cum s-a spus mai sus, mintea sa interioară privește departe de rai către lume, privind deci înapoi. Căci cel cufundat în totalitate în plăcerile trupului sau ale cărnii sau, ceea ce e același lucru, în dragostea de sine și de lume nu simte nici o încântare decât în onoare, avuție sau în plăcerile trupului și ale simțurilor; iar acestea îneacă și sufocă încântările lăuntrice ce aparțin raiului într-o asemenea măsură încât distrug întreaga credință în existența lor. Din acest motiv un astfel de om ar fi tare uimit dacă i s-ar spune că există și alte încântări în afară de cele ale onoarei și ale avuției; mai mult, dacă i s-ar spune că încântările raiului ce leau luat locul sunt fără de număr și că sunt incomparabil superioare celor ale trupului și ale cărnii ce se leagă doar de onoare și avuție. E deci evident de ce natura bucuriei cerești nu e înțeleasă.

(399)

Cât de mare e încântarea raiului se poate vedea doar din faptul că toți cei din rai simt bucurie când își împart încântările și binecuvântările cu ceilalți; iar cum toți cei din rai au un asemenea caracter e limpede cât de imensă e încântarea raiului; căci, cum s-a arătat mai sus (n. 268), în ceruri toți participă la fiecare și fiecare la întreg. O astfel de comuniune a vieții rezultă din cele două feluri de dragoste cerească care sunt cum s-a mai spus dragostea pentru Dumnezeu și dragostea pentru aproape, iar în natura acestor iubiri stă și comunicarea încântării lor altora. Dragostea de Dumnezeu are un asemenea caracter pentru că dragostea lui Dumnezeu este dragostea de a comunica întregii omeniri tot ce are, căci El dorește fericirea tuturor. Există o dragoste similară în toți cei care îl iubesc pentru că Dumnezeu se află în ei; la fel, îngerii își împărtășesc între ei încântările. Se va vedea în cele ce urmează că și dragostea pentru aproape are un caracter similar. Așadar e evident că natura acestor iubiri este de a împărtăși celorlalți încântările proprii.

Altfel se întâmplă însă cu dragostea de sine și cu dragostea de lume. Dragostea de sine îi lipsește pe alții de încântare și o apropiere de sine, căci doar sieși își dorește binele; iar dragostea de lume dorește ca tot ce-i aparține aproapelui să fie al său. Aceste iubiri sunt distructive pentru încântările celorlalți. Dacă doresc să-și împărtășească încântarea o fac doar pentru propriul bine și nu pentru restul; iar în privința celorlalți, ele nu doresc să împartă ci să distrugă dacă încântarea celorlalți nu e și parte a propriei încântări.

Am simțit prin vie experiență că așa se arată natura dragostei de sine și de lume în momentul în care predomină. Când se apropiau de mine spirite ce fuseseră cufundate în asemenea iubiri pe când trăiau ca oameni în lume încântarea mea se ofilea, iar mai apoi dispărea.

Mi s-a spus că dacă astfel de spirite se apropie doar de o societate cerească, încântarea membrilor societății e diminuată în proporție cu apropierea acestora; și, ciudat de descris, spiritele rele se bucură atunci de încântarea lor. De aici a devenit evident care este stadiul unui asemenea spirit pe când trăiește în lume, căci este la fel și după separarea de trup; pentru că tânjește sau jinduiește după încântările sau lucrurile bune ale altora, iar atâta timp cât le obține e încântat.

Din toate acestea se poate vedea că dragostea de sine și de lume este nocivă pentru bucuriile cerești și deci total opusă dragostei cerești care e nerăbdătoare să împărtășească celorlalți ceea ce posedă.

(400)

Este de observat faptul că încântarea celor ce sunt afundați în dragostea de sine și de lume, în clipa în care se apropie de o societate cerească, rămâne încântarea propriei dorințe trupești ce e total opusă încântării cerești: ei simt încântarea propriei dorințe trupești atunci când îi fac pe cei ce se bucură de încântarea cerească să o piardă. Altfel se întâmplă însă când aceștia eșuează în încercarea lor, căci atunci experimentează o agonie și o durere ce-i fac să nu se mai poată apropia. De aceea nu prea îndrăznesc să ajungă în preajmă. Și acest lucru mi-a fost dat să-l învăț prin experiență repetată, despre care voi aminti câteva lucruri.

Spiritele ce trec din această lume în cealaltă nu doresc nimic mai arzător decât să fie primite în rai. Aproape toți caută să pătrundă deoarece cred că raiul înseamnă doar a fi primit acolo. Datorită acestei dorințe, ei sunt conduși într-o societate a cerului inferior; însă când cei cufundați în dragostea de sine și de lume se apropie de pragul acelui cer încep să simtă chinuri lăuntrice, căci în ei simt mai repede iadul decât raiul; astfel ei se osândesc singuri și nu-și găsesc odihna până ce nu ajung în iad alături de alții ca ei.

S-a întâmplat des ca asemenea spirite să dorească să știe ce este bucuria cerească, iar când au auzit că ea se găsește în mințile îngerilor au dorit să le fie transmisă și lor; acest lucru a fost făcut întocmai căci dorința unui spirit care nu se află încă în rai sau în iad îi este îndeplinită dacă servește unui scop folositor, însă imediat ce această bucurie le-a fost transmisă ei au început să simtă o asemenea durere încât, în agonia lor, și-au pierdut total controlul. I-am văzut ducându-și capetele înspre picioare, aruncându-se la pământ, iar acolo, datorită chinului interior i-am văzut schimonosindu-se ca șerpilor. Acesta era efectul produs de încântarea cerească asupra celor cufundați în plăcerea dragostei de sine și de lume. Iar asta pentru că acea dragoste e opusă dragostei cerești, iar când două lucruri opuse acționează unul asupra celuilalt rezultă durere. Căci în clipa în care încântarea cerească ce pătrunde pe o cale lăuntrică întâlnește o încântare opusă, ea întoarce într-o direcție contrară și nenaturală formele interioare ale minții ce sunt pline de cea opusă, iar rezultatul este o astfel de tortură. Opoziția lor e atât de puternică deoarece, cum s-a mai spus mai sus, dragostea pentru Dumnezeu și pentru aproape dorește să transmită și celorlalți lucrurile de care se bucură căci aceasta e încântarea sa; pe când dragostea de sine și de lume dorește să ia de la alții toate lucrurile de care ei se bucură și să le apropie de sine; iar atâta timp cât reușește simte încântare.

Din aceste considerații se poate observa de ce este iadul separat de rai. Toți locuitorii iadului erau absorbiți de plăcerile trupului și ale cărnii pe când trăiau în lume, plăceri derivate din dragostea de sine și de lume; însă toți locuitorii raiului erau plini de încântările sufletului și ale spiritului pe când se aflau în lume, încântări derivate din dragostea pentru Dumnezeu și pentru aproape. Cele două feluri de dragoste fiind opuse, raiul și iadul sunt atât de complet separate încât un spirit din iad nu îndrăznește să ridice un singur deget împotriva raiului, din moment ce oricât de puțin ar încerca ar fi torturat și chinuit. Și am văzut acest lucru foarte des.

(401)

Un om absorbit în dragostea de sine și de lume, atâta timp cât trăiește în trup simte încântarea derivată din acea dragoste și se bucură de diversele plăceri derivate de acolo. Însă un om ce e umplut de dragoste pentru Domnul și pentru aproapele său nu simte, atât cât trăiește în trup, nici o încântare distinctă ridicată din această dragoste sau din sentimentele bune derivate de acolo; simte doar o binecuvântare aproape imperceptibilă, deoarece e înmagazinată în mintea sa interioară, e întunecată de mintea exterioară ce aparține trupului și e umbrită de grijile lumești. Dar după moarte această stare e complet schimbată, încântările dragostei de sine și de lume sunt atunci preschimbate în chinuri și în dureri numite foc al iadului; și ocazional în lucruri impure și mizere ce corespund plăcerilor necurate și care le par acum încântătoare, însă lumina obscură și binecuvântarea aproape imperceptibilă simțită de cei care au trăit în dragostea pentru Dumnezeu și pentru aproapele lor sunt atunci transformate în încântare a raiului ce devine perfect perceptibilă și sensibilă; căci acea binecuvântare ce a zăcut ascunsă în mintea lor interioară pe când au trăit în lume e dezvăluită și se manifestă sensibil pentru că atunci se află în spirit, iar ea fusese încântarea spiritului lor.

(402)

Toate încântările raiului sunt unite cu foloasele și le sunt inerente deoarece foloasele constituie binele dragostei și al milei în care trăiesc îngerii; astfel, fiecare simte încântare în acord cu foloasele pe care le aduce și cu dragostea ce le aduce. Se poate vedea că întreaga încântare cerească constă în a fi de folos printr-o comparație cu cele cinci simțuri trupesti ale omului. Fiecare simț își are încântarea sa în acord cu foloasele pe care le aduce; vederea își are propria încântare la fel ca auzul, mirosul, gustul și atingerea. Încântarea vederii se trage din frumusețea formei și a culorii; a auzului din sunetele armonioase; a mirosului din aromele plăcute; a gustului din ingredientele delicioase. Foloasele aduse de ele sunt cunoscute doar celor ce le studiază și mai deplin celor ce sunt deprinși cu corespondența lor. Vederea își trage încântarea din folosul adus pentru înțelegere, care e vederea interioară; auzul își trage încântarea din folosul adus atât pentru înțelegere cât și pentru voință, prin ascultare; simțul olfactiv își trage încântarea din folosul adus pentru creier și pentru plămâni; iar simțul gustativ își trage încântarea din folosul adus pentru stomac și deci pentru întreg organismul pe care îl hrănește, încântarea conjugală care este o mult mai pură și mai desăvârșită încântare a atingerii le depășește pe toate celelalte în privința foloaselor sale, aduse pentru creșterea numărului populației și deci a numărului îngerilor din rai. Aceste încântări se află în organele de simț datorită unui influx din ceruri, unde fiecare încântare acompaniază un folos și variază în funcție de natura lui.

(403)

Anumite spirite au conceput în lume ideea că fericirea constă în a duce o viață sedentară și în a te supune altora; însă acestora li s-a spus că fericirea nu înseamnă inacțiune pentru că în acest caz toți ar vrea să sacrifice fericirea altora pentru a lor proprie; astfel toți ar dori ceea ce nimeni nu poate obține. O asemenea viață nu ar fi activă, ci sedentară și ar stinge toate puterile de viață, iar toți trebuie să știe că fără activitate nu poate exista fericire și că odihna e făcută doar pentru recreere și pentru ca omul să se poată întoarce cu puteri noi la activitatea vieții sale. Acestora li s-a arătat mai apoi că viața angelică înseamnă a face lucruri bune și miloase care reprezintă foloase și că îngerii își găsesc toată fericirea în foloase, din foloase și în acord cu foloasele. Cei ce purtau ideea că bucuria cerească constă în a duce o viață indolentă și în a inhala nemișcat bucuria eternă au fost lăsați să guste dintr-o asemenea viață pentru a-i face să se rușineze; și au văzut că e extrem de tristă și că, toată bucuria fiind distrusă, în scurt timp n-ar mai simți nimic pentru ea decât dezgust și dispreț.

(404)

Unele spirite ce se credeau mai bine informate decât altele au declarat că în lume crezuseră că fericirea cerească va însemna doar a-L adora și a-L proslăvi pe Dumnezeu și că astfel vor duce o viață activă; însă li s-a spus că a-L adora și a-L proslăvi pe Dumnezeu nu e chiar o viață activă și că Dumnezeu nu are nevoie de adorare și de proslăvire; căci voința Lui e ca toți să aducă foloase și să facă lucruri miloase. Dar ei erau incapabili să asocieze cu astfel de lucruri bucuria cerească ci doar o idee de servilitate; totuși îngerii au mărturisit că în a face asemenea lucruri miloase există o libertate deplină deoarece pleacă din sentimentele lăuntrice și e umplută de încântări de nedescris.

(405)

Aproape toți cei ce ajung în viața de apoi cred că iadul e la fel pentru toți locuitorii săi și raiul deopotrivă. Există totuși o diversitate infinită în amândouă și în nici un caz raiul sau iadul nu sunt la fel pentru unul ca și pentru celălalt, la fel cum nici un om, spirit sau înger nu e vreodată exact ca altul, nici măcar la față. Doar ce m-am gândit la două persoane perfect identice că îngerii au fost șocați și au spus că fiecare întreg e format prin concurența armonioasă a diverselor părți și că întregul își derivă caracterul din acea concurență; apoi că în acest fel fiecare societate din rai formează un întreg și că toate societățile raiului fac și ele un întreg; iar asta este doar opera lui Dumnezeu ajutat de dragoste. Și foloasele din rai sunt diversificate. Foloasele aduse de un înger nu sunt niciodată exact la fel ca foloasele aduse de un altul și încântarea unui înger nu e la fel ca încântarea altuia. Mai mult, încântările fiecărui folos sunt nenumărate, iar acele nenumărate încântări sunt și ele variate; sunt totuși adunate într-o asemenea ordine încât sunt mutual legate între ele ca foloasele fiecărui membru, organ sau fibră din trup și chiar ca foloasele fiecărui vas și fibra din fiecare membru, organ sau visceră unde individual și toate la un loc sunt astfel legate încât își caută propriul bine în binele celuilalt și deci binele fiecăruia în întreg și al întregului în fiecare. Din această relație universală și individuală ele acționează ca un unic întreg.

(406)

Am vorbit câteodată cu spirite ce veniseră de curând din hune despre stadiul de viață eternă care au spus că era important să știe cine era Dumnezeu împărăției și ce fel și formă de guvernare avea. Cum nimic nu e mai important pentru cei ce intră în altă împărăție a lumii decât să știe cine și ce împărat are, natura guvernării sale și multe alte detalii legate de împărăția lui, cu atât mai important ar fi în împărăția în care vor trăi pe vecie. Așadar li s-a spus că Dumnezeu guvernează raiul și universul; căci cel ce îl conduce pe primul îl conduce și pe celălalt; apoi că împărăția în care se aflau acum era a lui Dumnezeu și că legile acestei împărății sunt adevărurile eterne fondate pe o singură lege, anume că trebuie să-L iubească pe Dumnezeu mai presus de toate lucrurile și pe aproapele lor ca pe ei înșiși. Dacă doreau întradevăr să fie asemenea îngerilor trebuiau să-și iubească aproapele mai mult decât pe sine. Auzind acestea nu au mai putut zice nimic deoarece în viața trupească auziseră ceva asemănător căruia însă nu i-au dat crezare. S-au întrebat de ce trebuie să existe o astfel de dragoste în rai și dacă e posibil ca cineva să-și iubească aproapele mai mult decât pe sine. Dar li s-a spus că fiecare bine crește imens în cealaltă viață și că, pe când încă mai trăiau în trup, oamenii nu au putut să facă mai mult decât să-și iubească aproapele cum se iubeau pe sine, pentru că mintea lor era ocupată de problemele legate de trup; dar când ele sunt lăsate deoparte, dragostea lor se purifică și devine angelică, iar atunci își iubesc aproapele mai mult decât se iubesc pe sine. Căci în rai există bucurie în a-i face bine celuilalt și nu în a-și face bine sieși, dacă nu cumva și acest bine e destinat tot altuia de dragul lui: asta înseamnă a-ți iubi aproapele mai mult decât pe tine.

S-a spus mai departe că posibilitatea unei astfel de iubiri e arătată în lume prin dragostea maritală a unora care au murit pentru a-și proteja partenerul; prin dragostea părintelui pentru copiii lui, căci o mamă ar răbda mai repede ea de foame decât să-și vadă copilul flămând; prin prietenia sinceră care îl îndeamnă pe unul să se expună pericolului pentru celălalt; și

chiar prin prietenia politicoasă prefăcută care imită prietenia sinceră, dăruind tot în limita posibilului celor față de care arată asemenea bunăvoință, deși ea se află pe buze și nu în inimă: iar în ultimul rând prin însăși natura dragostei a cărei încântare este de a-i sluji pe alții, nu pentru propriu-i bine ci pentru al lor. Însă aceste lucruri sunt de neînțeles pentru cei care s-au iubit pe sine mai mult decât pe alții și care au fost lacomi de avere în viața trupului și sunt încă mai de neînțeles pentru avari.

(407)

O anumită persoană care în viața trupească și-a exercitat puterea asupra altora, și-a păstrat în cealaltă viață dorința de asuprire; însă i s-a spus că acum se află în altă împărăție, una eternă: apoi că dominația sa de pe pământ a trecut și că în lumea în care se află acum nimeni nu e prețuit decât pentru binele și adevărul pe care le primește prin mila lui Dumnezeu ca rezultat al vieții sale din lume și că în împărăția sa de pe pământ oamenii sunt prețuiți pentru averea lor și pentru supunerea arătată regelui - averea fiind acel binele și adevărul, iar supunerea față de rege mila dată de Dumnezeu pentru fiecare în acord cu viața sa din lume. Dacă dorește să-și exercite autoritatea în orice alt fel, devine un rebel căci se află în împărăția altui suveran. Auzind aceste lucruri, el s-a simțit rușinat. angelo-luce.it

(408)

Am vorbit cu spirite care credeau că raiul și bucuria cerească înseamnă a deveni mare. Dar li s-a spus că în rai mare este cel mic căci mac e numit cel ce nu dorește să aibă putere și înțelepciune de la sine ci doar de la Dumnezeu; apoi că cel care e mic în acest sens are cea mai mare fericire, iar cum are cea mai mare fericire, e cel mai mare căci își trage toată puterea de la Dumnezeu și îi depășește pe toți ceilalți în înțelepciune. Ce înseamnă a fi cel mai mare dacă nu a fi cel mai fericit? Căci a fi cel mai fericit este ceea ce caută puternicul prin putere și bogatul prin bogăție. Li s-a mai spus că raiul nu înseamnă a dori să fii cel mai mic având în vedere să fii cel mai mare, căci acel lucru ar însemna să aspiți și să cauți să fii cel mai mare, ci înseamnă a dori din inimă binele celorlalți mai degrabă decât propriul bine și a-i sluji pentru fericirea lor, iar nu dintr-o speranță egoistă într-o anumită recompensă, ci din pură iubire.

(409)

Bucuria cerească nu poate fi descrisă în esența sa pentru că se află în viața lăuntrică a îngerilor, în fiecare părticică a gândurilor și a sentimentelor lor și deci în fiecare părticică a vorbirii și a faptelor lor. E ca și cum mintea interioară ar fi complet deschisă și liberă să primească încântarea și binecuvântarea difuzate în fiecare fibră și în întreaga ființă. Sentimentul și senzația acestei bucurii e de nedescris; căci pornind din părțile lăuntrice se revarsă în fiecare particulă derivată din ele și se difuzează în părțile exterioare crescând continuu. Când spiritele bune ce nu au ajuns la acea bucurie datorită faptului că nu au fost încă ridicate în rai o simt în sfera de dragoste ce se revarsă dintr-un înger sunt umplute de o asemenea încântare încât cad într-un dulce leșin. Acest lucru li se întâmplă câteodată celor ce doresc să știe ce este bucuria cerească.

(410)

Anumitor spirite care doreau să știe ce este bucuria cerească li s-a permis să o simtă într-o asemenea măsură încât nu o mai puteau suporta; și încă nu era bucurie angelică; era angelică abia în cel mai mic grad - cum mi-a fost permis să simt fiindu-mi comunicată - însă era atât de slabă încât părea aproape rece; și totuși o numesc foarte cerească deoarece pentru ei este o bucurie lăuntrică. De aici e evident nu doar că în bucuria cerului există diferite grade, dar și că bucuria lăuntrică a unui grad abia se apropie de bucuria minimă sau medie a altuia; și mai departe că atunci când cineva primește ceea ce pentru el e bucurie

lăuntrică a obținut și bucuria cerească și nu poate îndura o bucurie mai adâncă pentru că ar simți-o dureroasă.

(411)

Anumite spirite care nu erau rele s-au cufundat într-o stare de inactivitate asemenea somnului și au fost duse în rai ca suflete; căci spiritele pot fi duse în rai înainte ca mintea lor interioară să se deschidă și pot fi instruite în privința fericirii și a locuitorilor săi. Am văzut că au rămas inconștiente timp de o jumătate de oră iar apoi au revenit la viața exterioară în starea lor dinainte, păstrând oarecum amintirea a ceea ce văzuseră. Ele au spus că au fost printre îngerii din rai și că au văzut și simțit obiecte uimitoare care străluceau ca aurul, ca argintul și ca pietrele prețioase, într-o minunată varietate de forme nemaipomenite; și că îngerii nu erau încântați de lucrurile exterioare în sine ci doar de obiectul pe care îl reprezentau, Divin, inefabil și de o infinită înțelepciune care reprezenta bucuria lor; au mai spus că au mai văzut nenumărate alte lucruri din care nici a zecea mie parte nu poate fi exprimată prin limbajul omenesc sau pusă în ideile ce sunt în parte materiale.

(412)

Aproape toți cei ce pătrund în cealaltă viață sunt ignoranți în privința naturii binecuvântării și a fericirii cerești pentru că ideea lor de bucurie lăuntrică e bazată pe bucuria corporală și lumească; așadar privesc lucrurile în privința cărora sunt ignoranți ca nonexistente deși bucuriile trupești și lumești sunt fără de valoare prin comparație. Pentru ca cei bine dispuși care nu știu ce este bucuria cerească să-i poată cunoaște și înțelege natura, ei sunt purtați mai întâi prin locuri atât de plăcute încât depășesc orice imaginație. Atunci ei cred că au ajuns în paradisul ceresc; însă sunt învățați că nu asta e adevărata fericire cerească; și astfel li se permite să experimenteze stări lăuntrice de bucurie ce afectează cele mai adânci simțuri. Mai apoi sunt aduși într-o stare de pace interioară despre care mărturisesc că este de neconceput și inexprimabilă; iar în sfârșit sunt aduși într-o stare a inocenței ce le afectează cel mai adânc simț. Așa învață ei ce este adevăratul bine spiritual și ceresc.

(413)

Pentru a putea cunoaște natura și calitatea raiului și a bucuriei cerești, Dumnezeu mi-a permis des și pentru lungi perioade de timp să simt încântările bucuriei cerești. Le cunosc din experiență vie, însă nu le pot descrie; oricum câteva observații ar putea alcătui o idee.

Bucuria cerească constă în nenumărate încântări și bucurii care împreună compun un întreg iar în acest întreg sau sentiment comun există o armonie de nenumărate sentimente. Ele nu sunt simțite distinct ci doar obscur pentru că percepția lor e doar generală. Am simțit totuși că ea conține nenumărate lucruri puse într-o asemenea ordine încât nu poate fi descrisă, toate revărsându-se din ordinea raiului. Aceeași ordine există în cele mai mici detalii ale sentimentelor, care sunt prezentate și percepute doar ca întreg în funcție de capacitatea purtătorului lor. Într-un cuvânt, fiecare sentiment general conține un număr infinit de lucruri aranjate într-o ordine perfectă; și toate acestea trăiesc și le influențează pe celelalte dintr-o sursă lăuntrică la fel cum fac toate bucuriile cerești.

Am simțit de asemenea că bucuria și încântarea vin ca din inimă, difuzându-se blând în toate fibrele interioare și în toate părțile fibrelor cu o senzație de bucurie atât de adâncă încât fiecare fibră era doar bucurie și încântare, iar tot ce era capabil de percepție și de senzație îmi părea în același fel că trăiește în fericire. Comparată cu aceste bucurii, plăcerea trupească e ca o ceață groasă și înțepătoare comparată cu o atmosferă blândă și pură. Am observat că atunci când doream să-i transmit altuia încântarea mea, o încântare mai adâncă și mai plină decât prima continua să se reverse în mine în locul celei dintâi, iar cu cât doream mai mult acest lucru, cu atât mai mult primeam. Și pe aceasta am simțit-o ca venind de la Dumnezeu.

(414)

Locuitorii raiului se îndreaptă continuu spre primăvara vieții și cu câte mii de ani trăiesc mai mult cu atât mai încântătoare și mai fericită e primăvara vieții lor, iar asta în eternitate, cu o creștere în acord cu amplificarea gradului iubirii, al milei și al credinței lor. Femeile care au murit la bătrânețe împovărate de ani, dacă au trăit în credința în Dumnezeu, în mila pentru aproape și într-o fericită dragoste maritală cu un soț, ajung în timp tot mai aproape de floarea tinereții și ating o frumusețe care depășește orice concepție a frumuseții văzută vreodată pe pământ. Bunătatea și mila le modelează forma aducând în ea ceva asemănător lor și făcând ca bucuria și frumusețea milei să strălucească din fiecare trăsătură a feței lor, astfel încât devin înseși formele milei. Un om care le-a ținut în minte ar fi copleșit de uimire. Forma milei vizibilă vieții din rai apare cum însăși mila o zugrăvește și se lasă zugrăvită, astfel încât întregul înger și în special fața sa este o personificare clar și evident perceptibilă a milei. Această formă e neasemuit de frumoasă și influențează cu milă cea mai adâncă viață a minții. Într-un cuvânt, a îmbătrâni în rai înseamnă a întineri. Cei ce au trăit în dragostea pentru Dumnezeu și în milă pentru aproape devin în viața de apoi asemenea forme de frumusețe. Toți îngerii sunt astfel de forme, de o varietate incalculabilă; iar raiul e compus din ei.

(44)

Imensitatea raiului

(415)

E evident că raiul lui Dumnezeu e imens din lucrurile afirmate și explicate în capitolele de până acum, în special în cele care arată că raiul își trage existența din rândul omenirii (n. 311-317), nu doar dintre cei născuți în sânul Bisericii ci și din rândul celor născuți în afara ei (n. 318-328) și deci dintre toți cei care, de la prima creație a pământului, au dus o viață bună. Cât de mulți oameni trăiesc în lume poate judeca orice om ce cunoaște întrucâtva diviziunile, regiunile și regatele lumii. Cine face calculele va descoperi că mii de oameni mor în fiecare zi și milioane în fiecare an. Acest lucru a început din primele clipe, acum câteva mii de ani. Toți acești oameni au trecut după moarte în cealaltă lume numită lumea spirituală, iar alții merg acolo neîncetat. Dar câți dintre ei au devenit sau sunt pe cale să devină îngeri ai raiului e imposibil de spus. Mi s-a zis că în timpurile străvechi foarte mulți ajungeau în rai deoarece pe atunci gândul omului era mult mai lăuntric și mai spiritual, iar ei erau astfel plini de sentimente cerești; însă în epocile ce au urmat, aceștia au devenit mai puțin numeroși căci în decursul timpului omul a devenit mai exterior și a început să gândească mai natural, deci să se umple de sentimente pământești. Din aceste considerații e în primul rând evident că raiul format doar din locuitorii pământului este imens.

(416)

Că raiul lui Dumnezeu e imens e evident și din faptul că toți copiii, fie ei născuți în sânul Bisericii sau în afara ei, sunt adoptați de Domnul și devin îngeri: căci doar ei formează o a patra sau o a cincea parte a omenirii. Se poate vedea mai sus (n. 239-245) că fiecare copil născut în sânul Bisericii sau în afara ei, din părinți pioși sau răi, e primit de Dumnezeu atunci când moare, e adus în rai în acord cu ordinea Divină și e învățat și umplut de sentimente pentru bine și cu cunoaștere a adevărului, iar mai apoi, pe măsură ce progresează în inteligență și în înțelepciune, e introdus în rai și devine înger. De aici se poate trage o concluzie în privința vastei multitudini a îngerilor din rai, derivată doar din această sursă de la prima creație până în ziua de azi.

(417)

Cât de imens e raiul lui Dumnezeu e iarăși evident din faptul că toate planetele vizibile cu ochiul liber din sistemul nostru solar sunt pământuri și că pe lângă ele există nenumărate altele în univers, toate pline de locuitori. Acestea au fost tratate într-o mică lucrare despre planete, din care voi cita pasajul următor: „În viața de apoi e binecunoscut faptul că există multe planete locuite de unde vin spirite și îngeri; căci fiecăruia de acolo care din dragostea pentru adevăr sau foloase le dorește îi este permis să vorbească cu spirite de pe alte planete, pentru a se convinge că există multe sisteme planetare și că omenirea nu există doar pe o planetă, ci pe multe. Am vorbit pe acest subiect cu spiritele pământului nostru și mi s-a spus că orice persoană inteligentă își poate da seama din diferitele fapte ce îi sunt cunoscute că există multe planete cu oameni ce trăiesc pe ele. Căci se poate deduce rezonabil că asemenea corpuri imense ca planetele, unele ce depășesc pământul nostru ca mărime, nu sunt corpuri goale create doar pentru a hălădui prin spațiu în jurul soarelui și pentru a străluci cu lumina lor scânteietoare deasupra unei singure lumi; dar că ele trebuie să folosească la ceva mult mai important decât acest lucru”. ingerii-cerului.ro

„Cel ce crede, cum toți ar trebui să creadă, că Ființa Divină a creat universul cu nici un alt scop decât acela al existenței omenirii și a raiului ce se trage din ea - căci omenirea este seminariul raiului -, acela nu poate decât să creadă că oriunde ar exista o planetă există și oameni. Faptul că planetele ce ne sunt vizibile pentru că se află în sistemul nostru solar sunt pământuri poate fi limpede observat din următoarele lucruri: ele sunt compuse din materie pământească pentru că reflectă lumina soarelui; când sunt privite prin telescop⁹ nu apar scânteietoare ca stelele ci străbătute de pete întunecate ca planetele; și, asemenea pământului nostru, ele se învârt în jurul soarelui și urmează calea zodiacului și în consecință au ani și anotimpuri ale anului, primăvară, vară, toamnă și iarnă. Ele se învârt și în jurul propriei axe la fel ca pământul nostru și astfel au zile și momente ale zilei, dimineață, amiază, seară și noapte. Unele dintre ele au și luni numite sateliți care se învârt în jurul propriei planete în perioade fixe, cum și luna se învârt în jurul pământului. Planeta Saturn¹⁰, datorită distanței mari de la soare, e încercuită de un mare inel luminos care aduce multă lumină pe acea planetă, deși e reflectată. Cum e posibil pentru cineva care știe aceste lucruri și care cugetă inteligent la ele să spună că aceste planete sunt doar corpuri goale? Mai mult, le-am spus spiritelor că oamenii ar putea fi convinși că în univers există mai mult de o planetă deoarece cerul înstelat e atât de imens iar stelele de pe el fără de număr, fiecare fiind la locul ei sau în sistemul său un soare asemănător soarelui nostru, dar de o mărime diferită”.

(9) Reamintim că lucrarea a fost scrisă în sec. XVIII, când oamenii erau arși pe rug pentru asemenea idei, n.r.

(10) Vezi „Saturn” revelată lui Jakob Lorber, n.r.

„Orice om care judecă aceste fapte cum trebuie va concluziona că un întreg atât de imens nu poate să fie decât mijlocul pentru un scop ce trebuie să fie scopul final al creației; iar acest scop trebuie să fie o împărăție cerească în care Ființa Divină să poată trăi între îngeri și oameni. Căci universul vizibil sau cerul ce strălucește cu atâtea stele care sunt toți atâtea sori e doar mijlocul pentru existența planetelor, cu oameni pe ele din care să se poată forma împărăția cerească. Din aceste considerații un om rațional nu poate decât să gândească că un mijloc atât de imens creat pentru un scop atât de măreț nu a fost făcut doar pentru omenirea unui singur pământ. Ce ar fi asta pentru o Ființă Divină infinită și pentru care mii, milioane de planete, toate pline de locuitori, ar fi puțin sau aproape nimic?” „Există spirite a căror singură dorință e de a acumula cunoaștere, găsind în asta singura lor încântare. Lor le este permis să se plimbe prin sistemul nostru solar și chiar să treacă în altele în căutarea lor de cunoaștere. Acestea vin de pe planeta Mercur și mi-au spus că există planete locuite în număr mare, nu doar în acest sistem solar ci și mai departe în cerul înstelat. S-a calculat că ar exista un milion de planete în univers și trei sute de milioane de oameni pe fiecare

planetă, iar dacă în șase mii de ani s-ar succeda două sute de generații și fiecărui om i-ar fi îngăduit un spațiu de trei metri cub, numărul total nu ar umple spațiul acestui pământ și ar ocupa ceva mai mult decât cel ocupat de satelitul uneia dintre planete; un spațiu în univers atât de mic încât ar fi aproape invizibil, căci un satelit cu greu poate fi zărit cu ochiul liber. Ce înseamnă asta pentru Creatorul universului pentru care întregul univers, chiar de ar fi plin, nu ar fi suficient căci El este infinit? Am vorbit cu îngeri pe acest subiect iar ei mi-au spus că aveau o idee asemănătoare în privința micimii omenirii, comparată cu infinitatea creatorului, deși gândul lor nu se baza pe idei ale spațiului ci ale stadiilor; și că în acea idee planetele în număr de atâtea mulțimi câte pot fi concepute ar rămâne aproape ca nimic pentru Dumnezeu”. În privința planetelor din univers cu locuitorii, spiritele și îngerii lor poate fi consultată sus amintita lucrare. Informațiile conținute în ea mi-au fost dezvăluite și explicate pentru a face cunoscut faptul că raiul lui Dumnezeu este fără de margini; că își trage existența în întregimea sa din rândul omenirii și că Dumnezeul nostru este pretutindeni recunoscut ca Dumnezeu al cerului și al pământului.

(418)

Imensitatea raiului lui Dumnezeu e evidentă și din faptul că raiul are în întregimea sa formă umană¹¹ și corespunde cu fiecare și cu toate părțile omului, iar această corespondență nu poate fi niciodată epuizată. Căci nu este doar o corespondență cu fiecare din membrele, organele și viscerele trupului în general, ci și în cel mai mic detaliu, cu fiecare în parte și cu toate viscerele și organele ce se află în ele și chiar cu fiecare vas și fibră; și nu doar cu acestea, ci și cu acele forme pur organice care primesc influxul din rai și care sunt cauza anumitor mișcări lăuntrice ce deservește activitățile mentale ale omului; căci tot ce există interior în om există în forme care sunt substanțe, căci ceea ce nu există în substanța sa ca subiect al său nu e nimic. Există o corespondență a tuturor lucrurilor cu raiul cum se poate vedea în capitolul asupra corespondenței dintre toate lucrurile din rai și toate lucrurile din om (n. 87102). Această corespondență nu poate fi epuizată niciodată deoarece cu cât există mai multe societăți angelice care corespund cu fiecare membru al lor, cu atât mai mult se perfecționează raiul; căci întreaga perfecțiune din rai se mărește o dată cu creșterea numărului pentru că toți cei de acolo au același scop și îl urmăresc în unanimitate. Acest scop este binele comun; iar când binele comun este principiul călăuzitor, din el rezultă binele fiecăruia, iar din binele fiecăruia, binele comun; lucrurile stau așa pentru că Dumnezeu îi îndreaptă pe toți cei din rai spre El (n. 123) și astfel îi face unul în El. Orice om a cărui rațiune e câtuși de puțin luminată poate vedea că unanimitatea și concordanța atâtor lucruri produce perfecțiune, mai ales când provin dintr-o asemenea origine și sunt unite printr-un asemenea legământ.

(11) *Vezi și „De la Iad la Rai (Robert Blum)” revelată lui Jakob Lorber, n.r.*

(419)

Mi-a fost permis să văd spațiul raiului care e deja locuit și pe acela care încă nu e locuit și am văzut că spațiul raiului încă nelocuit e atât de vast încât nu se va putea umple niciodată, chiar de ar exista multe mulțimi de planete și tot atâția oameni pe fiecare planetă ca și pe a noastră. Pe acest subiect vezi lucrarea *Planetele din univers* (n. 168).

(420)

Unii deduc din anumite pasaje ale *Cuvântului* înțelese în sensul lor literal că raiul nu e imens ci mic. Se spune, spre exemplu, că în rai nu sunt primiți decât cei săraci; că doar cei aleși pot fi acceptați; că doar cei din sânul Bisericii pot fi primiți, nu și cei din afara ei; că raiul este doar pentru cei în favoarea cărora intervine Domnul; că se va închide când va fi plin și că acest lucru se va întâmpla într-un moment prestabilit, însă aceștia nu știu că raiul nu se va închide niciodată; că nu există un moment predeterminat, nici vreo limitare a numărului; că

aleșii sunt cei ce trăiesc în bunătate și adevăr; și că săracii sunt cei ce nu posedă o cunoaștere a binelui și a adevărului dar care totuși le doresc, fiind numiți înfometați.

Cei care dintr-o proastă înțelegere a *Cuvântului* au conceput ideea unui rai restrâns își imaginează că raiul se află într-un loc unde toate lucrurile sunt adunate laolaltă; totuși raiul e format din nenumărate societăți (n. 41-50). Ei presupun că raiul e oferit tuturor printr-un act de milă necondiționată și așadar că oamenii sunt admiși și primiți doar prin favoare. Ei nu înțeleg că Dumnezeu, în mila Lui, îi conduce pe toți cei care îl primesc; că îl primesc doar cei care trăiesc în acord cu legile ordinii Divine, ce constituie preceptele de dragoste și credință; și că mila înseamnă a te lăsa astfel condus de Dumnezeu, din copilărie până la sfârșitul vieții lumești și mai apoi în eternitate. Să se afle deci că fiecare om e născut pentru rai și că e primit acolo dacă el însuși primește raiul în sine pe când se află în lume și că e alungat dacă nu face întocmai.

LUMEA SPIRITELOR ȘI STADIUL OMULUI DUPĂ MOARTE

(45)

Ce este lumea spiritelor

(421)

Lumea spiritelor nu e nici rai nici iad, ci stadiul sau locul intermediar între acestea două, căci e primul loc în care ajunge omul după moarte; și din care, după un anumit timp, este fie înălțat în rai fie aruncat în iad, în funcție de viața pe care a dus-o în lume.

(422)

Lumea spiritelor e locul intermediar între rai și iad și de asemenea stadiul intermediar al vieții omului de după moarte. E evident că este locul intermediar, deoarece iadurile se află dedesubt iar raiurile deasupra; și că e stadiul intermediar deoarece atâta timp cât omul se află acolo, nu e nici în rai nici în iad. Stadiul raiului în om este venirea binelui și adevărului în el, iar stadiul iadului, uniunea răului și a falsității. Când binele e unit cu adevărul într-un om care a ajuns în lumea spirituală, el ajunge în rai pentru că uniunea reprezintă raiul din el; dar când răul e unit cu falsitatea într-un astfel de om, el ajunge în iad căci uniunea e iadul din el. Această uniune se produce în lumea spiritelor, deoarece omul se află atunci într-un stadiu intermediar; e același lucru dacă spui uniunea dintre înțelegere și voință sau uniunea dintre adevăr și bine.

(423)

Mai întâi se va spune ceva în privința uniunii înțelegerii cu voința, o dată ce e efectuată în lumea spiritelor, apoi despre asemănarea sa cu uniunea adevărului și binelui. Omul are înțelegere și voință; înțelegerea este recipientul adevărului și e formată din el, iar voința este recipientul binelui și e formată la rândul ei din bine. Astfel, orice înțelege și gândește un om, numește adevărat; și orice voiește și gândește, numește bine. Omul, prin înțelegerea sa, poate gândi și deci simți ce e adevărat și ce e bine; însă gândul lui nu vine din voință decât dacă dorește să făptuiască și făptuiește în consecință. Când voiește și făptuiește astfel, adevărul se află atât în înțelegere cât și în voință, și este deci în om. Căci nu numai înțelegerea îl face pe om ceea ce este, nici numai voința, ci înțelegerea laolaltă cu voința; așadar, ce e în amândouă se află și în om și îi este propriu lui. Ceea ce se află numai în înțelegere îi aparține într-adevăr omului, dar nu se află în el; este doar un lucru din memoria lui sau o problemă de cunoaștere din memorie la care se gândește atunci când nu e retras în sine, ci când se află în compania altora. Așadar devine un lucru despre care poate vorbi și gândi și în legătură cu care poate mima sentimente și gesturi potrivite.

(424)

A fost dat ca omul să poată gândi din înțelegerea lui și nu în același timp și din voință, pentru a fi capabil să fie reformat; pentru că omul e reformat prin adevăruri, iar adevărurile sunt conținute în înțelegerea sa. Căci voința omului este prin naștere predispusă la rău și astfel, de unul singur, el nu dorește decât propriul bine; iar cine dorește binele doar pentru sine e încântat de necazurile ce li se întâmplă altora, în special dacă sunt în avantajul său; căci dorește să obțină pentru el bunurile celorlalți, fie că constau în onoruri sau în avuții, iar în măsura în care reușește este bucuros. Pentru ca voința lui să poată fi îndreptată și

reformată, omului îi este dat să poată înțelege adevărurile, și astfel să supună sentimentele rele ce izvorăsc din voință. De aceea omul poate gândi adevărul în înțelegerea sa și poate vorbi și acționa în acord cu ea; însă totuși nu poate gândi adevărul prin voință până ce nu dobândește o predispoziție proprie care să-l conducă atât spre voință cât și spre faptă, în acord cu adevărul, adică una care să vină din inimă. Când omul este în acest fel, gândul înțelegerii sale aparține credinței lui; iar gândul voinței aparține dragostei sale; atunci credința și dragostea din el se unesc, la fel ca și înțelegerea și voința.

(425)

Așadar, în măsura în care adevărurile înțelegerii sunt unite cu sentimentele bune ale voinței, adică în măsura în care omul dorește să făptuiască și făptuiește în acord cu acele adevăruri, el poartă raiul în sine, căci, cum s-a spus mai sus, uniunea binelui și a adevărului reprezintă raiul. Dar atâta timp cât falsitățile înțelegerii sale sunt unite cu relele voinței sale și atâta timp cât adevărurile înțelegerii nu sunt unite cu sentimentele bune ale voinței, omul se află într-un stadiu intermediar.

În ziua de azi aproape orice om cunoaște întrucâtva adevărurile, iar datorită cunoașterii și înțelegerii cugetă oarecum asupra lor și li se conformează fie mult, fie puțin, fie deloc; sau chiar făptuiește împotriva lor dintr-o dragoste de rău și de credință falsă. Astfel, pentru a fi potrivit fie pentru rai, fie pentru iad, omul, după moarte, este mai întâi adus în lumea spiritelor unde e efectuată o uniune a binelui cu adevărul la cei ce se vor înălța în ceruri, și o uniune a răului cu falsitatea, la cei ce vor fi aruncați în iad. Căci nimănui, nici în rai nici în iad, nu îi este permis să aibă o minte divizată, adică să înțeleagă un lucru și să dorească altul, ci trebuie să înțeleagă ce voiește și să voiască ce înțelege. Așadar în rai cel ce voiește binele gândește adevărul, iar cel ce voiește răul gândește falsitatea. Astfel, în stadiul intermediar, falsitățile sunt îndepărtate de spiritele bune, fiindu-le dăruite adevăruri care se armonizează cu binele lor; iar adevărurile sunt îndepărtate de cei răi, fiindu-le date falsități care se armonizează cu răul lor. Aceste remarci pot clarifica ce este lumea spiritelor.

(426)

În lumea spiritelor trăiesc foarte mulți, căci cel dintâi loc de întâlnire al tuturor este acolo, unde toți sunt verificați și pregătiți. Timpul șederii lor în acel loc nu e fix; unii abia ce intră acolo și sunt imediat fie înălțați în rai fie aruncați în iad; unii rămân acolo doar câteva săptămâni iar alții câțiva ani; însă nimeni nu rămâne mai mult de treizeci de ani. Aceste diferențe dintre perioadele șederii lor în acel loc depind de corespondența sau de dorința de corespondență a minții lor interioare și a celei exterioare. Vom explica acum cum este condus un om în acea lume dintr-un stadiu în altul și cum e pregătit el pentru locul său de veci.

(427)

Imediat ce, după moarte, oamenii ajung în lumea spiritelor, Dumnezeu limpezește diferența dintre ei. Cei răi sunt atașați societății infernale cu care au fost uniți în lume prin dragostea lor călăuzitoare; iar cei buni sunt atașați imediat societății cerești cu care au fost uniți în lume prin dragostea, mila și credința lor. Dar, deși sunt astfel diferențiați, toți cei care au fost în viața trupului prieteni sau cunoștințe, în special soții și soți, frați și surori, se întâlnesc și vorbesc în acea lume oricând doresc. Am văzut un tată ce vorbea cu șase fii pe care îi recunoscuse, și i-am văzut pe mulți alții cu rudele și prietenii lor care, având predispoziții diferite datorate vieții lor din lume, au fost curând despărțiți. Dar când pleacă din lumea spiritelor în rai sau în iad ei nu se mai văd și nu se mai cunosc decât dacă au aceeași predispoziție și aceeași dragoste. Motivul pentru care se pot vedea în lumea spiritelor, nu însă în rai sau în iad, e acela că în timp ce trăiesc în lumea spiritelor ei sunt aduși într-un stadiu similar cu cel avut în viața trupească, trecând dintr-unul în celălalt; dar mai apoi toți sunt aduși într-un stadiu permanent în acord cu dragostea lor călăuzitoare, iar atunci un om îl

cunoaște pe altul doar datorită similarității dragostei lor; căci, cum a fost arătat mai sus, similaritatea unește, iar diferența separă (n. 41-50).

(428)

Cum lumea spiritelor e stadiul intermediar al omului între rai și iad, este de asemenea și locul intermediar, cu iadul dedesubt și raiul deasupra. Toate iadurile sunt închise înspre această lume, singurele deschideri fiind anumite găuri și fisuri ca cele din piatră și unele crăpături largi, păzite pentru a nu lăsa pe cineva să iasă decât cu permisiune. Această permisiune e acordată doar în cazurile de extremă urgență, despre care vom vorbi imediat. Și raiul este închis pe toate părțile și nu există nici un pasaj deschis către o societate cerească, decât o trecere îngustă, intrarea căreia e de asemenea păzită. Aceste căi de acces și intrări sunt ceea ce în *Cuvânt* se numește porțile și pragurile iadului și ale raiului.

(429)

Lumea spiritelor e ca o vale ce se întinde pe nivele diferite, deschisă ici și colo spre dealurile și stâncile între care se află. Porțile și ușile către societățile cerești sunt vizibile doar pentru cei pregătiți pentru rai; alții nu le pot găsi. Există câte o intrare din lumea spiritelor către fiecare societate, care conduce spre o singură potecă ce, în urcarea sa, dă în mai multe. Nici porțile și nici pragurile iadului nu sunt vizibile decât pentru cei ce trebuie să intre acolo; pentru ei sunt deschise, iar după ele apar caverne încețoșate și neguroase, îndreptându-se oblic în jos spre abis, unde se află alte câteva uși. Prin aceste caverne adie putori scârboase și dezgustătoare pe care spiritele bune le urăsc și le ocolesc, dar pe care spiritele rele le caută și le adoră; căci, cum fiecare a fost încântat în lume de propriul rău, la fel, după moarte e încântat cu duhoarea cu care corespunde răul său. În această privință ei pot fi comparați cu păsările și fiarele de pradă, ca lupii, cerbii sau porcii, care zboară sau fug spre leșuri sau grămezi de bălegar când le simt duhoarea. Am auzit odată un spirit urlând, ca dintr-un chin interior, atunci când o suflare din rai l-a atins; iar mai apoi l-am văzut liniștit și bucuros când l-a atins o suflare din iad.

(430)

În fiecare om există două porți, una ce duce spre iad și care e deschisă relelor și falsităților de acolo, iar cealaltă ce duce spre rai și care e deschisă sentimentelor bune și adevărilor de acolo. Poarta iadului e deschisă în cei ce sunt cufundați în rău și în falsitate, pe când doar câteva raze de lumină din rai coboară prin crăpăturile de deasupra, îngăduindu-i omului să gândească, să raționeze și să vorbească; însă poarta raiului e deschisă în cei care sunt plini de bine și de adevărilor din acel bine. Căci există două căi ce duc către mintea rațională a omului; o cale înaltă sau lăuntrică pe care intră binele și adevărul de la Dumnezeu; și o cale inferioară sau exterioară, prin care răul și falsitatea se insinuează din iad; în mijloc se află însăși mintea rațională către care duc aceste două căi. De aceea, atâta timp cât omul primește lumina din rai, el este rațional, iar dacă nu o primește, nu mai e rațional, oricât de mult i-ar părea că este. Acest lucru a fost spus pentru a face cunoscută natura corespondenței omului cu raiul și iadul. Pe când mintea rațională a omului e în formare, ea corespunde lumii spiritelor; ce e deasupra corespunde raiului iar ce e dedesubt iadului. La cei ce se pregătesc pentru rai, regiunile superioare ale minții raționale sunt deschise, iar cele inferioare închise în fața influxului de rău și falsitate; pe când la cei ce se pregătesc pentru iad, regiunile de dedesubt sunt deschise iar cele de deasupra închise influxului de bine și adevăr. Astfel, cei din urmă pot privi doar spre ceea ce se află sub ei, deci spre iad; pe când primii pot privi doar spre ceea ce se află deasupra lor, adică spre rai. A privi spre înălțimi înseamnă a privi spre Dumnezeu, deoarece El este centrul comun către care privesc toate lucrurile din rai; dar a privi în jos înseamnă a privi departe de Dumnezeu, spre centrul opus către care privesc și tind toate lucrurile din iad (n. 123-124).

(431)

În paginile anterioare locuitorii lumii spiritelor au fost numiți spirite, iar locuitorii raiului îngeri.

(46)

Fiecare om este un spirit în ceea ce privește mintea sa

(432)

Orice om care judecă drept pe această temă poate vedea că trupul nu gândește căci este material, dar că sufletul gândește căci este spiritual. Sufletul omului, în privința nemuririi despre care s-au scris atâtea, este spiritul său, căci acesta e sub toate aspectele nemuritor. Spiritul este cel care gândește în trup căci este spiritual, iar spiritualul primește ceea ce e spiritual și trăiește spiritual, adică își exercită gândul și voința, întreaga viață rațională ce apare în trup ține de spirit și nu de trup; căci trupul, cum s-a spus mai sus, este material, iar substanța materială a trupului e adăugată și aproape unită cu spiritul, pentru ca spiritul omului să poată trăi și să aducă foloase în lumea naturală, ale cărei lucruri sunt materiale și în ele însele lipsite de viață. Cum doar spiritualul trăiește, nu și materialul, se poate vedea că tot ceea ce trăiește în om este spiritul său, și că trupul îi servește doar ca un instrument ce slujește unei forțe mișcătoare, vii. Se spune într-adevăr despre un instrument că acționează, se mișcă sau lovește, însă a crede că acestea sunt acte ale instrumentului și nu ale celui ce acționează, se mișcă sau lovește, este un lucru fals.

(433)

Cum tot ceea ce trăiește în trup și care acționează și simte datorită acelei vieți aparține în exclusivitate spiritului și nu trupului, înseamnă că spiritul este adevăratul om; sau, ceea ce e același lucru, că omul, privit în interior, e un spirit ce are aceeași formă; căci tot ce trăiește și simte în om aparține spiritului său, iar toate lucrurile din om, de la cap până la tălpile picioarelor, trăiește și simte. De aceea, în clipa în care trupul e separat de spiritul său, ceea ce se numește moarte, omul rămâne om și trăiește în continuare. Am auzit în rai că unii oameni ce mor, în timp ce zac pe catafalc înainte de a fi ridicați din morți, continuă să gândească chiar și în trupul lor rece, nedându-și seama că sunt morți, ci doar că nu-și pot mișca nici o parte materială ce ține de trup.

(434)

Omul nu poate gândi și voi dacă nu există o bază substanțială pentru gândul și voința sa; orice obiect ce s-ar crede că poate exista fără o bază substanțială, nu e de fapt nimic. Acest lucru poate fi cunoscut din faptul că omul nu poate vedea fără organul care stă la baza vederii sale, nici auzi fără organul care se află la baza auzului; vederea și auzul nu sunt nimic fără aceste organe și nici măcar nu există. Același lucru e adevărat și despre gând, care e vederea interioară, și despre percepție care e auzul interior; dacă acestea nu ar exista și nu și-ar trage existența din substanțele ce sunt formele organice și bazele acelor facultăți, nu ar exista deloc.

De aici e evident că spiritul omului, la fel ca și trupul său, are o formă, iar acea formă e umană, apoi că posedă organe de simț și simțuri, și când e separat de trup și când se află în el; și că întreaga viață a ochiului, și întreaga viață a urechii, într-un cuvânt, toată viața senzitivă de care se bucură omul, nu aparține trupului său ci spiritului care trăiește în acele organe și în cele mai mici particule ale lor. De aceea spiritele văd, aud și simt la fel ca oamenii, însă nu în lumea naturală, ci în cea spirituală, după separarea de trup. Simțurile naturale avute de spirit câtă vreme se afla în trup îi parveneau prin intermediul părții materiale care era alipită de el; dar chiar și atunci el avea simțuri spirituale, în exercițiul gândului și al voinței sale.

(435)

Aceste lucruri au fost spuse pentru a-l convinge pe omul rațional că omul, privit în sine, este un spirit și că structura corporală alipită de spirit pentru a-i permite să-și exercite funcțiile în lumea naturală și materială, nu îl reprezintă pe om, ci doar un instrument de care spiritul său se folosește. Dar evidențele parvenite pe calea experienței sunt mai bune, pentru că există mulți care nu reușesc să prindă deducțiile rațiunii; iar cei ce s-au confirmat în viziunea opusă, se îndoiesc în privința unor asemenea deducții ale rațiunii din cauza iluziilor simțurilor.

Cei care s-au confirmat într-o părere opusă sunt obișnuiți să creadă că fiarele trăiesc și simt ca oamenii și că și ele, asemenea omului, posedă o parte spirituală care moare o dată cu trupul, însă partea spirituală a animalelor nu e ca partea spirituală a omului; căci omul are, ceea ce fiarele nu au, o regiune lăuntrică a minții în care se revarsă sfera Divină, care îl înalță și îl unește cu Dumnezeu. Astfel, omul e capabil iar animalele nu sunt capabile să gândească la Dumnezeu, la lucrurile Divine ale raiului și ale Biserici, sau să-l iubească pe Dumnezeu din ele și în ele, și deci să se unească cu El; și tot ce poate fi unit cu Ființa Divină nu mai poate fi risipit; iar tot ce nu poate fi unit cu Ființa Divină e risipit.

Regiunea lăuntrică a minții omului care animalelor le lipsește, a fost tratată mai sus (n. 39), și ce s-a spus atunci va fi repetat aici, deoarece e important să adăugăm erorile ce s-au ridicat în mintea oamenilor care, din lipsa cunoașterii sau a unui intelect corect format, sunt incapabili de a formula concluzii raționale pe aceste teme. Cuvintele sunt acestea: „În concluzie, un anumit mister poate fi dezvăluit despre îngerii celor trei ceruri, pentru că nimeni nu a înțeles până acum natura gradelor (n. 38). Există în fiecare înger și de asemenea în fiecare om un grad sau o regiune supremă, lăuntrică a minții, în care se revarsă în primul rând sau cel mai direct Sfera Divină a lui Dumnezeu, și din care ordonează și celelalte regiuni ale minții ce se succed în acord cu ordinea Divină. Acest grad lăuntric sau superior poate fi numit intrarea lui Dumnezeu în înger și oameni sau locul Lui în ei. Datorită acestui grad lăuntric sau superior, omul este om și este diferit de animale, care nu îl posedă. Pe acest temei, diferit de animale, omul ce-și prețuiește facultățile superioare ale întregii sale minți poate fi înălțat de Dumnezeu către El, poate ajunge să creadă în El, să Îl iubească și deci să-L poată vedea; și poate primi inteligență și înțelepciune și să vorbească din rațiune; dar acest lucru nu se întâmplă și la animale. Tot astfel, el trăiește în eternitate, însă aranjamentele și rezervele făcute de Dumnezeu în acea regiune lăuntrică a minții nu pot fi limpede înțelese de nici un înger, căci ele se află deasupra sferei lui de gândire și îi transcend înțelepciunea.

(436)

Că omul este spirit în ceea ce privește mintea sa, mi-a fost permis să învăț prin multă experiență care, dacă aș transcrie fiecare lucru din ea, ar umple multe volume. Am vorbit cu spirite ca spirit și am vorbit cu ele ca om în trup. Când am vorbit cu ele ca spirit nu știau că eu nu eram un spirit cu formă umană cum erau ele; iar asta deoarece doar mintea mea apărea în fața lor, căci atunci când vorbeam cu ele ca spirit, trupul meu material era invizibil.

(437)

Că omul este spirit în ceea ce privește mintea sa e evident din faptul că după separarea de trup, ce are loc în clipa în care moare, omul trăiește la fel ca înainte. Pentru a mă convinge de acest lucru mi-a fost permis să vorbesc cu aproape toți cei pe care îi cunoscusem în viața trupească; cu unii preț de câteva ore, cu alții săptămâni și luni, iar cu alții ani întregi; iar asta doar pentru a fi sigur de adevăr și pentru a-i fi martor.

(438)

Se poate adăuga că fiecare om, chiar și atunci când trăiește în trup, se află, în ceea ce privește spiritul său, în asociere cu alte spirite, deși nu e conștient de asta. Prin intermediul

lor, un om bun e asociat cu o societate angelică, iar unul rău cu o societate infernală; iar după moarte el va ajunge în acea societate. Acest lucru le-a fost des spus și dovedit celor care, după moarte, au ajuns în rândul spiritelor. Într-adevăr, un om nu apare ca un spirit în acea societate cât trăiește în lume, pentru că atunci gândește natural; însă cei al căror gând e detașat de senzațiile trupesti, aflându-se în spirit, apar câteodată în societatea lor, iar când sunt văzuți, sunt deosebiți cu ușurință de spiritele de acolo, pentru că ei se plimbă, meditănd în tăcere, neprivindu-i pe alții și, în aparență, nevăzându-i; iar când un spirit le vorbește, ei dispar.

(439)

Pentru a ilustra adevărul că omul este spirit în ceea ce privește mintea sa, voi relata din experiență cum este el retras din trup, și cum e condus departe ca spirit, într-un alt loc.

(440)

În ceea ce privește primul punct: - Când un om e retras din trup se întâmplă lucrul următor. E adus într-o stare între somn și trezire, iar când se află în această stare i se pare că e complet treaz. Toate simțurile lăuntrice sunt atât de treze într-o asemenea stare ca în cea mai perfectă trezire a trupului, nu doar vederea și auzul, ci și simțul tactil, care atunci e mult mai desăvârșit decât poate fi în clipa în care trupul e treaz. În această stare au fost văzuți îngeri și spirite în întreaga realitate a vieții; au fost văzuși și, ceea ce e minunat, au fost atinși, căci atunci aproape nimic trupesc nu intervenea. Aceasta e starea numită a fi retras din trup și a nu ști dacă cineva se află în trup sau în afara lui. Am fost adus în această stare doar de trei sau patru ori pentru a-i cunoaște natura și pentru a putea învăța că spiritele și îngerii se bucură de toate simțurile, la fel ca și omul, ca spirit, atunci când e retras din trup.

(441)

În ceea ce privește celălalt punct: - Mi-a fost arătat tot prin vie experiență ce înseamnă a fi condus ca spirit în alt loc și cum se petrece acest lucru; însă doar de două sau trei ori. Voi aminti un exemplu. Plimbându-mă de-a lungul străzilor unui oraș și pe câmpii, și aflându-mă în același timp în conversație cu spirite, îmi părea că sunt complet treaz, cu ochii deschiși, ca în alte dăți. Astfel, mergeam fără a rătăci drumul deși în tot acest timp mă aflam în spirit, văzând păduri, râuri, palate, case, oameni și diferite alte obiecte; însă după ce mă plimbasem așa câteva ore, am văzut deodată cu ochii mei trupesti și am observat că mă aflam într-alt loc. Am fost foarte uimit și am simțit că mă aflasem în aceeași stare ca cei despre care se spune că sunt conduși de spirit în alt loc. În timpul desfășurării sale nici distanța, deși era de multe mile, nici timpul, deși era de multe ore sau zile, nu sunt gândite; nici nu există vreo senzație de oboseală, ci omul este condus inconștient pe căi, în privința cărora e ignorant, spre destinația sa.

(442)

Aceste două stări ale omului ce prind existență atunci când el se află în conștiința sa lăuntrică sau, ceea ce e același lucru, atunci când se află în spirit, sunt extraordinare, și miau fost arătate doar pentru a le înțelege natura, căci sunt deja cunoscute Bisericii. Mi s-a permis să vorbesc cu spirite și să mă aflu între ele chiar și în plină stare de veghe a trupului, de mulți ani încoace.

(443)

Faptul că omul este spirit în ceea ce privește mintea sa poate fi confirmat în continuare de ceea ce s-a spus și a fost explicat mai sus, unde s-a arătat că raiul și iadul își trag existența din rândul omenirii (n. 311-317).

(444)

Când spunem că omul este spirit în ceea ce privește mintea sa, spunem că este spirit în ceea ce privește lucrurile care țin de gândirea și voința lui, căci ele reprezintă mintea sa, și tot ele îl fac pe om ceea ce este; iar cum îi este mintea, la fel este și omul.

(47)

Ridicarea omului din morți și intrarea sa în viața eternă

(445)

Când trupul nu mai este capabil să-și îndeplinească funcțiile în lumea naturală, funcții care corespund gândurilor și sentimentelor spiritului său, ce le are din lumea spirituală, atunci se spune despre om că moare; iar asta se întâmplă când respirația plămânilor și bătaia inimii încetează. Totuși, omul nu moare atunci, ci este doar separat de trupul care i-a fost de folos în lume; căci omul însuși trăiește. Se spune că omul trăiește încă pentru că el nu e om datorită trupului său ci datorită spiritului; căci spiritul gândește în om, iar gândul unit cu sentimentele îl fac pe om ceea ce este. De aici e evident că atunci când omul moare, el nu face decât trecerea dintr-o lume în alta. Din acest motiv moartea, în sensul lăuntric al *Cuvântului*, înseamnă reînviere și continuare a vieții.

(446)

Există o comunicare lăuntrică a spiritului cu respirația și cu bătaia inimii, căci gândul său comunică cu respirația, iar sentimentele care sunt derivate din dragoste comunică cu inima. Astfel, atunci când aceste două mișcări încetează în trup, imediat are loc o separare. Aceste două mișcări, respirația plămânilor și bătaia inimii, reprezintă legăturile o dată cu ruperea cărora spiritul e eliberat; iar trupul, fiind lipsit atunci de viața spiritului său, se răcește și începe să se descompună. Comunicarea lăuntrică a omului se face cu respirația și cu inima, deoarece toate mișcărilor vitale depind de ele, nu doar în sens general, ci și în particular.

(447)

După eliberarea sa, spiritul omului rămâne un timp în trup, până ce mișcarea inimii se curmă definitiv, iar acest lucru se întâmplă în funcție de natura bolii de care moare omul; căci în unele cazuri mișcarea inimii continuă mult timp, iar în alt cazuri nu atât de mult. Imediat ce mișcarea încetează, omul este resuscitat; dar acest lucru e făcut doar de Dumnezeu. Resuscitarea înseamnă retragerea spiritului uman din trup și introducerea sa în lumea spirituală; însă acest lucru e numit în limbaj comun înviere.

Spiritul omului nu e separat de trup până ce mișcarea inimii nu încetează, deoarece inima corespunde sentimentelor derivate din dragostea sa; ea reprezintă însăși viața omului, căci din dragoste își trage fiecare om căldura vitală; și atâta timp cât această uniune continuă, corespondențele există, iar viața spiritului continuă și ea în trup.

(448)

Nu numai că mi s-a spus cum este efectuată această resuscitare, dar mi-a fost și arătat, printr-o vie experiență, îngăduită pentru a înțelege procesul în întregime.

(449)

Am fost adus într-o stare de insensibilitate în privința simțurilor mele trupesti, deci aproape de condiția unui muribund; totuși, viața mea interioară și gândul meu au rămas nealterate, astfel încât am perceput și am păstrat în memorie lucrurile care mi se întâmplau și care li se întâmplă celor ce sunt ridicați din morți. Am simțit că respirația trupului aproape a încetat, pe când respirația lăuntrică a spiritului s-a menținut, împreună cu o calmă și tăcută respirație a trupului. Comunicarea dintre pulsul inimii și împărăția celestă fusese deschisă deoarece

acea împărăție corespunde inimii din om. Mi s-au arătat și îngerii din aceea împărăție, unii la distanță și doi șezând lângă capul meu. Astfel, toate simțurile mi-au fost luate, însă gândul și percepția mi-au rămas.

M-am aflat în aceea stare timp de câteva ore, iar spiritele ce erau atunci în preajma mea s-au retras, crezând că am murit. Am simțit și un miros aromat, ca cel al unui trup îmbălsămat; căci atunci când sunt prezenți îngerii celești, orice emanație a cadavrului e simțită ca un parfum aromat. Când spiritele o simt nu se pot apropia; tot așa sunt ținute la distanță de spiritul omului și spiritele rele, atunci când e introdus pentru prima dată în viața eternă, îngerii așezați la capul meu erau tăcuți, dar nerăbdători să-mi comunice gândurile lor; imediat ce această comunicare este efectuată, îngerii știu că spiritul se află într-o astfel de stare încât să poată fi retras din trup. Ei mi-au comunicat gândurile lor privindu-mi fața, căci în acest fel e efectuată comunicarea gândului în rai.

Gândul și percepția mi-au rămas pentru a putea ști și a-mi putea aminti cum e efectuată resuscitarea, iar apoi am simțit că acei îngerii doreau mai întâi să știe care-mi erau gândurile și dacă erau la fel ca cele ale muribunzilor, ce sunt de obicei legate de viața eternă; și doreau să-mi țină mintea ocupată cu astfel de gânduri. Mai târziu mi s-a spus că spiritul omului e păstrat în ultimul stadiu al gândirii, trăit când trupul expira, până ce se întoarce la gândurile ce se revarsă din dragostea sa generală sau călăuzitoare dobândită în lume. Mi s-a permis să văd și să simt în special că exista o înaintare, o depărtare a părților launtrice ale minții sau ale spiritului meu de trup; și mi s-a mai spus că acest lucru e făcut de Dumnezeu; și că e mijlocul prin care e înfăptuită învierea.

(450)

Îngerii celești prezenți lângă un om ce este resuscitat nu doresc să-l părăsească pentru că ei îi iubesc pe toți; însă când omul este în spirit astfel încât nu mai poate sta în compania îngerilor celești, el este cel care dorește să-i părăsească. Când se întâmplă asta, vin îngerii din împărăția spirituală a lui Dumnezeu, prin care primește foloasele luminii; căci el abia și-a folosit gândul și nu a văzut nimic încă. Mi-a fost arătat cum e făcut acest lucru. Îngerii spirituali păreau că derulează învelișul ochiului stâng către baza nasului, pentru ca ochiul să fie deschis și privirea restabilită. Acest lucru este doar o aparență, însă spiritului îi pare că are loc în realitate; iar când învelișul ochiului pare a fi gata derulată, se vede o lumină, dar una slabă, ca cea pe care o vede omul printre pleoape atunci când se trezește. Această palidă lumină îmi părea că are o nuanță cerească, dar mi s-a spus mai târziu că culoarea variază la persoane diferite. Apoi a urmat o senzație ca și când ceva era ușor derulat de pe față, iar când această senzație se sfârșește, gândirea spirituală se trezește la viață. „Derularea vălului de pe față este tot o aparență ce reprezintă tranziția de la gândirea naturală la cea spirituală, îngerii sunt extrem de atenți ca doar ideile ce izvorăsc din dragoste să ia naștere în mintea celui ce e resuscitat. Acum ei îi vor spune că este spirit.

După ce i-au dăruit foloasele luminii, îngerii spirituali îi îndeplinesc noului spirit orice dorința care ar putea-o formula în aceea stare; și îl instruiesc în privința tuturor lucrurilor din cealaltă viață, în măsura în care le poate înțelege. Dar dacă nu e predispus să primească instrucțiuni, atunci spiritul va dori să plece din compania acestor îngeri. Nu ei sunt cei care îl părăsesc, ci el se depărtează de ei; căci îngerii îi iubesc pe toți și nu doresc decât să le îndeplinească tuturor dorințele, să-i instruiască și să-i conducă spre rai; căci asta e cea mai mare încântare a lor. Când spiritul se desparte astfel de ei, e primit de spiritele bune care de asemenea îi îndeplinesc tot felul de dorințe, cât timp rămâne lângă ele; însă dacă viața dusă de el în lume a fost de așa natură încât nu poate rămâne în compania binelui, el dorește să le părăsească și pe ele, iar aceste schimbări continuă până ce, într-un târziu, spiritul se asociază cu cei ce se află în acord cu viața lui din lume. Cu aceștia își găsește propria-i viață și, minunat de spus, el va duce mai apoi o viață similară cu cea dusă în lume.

(451)

Am vorbit cu unii în a treia zi după moartea lor, când procesul descris mai sus se încheiase (n. 449, 450). Trei dintre aceste spirite îmi fuseseră cunoscute în lume și le-am spus că aranjamentele funerare erau făcute chiar atunci pentru a le îngropa trupurile; expresia pe care am folosit-o a fost „pentru a-i îngropa”, iar auzind asta au rămas uluiți; au declarat că sunt încă în viață și că prietenii lor îngropau doar ceea ce le servise drept trup în lume. Mai apoi s-au mirat peste măsură că în timpul vieții din trup nu au crezut într-o viață de după moarte, și erau în mod special uimiți de faptul că foarte puțini oameni din sânul Bisericii aveau o astfel de credință.

Cei care în lume nu au crezut că sufletul mai are viață după viața din trup se rușinează peste măsură când află că sunt încă în viață și după moarte; iar cei ce s-au confirmat într-un asemenea simulacru de credință sunt asociați cu alții ca ei și sunt separați de cei care au avut o credință adevărată. Ei sunt, în cea mai mare parte a lor, atașați unei societăți infernale ai cărei membri au negat și ei existența Ființei Divine și au disprețuit adevărurile Bisericii; căci în măsura în care cineva se confirmă împotriva vieții eterne a sufletului său, se confirmă și împotriva tuturor lucrurilor ce țin de rai sau de Biserică.

(48)

Omul are după moarte o formă umană perfectă

(453)

Că spiritul omului are formă umană sau că spiritul este om în formă e evident din ceea ce a fost spus în cele câteva capitole anterioare, și în special acolo unde s-a declarat că fiecare înger are o formă umană perfectă (n. 73-77); că, în ceea ce privește mintea sa, fiecare om este un spirit (n. 432-444); și că îngerii din rai își trag existența din rândul omenirii (n. 311-317).

Acest lucru poate fi văzut mai limpede în faptul că omul este om datorită spiritului său și nu trupului; și că trupul, când este suprapus spiritului ia forma celui din urmă, și nu invers; căci spiritul este îmbrăcat cu un trup după forma sa. Pe acest temei, spiritul omului acționează asupra fiecărei părți a trupului său, până în cel mai mic detaliu, atât de intim încât dacă ar exista o parte asupra căreia să nu acționeze, sau în care spiritul nu ar fi activ, acea parte ar înceta din viață. Oricine poate vedea că acest lucru e adevărat doar din faptul că gândul și voința au atât de complet sub control toate părțile trupului, atât colectiv cât și individual, încât totul răspunde cererii lor; iar tot ceea ce nu răspunde nu este parte a trupului și este alungat ca ceva lipsit de viață. Gândul și voința aparțin spiritului omului și nu trupului.

Omul nu vede forma umană a unui spirit după separarea de trup, nici nu vede spiritul unui alt om, pentru că ochiul, organul vederii trupesti, atâta timp cât vede în lume, este material; iar materialul vede doar ceea ce e material, pe când spiritualul vede ceea ce e spiritual. Astfel, atunci când vederea materială a ochiului e învăluită și e lipsită de cooperarea sa cu vederea spirituală, spiritele sunt văzute în propria lor formă, care e cea umană; și nu doar spiritele ce se află în lumea spirituală, ci și spiritele oamenilor care încă se află în trup.

(454)

Forma spiritului este umană deoarece omul, în ceea ce privește spiritul său, e creat după forma raiului; căci toate lucrurile ce aparțin raiului și ordinii cerești sunt concentrate în mintea omului; și astfel are facultatea de a primi inteligență și înțelepciune. Facultatea de a primi inteligență și înțelepciune și facultatea de a primi raiul sunt tot una, cum reiese din ceea ce a

fost explicat mai sus în privința luminii și a căldurii din rai (n. 126-140), a formei raiului (n. 200-212), a înțelepciunii îngerilor (n. 265-275) și din capitolul în care se declară că raiul, atât în general cât și în particular, are formă umană (n. 59-77); iar asta în virtutea Umanității Divine a lui Dumnezeu, care reprezintă sursa raiului și a formei sale (n. 78-86).

(455)

Un om rațional poate înțelege aceste adevăruri pentru că percepe legătura lor cauzală și le vede în secvența lor logică; însă un om ce nu e rațional nu le va înțelege. Pentru acest fapt există câteva motive, motivul principal fiind că nu dorește să le înțeleagă, deoarece sunt contrare falsităților pe care le-a transformat în adevăruri; iar cel care din această cauză nu voiește să înțeleagă a închis calea raiului pentru facultatea sa rațională. Oricum, comunicarea lui poate fi încă deschisă, dacă va înceta să mai opună rezistență (n. 424).

Prin multă experiență mi-a fost dovedit că omul poate înțelege adevărurile și poate deveni rațional. Spiritele rele ce au ajuns iraționale negând în timpul vieții existența Ființei Divine și adevărurile Bisericii, și care s-au confirmat împotriva acestor adevăruri, au fost treptat îndreptate prin putere Divină către cei ce se aflau în lumina adevărului; iar atunci au înțeles tot la fel cum înțeleg îngerii, au mărturisit că sunt adevăruri și le-au înțeles pe toate; însă imediat ce s-au întors la propria lor viață și la dragostea voinței lor, n-au mai înțeles nimic și au contrazis ceea ce spusese înaintea.

Am auzit câteva spirite infernale spunând că știu și simt că ceea ce fac e rău și că ceea ce gândesc e fals; dar că nu pot rezista în fața plăcerii dragostei lor și nici nu pot acționa împotriva propriei voințe, care le conduce gândurile și care îi face să vadă răul ca bine și falsitatea ca adevăr. Asta a fost o dovadă că cei cufundați în falsitățile derivate din rău sunt capabili să înțeleagă adevărul și deci să devină raționali, dar că nu doresc să o facă; iar acest lucru pentru că iubesc falsitățile mai mult decât adevărurile, căci falsitățile sunt în acord cu relele lor. *A iubi și a voi* este același lucru, căci ceea ce voiește un om este ceea ce iubește, iar ce iubește voiește.

Astfel, cum omul e capabil să înțeleagă adevărurile dacă dorește, mi-a fost permis să confirm adevărurile spirituale ale raiului și ale Bisericii prin considerații raționale, pentru ca falsitățile ce au închis mintea rațională a multora să fie alungate și pentru ca ochii lor să se poată deschide într-o anumită măsură; căci a confirma adevărurile spirituale prin considerații raționale le e permis tuturor celor ce se află în lumina adevărului. Cine ar fi putut înțelege *Cuvântul* din sensul său literal, dacă nu ar fi văzut adevărurile din el în lumina rațiunii? Nu din nevoia de acest lucru s-au născut atâtea erezii din același *Cuvânt*?

(456)

Că spiritul omului, după separarea de trup, este un om și are formă umană, mi-a fost dovedit de experiența zilnică a multor ani; căci am văzut și am auzit de o mie de ori spirite și chiar am discutat cu ele despre faptul că oamenii din lume nu le cred a fi oameni și că cei ce cred asta sunt considerați simpli de către cei învățați. Spiritele au fost adânc îndurerate că o asemenea ignoranță mai persistă încă în lume și mai ales că predomină în sânul Bisericii.

Spiritele au spus că această credință își are originea la cei învățați, care au întreținut idei legate de suflet derivate din simțurile trupesti; în consecință ei nu aveau nici o altă idee despre suflet decât ca despre gândire pură; iar gândirea lipsită de o bază substanțială pe care să se odihnească și de unde să poată purcede, e ca o răsuflare trecătoare, ce nu poate decât să se destrame atunci când trupul piere. Dar cum Biserica, sub autoritatea *Cuvântului*, crede în nemurirea sufletului, ei sunt îndrumați să-i atribuie o anumită putere vitală ca cea a gândului, deși neagă că ar avea vreo facultate senzitivă, cum are omul, până ce e din nou unit cu trupul. Acesta este fundamentul doctrinei lor în privința învierii, și a credinței că

sufletul și trupul vor fi din nou unite la Judecata de Apoi. Astfel, atunci când gândurile cuiva despre suflet sunt inspirate de o asemenea doctrină conjuncturală, el nu poate înțelege nici că este spirit, nici că spiritul are formă umană.

Aproape nimeni nu știe în ziua de azi ce înseamnă termenul *spiritual*, și cu atât mai puțin înțelege cineva că ființele spirituale, cum ar fi îngerii sau spiritele, au formă umană. Astfel, aproape toți cei care vin din lume sunt uluiți când descoperă că sunt în viață și că sunt oameni la fel cum erau înainte; că văd, aud și vorbesc; și că trupurile lor au simțul tactil la fel ca mai înainte, fără nici o diferență (n. 74). O dată ce încetează să se mai minuneze de sine, ei se minunează că Biserica nu știe nimic despre un asemenea stadiu al omului după moarte, nici despre rai sau iad, deși toți cei care au trăit vreodată în lume se află în cealaltă viață, și trăiesc acolo ca oameni. Ei se întreabă de ce acest lucru nu îi este revelat limpede omului prin viziuni, deoarece este un punct important în credința Bisericii; însă din rai li se spune că acest lucru ar putea fi făcut, căci nimic nu e mai ușor decât îl mulțumește pe Dumnezeu, dar că cei ce s-au confirmat în falsitățile opuse nu ar crede nici dacă ar vedea; și de asemenea că ar fi periculos pentru cei cufundați în falsități să fie confirmați în orice prin viziuni, deoarece mai întâi ar crede, iar mai apoi ar nega, profanând astfel însuși adevărul. Să crezi adevărul iar mai apoi să îl negi, este profanare; iar cei ce profanează adevărurile sunt aruncați în cele mai prăpăstioase și mai chinuitoare iaduri. Acest pericol e sesizat în cuvintele lui Dumnezeu: **„Le-a orbit ochii și le-a împietrit inima, ca să nu vadă cu ochii, să nu înțeleagă cu inima, să nu se întoarcă la Dumnezeu și să-i vindec”** (Ioan 12: 40); iar prin aceste cuvinte se spune că cei cufundați în falsități vor persista în necredința lor; **„Avraam a răspuns: Au pe Moise și pe prooroci; să asculte de ei! Nu, părinte Avraame, a zis el, ci dacă se va duce la ei cineva din morți, se vor pocăi. Și Avraam i-a răspuns: Dacă nu ascultă pe Moise și pe prooroci, nu vor crede nici dacă ar învia cineva din morți”** (Luca 16: 29, 30, 31).

(457)

Când spiritul unui om intră pentru prima dată în lumea spiritelor, lucru ce are loc la scurt timp după resuscitarea sa, cum e descrisă mai sus, fața și tonul vocii sale sunt asemenea celor avute în lume, deoarece stadiul lui de viață este încă exterior, iar viața sa interioară nu este încă dezvăluită; acesta este primul stadiu al omului după moarte. Dar mai apoi fața se schimbă și apare complet diferită; căci devine ca sentimentele sau dragostea călăuzitoare care i-au dominat mintea interioară pe când se afla în lume, sau spiritul pe când se afla în trup. Căci fața spiritului unui om diferă mult de cea a trupului său; fața trupului e derivată de la părinți, pe când fața spiritului e derivată din sentimente, a căror imagine este. Spiritul intră în posesia ei după viața trupească, când viața sa exterioară e îndepărtată, iar viața interioară e dezvăluită; acesta este cel de-al treilea stadiu al omului.

Am văzut câteva spirite imediat după sosirea lor din lume, și le cunoșteam după față și glas, dar când le-am revăzut nu le-am mai recunoscut. Cei plini de sentimente bune aveau fețe minunate, pe când fețele celor plini de sentimente rele erau deformate; căci spiritul omului, luat strict, nu e decât afecțiunea sa, iar forma sa exterioară este fața. Aceste schimbări ale feței au loc pentru că, în cealaltă viață, nimănui nu îi este permis să mimeze sentimente ce nu îi aparțin, nici să construiască perspective ce sunt contrare dragostei sale. Toți cei de acolo sunt aduși într-o asemenea stare încât spun ce gândesc și arată prin privire și gesturi care este voința lor. De aceea fețele tuturor spiritelor devin formele și imaginile sentimentelor lor; și astfel, toți cei care se cunoscuseră în lume se recunosc și în lumea spiritelor, însă nu în rai și nici în iad (n. 427).

(458)

Fețele ipocriților se schimbă mai încet decât fețele celorlalți pentru că prin antrenament aceștia au dobândit un obicei de a-și forma mințile astfel încât să imite sentimentele bune.

Așadar, mult timp ei nu sunt încă urâți; însă cum lasă treptat prefăcătoria deoparte, iar mintea lor interioară e dispusă după forma sentimentelor lor, ei pot deveni chiar mai deformați decât alții. Ipocriți sunt oamenii care au vorbit ca îngerii, dar care înlăuntru nu au recunoscut decât natura; astfel, ei au negat existența Ființei Divine și deci toate lucrurile legate de rai și de Biserică.

(459)

Ar trebui cunoscut faptul că cu cât un om a iubit mai lăuntric lucrurile Divine și a trăit în acord cu ele, cu atât mai frumoasă este forma lui umană după moarte; căci mintea interioară a fiecăruia e deschisă și e formată după dragostea și viața sa; și astfel, cu cât sentimentele unui om sunt mai lăuntrice, cu atât este mai adaptat pentru rai și cu atât îi este mai frumoasă viața. Îngerii cerului lăuntric sunt cei mai frumoși pentru că sunt forme ale dragostei celeste. Însă cei ce nu au iubit atât de adânc adevărurile Divine și care au trăit în acord cu ele într-o manieră mai superficială, sunt mai puțin frumoși pentru că doar afecțiunea lor exterioară le strălucește pe fețe, care nu sunt luminate de o dragoste cerească interioară; iar astfel adevărata formă a raiului nu se vede în ei, ci pe fețele lor apare ceva obscur prin comparație, care nu e însuflețit de o lumină interioară care să strălucească pe față. Într-un cuvânt, perfecțiunea crește pe măsură ce se interiorizează, și descrește pe măsură ce devine mai exterioară, iar cum crește și descrește perfecțiunea, la fel și frumusețea. Am văzut fețele îngerilor din cel de-al treilea cer care erau atât de frumoase încât nici un pictor, cu toată arta lui, nu ar putea dăruia atâta strălucire culorilor sale încât să egaleze a o mică parte din lumina și viața lor; însă fețele îngerilor din cerul inferior pot fi, într-o anumită măsură, pictate adecvat.

(460)

În concluzie, aș menționa un anumit mister nedeazăluit până acum. Întreg binele și întreg adevărul ce purced din Dumnezeu și care formează raiul au formă umană, nu doar ca întreg, ci și ca parte, nu doar în ceea ce e mare, dar și în ceea ce e mic; iar această formă îi influențează pe toți cei ce primesc binele și adevărul de la Dumnezeu, și îi face pe toți cei din rai să aibă o formă umană mai puțin frumoasă în funcție de măsura recepției fiecăruia. De aceea forma întregului rai și a fiecărei părți a lui e aceeași, căci forma umană este forma întregului, a fiecărei societăți și a fiecărui înger (n, 59-86). La acest fapt se poate adăuga faptul că fiecare detaliu al gândirii îngerilor care e derivată din dragostea cerească, are de asemenea formă umană. Acest mister nu este atât de ușor înțeles de către orice om, dar îngerii îl înțeleg limpede, pentru că se află în lumina raiului.

(49)

Omul posedă în cealaltă lume simțurile, memoria, gândul și sentimentele care lea avut în lume, și nu lasă nimic în urmă în afară de trupul său pământesc

(461)

Prin multă experiență mi s-a dovedit că atunci când omul trece din lumea naturală în cea spirituală, cum se întâmplă în clipa în care moare, el ia cu sine toate lucrurile ce îi aparțin ca om, în afară de trupul său pământesc; căci atunci când intră în lumea spirituală sau în viața de după moarte se află într-un trup la fel cum avea și în lumea naturală; în ceea ce privește aparența exterioară nu există nici o diferență, căci nu vede sau simte nici una. Însă trupul lui devine spiritual și este deci separat sau purificat de lucrurile pământești. Când ceea ce e spiritual atinge și vede ceea ce e spiritual, efectul e același ca în momentul în care ceea ce e

natural atinge ceea ce e natural; astfel, când un om devine spirit nu știe că a murit, ci crede că se află în trupul pe care l-a avut în lume.

Omul, acum spirit, se bucură de fiecare simț, atât exterior cât și lăuntric, de care s-a bucurat în lume; el vede ca mai înainte, aude și vorbește ca înainte, miroase și gustă ca înainte, iar când e atins simte ca înainte; el năzuiește, dorește, gândește, reflectează, e afectat, iubește și voiește ca mai înainte; iar cel pe care studiul îl încântă, citește și scrie ca înainte, într-un cuvânt, când un om trece dintr-o viață sau dintr-o lume în alta, e ca și cum ar trece dintr-un loc în altul; căci duce cu el toate facultățile mentale pe care le-a posedat ca om, astfel încât moartea, raportându-se doar la trup, nu se poate spune că îl lipsește pe om de ceva ce-i aparține.

Mai mult, el duce cu sine memoria sa naturală, care păstrează tot ceea ce a auzit, a văzut, a citit, a învățat sau a gândit vreodată în lume, din frageda copilărie și până la sfârșitul vieții. Dar cum obiectele naturale din memorie nu pot fi reproduse în lumea spirituală, ele rămân într-o stare de inactivitate, la fel cum se întâmplă atunci când omul nu se gândește la ele: oricum, ele pot fi reproduse atunci când Dumnezeu dorește, însă în privința acestei memorii și a stadiului ei după moarte, se vor spune mai multe în curând.

Un om senzual nu poate crede că stadiul omului după moarte se prezintă așa pentru că nu îl înțelege, căci un asemenea om nu poate decât să gândească natural și legat de lucrurile spirituale; iar astfel, el neagă existența a ceva ce nu-i este evident simțurilor sale, adică a ceva ce nu vede cu ochii trupului și nu simte cu mâinile, cum putem citi despre Toma în Ioan (20: 25, 27, 29). Caracterul unui om senzual e descris mai sus (n. 267).

(462)

Oricum, există o mare diferență între viața omului în lumea spirituală și viața sa în lumea naturală, atât în privința simțurilor exterioare și a sentimentelor lor, cât și în privința simțurilor lăuntrice și a sentimentelor acestora. Cei din rai au simțuri mult mai perfecționate și prin urmare ei văd și aud mai pătrunzător și gândesc mai înțelept decât atunci când se aflau în lume; căci văd în lumina raiului care e mult mai strălucitoare decât lumina din lume (n. 126); și aud în atmosfera spirituală care e, tot așa, mult mai pură decât atmosfera pământului (n. 235). Această diferență dintre simțurile exterioare e ca diferența dintre un cer senin și o ceață întunecată, sau dintre lumina amiezii și penumbra înserării; căci cum lumina raiului este Adevăr Divin, ea permite vederii angelice să perceapă și să distingă cele mai infime obiecte.

Vederea exterioară a îngerilor corespunde și vederii lor interioare sau înțelegerii, căci la îngeri o vedere se revarsă în cealaltă astfel încât acționează la unison; de aici minunata ascuțime a viziunii lor. Iar auzul lor corespunde percepției ce ține atât de înțelegere cât și de voință; așadar, în tonul și cuvintele unui vorbitor ei percep cele mai mici detalii ale sentimentelor și ale gândurilor sale; în ton ei detectează detaliile sentimentelor, iar în cuvinte detaliile gândului (n. 234 - 245). Însă celelalte simțuri ale îngerilor nu sunt atât de desăvârșite ca vederea și auzul, deoarece vederea și auzul contribuie la inteligența și la înțelepciunea lor, pe când celelalte nu; dacă și acestea ar fi la fel de desăvârșite, ei s-ar depărta de lumina și bucuria înțelepciunii lor și ar gusta din plăcerile variatelor dorințe și apetituri trupesti care, în măsura în care predomină, întunecă și slăbesc înțelegerea. Acest lucru se întâmplă la oamenii din lume care devin ignoranți și înapoiți în privința adevărilor spirituale, atâta timp cât sunt generoși cu simțul gustului și aleargă după plăcerile atingerii trupesti. Că simțurile interioare ale îngerilor din rai, care țin de gândurile și sentimentele lor, sunt de asemenea mult mai apropiate de perfecțiune și desăvârșire decât erau în lume, se poate vedea în capitolul legat de înțelepciunea îngerilor din rai (n. 265-275). Starea celor din iad este de asemenea foarte diferită de starea lor din lume; căci simțurile, atât cele interioare cât și cele

exterioare ale locuitorilor iadului, sunt tot atât de defectuoase și slabe pe cât sunt de perfecte și desăvârșite cele ale îngerilor din rai. Dar mai multe vor fi spuse în această privință mai târziu.

(462 A)

Mi-a fost arătat în multe feluri că omul duce cu sine din lume întreaga sa memorie; voi relata acum câteva din mulțimea de lucruri remarcabile pe care le-am auzit și le-am văzut. Anumite spirite au negat crimele și fărădelegile comise în lume; și astfel, departe de a fi considerate inocente, toate faptele lor, din copilărie până la moarte, au fost dezvăluite din memoria acestora și au fost enumerate în ordine. Erau în principal învinuite de adulter și prostituție.

Erau unii care îi înșelaseră pe alții prin arte amăgitoare și care comiseseră furturi; înșelătoriile și furturile lor au fost enumerate în ordine, deși multe dintre ele nu erau cunoscute de către altcineva din lume în afară de ei. Aceștia le-au mărturisit, căci erau expuși ca în lumina zilei, laolaltă cu fiecare gând, intenție, încântare și temere ce puseseră stăpânire pe mintea lor în acea clipă.

Erau alții care acceptaseră mită și care eliberaseră judecăți false din râvnă de câștig; memoria lor a fost examinată în mod similar și toate faptele lor, din prima zi a slujbei până la ultima, au fost dezvăluite. Sute de detalii despre ce și cât de mult au primit când s-a întâmplat, care era starea lor mentală și scopul lor, au fost în același timp readuse în memorie și au fost făcute limpede vizibile. Acest lucru s-a petrecut în câteva situații și, minunat de relatat, chiar și caietele lor de memorii în care scriseseră detalii de felul acesta au fost deschise și citite în fața lor, pagină cu pagină.

Alții, care au ispitit fecioare în rușine și cărora le-au violat castitatea, au fost aduși la o judecată similară, și fiecare detaliu al crimelor lor le-a fost luat din memorie și dezvăluit. Chiar fețele fecioarelor și ale femeilor au apărut ca și când ar fi fost de față, laolaltă cu locurile, cuvintele și intențiile; aceste dezvăluiri au fost făcute atât de subit ca și când o scenă s-ar ivi în fața privirii, iar câteodată durau ore întregi.

Era unul care cârtea împotriva altora. Am auzit cârtelile și defăimările lui expuse cuvânt cu cuvânt și numele persoanelor despre care și în fața cărora au fost rostite; toate acestea au fost reproduse exact, deși totul fusese cu grijă ascuns de el pe când trăise în lume.

O altă persoană care și-a deposedat o rudă de moștenire printr-un pretext fraudulos a fost judecată și condamnată în același fel și, minunat de relatat, scrisorile și hârtiile ce le schimbaseră între ei au fost citite în auzul meu, și mi s-a spus că nu lipsea nici un cuvânt. Aceeași persoană, cu puțin timp înainte de moarte, și-a ucis aproapele prin otrăvire; iar crima a fost adusă în lumină în felul următor. A fost văzut săpând o groapă sub picioarele sale din care a ieșit un om, ca unul ivit dintr-un mormânt, ce i-a strigat: „Ce mi-ai făcut?”. Fiecare detaliu a fost atunci dezvăluit; cum a vorbit ucigașul prietenos cu el, oferindu-i o cană; de asemenea ce gândise înainte și ce s-a întâmplat după aceea. După aceste dezvăluiri vinovatul a fost condamnat la a merge în iad.

Într-un cuvânt, toate relele, furturile, crimele, tâlhăriile și înșelăciunile sunt atât de clar expuse și aduse la suprafață din memoria spiritelor rele, încât sunt imediat condamnate; nu există loc pentru negare căci fiecare detaliu e dezvăluit. Am aflat din memoria unui om, pe când era inspectat și examinat de îngeri, care fuseseră gândurile lui în decursul unei luni, zi de zi, fără greșală, gândurile fiind rechemate exact cum se formaseră, zi de zi.

Din aceste exemple e evident că omul duce cu el întreaga sa memorie și că nu există nimic, oricât de bine ar fi fost ascuns în lume, care să nu iasă la iveală după moarte, iar asta în

prezența multora. E ca în cuvintele Domnului: „***Nu este nimic acoperit, care nu va fi descoperit, nici ascuns, care nu va fi cunoscut. De aceea, orice ați spus la întuneric, va fi auzit la lumină; și orice ați grăit la ureche, în odăite, va fi vestit de pe acoperișul caselor***” (Luca 12: 2, 3).

(463)

Când faptele unui om îi sunt reamintite după moarte, îngerii a căror datorie este de a îi examina îl privesc în față și își extind cercetarea pe întregul lui trup, începând cu degetele fiecărei mâini. Am fost surprins de acest lucru și astfel mi-a fost explicat motivul său. Toate detaliile gândului și ale voinței unui om sunt înscrise în creier, căci acolo își au originea. Ele sunt înscrise și pe întregul trup deoarece, începând de la creier, își găsesc expresia finală în membrele trupului. Așadar, orice lucru ce-și are originea în voință și gând, e înscris în memorie, nefiind înscris doar în creier, ci și în om în întregul său, și există acolo într-o ordine care corespunde ordinii părților trupului. Astfel mi-a fost limpede că întregul om este asemenea voinței și gândului său; încât un om rău este propriul său rău, iar unul bun propria sa bunătate. Acest lucru arată ce este cartea vieții din *Cuvânt* a unui om, adică faptul că toate gândurile lui sunt înscrise în întregul său și apar când sunt rechemate din memorie, ca și cum ar fi citite dintr-o carte, sau ca și cum ar deveni vizibile când spiritul e văzut în lumina raiului.

La aceste lucruri aș adăuga ceva remarcabil despre memoria omului după moarte, prin care am fost încredințat că nu doar lucrurile generale, ci până și cele mai mici detalii ce pătrund în memorie, rămân acolo și nu sunt niciodată uitate. Am văzut acolo cărți pline de rânduri, ca și în lume, și mi s-a spus că erau luate din memoria autorilor lor, și că nici un cuvânt din cărțile scrise de ei în lume nu lipsea. Deci cele mai mărunte lucruri, chiar și cele pe care omul le-a uitat în lume, pot fi readuse la suprafață din memoria sa. Motivul pentru acest lucru mi-a fost explicat. Omul are o memorie exterioară ce ține de partea sa naturală și una interioară ce ține de partea spirituală. Tot ceea ce a gândit, a voit, a vorbit, a făcut sau chiar a auzit sau a spus un om, e înscris în memoria lui lăuntrică sau spirituală: iar tot ce se află acolo nu poate fi niciodată șters, căci e în același timp înscris chiar în spirit și pe membrele trupului său, cum a fost spus mai sus; și deci spiritul e format după gândurile și faptele voinței. Sunt conștient de faptul că aceste lucruri par paradoxale, și deci greu de crezut, dar sunt totuși adevărate. Nici un om nu trebuie să-și imagineze că ceva ce a gândit doar pentru sine sau ce a făcut în secret, rămâne în secret și după moarte; trebuie să înțeleagă că și cel mai mărunț lucru e adus atunci la lumină.

(464)

Deși memoria exterioară sau naturală rămâne în om după moarte, totuși lucrurile naturale propriu-zise din ea nu sunt reproduse în cealaltă viață, ci doar lucrurile spirituale legate de cele naturale prin corespondență. Oricum, lucrurile spirituale, când sunt vizibile, apar într-o formă identică cu cea avută în lumea naturală: căci toate aceste lucruri, văzute în rai au exact aceeași înfățișare ca și în lume, deși în esența lor nu sunt naturale ci spirituale (n. 170-176).

Însă memoria exterioară sau naturală, în măsura în care conținutul ei e derivat din substanțele materiale, din timp, din spațiu și din alte proprietăți ale naturii, nu îi e folositoare spiritului în modul în care folosește în lume; căci atunci când un om gândește în lume prin partea externă-senzuală a minții, iar nu concomitent și prin partea internă și intelectuală-senzuală, el gândește natural și nu spiritual; dar în cealaltă viață, fiind spirit în lumea spirituală, el nu gândește natural ci spiritual, iar a gândi spiritual înseamnă a gândi intelectual sau rațional. De aceea memoria exterioară sau naturală, în ceea ce privește conținutul său material, e atunci inactivă, și sunt folosite doar lucrurile pe care omul le-a dobândit în lume prin intermediul celei dintâi, și pe care le-a făcut raționale. Memoria

exterioară e inactivă în privința conținutului său material deoarece acesta nu poate fi reprodus; căci spiritele și îngerii vorbesc din sentimentele și gândurile minții lor. Așadar ei sunt incapabili de a da expresie unui lucru ce nu e în acord cu sentimentele și gândurile lor, cum poate fi evident din ceea ce s-a spus despre vorbirea îngerilor din rai și despre vorbirea îngerilor cu omul (n. 234-257).

Astfel, după moarte, omul nu e rațional în gradul în care a fost pregătit în limbile și științele lumii, ci în gradul în care a devenit rațional prin intermediul acestor studii. Am vorbit cu mulți care în lume au avut o reputație de învățați deoarece cunoșteau limbile antice ca ebraica, greaca și latina, dar care nu și-au cultivat facultatea rațională prin ceea ce stătea scris în acele limbi. Unii dintre ei erau tot atât de simpli ca cei ce nu știau nimic din aceste limbi; iar alții erau chiar înapoiți, deși erau încă trufași și credeau că sunt mai înțelepți decât alții.

Am vorbit cu unii care în lume crezuseră că omul e înțelept în proporție cu cantitatea de cunoaștere din memoria sa, și care astfel și-au încărcat memoria cu multe lucruri. Ei vorbeau aproape în întregime din memorie, neaducând nimic de la ei, ci citându-i constant pe alții; așadar, conținutul memoriei lor nu a făcut nimic să îmbogățească facultatea rațională. Unii dintre ei erau cu adevărat neghiobi; alții naivi, neînțelegând deloc dacă ceva era adevărat sau nu, și preluând toate falsitățile trecute ca adevăruri de la cei ce își spuneau învățați; căci de unii singuri, ei nu puteau discerne adevărul sau falsitatea a ceva, și în consecință nu puteau vedea nimic în mod rațional pe când îi ascultau pe alții.

Am mai vorbit cu unii care în lume au scris mult pe teme științifice de mai multe feluri, și care au dobândit astfel o mare reputație de învățați. Unii dintre ei erau într-adevăr capabili să raționeze despre adevărul sau falsitatea unei declarații; iar alții, când s-au întors spre cei ce se aflau în lumina adevărului, au realizat că ideile lor erau adevărate; dar totuși nu doreau să le înțeleagă și le-au negat din nou când s-au întors la propriile lor falsități și la propriile lor vieți. Unii dintre ei nu erau mai înțelepți decât majoritatea oamenilor neînvățați; și astfel erau foarte deosebiți unul de celălalt în măsura în care și-au cultivat sau nu facultatea rațională prin intermediul lucrărilor învățate pe care le-au citit sau citat. Însă cei ce s-au opus adevărilor Bisericii, care gândeau ca învățații și care s-au confirmat în falsități, nu și-au cultivat facultatea rațională, ci doar facultatea lor de a raționa. În lume se crede că această facultate este raționalitatea, pe când ea este o facultate separată, căci este abilitatea de a confirma orice dorește, și de a vedea falsități în loc de adevăruri în lumina ideilor preconcepute. Asemenea persoane nu pot fi niciodată făcute să recunoască adevărul, căci acesta nu poate fi văzut în lumina falsității, ci doar falsitatea poate fi văzută în lumina adevărului.

Facultatea rațională a omului e asemenea unei grădini, unui pat de flori sau unei câmpii necultivate: memoria este solul; iar cunoașterea adevărilor naturale și spirituale e sămânța. Lumina și căldura soarelui o fac să crească, iar fără de ele nu există germinație. La fel se întâmplă și cu mintea dacă lumina raiului care e Adevăr Divin și căldura raiului care e Dragoste Divină nu sunt permise; doar prin ele poate exista facultatea rațională. Îngerii suferă enorm că atâtia învățați atribuie toate lucrurile naturii, închizându-și astfel mintea interioară, încât nu vor putea vedea nimic despre adevăr în lumina adevărului, care e lumina cerească. În cealaltă viață acești oameni sunt lipsiți de facultatea de a raționa, pentru a nu semăna falsitățile în rândul oamenilor buni și simpli, prin argumentele lor, și a nu îi seduce în acest mod, fiind trimiși în locuri pustii.

(465)

Un anumit spirit s-a simțit indignat că nu-și poate aminti multe lucruri din cele pe care le cunoscuse în viața trupului, îndurerat de pierderea unei plăceri de care s-a bucurat atât de mult; însă i s-a spus că nu a pierdut nimic; că încă știe fiecare lucru, dar că în lumea în care

se află acum nu îi este permis să își amintească acel gen de lucruri; că îi este de ajuns acum să poată gândi și vorbi mult mai bine și mai perfect, fără a-și cufunda facultatea rațională, cum obișnuia, în lucruri materiale și corporale, impure și întunecate, care nu sunt de nici un folos în împărăția în care a ajuns; apoi că încă posedă toate lucrurile necesare pentru a-și obține foleasele vieții eterne, că doar în acest fel poate deveni fericit și binecuvântat; și că, în consecință, e doar ignoranță în a crede că în această împărăție inteligența pierde o dată cu îndepărtarea și dezactivarea lucrurilor materiale din memorie; căci adevărul este că în măsura în care mintea poate fi retrasă dintre lucrurile senzitive ale omului exterior sau ale trupului, el se ridică la lucrurile spirituale și cerești.

(466)

Caracterul celor două memorii e câteodată vizibil în cealaltă viață prin forme nemaivăzute în altă parte; căci multe lucruri devin acolo vizibile, lucruri care la om abia pot fi concepute în idee. Memoria exterioară apare ca pielea tăbăcită, iar cea interioară ca o substanță medulară asemenea creierului uman; iar după acestea se poate cunoaște caracterul lor. La cei ce nu și-au cultivat memoria în timpul vieții trupești, neglijându-și facultatea rațională, calozitatea apare în interior tare și înghesuită, ca și cum ar fi formată din tendoane. La cei ce și-au umplut memoria cu falsități apare poroasă și aspră, datorită masei dezordonate de lucruri din ea. La cei ce și-au cultivat memoria din dragostea de sine și de lume, apare încleiată și osificată. La cei ce doreau să pătrundă misterele Divine prin intermediul învățăturii, în special prin cea filosofică, și care nu ar crede până ce nu ar fi convinși prin dovezi, memoria apare întunecată și de o asemenea natură încât absoarbe razele luminii și le transformă în întuneric. La cei ce au fost vicleni și prefăcuți apare osoasă și tare ca lemnul, reflectând razele de lumină; însă la cei ce au trăit în binele dragostei și în adevărurile credinței nu apare nici o calozitate, căci memoria lor interioară transmite razele de lumină celei exterioare; iar razele ajung să se sfârșească în obiectele sau în ideile sale, ca bază sau fundație a lor, găsind acolo receptaculi încântători; căci memoria exterioară este ultimul plan de ordine în care, atunci când bunătatea și adevărul sunt prezente, lucrurile spirituale și cerești se sfârșesc domol și își găsesc locul.

(467)

Oamenii ce trăiesc în dragostea pentru Dumnezeu și în mila pentru aproape poartă în ei pe când trăiesc în lume inteligența și înțelepciunea angelică; însă acestea sunt conservate în cele mai adânci părți ale memoriei interioare. Inteligența și înțelepciunea nu pot fi deloc percepute de ei până ce nu înlătură lucrurile trupești. Atunci memoria naturală devine inactivă, iar ei se trezesc în memoria interioară, iar mai apoi în însăși memoria angelică.

(468)

Acum va fi explicat pe scurt cum poate fi cultivată facultatea rațională. O facultate rațională genuină e formată prin adevăr și nu prin falsitate; căci tot ceea ce e format prin falsitate e irațional. Există trei feluri de adevăr: civic, moral și spiritual. Adevărurile civice sunt legate de problemele de judecată și de guvernare ale regatelor; iar în general de justiție și echitate. Adevărurile morale sunt legate de problemele vieții individuale în ceea ce privește traiul în comun și relațiile sociale; în general, de sinceritate și devotament, iar în particular de fapte virtuozose de toate felurile. Însă adevărurile spirituale sunt legate de lucrurile raiului și ale Bisericii; iar în general de binele dragostei și de adevărul credinței. Există trei grade ale vieții în fiecare om (n. 267). Facultatea rațională e deschisă în cel dintâi grad de adevărul civic, în cel de-al doilea de adevărul moral și în cel de-al treilea grad de adevărul spiritual. Dar trebuie notat că facultatea rațională nu e formată și dezvoltată doar printr-o cunoaștere a acestor adevăruri, ci printr-o viață trăită în acord cu ele, ceea ce înseamnă a le iubi din sentimente spirituale. A iubi adevărul din sentimente spirituale înseamnă a iubi justiția și echitatea, sinceritatea și devotamentul, și bunătatea și adevărul doar pentru ele. Iar a trăi în acord cu ele și a le iubi din sentimente corporale înseamnă a le iubi din dragoste de sine, de reputație,

de onoruri și de câștig. Astfel, în măsura în care un om iubește aceste adevăruri din sentimente corporale, el nu reușește să devină rațional, pentru că nu le iubește cu adevărat, ci se iubește doar pe sine; iar adevărurile sunt făcute să îl slujească la fel cum servitorii își slujesc stăpânul; iar când adevărurile devin sclave, ele nici nu intră în om, nici nu dezvoltă vreun grad al vieții lui, nici măcar pe primul; ci rămân doar în memorie ca și cunoaștere exterioară într-o formă materială, și acolo se unesc cu dragostea de sine, care e dragoste corporală.

Modul în care omul devine rațional e evident acum, adică e limpede cum devine el rațional în cel de-al treilea grad prin dragostea spirituală de bine și adevăr ce e legată de rai și de Biserică; în cel de-al doilea grad prin dragostea de sinceritate și devotament; iar în cel dintâi grad prin dragostea de dreptate și echitate. Ultimele două devin și ele spirituale când dragostea spirituală de bine și adevăr se revarsă în ele, le unește și creează în ele propria-i asemănare.

(469)

Spiritele și îngerii au memorie la fel ca și oamenii; căci tot ce aud, văd, gândesc, voiesc și fac rămâne în ei, memoria fiind mijlocul prin care facultatea lor rațională e cultivată continuu în eternitate. Astfel, spiritele și îngerii, asemenea oamenilor, avansează în inteligență și în înțelepciune prin intermediul cunoașterii adevărului și binelui. Tot experiența m-a învățat că îngerii și spiritele au memorie; căci atunci când erau cu alte spirite am văzut cum își aduc la suprafață din memorie tot ceea ce gândiseră sau făcuseră vreodată, în public sau în intimitate; și am mai văzut că cei a căror bunătate simplă le permitea într-o anumită măsură să accepte adevărul, erau umpluți cu cunoaștere și inteligență, și erau mai apoi duși în rai.

Însă trebuie înțeles că ei nu sunt niciodată umpluți cu cunoaștere și deci cu inteligență peste gradul de sentimente pentru bine și adevăr la care au ajuns în lume; căci sentimentele fiecărui spirit și înger rămân, în toate privințele, la fel cum au fost în lume, iar mai târziu sunt amplificate și perfecționate în eternitate. Nu există nimic care să nu poată fi amplificat în eternitate; căci toate lucrurile sunt capabile de modificări infinite și pot fi astfel îmbogățite în multe feluri, pot fi multiplicare și pot fi făcute roditoare; nu există nici o limitare pentru un lucru bun deoarece se naște din El, care e infinit. Se poate vedea în capitolele despre înțelepciunea îngerilor din rai (n. 265-275) că spiritele și îngerii sunt neconținut perfecționați în inteligență și în înțelepciune prin cunoașterea adevărului și a binelui; de asemenea și în capitolele despre păgâni și popoarele din afara Bisericii (n. 318-328); și despre copiii din rai (n. 329-345); și că acest lucru e efectuat în funcție de gradul sentimentelor pentru bine și adevăr cu care au trăit în lume, însă nu mai departe de acel grad (n. 349).

(50)

Stadiul unui om după moarte e determinat de viața dusă de el în lume

(470)

Faptul că viața omului rămâne în el după moarte îi este cunoscut fiecărui creștin din *Cuvânt*, căci acolo se spune, în multe pasaje, că omul va fi judecat și răsplătit după faptele și lucrările sale; și toți cei al căror gând e influențat de adevărul și binele genuin, văd că cel ce a dus o viață bună merge în rai și cel ce a dus o viață rea merge în iad. Totuși, cel ce trăiește în rău nu vrea să creadă că stadiul lui după moarte e determinat de viața dusă de el în lume; căci el crede, mai ales când e bolnav, că raiul e dăruit fiecăruia doar din milă pură, indiferent de

viața sa, și că mila îi va fi arătată în funcție de credința sa, pe care o privește ca pe ceva distinct de viață.

(471)

Că omul va fi judecat și răsplătit după faptele și lucrările sale, e spus în multe pasaje ale *Cuvântului*, și pe unele dintre ele le voi cita aici: „**Căci Fiul Omului are să vină în slava Tatălui Său, cu sfinții săi, și atunci va răsplăti fiecăruia după faptele lui**” (Matei 17: 27). „**Binecuvântați sunt morții cei ce mor întru Dumnezeu: Da, a spus spiritul, ei se vor putea odihni de la muncile lor, faptele lor îi urmează**” (Rev. 14: 13). „**Voi împărți la fiecare după faptele lui**” (Rev. 2: 23). „**I-am văzut pe morți, mici și mari, stând în fața Domnului; și cărțile erau deschise; iară morții au fost judecați din acele lucruri scrise în cărți după faptele lor. Marea și-a dat morții ce erau în ea; iar moartea și iadul i-au adus pe cei ce erau acolo; și fiecare om a fost judecat după faptele sale**” (Rev. 20: 12, 13). „**Mă voi coborî; și răsplata mea e în mine; să o dau fiecăruia după faptele lui**” (Rev. 22: 12). „**De aceea, pe orîșicine aude aceste cuvinte ale Mele și le face, îl voi asemăna cu un om cu judecată; însă orîșicine aude aceste cuvinte ale Mele și nu le face, va fi asemănat cu un om nechibzuit**” (Matei 7: 24, 26). „**Nu orîșicine-Mi zice: Doamne, Doamne! va intra în împărăția cerurilor, ci cel ce face voia Tatălui Meu, care este în ceruri. Mulți îmi vor zice în ziua aceea: Doamne, Doamne! N-am proorocit noi în Numele Tău? N-am scos noi draci în Numele Tău? Și n-am făcut noi multe minuni în Numele Tău? Atunci le voi spune curat: Niciodată nu v-am cunoscut; depărtați-vă de la Mine, voi toți care lucrați fărădelege**” (Matei 7: 21-23). „**Atunci veți începe să ziceți: Noi am mâncat și am băut în fața Ta și în ulițele noastre ai învățat pe norod. Și El va răspunde: Vă spun că nu știu de unde sunteți; depărtați-vă de la Mine, voi toți lucrătorii fărădelegii!**” (Luca 13: 26, 27). „**Și le voi răsplăti după faptele și lucrarea mâinilor lor**” (Ieremia 25: 14). „**Tu ai ochii deschiși asupra tuturor căilor copiilor oamenilor, ca să dai fiecăruia după căile lui, după rodul faptelor lui**” (Ieremia 32: 19). „**Îl voi pedepsi după umbletele lui, și-l voi răsplăti după faptele lui**” (Osea 4: 9). „**Domnul oștirilor ne-a făcut cum hotărâse să ne facă, după căile și faptele noastre!**” (Zaharia 1: 6). Când Dumnezeu proorocește despre Judecata de Apoi, nu vorbește despre nimic altceva decât despre fapte, spunând ca cei ce au făcut fapte bune vor intra în viața eternă, iar cei ce au făcut rele vor fi osândiți, ca în Matei (25: 31-46), și în multe alte pasaje care vorbesc despre mântuirea și osândirea omului. E evident că faptele și lucrările reprezintă viața exterioară a omului și că trăsăturile vieții sale lăuntrice sunt revelate prin acestea.

(472)

Însă faptele și lucrările nu sunt fapte și lucrări cum apar doar în forma exterioară, ci și cum apar în forma lor lăuntrică; căci e binecunoscut faptul că toate faptele și lucrările pornesc din voința și din gândul omului; altfel ar fi asemenea mișcărilor automate sau imaginilor. Așadar o faptă sau o lucrare, privită în sine, e doar un efect ce își derivă sufletul și viața din voință și din gând, astfel încât o faptă este voință și gând în efect sau voință și faptă în formă exterioară.

În consecință, natura unei fapte sau a unei lucrări e aceeași cu cea a voinței și a gândului care o produce. Dacă gândul și voința sunt bune, faptele și lucrările sunt bune; dar dacă gândul și voința sunt rele, faptele și lucrările vor fi și ele rele, deși în exterior pot părea la fel ca primele. O mie de oameni pot acționa la fel, adică pot face o faptă atât de asemănătoare în forma sa exterioară încât diferența să nu poată fi observată și totuși, văzută în sine, fiecare e diferită de celelalte, pentru că e făcută dintr-un motiv diferit. Spre exemplu, legat de purtarea sinceră și dreaptă față de altul, un om se poate comporta astfel pentru ca, printr-o brumă de sinceritate și dreptate, să poată trage foloase pentru sine și pentru reputația lui; un altul se poate comporta astfel de dragul lumii sau al câștigului; un al treilea pentru o răsplată

sau o recompensă; un al patrulea de dragul prieteniei; un al cincilea din teamă de lege sau din teama de a nu-și pierde reputația sau slujba; un al șaselea pentru a-l atrage pe altul de partea sa, deși nu are dreptate; un al șaptelea pentru a înșela; și alții din diferite alte motive. Faptele lor pot părea bune pentru că e bine să acționezi sincer și drept față de altul, însă totuși sunt rele deoarece nu sunt făcute din respect pentru sinceritate și dreptate, nici din dragostea pentru ele, ci din dragoste și respect pentru sine și pentru lume; iar sinceritatea și dreptatea servesc această dragoste egoistă cum își servesc slujitorii stăpânul, care îi disprețuiește și îi alungă atunci când nu îi mai sunt de folos.

Purtarea, sinceră și dreaptă a celor ce acționează din dragostea de sinceritate și dreptate pare la fel în exterior. Dintre aceștia unii acționează din adevărul credinței sau din supunere, căci așa se poruncește în *Cuvânt*, unii din binele credinței sau din conștiință, datorită unui motiv religios; unii din binele milei pentru aproape, căci binele aproapelui trebuie ajutat; și unii din binele dragostei pentru Dumnezeu, deoarece binele trebuie săvârșit doar pentru el și astfel sinceritatea și dreptatea trebuie practicate tot pentru ele; pe acestea le iubesc ei căci vin de la Dumnezeu; și pentru că Sfera Divină ce se naște din Dumnezeu se află în aceste virtuți care, privite în sine, sunt în esență Divine. Faptele sau lucrările unor asemenea oameni sunt bune în interior și astfel sunt bune și în exterior; căci, cum a fost spus mai sus, faptele și lucrările au același caracter ca și gândirea și voința din care pornesc, și fără de gândire și voință ele nu sunt deloc fapte și lucrări, ci doar mișcări neînsuflețite. Din aceste considerații se poate vedea ce e spus în *Cuvânt* prin fapte și lucrări.

(473)

Cum faptele și lucrările pornesc din voință și din gând, ele pleacă și din dragoste și credință și în consecință au același caracter ca dragostea și credința; căci e același lucru dacă vorbești despre dragostea sau voința unui om; și la fel dacă vorbești despre credința sau gândul lui deliberat; asta deoarece omul voiește ceea ce iubește și gândește ceea ce crede. Dacă un om iubește ceea ce crede și de asemenea voiește acel lucru, în măsura în care e capabil, el va acționa în acord cu ele. Oricine poate vedea că dragostea și credința viețuiesc în voința și în gândul omului, și că nu se afla în afara lor, deoarece voința e aprinsă de dragoste iar gândul e luminat în ceea ce privește credința. Așadar, doar cei ce sunt capabili să gândească înțelept sunt luminați, iar după luminare ei gândesc ceea ce e adevărat și îl doresc sau, ceea ce e același lucru, cred ceea ce e adevărat și îl iubesc.

(474)

Dar trebuie înțeles că voința este cea care îl formează pe om și nu gândul său, decât în măsura în care pornește din voință; sau, ceea ce e același lucru, dragostea îl formează pe om și nu credința sa, decât în măsura în care pornește din dragoste; iar faptele sau lucrările pleacă din amândouă, în consecință, voința sau dragostea este însuși omul, căci toate lucrurile își derivă caracterul din sursa de unde au pornit. A porni înseamnă a fi adus la suprafață și a fi prezentat într-o formă potrivită pentru a putea fi percepută și văzută.

De aici se poate vedea ce este credința atunci când e separată de dragoste, adică se poate vedea că nu e deloc credință, ci doar cunoaștere ce nu are în interior viață spirituală; și e limpede ce este o faptă sau o lucrare fără dragoste, adică e clar că nu e o faptă sau o lucrare vie, ci una moartă a cărei aparență de viață îi este dăruită de dragostea de rău și de credința în falsitate. Aparenta vieții este ceea ce se numește moarte spirituală.

(475)

Trebuie înțeles mai departe că omul în totalitatea sa e dezvăluit în faptele sau în lucrările lui. Voința și gândul sau dragostea și credința, care nu sunt acte ale minții, nu sunt desăvârșite până ce nu își găsesc expresia în fapte sau în lucrări, care sunt acte exterioare; acestea fiind lucrurile ultime în care voința și gândul se sfârșesc și fără de care ar fi incomplete, neavând

manifestare, adică nefiind cu adevărat o parte din om. A gândi și a voi fără a acționa în consecință când e posibil, e asemenea unei flăcări ce piere într-un vas închis; sau asemenea seminței aruncate pe nisip, care nu crește ci își pierde puterea de germinație și moare. Însă a gândi, a voi și a acționa în consecință e asemenea unei flăcări ce emite căldură și lumină în jur; sau ca o sămânță cultivată în pământ, care crește devenind un copac sau o floare și care trăiește. Oricine poate ști că a voi și a nu acționa în consecință atunci când e posibil nu e deloc voință; și că a iubi și a nu face bine când se poate face nu e deloc dragoste, ci e doar a gândi ceea ce voiește sau iubește un om; deci e mai mult gând abstract care dispare și piere. Dragostea și voința sunt însuși sufletul unei fapte sau al unei lucrări și sunt întrupate în acțiunile sincere și drepte. Trupul spiritual sau trupul spiritului unui om nu are altă origine; căci e format doar prin ceea ce face un om din dragoste sau voința lui (n. 463). Într-un cuvânt, toate lucrurile ce țin de om și de spiritul său sunt dezvăluite în faptele sau în lucrările lui.

(476)

Din aceste considerații ar trebui acum să fie limpede ce este viața care rămâne în om după moarte, adică dragostea și voința lui, însă cele active; și deci că aceasta constă în faptele și lucrările lui, deoarece ele conțin în sine toate lucrurile dragostei și credinței omului.

(477)

Dragostea călăuzitoare a omului rămâne în el și după moarte și nu e niciodată schimbată. Fiecare om are multe iubiri, dar totuși toate se leagă de dragostea lui călăuzitoare și fac una cu aceasta, sau o compun. Tot ceea ce ține de voință și e în acord cu dragostea călăuzitoare se numește tot dragoste, pentru că e un lucru iubit. Aceste iubiri sunt lăuntrice sau exterioare, unele fiind unite direct cu dragostea călăuzitoare iar altele indirect; unele sunt mai aproape de ea, altele mai departe, pe când unele sunt subordonate în diferite moduri. Luate împreună, ele constituie o împărăție, aceasta fiind ordinea în care sunt aranjate în om, deși el nu știe nimic despre asta. În cealaltă viață, îi este arătat ceva din această ordine, căci atunci gândurile și sentimentele sale se difuzează în jur după ordinea stabilită între diferitele sale iubiri. Acestea se difuzează în societățile angelice dacă dragostea sa călăuzitoare e formată din iubiri cerești; și în societățile infernale dacă e formată din iubiri infernale. Că toate gândurile și sentimentele spiritelor și ale îngerilor sunt difuzate în diferite societăți se poate vedea mai sus în capitolul despre înțelepciunea îngerilor din rai; și în acela despre forma raiului, în acord cu care există întreaga uniune și comunitate a vieții de acolo.

(478)

Ceea ce s-a spus e legat doar de gândul omului rațional, dar pentru a fi expus și din perspectiva percepției senzoriale voi menționa câteva experiențe pentru ilustrare și confirmare.

(i) Omul este după moarte propria-i dragoste sau propria-i credință.

(ii) Caracterul omului e în eternitate același ca cel al voinței sau al dragostei sale călăuzitoare.

(iii) Omul a cărui dragoste este celestă și spirituală merge în rai și omul a cărui dragoste e corporală și lumească iar nu cerească și spirituală merge în iad.

(iv) Singura credință tolerată este credința derivată din dragostea cerească.

(v) Doar dragostea în act, adică însăși viața omului, este tolerată.

(479)

(i) *Omul este după moarte propria-i dragoste sau propria-i credință.* Acest lucru mi-a fost dovedit de multă experiență. Întregul rai e împărțit în societăți după diferențele dintre dragostea lor de bine; și fiecare spirit care e luat în rai și care devine înger e adus în acea societate unde predomină o dragoste ca a sa. Când ajunge acolo el se simte ca și cum ar fi

acasă, în casa în care s-a născut; din acest sentiment, îngerul se împrietenește cu cei asemeni lui. Când părăsește acea societate și merge în alta, el simte tot timpul un fel de rezistență și o dorință de a se întoarce la cei ce sunt ca el, și deci la dragostea sa călăuzitoare. Toate legăturile unuia cu celălalt sunt făcute în rai în acest mod, și tot așa în iad, unde legăturile se formează după iubirile ce sunt opuse iubirilor cerești. Se poate vedea mai sus (n. 41-50 și n. 200212), că raiul e compus din societăți și tot așa și iadul, și că toate sunt distincte în funcție de diferențele de dragoste.

Că, după moarte, omul este propria lui dragoste, se poate vedea din faptul că ceea ce nu îl face una cu dragostea sa călăuzitoare e separat și deci îndepărtat de el. Dacă este un spirit bun, toate lucrurile discordante și nepotrivite sunt separate și îndepărtate de el, fiind astfel adus în propria sa dragoste. Asta se întâmplă atunci când omul, ca spirit, e adus în cel de-al treilea stadiu, despre care se va vorbi imediat. Când acest lucru e îndeplinit, el își întoarce constant fața spre propria-i dragoste, care se află întotdeauna înaintea ochilor săi, indiferent de direcția în care s-ar îndrepta (n. 123, 124).

Toate spiritele pot fi conduse după dorință, însă cu condiția de a se menține în dragostea lor călăuzitoare; căci sunt incapabile de rezistență oricât de limpede ar vedea ce se întâmplă și oricât de mult ar vrea să reziste. Încercarea pentru a se vedea dacă spiritele pot acționa într-o anumită măsură împotriva dragostei lor călăuzitoare a fost des făcută, însă au încercat în van. Dragostea lor e ca un lanț sau ca o frânghie legată în jurul lor cu ajutorul căreia pot fi dirijate, dar din care nu se pot elibera. La fel se întâmplă și cu oamenii din lume; căci propria lor dragoste îi conduce, iar prin intermediul dragostei lor ei sunt conduși de alții; însă ea e mult mai puternică atunci când devin spirite, pentru că nu li se permite să arate o altă dragoste sau să imite ceva ce nu le aparține.

Toate relațiile din cealaltă viață dovedesc că spiritul omului este dragostea lui călăuzitoare; căci în măsura în care cineva acționează sau vorbește în acord cu dragostea altuia, la cel din urmă se văd limpede trăsături distincte, voioase și pline de viață; dar în măsura în care cineva acționează și vorbește în opoziție cu dragostea altuia, trăsăturile celui alt încep să se schimbe, să se întunece și să devină mai palide, până ce acesta va dispărea în totalitate, ca și când n-ar fi fost niciodată acolo. M-am întrebat de multe ori dacă acest lucru se întâmplă chiar așa, căci nimic asemănător nu are loc în lume; dar mi s-a spus că la fel se întâmplă și cu spiritul omului; căci atunci când e înstrăinat de altul, acesta pierde din raza sa vizuală.

O altă dovadă că spiritul este dragostea călăuzitoare este faptul că fiecare spirit primește cu aviditate și își însușește orice lucru ce e în acord cu dragostea lui și respinge și repudiază tot ce nu e în acord cu ea. Dragostea călăuzitoare a fiecăruia e ca lemnul spongios și poros, care îmbibă substanțele ce îl ajută la creștere și care le respinge pe celelalte. E de altfel și ca animalele de mai multe feluri, care își cunosc hrana nimerită, care caută lucrurile ce se potrivesc cu natura lor și evită lucrurile necorespunzătoare; căci fiecare dragoste dorește să se hrănească cu ceea ce o înprospătează, dragostea rea dorind falsitățile, iar cea bună adevărurile. Am văzut uneori spirite simple și bune care doreau să-i instruiască pe cei răi în bunătate și adevăr; însă aceștia au fugit de instrucție, iar când au ajuns între ai lor au preluat cu mare plăcere falsitățile ce erau în acord cu dragostea lor. Am mai văzut spirite bune vorbind între ele despre adevăruri, iar cei buni care erau prezenți au ascultat entuziasmați conversația, pe când cei răi, care erau și ei prezenți, nu i-au dat nici o atenție, ca și cum nu ar fi auzit nimic. himmelens-anglar.se

În lumea spiritelor se pot vedea poteci, unele ce duc în rai iar altele în iad, fiecare către o anumită societate. Spiritele bune calcă numai pe cele ce duc spre rai, către societatea al cărei bine e în acord cu dragostea lor, și nu pot vedea cărările ce duc în altă parte. Însă spiritele rele nu pășesc decât pe potecile ce duc spre iad, către societatea al cărei rău e în

acord cu dragostea lor, și nu pot vedea altele; și chiar de le-ar vedea nu vor păși pe ele. Asemenea cărări apar în lumea spirituală în mod real, corespunzând cu adevărurile sau cu falsitățile, și de aceea, în *Cuvânt*, potecile semnifică adevăruri sau falsități. Această evidență luată din experiență confirmă ceea ce a fost spus mai sus întemeindu-se pe rațiune, anume că fiecare om este, după moarte, propria sa dragoste și propria-i voință. Spun propria-i voință pentru că voința fiecăruia este dragostea sa.

(480)

(ii) *Caracterul omului e în eternitate același ca cel al voinței sau al dragostei sale călăuzitoare.* Și acest lucru mi-a fost dovedit printr-o bogată experiență. Mi s-a permis să vorbesc cu spirite care au trăit cu două mii de ani în urmă și ale căror vieți îmi erau cunoscute după cum au fost descrise în istorie. Am descoperit că erau la fel cum fuseseră atunci, potrivit exact cu descrierea lor; așadar dragostea care le-a imprimat și le-a ordonat viața era încă aceeași. Erau alții care au trăit cu o mie șapte sute de ani înainte și care sunt cunoscuți în istorie; alții care au trăit acum patru sute de ani; alții care au trăit acum trei sute de ani și așa mai departe, cu care mi s-a permis să vorbesc, și am văzut că aceleași sentimente încă îi mai conduc, cu nici o diferență decât că încântările dragostei lor au fost transformate în încântări spirituale corespunzătoare. Îngerii au spus că viața dragostei călăuzitoare nu e niciodată schimbată pentru că fiecare este propria sa dragoste, și astfel, a schimba dragostea călăuzitoare a unui spirit ar înșenina să-l lipsești de viața lui, sau să-l anihilezi. Au spus că motivul acestui lucru este că omul, după moarte, nu mai poate fi reformat prin instruire, așa cum poate fi în lume, deoarece planul ultim, format din cunoaștere și din sentimente naturale, e atunci inactiv și, nefiind spiritual, nu poate fi deschis (n. 464); regiunile lăuntrice ale minții și ale naturii odihnesc pe acel plan precum o casă pe fundația sa; și astfel, omul rămâne în eternitate așa cum a fost viața dragostei sale în lume. Îngerii sunt foarte uimiți că oamenii nu știu că trăsăturile fiecăruia sunt determinate de dragostea călăuzitoare; și că mulți cred că pot fi mântuiți printr-un act de milă necondiționată și doar prin credință, indiferent de caracterul vieții lor; și că oamenii nu știu că mila Divină operează prin mijloace și că a obține mila înseamnă a te lăsa condus de către Dumnezeu, atât în lume cât și mai apoi, în eternitate, și că prin mila Divină sunt conduși cei care nu trăiesc în rău; și în ultimul rând îngerii sunt uimiți că oamenii nu știu că credința este afecțiunea pentru adevăr ce pornește din dragostea cerească, care se revarsă din Dumnezeu.

(481)

(iii) *Omul a cărui dragoste este celestă și spirituală merge în rai și omul a cărui dragoste e corporală și lumească, iar nu cerească și spirituală merge în iad.* Acest lucru mi-a fost dovedit de către toți cei pe care i-am văzut duși în rai sau aruncați în iad; căci cei ce au fost duși în rai au dus o viață de dragoste cerească și spirituală, iar cei ce au fost aruncați în iad au dus o viață de dragoste corporală și lumească. Dragostea cerească înseamnă a iubi ceea ce este bun, drept și sincer, doar pentru ceea ce sunt ele, și a făptui în acord cu această dragoste; iar cei a căror dragoste este de așa natură duc o viață cerească de bunătate, sinceritate și dreptate. Cei ce iubesc toate lucrurile bune, sincere și drepte doar pentru ceea ce sunt ele și își ordonează viețile și faptele după ele, îl iubesc pe Dumnezeu mai presus de toate, căci toată bunătatea, sinceritatea și dreptatea vin de la El; și de asemenea își iubesc și aproapele, deoarece toate aceste lucruri reprezintă aproapele ce trebuie iubit, însă dragostea corporală înseamnă a iubi ceea ce e bun, sincer și drept, nu pentru că este astfel, ci pentru sine, deoarece reputația, onoarea și câștigul se obțin în acest mod. Acești oameni nu-l văd pe Dumnezeu și pe aproape în ceea ce este bun, sincer și drept, ci pe sine și lumea, și se bucură să înșele; iar bunătatea, sinceritatea și dreptatea aparente, ce izvorăsc din înșelăciune, sunt în adevăr răutate, nesinceritate și nedreptate, iar acestea sunt lucrurile pe care ei le iubesc în prefăcătorie lor de bunătate.

Cum viața fiecăruia e determinată de diferite feluri de dragoste, caracterul omului e cercetat după moarte imediat ce pătrunde în lumea spiritelor, și este atunci unit cu cei a căror dragoste e similară cu a lui proprie; cei a căror dragoste e cerească sunt uniți cu îngerii, iar cei a căror dragoste e corporală sunt uniți cu spiritele iadului. După ce au trecut prin primul și prin cel de-al doilea stadiu cele două clase sunt astfel separate încât nu se vor mai vedea sau cunoaște niciodată; căci fiecare devine propria sa dragoste, nu doar în ceea ce privește mintea interioară ci și cea exterioară, care e legată de față, trup și vorbire; așadar fiecare devine imaginea propriei sale iubiri, chiar și în forma exterioară. Cei a căror dragoste e corporală apar cenușii, întunecați, negri și deformați, iar cei a căror dragoste e cerească apar voioși, strălucitori, neprihăniți și frumoși. Aceste două clase sunt tot atât de diferite și în privința gândurilor și sentimentelor; cei a căror dragoste este cerească sunt inteligenți și înțelepți; iar cei a căror dragoste e corporală sunt proști și idioți.

Când e permis să se privească spre regiunile lăuntrice și spre cele exterioare unde trăiesc gândul și sentimentele celor a căror dragoste e cerească, regiunile lăuntrice apar pline de lumină, câteodată chiar înflăcărate iar regiunile exterioare poartă diverse culori minunate asemenea curcubeului; însă mintea interioară a celor a căror dragoste e corporală apare ca ceva negru, deoarece e închisă, iar mintea interioară a unora pare plină de un foc întunecat; acestea sunt persoanele care în interior au întreținut o continuă înșelăciune; și mintea lor exterioară are o culoare murdară, greu de privit. Ar trebui sădit în minte că regiunile lăuntrice și cele exterioare ale mintii și ale predispoziției devin vizibile în lumea spirituală oricând îl mulțumește pe Dumnezeu.

Cei a căror dragoste e corporală nu văd nimic în lumina raiului, căci pentru ei lumina raiului este un întuneric dens; însă lumina iadului, asemenea luminii produsă de cărbunii aprinși, le pare o lumină limpede. Mai mult, în lumina raiului vederea lor lăuntrică e orbită într-o așa măsură încât înnebunesc; astfel ei evită acea lumină și se ascund în văgăuni și în caverne, la o adâncime proporțională cu falsitatea ce se revărsă din răul lor. Însă în ceea ce-i privește pe cei a căror dragoste e cerească, cu cât mai intensă și mai adâncă este lumina în care ajung, cu atât mai ascutită este vederea lor, cu atât mai frumoase le par toate lucrurile, și cu atât mai înțelepți și mai inteligenți devin în percepția adevărului.

Celor a căror dragoste e corporală le este imposibil să trăiască în căldura raiului, căci căldura raiului este dragoste cerească; însă ei pot trăi în căldura iadului, care este dragostea furiei împotriva celor ce nu li se supun. Disprețul față de ceilalți, ura, rea-voința și răzbunarea sunt plăcerile acelei iubiri, iar aceste plăceri constituie însăși viața lor; ei nu știu ce înseamnă a face bine dintr-un motiv bun și doar pentru bine, știind doar ce înseamnă a trage foloase dintr-un motiv rău și doar pentru rău.

Astfel, cei a căror dragoste e corporală sunt incapabili să respire în rai, căci atunci când un spirit rău e dus acolo, abia își trage răsuflarea asemenea unui om care se zbate într-un concurs; dar cei a căror dragoste e cerească respiră mai liber și au o viață mai plină pe măsură ce raiul îi influențează mai profund. De aici e evident că dragostea cerească și spirituală formează raiul în om, căci toate lucrurile din rai sunt înscrise în acea dragoste; de asemenea că dragostea corporală și lumească, lipsită de dragoste cerească și spirituală, formează iadul în om, căci toate lucrurile din iad sunt înscrise în acea dragoste. Prin urmare, cel a cărui dragoste e cerească și spirituală merge în rai. Iar cel a cărui dragoste e corporală și lumească și e lipsită de dragoste cerească și spirituală, merge în iad.

(482)

(iv) *Singura credință tolerată este credința derivată din dragostea cerească.* Acest lucru mi-a fost dezvăluit prin atâta experiență încât, dacă toate lucrurile pe care le-am văzut și auzit legate de acest subiect ar fi menționate aici, ar umple un volum întreg. Pot mărturisi că nu

există nici o credință și nici nu ar putea exista vreuna la cei a căror dragoste e corporală și lumească și e lipsită de lucrurile cerești și spirituale; și că astfel de oameni nu au nimic decât cunoaștere sau, mai repede, o convingere că un lucru e adevărat pentru că servește scopului dragostei lor. Mulți care au crezut că au credință au fost aduși între cei care aveau cu adevărat credință și, existând o comunicare a gândului între ei, cei din urmă au simțit că primii nu aveau credință deloc. Tot aceștia au admis mai apoi că doar o credință în adevăr și în *Cuvânt* nu este credință; și că credința înseamnă a iubi adevărul dintr-o dragoste cerească, și a voi și a acționa în acord cu ea, din sentimente launtrice. S-a arătat că acea convingere a lor pe care o numeau credință era ca lumina iernii în care, fiind lipsită de căldură, toate lucrurile de pe pământ, prinse de îngheț, zac amorțite sub zăpadă. Din acest motiv, lumina unei asemenea credințe nu numai că se topește imediat ce razele luminii cerești strălucesc deasupra ei, ci devine chiar un întuneric dens, în care nimeni nu se poate vedea pe sine; iar atunci și mintea se întunecă într-atât, încât ei nu mai înțeleg nimic; iar mai apoi înnebunesc cu atâtea falsități. Astfel, asemenea oameni sunt lipsiți de toate adevărurile pe care le-au învățat din *Cuvânt* și din doctrina Bisericii, și pe care le-au numit adevăruri ale credinței lor, iar în loc sunt umpluți cu fiecare falsitate ce e în acord cu răul vieții lor; căci toți sunt absorbiți în propria lor dragoste și în falsitățile corespunzătoare, iar atunci, ura lor repudiază și alungă adevărurile pentru că apar respingătoare în fața falsităților răului lor. Acest lucru îl pot mărturisi din întreaga mea experiență a raiului și a iadului, anume că toți cei care și-au făcut din doctrină doar o profesie de credință și care au dus o viață rea, se află acum în iad. I-am văzut cum erau alungați într-acolo cu miile, dar legat de ei vezi lucrarea *Judecata de apoi și distrugerea Babilonului*.

(483)

(v) *Doar dragostea în act, adică însăși viața omului, este tolerată.* Aceasta este o concluzie ce urmează cu necesitate din ceea ce a fost arătat din experiență și din ceea ce a fost spus despre fapte și lucrări. Lucrările și faptele omului sunt dragostea sa în act.

(484)

Trebuie înțeles că toate lucrările și faptele țin de viața morală și civică, și astfel se leagă de ceea ce e sincer și drept, onest și echitabil; ceea ce e sincer și drept ține de viața morală, iar ceea ce e onest și echitabil de viața civică. Dragostea din care sunt făcute faptele este fie cerească, fie infernală. Lucrările și faptele vieții morale și civice sunt cerești dacă sunt făcute din dragoste cerească; pentru că ceea ce e astfel săvârșit vine de la Dumnezeu și deci e bun. Însă faptele și lucrările vieții morale și civice sunt infernale dacă sunt făcute din dragoste infernală; căci tot ceea ce e făcut din această dragoste, care e dragoste de sine și de lume, vine din om și este deci în sine rău; deoarece omul, văzut în sine, adică în eul său, nu e nimic altceva decât rău.

(51)

Încântările vieții fiecăruia sunt preschimbate după moarte în încântări corespunzătoare

(485)

În capitolul anterior a fost arătat că sentimentele principale sau dragostea călăuzitoare rămân în fiecare pentru eternitate; acum se va arăta că încântările acelor sentimente sau acelei iubiri se preschimbă în încântări corespunzătoare, adică în încântări spirituale ce corespund încântărilor naturale. Că cele din urmă se transformă în încântări spirituale se poate observa din faptul că omul, atâta timp cât trăiește în trupul lui pământesc se află în lumea naturală, iar când îl părăsește ajunge în lumea spirituală și îmbracă un trup spiritual.

Că îngerii și oamenii au după moarte o formă umană perfectă și că trupurile cu care sunt îmbrăcați sunt spirituale se poate vedea mai sus (n. 73-77; și n. 453-460), și de asemenea se poate vedea ce este corespondenta lucrurilor spirituale cu cele naturale (n. 87-115).

(486)

Toate încântările omului aparțin dragostei sale călăuzitoare, căci un om simte ca fiind încântător doar ceea ce iubește, iar ceea ce iubește mai presus de toate lucrurile e în mod deosebit încântător pentru el; căci e același lucru dacă spui dragoste călăuzitoare sau ceea ce e iubit mai presus de toate lucrurile. Aceste încântări sunt variate. În general există tot atâtea încântări câte iubiri călăuzitoare și deci atâtea câți oameni, spirite și îngeri există; căci dragostea călăuzitoare a unuia nu e niciodată la fel ca a altuia. Tot așa nimeni nu are o față exact la fel ca altul; căci fața este o imagine a minții și în lumea spirituală este o imagine a dragostei călăuzitoare.

În particular, încântările fiecăruia sunt de o varietate infinită, iar o încântare nu poate fi similară sau identică cu alta, fie că urmează una după alta sau există împreună în același timp; căci una nu e niciodată la fel ca alta. Oricum, încântările fiecărui om sunt legate de unica sa dragoste călăuzitoare; căci o compun și deci sunt una cu ea. La fel, în general, toate încântările sunt legate de unica dragoste călăuzitoare universală, care în rai este dragostea pentru Dumnezeu, iar în iad dragoste de sine.

(487)

Doar știința corespondențelor poate dezvălui natura și calitatea încântărilor spirituale în care se transformă încântările naturale ale fiecăruia după moarte. Știința corespondențelor ne învață, în general, că nimic natural nu există fără ceva spiritual care să-i corespundă și de asemenea, în particular, ce este și ce natură are lucrul care îi corespunde. Astfel, cel ce posedă această cunoaștere își poate da seama care va fi starea lui după moarte, însă doar dacă știe care îi este propria dragoste și care este relația sa cu dragostea călăuzitoare universală de care sunt legate toate formele de dragoste, cum a fost explicat mai sus.

Însă pentru cei cufundați în dragostea de sine, e imposibil să știe ce este dragostea lor călăuzitoare, pentru că ei iubesc ceea ce le aparține, iar răul lor îl numesc bine; și falsitățile ce le suportă relele și prin care le confirmă, ei le numesc adevăruri. Și totuși, dacă ar voi, ar putea afla acest lucru de la alții mai înțelepți, căci aceștia văd ceea ce ei nu pot vedea de unii singuri. Acest lucru este oricum imposibil la cei care sunt atât de plini de dragoste de sine încât resping toată învățătura celor înțelepți.

Pe de altă parte, cei a căror dragoste e cerească acceptă instrucțiuni și imediat ce relele moștenite încep să se arate, ei le vor vedea în lumina adevărului, căci adevărurile fac vizibile relele. Oricine poate detecta răul și falsitatea sa în lumina adevărului; însă nimeni nu poate vedea ce e bine și adevărat în lumina răului. Asta deoarece falsitățile răului nu sunt decât întuneric și corespund întunericului. Astfel, cei cufundați în falsitățile ridicate din rău sunt asemenea orbilor, care nu văd lucrurile în lumină și chiar le evită, precum bufnițele, însă adevărurile ce își au originea în bine corespund luminii și sunt cu adevărat în lumină (n. 126-134). Așadar, cei ce sunt plini de adevăruri ce își au originea în bine sunt capabili să vadă, au ochii deschiși și disting toate lucrurile, fie ele în lumină sau în umbră. Și acest lucru mi-a fost dovedit prin experiență. Îngerii din rai percep limpede relele și falsitățile ce prind uneori formă în ei și de asemenea relele și falsitățile spiritelor care, în lumea spiritelor sunt legate de infernuri; însă spiritele înseși sunt incapabile să-și vadă propriile rele și falsități. Ele nu înțeleg ce este binele dragostei cerești, ce este conștiința sau ce sunt sinceritatea și dreptatea, decât în măsura în care sunt practicate pentru binele propriu; ele nu înțeleg nici ce înseamnă a te lăsa condus de Dumnezeu; ele spun că astfel de lucruri sunt lipsite de orice valoare și chiar că nu există. Toate acestea au fost spuse pentru ca omul să se

examineze și să recunoască dintre încântările sale caracterul dragostei lui, și așa, în măsura în care posedă o cunoaștere a corespondențelor, să-și poată cunoaște stadiul vieții de după moarte.

(488)

Cum sunt preschimbate încântările vieții fiecăruia după moarte în încântări ce le corespund se poate deduce dintr-o știință a corespondențelor; dar pentru că acea știință nu e încă comună, doresc să arunc puțină lumină asupra acestui subiect prin câteva exemple luate din experiență. Toți cei a căror viață e rea și care s-au confirmat în falsități, împotriva adevărilor Bisericii, în special cei care au respins *Cuvântul*, au ocolit lumina raiului și s-au grăbit să pătrundă în caverne cu intrări întunecate și în crăpăturile din stâncă unde s-au ascuns; și asta pentru că au iubit falsitățile și au urât adevăurile, căci astfel de caverne și crăpături în stâncă corespund falsităților, la fel cum lumina corespunde adevărilor. Lor le place să trăiască acolo și nu se simt bine în locurile deschise.

Cei care au fost încântați de secrete și comploturi fac același lucru. Și ei trăiesc în astfel de caverne sau în încăperi atât de întunecate încât nici măcar nu se pot vedea unul pe celălalt, unde își șoptesc pe la colțuri; în așa ceva s-a preschimbat încântarea dragostei lor.

Unii au studiat științele cu nici o altă intenție decât de a dobândi o reputație de învățați, necultivându-și facultatea rațională, ci încărcându-și memoria doar din mândrie cu tot felul de lucruri. Ei iubesc locurile pustii și le preferă câmpiilor și grădinilor, pentru că locurile pustii corespund acestor studii.

Cei ce au fost învățați în doctrinele propriei lor Biserici și ale altora, dar care nu au aplicat asupra vieții cunoștințele pe care le aveau, aleg locuri stâncoase și trăiesc pe grămezi de pietre, evitând regiunile cultivate, ce le displac.

Cei care au atribuit toate lucrurile naturii și de asemenea cei care au atribuit toate lucrurile propriei lor prudențe și care, prin meșteșuguri variate, s-au ridicat în ranguri de onoare și au dobândit bogății, se dedică în cealaltă viață studiului artelor magice, ce reprezintă o abuzare a ordinii Divine, găsind în aceste lucruri cele mai înalte încântări ale vieții lor.

Cei care au adaptat adevăurile Divine la propria lor dragoste, falsificându-le, iubesc lucrurile urinare, căci acestea corespund încântărilor unei astfel de iubiri.

Cei care au fost avari trăiesc în celule și iubesc mizeria porcilor și duhorile asemănătoare cu cele produse de mâncarea nedigerată din stomac.

Cei care și-au petrecut viața doar în plăceri, care au trăit delicat și care și-au umplut gura și stomacul, iubind aceste lucruri ca pe cel mai de preț bun al vieții, în viața de apoi iubesc bălegarul și excrementele, în care își găsesc încântarea, pentru că asemenea plăceri reprezintă mizerie spirituală. Ei evită locurile curate și lipsite de mizerie, găsindu-le dezagreabile.

Cei ce au comis adulter trăiesc pe cealaltă lume în bordeluri, unde toate lucrurile sunt vicioase și murdare; ei iubesc aceste lucruri și evită casele caste, leșinând dacă se întâmplă să se apropie de ele. Nimic nu le e mai plăcut decât să spargă căsnicii.

Cei care au tânjit după răzbunare și care astfel au dobândit un caracter sălbatic și crud, iubesc substanțele cadaverice și se află în infernurile de acest fel; și așa mai departe.

(489)

Pe de altă parte, încântările celor ce au trăit în lume într-o dragoste cerească sunt transformate în lucruri corespunzătoare cu cele ce există în ceruri din Soarele raiului și din lumina acestui Soare; iar această lumină face vizibile obiectele care au ascuns înlăuntrul lor ceea ce este Divin. Lucrurile văzute în această lumină afectează lăuntric mintea îngerilor și în același timp, în exterior, trupurile lor. Iar cum lumina Divină care e Adevăr Divin ce se naște din Dumnezeu se revarsă în mințile deschise de dragostea cerească, ea le revelează în exterior obiecte ce corespund încântărilor dragostei lor. În capitolul asupra reprezentărilor și aparențelor în rai (n. 170-176) și în cel asupra înțelepciunii îngerilor din rai (n. 265-275), s-a arătat că lucrurile ce sunt văzute în rai corespund cu mințile îngerilor sau cu credința și dragostea lor, și în consecință cu inteligența și înțelepciunea lor.

Odată ce am început să conturez acest punct prin exemple și dorind să ilustrez ceea ce a fost deja afirmat pe baze logice, voi adăuga unele exemple legate de încântările cerești în care sunt preschimbate încântările naturale la cei ce în lume au trăit în dragoste cerească.

Cei care au iubit adevărurile Divine și *Cuvântul* din sentimente lăuntrice sau dintr-o afecțiune pentru adevărul însuși trăiesc în lumină în viața de apoi, căci trăiesc în regiuni înalte, ce par a fi munți, unde se află întotdeauna sub lumina raiului. Ei nu știu nimic despre întuneric, cum ar fi cel al nopții din lume, și trăiesc într-un climat primăvărat; ei văd în jur numai câmpii, lanuri verzi de porumb și grădini de vită de vie. Toate lucrurile din casele lor strălucesc ca și cum ar fi făcute din pietre prețioase; să privești prin fereastră e ca și cum ai privi prin cristal pur. Acestea sunt încântările privirii lor, însă aceleași lucruri sunt lăuntric încântătoare prin corespondența lor cu lucrurile cerești și Divine; căci adevărurile din *Cuvânt* pe care le-au iubit corespund cu lanurile verzi de porumb, cu vita de vie, cu pietrele prețioase, cu ferestrele și cu cristalul.

Cei care au aplicat doctrinele Bisericii luate din *Cuvânt* imediat în viața lor se află în cerul lăuntric, unde se bucură mai mult decât toți ceilalți de încântarea înțelepciunii. În fiecare obiect ei văd lucruri Divine; obiectele în sine le văd cu proprii ochi, dar lucrurile Divine ce le corespund se revarsă imediat în mintea lor și o umplu cu o binecuvântare ce le afectează toate simțurile și de aceea toate lucrurile par să rădă, să joace și par că sunt pline de viață (n. 270).

Cei ce au iubit științele și care astfel și-au cultivat facultatea rațională și au dobândit inteligență, iar în același timp au recunoscut Ființa Divină, își găsesc plăcerea în științe, iar bucuria lor rațională se transformă în cealaltă viață în încântare spirituală, în cunoașterea binelui și a adevărului. Ei trăiesc în grădini unde florile și fânețele sunt minunat aranjate, cu rânduri de copaci de jur împrejur, cu arbuști și poteci, copacii și florile arătând altă față de la zi la zi. Întreaga panoramă le umple mințile cu o stare generală de încântare, pe care variațiile detaliate o înprospătează neconținut; dar cum toate aceste obiecte corespund cu lucrurile Divine, iar îngerii sunt pregătiți în știința corespondențelor, ei sunt continuu umpluți cu o nouă cunoaștere, perfecționându-le astfel facultatea rațională și spirituală. Acestea sunt încântările lor căci grădinile, florile, fânețele și copacii corespund cunoștințelor naturale și spirituale și inteligenței astfel dobândită.

Cei ce au atribuit toate lucrurile Ființei Divine, privind natura doar ca pe ceva mort prin comparație și doar ca pe un lucru supus lucrurilor spirituale, și care s-au confirmat în această credință, se află în lumină cerească; și toate lucrurile ce le apar în fața ochilor sunt făcute transparente de către acea lumină, iar în transparență apar nenumărate reflecții ale luminii, pe care privirea lor le cuprinde doar dintr-o clipire; așa sunt ei afectați de o încântare lăuntrică. Lucrurile văzute în casele lor par că sunt făcute din diamante, difuzând reflecții de lumină asemănătoare. Pereții caselor lor sunt ca și cristalul și deci sunt tot transparenți; iar pe ei apar forme vii ce reprezintă lucrurile cerești, și acestea tot de o varietate neconținută.

Lucrurile sunt astfel pentru că o asemenea transparentă corespunde unei înțelegeri luminate de Dumnezeu, după îndepărtarea umbrelor ce se ridică din credința și dragostea față de lucrurile naturale. Legat de lucrurile descrise mai sus și de multe altele, cei ce au fost în rai spun că au văzut ceea ce ochiul nu mai văzuse niciodată; și, din perceperea lucrurilor Divine transmise lor de către îngeri, că au auzit ceea ce urechea nu mai auzise niciodată.

Există alții care nu au acționat ezitant ci au voit ca toate gândurile lor să fie făcute cunoscute, atâta cât le permitea viața socială, pentru că nu au gândit nimic altceva decât ceea ce era sincer și drept din Sursă Divină. Ei au în rai fețe ce radiază de lumină, iar în lumina trăsăturilor e vizibil fiecare detaliu al sentimentelor și al gândurilor lor, iar cuvintele și faptele lor sunt forma exterioară a sentimentelor. Astfel, ei sunt mult mai iubiți decât alții. Când vorbesc, lumina feței lor devine puțin mai palidă, însă imediat ce au terminat de vorbit tot ceea ce au spus se arată deplin pe față. Și cum toate obiectele din jurul lor corespund lucrurilor din min-te, ele iau o înfățișare din care ceilalți pot discerne și urmări clar ceea ce reprezintă. Când spiritele a căror încântare s-a limitat la fapte neutre îi văd de la distanță, îi evită și par că se ascund de ei asemenea șerpilor.

Cei ce au privit adulterul ca pe cea mai rea faptă și care au trăit în dragostea castă a căsniciei, se află mai mult decât toți ceilalți în ordinea și în forma raiului, și astfel sunt de o frumusețe neasemuită și în neostoita floare a tinereții lor. Încântările dragostei lor sunt de nedescris și sporesc veșnic; căci toate încântările și bucuriile raiului se revarsă în acea dragoste, deoarece ea coboară din uniunea lui Dumnezeu cu cerul și cu Biserica, și în general din uniunea binelui cu adevărul, uniune ce formează raiul în general și raiul din fiecare înger în particular (n. 366-386). Și încântările lor exterioare sunt de nedescris prin cuvinte omenești. Acestea sunt doar câteva dintre lucrurile ce mi-au fost spuse despre corespondența încântărilor de care se bucură cei ce se află în dragoste cerească.

(490)

De aici se poate vedea că încântările tuturor oamenilor sunt preschimbate după moarte în încântări corespunzătoare, doar dragostea în sine rămânând în eternitate aceeași. Acest lucru e adevărat în ceea ce privește dragostea maritală, dragostea de dreptate, de sinceritate, bunătate și adevăr, dragostea de știință și cunoaștere, dragostea de inteligență și înțelepciune și celelalte, încântările se revarsă din aceste iubiri ca pâraiele din izvor și mai mult, sunt permanente; însă sunt ridicate la un grad mai înalt atunci când trec de la lucrurile naturale la cele spirituale.

(52)

Primul stadiu al omului după moarte

(491)

Există trei stadii ale vieții prin care trece omul după moarte, înainte de a intra în rai sau în iad. Primul stadiu este cel al minții exterioare a omului; al doilea, cel al minții lui interioare; iar al treilea, stadiul de pregătire din lumea spiritelor. Câte unii nu trec prin aceste stadii, ci sunt fie înălțați în rai, fie coborâți în iad imediat după moarte. Cei duși imediat în rai sunt cei care au fost regenerați pe când se aflau în lume și deci care au fost deja pregătiți pentru rai. Aceștia nu au nevoie decât să se debaraseze de îmbrăcămintea naturală a trupului, fiind duși apoi imediat în rai de către îngeri. I-am văzut cum se înălțau curând după ceasul morții. Însă cei ce au fost răi înlăuntrul pe când mențineau o aparență exterioară de bunătate, au umplut paharul de răutate cu înșelăciune, folosind bunătatea ca un mijloc pentru a-i înșela pe ceilalți, și sunt aruncați imediat în iad. I-am văzut pe unii dintre ei aruncați în iad imediat după moarte, pe unul dintre cei mai vicleni cu capul în jos și cu picioarele în sus, și pe alții în

alte feluri. Există unii care imediat după moarte sunt azvârliți în caverne, fiind astfel separați de cei care se află în lumea spiritelor; ei sunt scoși din cavernele lor și duși înapoi pe rând. Aceștia sunt cei care, sub o mască civilizată, au uneltit cu răutate împotriva aproapelui. Dar toți aceștia sunt puțini în comparație cu cei care sunt ținuți pentru ceva timp în lumea spiritelor și care sunt instruiți acolo, în acord cu Ordinea Divină, pentru rai sau pentru iad.

(492)

Omul pătrunde în primul stadiu de viață, care e cel al minții exterioare, imediat după moarte. Există o regiune internă și una externă a spiritului fiecărui om. În regiunea externă sălășluiesc acele puteri prin care, în lume, el își adaptează trupul, în special fața, vorbirea și gesturile la societatea în care trăiește; însă regiunea internă a spiritului său este locul propriei voințe și al propriului gând, iar acestea sunt rar arătate pe față, în vorbire sau în gesturi. Căci omul e obișnuit din copilărie să arate prietenie, bunăvoință și sinceritate și să-și ascundă gândurile ce izvorăsc din voință. El dobândește astfel obiceiul de a duce o viață morală și civică în exterior, indiferent de cum ar fi în interior; iar efectul acestui obicei este că omul aproape niciodată nu știe de mintea lui interioară și nu se gândește la ea.

(493)

Primul stadiu al omului după moarte este ca cel din lume, pentru că viața lui este încă exterioară. El are deci o față, o vorbire și o dispoziție similare, și deci o viață morală și civică similară; așadar el crede că încă se află în lume, dacă nu e foarte atent la lucrurile pe care le întâlnește sau dacă nu își amintește ce i-au spus îngerii atunci când a fost ridicat, anume că acum este un spirit (n. 450). Deci viața rămâne la fel în cealaltă lume ca și în aceasta, iar moartea nu e decât trecerea de la una la cealaltă.

(494)

Acesta fiind stadiul spiritului unui om imediat după intrarea sa în cealaltă lume, el este deci recunoscut de prietenii și cunoștințele lui din lumea naturală; căci spiritele recunosc un om nu doar după față și vorbire, ci și după sfera vieții lui, pe măsură ce se apropie de el. Când cineva din cealaltă viață se gândește la altul, se gândește la fața acestuia și în același timp la multe din faptele legate de viața lui, iar când face asta, celălalt pătrunde cu prezența sa ca și cum ar fi fost chemat. În lumea spirituală se întâmplă astfel pentru că acolo gândurile sunt difuzate în jur și nu există un spațiu ca cel din lumea naturală (n. 191-199). Așadar toți sunt recunoscuți de prietenii, de rudele și de cunoștințele lor atunci când ajung pentru prima dată în cealaltă viață, vorbesc cu ei, iar apoi se asociază cu ei după intimitatea avută în lume. Deseori i-am auzit pe cei veniți din lume bucurându-se atunci când și-au revăzut-prietenii, iar pe prietenii lor bucurându-se la fel de venirea acestora. Foarte des un soț și o soție se întâlnesc și se felicită și rămân împreună pentru o perioadă mai lungă sau mai scurtă de timp, în funcție de încântarea pe care au simțit-o atunci când trăiau împreună în lume. Dacă adevărata dragoste maritală, care e o uniune a minților înfăptuită de dragostea cerească, nu i-a adus laolaltă, ei sunt despărțiți după puțin timp. Iar dacă mințile lor au fost discordante și lăuntric opuse, ei izbucnesc în ură deschisă și câteodată în confruntare directă; în ciuda acestui fapt ei nu sunt separați până ce nu intră în al doilea stadiu, despre care se va vorbi imediat.

(495)

Cum viața spiritelor venite recent din lumea naturală nu e deosebită de viața lor de acolo și cum nu știu nimic despre natura vieții lor de după moarte, nici despre rai sau iad, decât ceea ce au învățat din sensul literal al *Cuvântului* și din predicile bazate pe acel sens, astfel, după ce se miră de faptul că se găsesc într-un trup cu fiecare simț avut în lume și că încă văd obiecte similare în jurul lor, ei sunt brusc pătrunși de o dorință de a cunoaște ce este raiul și ce e iadul și unde se află. Ei sunt așadar instruiți de prieteni în privința stadiului de viață eternă și sunt conduși în diferite locuri și introduși în societăți diverse; câteodată sunt duși în

orașe, grădini și paradisuri și foarte des li se arată obiecte magnifice, pentru că aceste lucruri le încântă simțurile exterioare. Ei sunt îndemnați din când în când să-și amintească ideile pe care le-au întreținut în timpul vieții trupești, despre stadiul sufletului după moarte și despre rai și iad, până ce se indignează de totala lor ignoranță legată de aceste teme și, de asemenea, de ignoranța Bisericii.

Aproape toți sunt nerăbdători să afle dacă vor ajunge în rai și mulți cred că vor merge acolo, pentru că în lume au dus o viață morală și civică; ei nu se gândesc că atât cei răi cât și cei buni duc o viață similară în exterior, făcând bine altora în același fel, mergând la biserică, ascultând predici și rugăciuni; ei nu au habar că faptele și actele exterioare de venerare nu sunt de nici un folos, ci doar stările mentale lăuntrice din care purced actele exterioare. Dintre mie de oameni de acolo, abia se găsește vreunul care să știe ce sunt stările mentale lăuntrice și că ele formează raiul și Biserica în om; cu atât mai puțin realizează aceștia că actele exterioare își trag caracterul din gândul și intenția omului, și că dezvăluie dragostea și credința din care provin. Chiar și atunci când sunt instruiți ei nu pot înțelege că gândirea și voința au vreo importanță, ci încă cred că doar cuvintele și faptele sunt importante. Așa sunt mulți dintre cei care, în ziua de azi, vin din lumea creștină în cealaltă viață.

(496)

Spiritele bune își verifică caracterul prin diferite metode, căci în acest prim stadiu cei răi vorbesc adevăruri și fac fapte bune la fel ca cei buni, deoarece, cum a mai fost spus, și ei au trăit moral în aparența exterioară; căci au trăit sub guvernări, sub legi, obținând de acolo o reputație de dreptate și sinceritate și au dobândit favoruri, onoare și bogăție.

Însă spiritele rele sunt distinse de spiritele bune în primul rând după faptul că cei răi iau parte nerăbdători la ceea ce se spune despre lucrurile exterioare și puțin la ceea ce se spune despre cele lăuntrice, care sunt adevărurile și sentimentele bune legate de Biserică și de rai. Ei le ascultă într-adevăr, însă nu cu atenție și bucurie. Spiritele rele sunt distinse de cele bune și după faptul că se întorc constant în anumite direcții și că se plimbă de-a lungul potecilor ce duc spre acele direcții, de fiecare dată când sunt lăsate singure. După direcția spre care se întorc și după potecile pe care merg, dragostea ce îi călăuzește poate fi identificată.

(497)

Toate spiritele ce sosesc din lume sunt atașate de o anumită societate din rai sau din iad, însă doar în ceea ce privește mintea lor interioară, iar aceasta nu le e dezvăluită atâta timp cât viața lor este una exterioară; deoarece lucrurile exterioare ascund și acoperă ceea ce se află înăuntru, în special la cei răi în interior. Oricum, mai apoi, când ajung în al doilea stadiu, răul lor e dezvăluit, pentru că mintea interioară e dezvăluită, pe când mintea exterioară e adormită.

(498)

Primul stadiu al omului după moarte durează la unii câteva zile, la alții câteva luni, iar la alții un an, însă rar mai mult de un an; durata e mai scurtă sau mai lungă la fiecare în funcție de asemănarea sau deosebirea dintre mintea interioară și cea exterioară. Căci la fiecare cele două trebuie să fie una și să-și corespundă reciproc: căci nimeni din lumea spirituală nu are voie să gândească și să voiască într-un fel și să vorbească și făptuiască într-altul. Toți cei de acolo trebuie să fie o asemănare a propriilor sentimente sau a propriei iubiri și deci trebuie să fie în exterior cum sunt în interior. Mintea exterioară a unui spirit este așadar mai întâi dezvăluită și adusă la ordine, pentru a putea corespunde și servi ca bază pentru mintea interioară.

Al doilea stadiu al omului după moarte

(499)

Al doilea stadiu al omului după moarte este cel al minții sale interioare, pentru că atunci el este adus sub controlul minții interioare sau al voinței și gândului, pe când mintea exterioară ce fusese activă în timpul primului stadiu, zace acum adormită. Oricine care studiază viața omului, vorbirea și faptele sale, poate vedea că fiecare are atât o minte interioară, cât și una exterioară, sau gânduri și intenții atât interioare cât și exterioare. Acest lucru îl poate observa din următoarele considerații: orice om care trăiește în societatea civilizată gândește despre un altul în funcție de ce a auzit și învățat despre el, fie din auzite, fie prin conversație; totuși, el nu lasă să i se vadă adevăratele gânduri în ceea ce îi spune, ci îl tratează politicos, deși ele ar putea fi rele. Putem vedea că așa se întâmplă mai ales din purtarea prefăcuților și a lingușitorilor, ale căror vorbe și fapte sunt toate diferite de gândurile și intențiile lor, și din cea a ipocriților, care vorbesc despre Dumnezeu, despre rai și mântuirea sufletelor, despre adevărurile Bisericii, despre binele țării lor și despre aproapele lor ca și cum ar fi mișcați de credință și dragoste; totuși, în inimile lor, ei nu cred nimic din ce spun, ci se iubesc doar pe sine. De aici e evident că există două feluri de gând, unul exterior și unul lăuntric, și că astfel de persoane vorbesc din gândul exterior, pe când gândurile lăuntrice le sunt total diferite; mai mult, aceste două feluri de gând sunt distincte, căci se poartă de grijă ca gândul lăuntric să nu îl conducă pe cel exterior și să nu fie dezvăluit. Omul e format prin creație astfel încât gândul său lăuntric să fie una cu cel exterior prin corespondență; și ele sunt una la oamenii buni, pentru că ei gândesc și vorbesc doar ce e bine. Însă gândul lăuntric nu e una cu cel exterior la cei răi, pentru că aceștia gândesc ce e rău și vorbesc ce e bine. Asta e o inversiune a ordinii, căci la ei binele e în exterior, iar răul în interior, în consecință, răul domnește peste bine și îl degradează în condiția unui sclav, pentru a-i putea servi drept mijloc de atingere a scopurilor ce le-ar satisface dragostea. Și pentru că această motivație supune toate faptele și cuvintele lor, e evident că binele pe care îl vorbesc și îl fac nu e cu adevărat bine, ci e infestat de rău, oricât de bun le-ar apărea în forma exterioară celor neobișnuiți cu gândurile și intențiile lăuntrice.

Altfel se întâmplă cu cei ce iubesc binele. La ei nu există o inversiune a ordinii; căci binele din gândul lor lăuntric se revarsă în cel exterior și astfel în cuvintele și în faptele lor. Aceasta este ordinea pentru care a fost creat omul, căci așa mintea lui interioară se află în rai și în lumina raiului; iar lumina raiului este Adevăr Divin ce se naște din Dumnezeu, prin care Dumnezeu e prezent în rai (n. 126-140), și așadar ei sunt conduși de Dumnezeu. Toate acestea au fost spuse pentru a face limpede că fiecare om posedă un gând lăuntric și unul exterior și că ele sunt distincte. Când e menționat gândul e implicată și voința; căci gândul e derivat din voință, cum nimeni nu poate gândi separat de voința sa. De aici e clar ce înseamnă stadiul minții interioare a omului și stadiul minții sale exterioare.

(500)

Când vorbim despre voință și despre gând, cea dintâi trebuie considerată ca incluzând sentimentele și dragostea, întreaga încântare și plăcere ce se revarsă din sentimente și din dragoste, deoarece acestea se leagă de voință ca de baza lor comună; căci ceea ce voiește un om, el iubește și simte ca fiind încântător și placul lui și invers, ceea ce un om iubește și simte ca fiind încântător și plăcut, voiește. Iar gândul este totul prin care omul se confirmă în sentimentele sau în dragostea sa; căci gândul nu e altceva decât forma voinței sau mijlocul prin care dorințele voinței pot fi cunoscute. Această formă este rezultatul diferitelor procese de raționare, care își au originea în lumea spirituală și care aparțin spiritului uman.

(501)

Ar trebui să se știe că mintea interioară a omului este cea care îi determină caracterul și nu cea exterioară, privită ca distinctă de prima. Motivul acestui fapt este că mintea interioară ține de spirit, iar viața omului este viața spiritului său, căci el stă la originea vieții trupului. Tot de aceea își păstrează omul caracterul minții interioare pentru veșnicie; dar cum mintea exterioară ține în parte de trup, ea e lăsată deoparte după moarte, iar acea parte ce e legată de spirit adoarme și servește numai ca bază pentru mintea interioară, cum a fost arătat mai sus când am vorbit despre memoria omului ce rămâne după moarte. Acest lucru face limpede ce îi aparține omului și ce nu; sau că la omul rău nimic ce ține de gândul exterior după care vorbește sau de voința exterioară după care acționează nu îi e propriu, ci doar ceea ce ține de gândul și voința interioară. ingerii-cerului.ro

(502)

Când omul a trecut de primul stadiu, care e stadiul minții exterioare, tratat în capitolul anterior, trăind acum ca spirit, el are deschis stadiul minții interioare sau stadiul voinței lăuntrice și al gândului lăuntric, cu care se obișnuise în lume atunci când era lăsat să gândească liber și fără constrângeri, de unul singur. El pătrunde inconștient în această stare, exact cum făcea în lume când lăsa în urmă gândul ca sursă imediată de acțiune și cădea în gândul lăuntric, rămânând absorbit de el. Astfel, când un om ce a devenit spirit se află în acest stadiu este cu adevărat el însuși și își trăiește propria viață; căci a gândi liber după propriile sentimente reprezintă însăși viața omului și este omul însuși.

(503)

Un spirit în acest stadiu gândește din voința lui propriu-zisă și deci din sentimentele sau dragostea lui, iar atunci gândul său e una cu voința; și asta atât de complet încât nici nu pare că gândește, ci pare că doar voiește. Aproape același lucru se întâmplă și când vorbește; există oricum diferența că vorbește temându-se de gândurile voinței, care stau descoperite, căci prin viața socială din lume această reticență a devenit un obicei al voinței sale.

(504)

Toți oamenii, fără excepție, sunt aduși în acest stadiu după moarte, pentru că este adevăratul stadiu al spiritului lor; primul stadiu este cel al spiritului omenesc când se află între alții, nefiind însă cu adevărat al său. Faptul că stadiul minții exterioare în care pătrunde pentru prima dată omul după ce moare, cum a fost arătat în capitolul anterior, nu este cu adevărat al său, va fi evident după câteva considerații; spre exemplu, spiritele nu gândesc doar, ci și vorbesc, după propriile lor sentimente; căci vorbirea lor se revarsă din acele sentimente, cum a fost afirmat și explicat în capitolul legat de vorbirea îngerilor (n. 234-245). Și omul a gândit în acest fel în lume, atunci când cugeta singur, căci atunci gândul său era disociat de vorbire; el doar vedea lucrurile în mintea sa și vedea mai multe într-un minut decât putea vorbi mai apoi o jumătate de oră.

Că stadiul minții exterioare a omului nu e cu adevărat propriu lui, nici spiritului său e evident din faptul că, atunci când se află în compania altor oameni din lume, el vorbește după convențiile vieții morale și civice, iar în astfel de momente gândul lăuntric îl controlează pe cel exterior, la fel cum o persoană controlează o alta, pentru a o preveni de la depășirea limitelor discreției sau ale bunelor maniere. Același lucru e evident și din faptul că, atunci când un om cugetă în sine, el se întreabă cum trebuie să vorbească și să se poarte pentru a mulțumi, a întări prietenia, bună-voința și considerația celorlalți; faptele sale îi sunt atunci străine propriei naturi, adică sunt diferite de cele pe care le-ar face dacă ar acționa în acord cu propria lui voință. De aici e evident că stadiul minții interioare în care e adus spiritul este adevăratul său stadiu și a fost adevăratul stadiu al omului pe când trăia în lume.

(505)

Când stadiul de viață al unui spirit este acela al minții interioare, caracterul său din lume devine limpede, pentru că atunci el acționează în acord cu propria sa natură. Cel care în lume a fost bun în sufletul său acționează acum rațional și înțelept, chiar mai înțelept decât în lume pentru că e eliberat de legătura cu trupul și astfel de lucrurile pământești care iau umbră și i-au întunecat mintea, însă cel ce în lume a trăit în rău acum acționează prostește și nebunește, chiar mai nebunește decât în lume, pentru că e liber și nelegat de nimic. Când a trăit în lume era sănătos în aparență exterioară, căci prin faptele sale părea un om rațional; însă când aparența exterioară i-a fost răpită, nebunia sa a fost dezvăluită. Un om rău care îmbracă aparența unui om bun poate fi comparat cu un vas acoperit, strălucitor și poleit pe dinafară, în care stau ascunse mizerii de toate felurile; ca în cuvintele lui Dumnezeu: „**Voi sunteți ca mormintele văruite care, pe dinafară se arată frumoase, iar pe dinăuntru sunt pline de oasele morților și de orice fel de necurățenie**” (Matei 23: 27).

(506)

Toți cei care în lume au dus o viață bună și care au făcut conștiincios, recunoscând Ființa Divină și iubind adevărurile Divine și în special cei ce au aplicat aceste adevăruri asupra vieții lor, atunci când sunt aduși în stadiul minții interioare se simt ca și cum ar fi fost treziți din somn și ca cei care pășesc din întuneric în lumină. Lumina raiului sau înțelepciunea lăuntrică le luminează gândul, iar bunătatea sau sentimentele lăuntrice le inspiră faptele. Raiul însuși se revărsă în gândurile și în sentimentele lor cu binecuvântare și încântare profunde, despre care nu știau nimic înainte; căci acum se află în comuniune cu îngerii raiului. Acum de asemenea îl recunosc pe Dumnezeu și îl venerază din adâncul vieții lor; căci, cum a fost spus mai sus, când mintea lor interioară e dezvăluită, ei își trăiesc adevărata viață. Ei îl recunosc și îl venerază liber pe Dumnezeu, pentru că libertatea e născută din sentimentele lăuntrice; așadar ei simt că sanctitatea exterioară nu are o importanță atât de mare; și pătrund în acea sanctitate adâncă din care consistă adevărata venerare. Aceasta este starea celor ce au dus o viață creștină, în acord cu poruncile *Cuvântului*.

Însă starea celor ce au dus o viață rea în lume, care nu au avut conștiință și care au negat existența Ființei Divine, este cu totul alta. Toți cei ce duc o viață rea neagă în interior existența Ființei Divine, oricât de mult ar crede în exterior că nu o fac, ci dimpotrivă, că îl recunosc pe El; căci a recunoaște Ființa Divină și a trăi în rău sunt două lucruri opuse. Când în cealaltă viață mintea interioară a acestor oameni e dezvăluită și când sunt auziți cum vorbesc și văzuți cum acționează, vor părea infatuați; căci dorințele lor rele se manifestă în tot felul de vrăjmășii, în disprețul față de ceilalți, în batjocură, blasfemie, ură și răzbunare. Ei stărnesc intrigă, unele de o asemenea viclenie și cruzime încât cu greu ar putea fi crezute posibile în oameni. Căci atunci se află într-o stare de libertate de a acționa după gândurile proprii lor voințe, fiind separați de circumstanțele exterioare care îi înfrânau și îi rețineau în lume. Într-un cuvânt, ei sunt privați de raționalitate, pentru că rațiunea pe care o aveau în lume nu sălășluia în mintea lor interioară, ci în cea exterioară, deși credeau că sunt mai înțelepți decât alții.

Acesta fiind caracterul lor atunci când se află în al doilea stadiu, ei sunt aduși la intervale scurte în stadiul vieții lor exterioare, iar apoi își amintesc ce au făcut pe când se aflau în stadiul vieții lăuntrice. Unii dintre ei se rușinează și recunosc că au acționat nebunește; însă unii nu se rușinează, iar alții se simt indignați pentru că nu li se permite să rămână pe veci în stadiul vieții exterioare. Dar li se arată ce s-ar întâmpla dacă ar rămâne veșnic în acel stadiu, cum ar face în secret aceleași fapte rele, seducându-i pe cei simpli în inimă și în credință printr-o aparență de bunătate, sinceritate și dreptate, până ce se vor distruge pe sine; căci mintea lor exterioară ar arde ca un foc asemănător cu cel al minții interioare, iar întreaga lor viață s-ar sfârși.

(507)

Când spiritele se află în acest al doilea stadiu, ele apar exact cum au fost în lume, iar ceea ce au făcut și au vorbit în secret în lume e atunci dezvăluit; căci, nemaifiind reținute de circumstanțe exterioare, nici de teama pierderii reputației, ele spun și încearcă să facă deschis ceea ce în lume au spus și au făcut în secret. Spiritele sunt aduse în stări mentale negative, pentru ca adevăratul lor caracter să se facă cunoscut îngerilor și spiritelor bune; iar astfel, lucrurile ascunse sunt dezvăluite și cele secrete descoperite, ca în cuvintele lui Dumnezeu: „**Nu este nimic acoperit, care nu va fi descoperit, nici ascuns care nu va fi cunoscut. De aceea, orice ați spus la întuneric, va fi auzit la lumină; și orice ați grăit la ureche, în odăite, va fi vestit pe acoperișul caselor**” (Luca 12: 2, 3). Și din nou: „**Vă spun că, în ziua judecății, oamenii vor da socoteală de orice cuvânt nefolositor, pe care-l vor fi rostit**” (Matei 12: 36).

(508)

Caracterul celor răi din acest stadiu nu poate fi descris în câteva cuvinte, pentru că nebunia lor variază în funcție de plăcerile lor, iar ele sunt de multe feluri: voi menționa așadar doar câteva exemple speciale din care se poate forma o concluzie și în privința celorlalte. Unii s-au iubit pe sine mai presus de toate, iar în slujbele și funcțiile lor și-au însămânțat propria onoare, și au adus foloase, nu pentru a aduce foloase sau pentru încântarea ce o dăruiesc, ci doar pentru propria lor reputație, ca să fie prețuiți mai mult decât alții și deci să se bucure de renume; ei sunt mult mai proști, în acest stadiu, decât oricare alții; căci în măsura în care cineva se iubește pe sine e scos din rai și e privat de înțelepciune.

Cei care s-au dăruit dragostei de sine, care în același timp au fost vicleni și care au obținut poziții de onoare prin vicleșuguri, se asociază cu cele mai rele spirite și învață artele magice, care reprezintă un abuz de ordine Divină, și astfel îi rănesc și îi infestează pe toți cei care nu le respectă onoarea. Ei lansează capcane, întrețin ura, ard de răzbunare și doresc să-și reverse furia asupra tuturor celor care nu li se supun; și cu cât companionii lor răi le fac mai mult loc, cu atât se grăbesc mai tare în toate aceste enormități. În sfârșit, ei plănuiesc cum să poată intra în rai și cum să îl poată distruge, pentru a fi venerați acolo ca zei; până aici merge nebunia lor.

Papiștii care au avut un asemenea caracter sunt mai nebuni decât alții, căci sunt ferm convinși că raiul și iadul se supun puterilor lor și că se pot elibera de păcate când poftesc; ei își arogă toate atributele Divine și își iau numele lui Hristos. Credința lor în adevărul acestor lucruri este atât de puternică încât, de fiecare dată când e comunicată altora, le încețoșează mințile și îi introduce într-o obscuritate dureroasă. Aceste spirite sunt aproape la fel în ambele stadii, însă în cel de-al doilea își pierd rațiunea. În privința nebuniei și a sorții lor, vor fi relatate unele detalii în tratatul numit *Judecata de apoi și distrugerea Babilonului*.

Cei care au atribuit naturii creația și care, în inimile lor dacă nu și cu gurile lor, au negat existența Ființei Divine și toate lucrurile ce țin de Biserică și de rai, se asociază în acest stadiu cu alții asemenea lor. Ei îl numesc zeu pe fiecare om care excelează în viclenie și îl venerază cu onoruri Divine. Am văzut astfel de persoane într-un grup, adorând un magician, discutând despre natură și purtându-se atât de prostește de parcă ar fi fost animale în formă umană; printre ei se aflau unii care avuseseră poziții de demnitari în lume și unii care aveau o reputație de învățați și înțelepți. Alții își arătau nebunia în alte feluri. Din aceste câteva exemple se poate deduce caracterul celor ce au mintea interioară închisă în direcția raiului, cum se întâmplă cu toți cei ce nu au ajuns sub influența raiului printr-o recunoaștere a Ființei Divine și printr-o viață trăită în credință. Oricine poate gândi pentru sine ce ar fi dacă ar avea un asemenea caracter și i-ar fi permis să acționeze fără a se teme de legi sau de pierderea vieții și fără constrângeri exterioare ca teama de ciuntire a reputației, de pierdere a onoarei, a avutului sau a plăcerilor ce rezultă din ele.

Oricum, nebunia unor astfel de spirite e ținută în frâu de Dumnezeu, pentru a nu se avânta dincolo de limitele foloaselor; căci până și aceste spirite aduc unele foloase. În ele văd spiritele bune natura și calitatea răului și ce devine omul când nu se lasă condus de Dumnezeu. Și ele sunt de folos pentru că, prin intermediul lor, spiritele rele asemănătoare sunt adunate împreună și sunt separate de cele bune; adevărurile proferate de cei răi și virtuțile pe care le-au afișat le sunt luate și sunt aduși în relele vieții lor și în falsitățile ce se ridică din ele, fiind astfel pregătiți pentru iad. Căci nimeni nu merge în iad până ce nu se dăruiește propriului rău și falsităților sale, deoarece nimănui de acolo nu îi este permis să aibă o minte divizată, adică să gândească și să vorbească un lucru și să voiască un altul. Fiecare spirit rău de acolo trebuie atât să gândească cât și să vorbească ceea ce e fals și rău; iar voința și deci dragostea sa, laolaltă cu încântarea și plăcerea ei, trebuie să îi controleze atât cuvintele cât și gândurile exact cum i-au controlat gândurile spiritului în lume, când cugeta pentru sine sub influența sentimentelor lăuntrice. Motivul acestui fapt este că voința e însuși omul, iar nu gândul, decât în măsura în care ia parte la voință, voința fiind însăși natura sau predispoziția omului, astfel încât, atunci când un om acționează doar după voința lui, adevărata sa natură și predispoziție și însăși voința îi sunt dezvăluite. Căci caracterul omului rămâne după moarte cum și l-a făcut în viața din lume. Cei răi nu-și mai pot ajusta sau schimba natura, nici prin cuget, nici prin înțelegerea adevărului.

(509)

Spiritele rele, în al doilea stadiu, aduc asupra lor pedepse grele și dureroase avântându-se în relele de toate felurile. În lumea spiritelor există multe feluri de pedepse și persoanelor nu li se arată respect; nu are importanță dacă cel pedepsit a fost rege sau sclav în această lume. Fiecare rău aduce cu sine propria-i pedeapsă. Cele două sunt inseparabil legate și deci cel ce se află în rău suferă pedeapsa răului. Totuși, nimeni din cealaltă lume nu e pedepsit pentru vreun rău făcut în lume, ci pentru răul pe care continuă să-l facă acolo. Însă e același lucru dacă spui că oamenii sunt pedepsiți pentru relele din lume sau pentru relele pe care le fac în cealaltă viață; deoarece fiecare, după moarte, se întoarce la propria lui viață și deci la rele similare; căci caracterul omului se păstrează cum a fost în viața trupului (n. 470484). Spiritele rele sunt pedepsite pentru că, în acest stadiu, teama de pedeapsă e unicul mijloc de a le cumpăta relele, îndemnurile nu mai sunt de folos, nici instrucțiunile, nici teama de legi, nici pierderea reputației, pentru că spiritul acționează acum după propria sa natură; iar această natură nu poate fi înlănțuită sau distrusă decât prin pedepse. Însă spiritele bune nu sunt pedepsite niciodată, deși au făcut rău în lume, căci răul lor nu se repetă. Mai mult, am învățat că răul pe care l-au făcut era de o altă natură; nu a fost comis intenționat, împotriva adevărului, nici dintr-o altă lipsă a inimii moștenită de la părinți; ele au fost conduse de o încântare oarbă pe când trăiau o viață exterioară, netrăind în același timp și una interioară.

(510)

Fiecare merge în propria lui societate, în care se afla spiritul său pe când trăia în-că în lume; căci fiecare om, în ceea ce privește spiritul său, e legat de o anumită societate, fie din rai, fie din iad. Un om rău e legat de o societate a iadului, iar un om bun de o societate a raiului; și fiecare merge în propria lui societate după moarte (n. 438).

Spiritul e condus treptat spre societatea sa, iar în final pătrunde în ea. Când mintea interioară a unui spirit rău e dezvăluită, el e îndreptat treptat spre propria lui societate, iar în final, înainte ca acest stadiu să ia sfârșit, direct către ea; iar când stadiul se sfârșește, el se aruncă singur în iad, unde sunt și alții ca el; și când se aruncă singur, apare în fața unui privitor ca unul ce cade cu capul în jos și cu picioarele în sus. Cauza acestei aparențe este că el se află într-o ordine inversă, iubind lucrurile infernale și respingându-le pe cele cerești.

Unele spirite rele, în acest al doilea stadiu, intră în iad și ies din nou de câteva ori; însă ele nu par a cădea cu capul înainte, cum par atunci când sunt lipsite de orice bunătate sau

adevăr. Chiar societatea în care au fost ca spirite pe când se aflau încă în lume le este arătată din primul stadiu; astfel, ele învață că se află în iad până și în timpul vieții trupești; deși starea lor nu era ca cea a locuitorilor din iad, ci asemenea stării spiritelor din lumea spiritelor. În privința acestei stări, în comparație cu cea a primilor, se vor spune mai multe imediat.

(511)

În al doilea stadiu e efectuată separarea spiritelor rele de cele bune. În primul stadiu ele sunt împreună, căci atâta timp cât un spirit se află în primul stadiu rămâne la fel cum a fost în lume, unde cei răi se asociază cu cei buni și cei buni cu cei răi; însă e altfel când mintea interioară e dezvăluită și când spiritul e lăsat în voia propriei sale naturi sau voințe.

Separarea celor răi de cei buni e efectuată în diferite moduri. Cei răi sunt de obicei conduși către societățile cu care comunică prin gândurile și sentimentele bune din primul stadiu, deci către societățile pe care le-au indus prin aparențele exterioare să creadă că nu sunt răi. În cele mai multe cazuri ei sunt conduși printr-un circuit larg, iar adevăratul lor caracter e pretutindeni dezvăluit spiritelor bune. La vederea lor, acestea din urmă se întorc și, în același timp, spiritele rele ce sunt conduse pe aici își întorc și ele fața de la cele bune și privesc spre colțul unde se află societatea infernală în care sunt gata să intre. Pot fi menționate și multe alte metode de separare.

(54)

Al treilea stadiu al omului după moarte este un stadiu de instruire pentru cei ce vor merge în rai

(512)

Al treilea stadiu al omului sau al spiritului uman după moarte este unul de instruire. Acest stadiu este pentru cei care intră în rai și care devin îngeri; însă nu și pentru cei ce intră în iad, căci ei sunt incapabili să primească instrucțiuni; așadar, al doilea stadiu al lor este și cel de-al treilea și ia sfârșit când se întorc spre propria lor dragoste și deci spre societatea din iad unde domnește o dragoste similară. Când se întâmplă asta, gândurile și dorințele lor sunt inspirate de dragostea respectivă; iar cum acea dragoste e infernală, ei nu doresc decât ce e rău și gândesc doar ce e fals, căci acestea sunt lucrurile care îi încântă, pentru că le iubesc. În consecință, ei resping tot ce e bun și adevărat, lucruri pe care le adoptaseră mai înainte ca mijloace pentru atingerea scopurilor dorite.

Cei buni sunt aduși din al doilea stadiu în cel de-al treilea, care e stadiul de pregătire pentru rai prin intermediul instruirii. Căci fiecare trebuie să fie pregătit pentru rai prin cunoașterea binelui și a adevărului, adică prin instruire; nimeni nu poate ști ce sunt binele și adevărul spirituale, nici natura lucrurilor opuse lor, răul și falsitatea, decât prin instruire. În lume un om poate învăța ce sunt binele și adevărul civice și morale, numite dreptate și sinceritate, pentru că în lume există legi civice care îl învață ce e dreptatea și există contactul din societate prin care oamenii învață să trăiască după legile morale, care toate se leagă de sinceritate și corectitudine, însă binele și adevărul spiritual nu se învață în lume, ci în ceruri. Ele pot fi într-adevăr cunoscute din *Cuvânt* și din doctrina Bisericii derivată din cuvânt, dar totuși nu pot pătrunde în viața omului dacă el nu se află, în ceea ce-i privește mintea interioară, în rai; iar un om se află în rai când recunoaște Ființa Divină și în același timp acționează drept și sincer pentru binele Ființei Divine și nu pentru sine sau pentru lume.

Oricum, nimeni nu poate face asta dacă nu a fost instruit în prealabil că Dumnezeu există; că există un rai și un iad; că există viață după moarte; că Dumnezeu trebuie iubit mai presus de toate și că aproapele trebuie iubit mai mult decât sinele; și că vorbele *Cuvântului* trebuie crezute pentru că sunt Divine. Dacă omul nu știe și nu recunoaște aceste adevăruri, el nu poate gândi spiritual; și în consecință nu le poate dori; căci un om nu poate gândi la ceea ce nu știe, iar ceea ce nu poate gândi nu poate dori. Așadar când omul voiește aceste adevăruri, raiul, adică Dumnezeu prin intermediul raiului, îi influențează viața; căci El influențează voința, iar prin voință gândirea și prin ambele viața; căci din voința și gândirea omului e derivată întreaga sa viață. E evident deci că binele și adevărul spirituale nu sunt învățate din lume, ci din rai, și că nimeni nu poate fi pregătit pentru rai decât prin instruire. În măsura în care Dumnezeu acționează asupra vieții unui om, El îl instruește; căci El aprinde voința omului cu dragostea de cunoaștere a adevărilor și luminează gândirea lui pentru a le putea cunoaște. Cât timp se întâmplă acest lucru, mintea interioară a omului e deschisă iar raiul e implantat în ea; mai mult, o influență Divină și cerească afectează acțiunile sincere ale vieții lui morale și acțiunile drepte ale vieții lui civice, pe care le face spirituale, căci atunci acțiunile au o origine Divină, pentru că sunt făcute pentru binele Ființei Divine. Căci acțiunile sincere și drepte ale vieții morale și civice, pe care omul le face datorită acelei surse Divine, sunt înseși efectele vieții spirituale, iar efectele își derivă întregul lor caracter din cauza lor eficientă; căci cum este cauza, la fel este și efectul.

(513)

Instruirea e efectuată de îngerii din mai multe societăți, în special de către cei din părțile nordice și sudice, pentru că aceste societăți angelice posedă inteligență și înțelepciune derivate din cunoașterea binelui și a adevărului. Locurile de instruire se află către nord și sunt de diferite feluri, aranjate și deosebite după modurile și varietățile de bine ceresc, pentru ca fiecare în parte și toți la un loc să poată fi învățați acolo în funcție de predispoziția și de puterea lor de a înțelege. Aceste locuri se extind de jur împrejur până la o distanță considerabilă, iar spiritele bune ce trebuie instruite sunt conduse într-acolo de către Dumnezeu, atunci când au trecut de ol doilea stadiu din lumea spiritelor, însă nu toți merg acolo, căci cei ce au fost instruiți în lume și care au fost pregătiți tot acolo pentru rai de către Dumnezeu, sunt duși în rai pe o altă cale; unii imediat după moarte; unii după o scurtă ședere lângă spiritele bune, unde elementele impure ale gândurilor și sentimentelor lor dobândite prin posesia onorurilor și a bogățiilor din lume, sunt îndepărtate, fiind astfel purificați. Unii sunt mai întâi purificați de rele printr-un proces efectuat în locurile de sub talpa piciorului, numite *pământul da jos*, și care implică des suferințe severe. Aceștia sunt cei care au crezut cu fermitate în falsități, dar care totuși au dus o viață bună; căci falsitățile, atunci când sunt confirmate, se leagă cu stăruința de minte, iar până ce nu sunt alungate, adevărurile nu pot fi văzute sau primite. Această purificare de rău și diferitele moduri în care e efectuată au fost tratate în *Arcana Cælestia*.

(514)

Toți cei care se află în locurile de instruire trăiesc separat, căci fiecare, în ceea ce privește mintea interioară, e legat de societatea raiului în care va trebui să pătrundă curând. Cum societățile raiului sunt aranjate după forma cerească (n. 200-212), la fel sunt și locurile unde se desfășoară instruirea. De aceea, atunci când acele locuri sunt văzute din rai, ele par asemenea unui rai la o scară mai mică. Ele se extind în lungime de la est la vest și în lățime de la sud la nord; însă lățimea lor e doar în aparență mai mică decât lungimea. Aranjarea generală e după cum urmează, în față se află cei care au murit în copilărie și care au fost aduși în rai către perioada tinereții timpurii și care, după ce și-au petrecut copilăria în compania instructoarelor de acolo, sunt aduși aici și sunt instruiți de Dumnezeu, în spatele lor se află locurile de instruire ale celor ce au murit la o vârstă adultă și care, în lume au avut sentimente pentru adevărul derivat din binele vieții. După ei sunt cei ce au proferat religia mahomedană, care au dus o viață morală în lume și care au recunoscut o singură Ființă

Divină și pe Domnul ca pe adevăratul profet. Când ei se depărtează de Mohamed, pentru că el nu le poate da nici un ajutor, se apropie de Dumnezeu, Îl venerează, Îi recunosc Divinitatea și sunt atunci instruiți în creștinism. În spatele acestora, mai mult înspre nord, se află locurile de instruire pentru diferitele popoare păgâne, care au dus în lume o viață bună, în conformitate cu religia lor, care au dobândit astfel o conștiință și care au făcut ceea ce era drept și corect, nu atât datorită legilor guvernării lor, ci pentru legile religiei lor, despre care credeau că trebuie respectate cu devotament și că nu trebuie nicidecum încălcate prin fapte. Toți aceștia, când sunt instruiți, sunt îndrumați cu ușurință să îl recunoască pe Dumnezeu, căci e înscris în inimile lor că Dumnezeu nu e invizibil și că e vizibil sub formă umană. Ei îi depășesc în număr pe toți ceilalți; cei mai buni dintre ei sunt din Africa.

(515)

Însă nu toți sunt instruiți în același fel, nici de către aceleași societăți din rai. Cei care au fost aduși în rai încă din copilărie sunt instruiți de îngerii cerurilor lăuntrice; căci ei nu au adunat falsitățile din religiile false, nici nu și-au murdărit viața spirituală cu impuritățile rezultate din posesia onorurilor și a bogățiilor în lume. Cei ce au murit la o vârstă adultă sunt, în cea mai mare parte, instruiți de către îngerii cerului inferior; căci acești îngeri sunt mai potriviți pentru ei decât îngerii cerurilor lăuntrice, care posedă înțelepciune lăuntrică, pe care ei nu o pot primi încă. Însă mahomedanii sunt instruiți de către îngeri care au avut aceeași religie în lume și care au fost convertiți la creștinism. La fel, și păgânii sunt instruiți de îngerii care au fost în rândul acelorași popoare.

(516)

Întreaga instruire făcută acolo e bazată pe doctrina derivată din *Cuvânt* și nu din *Cuvântul* lipsit de doctrină. Creștinii sunt instruiți în doctrina cerească ce este în conformitate perfectă cu sensul lăuntric al *Cuvântului*. Alții, precum mahomedanii sau păgânii, sunt instruiți în doctrinele potrivite înțelegerii lor, care diferă de doctrina cerească doar sub aspectul că o viață morală în acord cu principiile bune ale religiei ce le-a guvernat viața din lume, e folosită ca mijloc pentru a îi învăța viața spirituală.

(517)

Învățătura din rai diferă de cea de pe pământ în privința faptului că cunoașterea nu e implantată în memorie, ci în viață; căci memoria spiritelor este în întregime dependentă de natura vieții lor, o dată ce acceptă și absoarbe toate lucrurile ce țin de viața lor și nu acceptă și cu atât mai puțin absoarbe lucrurile ce nu țin de ea; căci spiritele sunt forme ale sentimentelor și au o formă umană similară cu sentimentele lor.

Astfel, ei sunt constant animați de un sentiment pentru adevăr strâns legat de foloasele vieții; căci Dumnezeu asigură ca fiecare să iubească foloasele potrivite cu predispoziția lui particulară, iar această dragoste e intensificată de speranța de a deveni înger. Iar cum toate foloasele raiului se leagă de folosul comun, adică de binele împărăției lui Dumnezeu care ia acum locul țării lor, și cum toate foloasele particulare și individuale sunt minunate în măsura în care sunt mai apropiate și mai strâns legate de folosul comun, toate aceste nenumărate foloase sunt bune și cerești. Așadar, în fiecare sentimentul pentru adevăr e unit atât de intim cu sentimentul pentru folos încât fac una; pe această cale adevărul e atât de important în folos, încât adevărurile pe care le învață sunt derivate din dragostea de foloase. În acest fel sunt spiritele angelice instruite și pregătite pentru rai.

Afecțiunea pentru adevăr ce privește foloasele e sădită în ei prin diverse mijloace, din care cele mai multe sunt necunoscute în lume; acest lucru e făcut în special prin reprezentările foloaselor, care în lumea spirituală sunt arătate într-o mie de feluri, dând naștere la încântări și plăceri ce pătrund atât mintea cât și trupul spiritului și afectează întreaga sa ființă. Spiritul devine deci personificarea propriilor sale foloase; și astfel, atunci când intră în societatea lui,

după inițierea prin instruire, el se bucură de propria-i viață, când își aduce propriile-i foloase. Din aceste considerații ar trebui să fie limpede că cunoștințele ce sunt adevăruri exterioare nu aduc pe nimeni în rai, ci doar viața însăși, care e viață a foloaselor dobândită prin intermediul cunoașterii, o face.

(518)

Au existat anumite spirite care, reflectând asupra acestei cunoașteri în lume, s-au încredințat că vor merge în rai și că vor fi primite mai repede decât alții, datorită învățaturii lor, bunei cunoașteri a *Cuvântului* și a doctrinelor Bisericii; căci credeau că sunt înțelepte și că despre ele se vorbea în locul unde se spune: „**Cei înțelepți vor străluci ca strălucirea cerului și ca stelele**” (Daniel 12: 3). Însă aceștia au fost examinați pentru a se vedea dacă cunoașterea lor se află doar în memorie sau și în viață. Cei dintre ei care aveau o afecțiune genuină pentru adevăr, adică cei ce doreau adevărul doar pentru foloasele spirituale diferite de foloasele lumești și corporale au fost primiți în rai, după ce au fost instruiți; atunci au devenit capabili să vadă ce strălucește în cer, adică Adevărul Divin; căci lumina raiului este Adevăr Divin exprimat în foloase, care reprezintă planul ce primește razele acelei lumini și le transformă în diferite feluri de strălucire.

Existau alții a căror cunoaștere se afla doar în memorie și care au dobândit astfel puterea de a discuta adevărurile și de a confirma ceea ce acceptaseră ca principii prime; aceste principii erau false însă, neprimind deloc lumină din rai, ei le-au confirmat și le-au privit ca adevăruri; mai mult, ei credeau, din mândria care de obicei însoțește o asemenea inteligență, că erau mult mai învățați decât alții și că vor merge în rai unde vor fi așteptați de îngeri. Pentru a le dezabuza mințile de această credință prostească au fost duși în primul cer sau în cerul inferior, ca să pătrundă într-o societate angelică.

Însă chiar din pragul societății, privirea lor a început să se întunece imediat ce lumina raiului a atins-o; înțelegerea lor a orbit iar în final răsuflau convulsiv ca și cum ar fi fost pe moarte. Când au simțit căldura raiului care e dragoste cerească, au început să se chinuie. Așadar au fost alungați și instruiți mai apoi că nu cunoașterea îl face pe înger ceea ce este, ci viața dobândită prin intermediul cunoașterii; căci cunoașterea privită în sine se afla în afara raiului, însă viața dobândită prin intermediul cunoașterii sălășluiește în rai.

(519)

Când, prin instruirea din locurile descrise mai sus, spiritele au fost pregătite pentru rai - iar acest lucru e efectuat în puțin timp, căci gândul lor e format din idei spirituale care sunt foarte inteligibile - ele sunt îmbrăcate cu haine angelice. Acestea, în cea mai mare parte a lor sunt albe, asemenea mătăsii fine; iar așa ele sunt aduse pe calea ce duce în sus către rai; și sunt lăsate în grija îngerilor gardieni de acolo, iar mai apoi sunt primite de alți îngeri și sunt introduse în diferite societăți și au parte de multe încântări. După aceea, fiecare spirit e ghidat spre propria lui societate de către Dumnezeu, însă și acest lucru e făcut în felurite moduri, uneori pe căi abătute. Căile pe care sunt conduse spiritele nu sunt cunoscute de nici un înger, ci doar de Dumnezeu. Când ajung în propria lor societate, mintea lor interioară se deschide și, fiind în armonie cu cea a îngerilor din societatea cu pricina, ele sunt imediat recunoscute și primite cu mare bucurie.

(520)

La ce a fost spus așa mai adăuga un fapt remarcabil legat de căile ce duc din locurile de instruire spre rai și prin care sunt introduși îngerii nou-veniți acolo. Există opt căi, câte două din fiecare loc de instruire, una care urcă spre est, iar cealaltă spre vest. Cei ce intră în împărăția celestă a lui Dumnezeu sunt introduși pe calea estică, iar cei ce intră în împărăția spirituală pe cea vestică. Cele patru căi ce duc către împărăția celestă a lui Dumnezeu sunt împodobite cu măslini și pomi fructiferi de diferite feluri; iar cele ce duc spre împărăția

spirituală a lui Dumnezeu cu vițe de vie și lauri. Acesta este rezultatul corespondenței; căci vițele de vie și laurii corespund afecțiunii pentru adevăr și foloaselor sale; pe când măslinile și fructele corespund afecțiunii pentru bine și foloaselor ei.

(55)

Nimeni nu e primit în rai printr-un act de milă necondiționată

(521)

Cei ce nu au fost instruiți despre rai, despre calea spre el și despre viața raiului în om cred că primirea în rai este doar o problemă legată de milă, care le e dăruită celor ce au credință sau pentru care intervine Dumnezeu. Aceștia cred că primirea în rai se face doar prin favoruri și că toți oamenii fără excepție pot fi mântuiți, dacă așa e voința lui Dumnezeu și într-adevăr, unii cred că și cei din iad ar putea fi mântuiți în mod asemănător. Însă oamenii de acest fel nu știu nimic despre om; ei nu sunt conștienți de faptul că viața pe care o duce un om îi determină caracterul și că viața lui e exact similară cu dragostea sa, nu doar în ceea ce privește mintea interioară, care e sălașul voinței și al înțelegerii sale, ci și în ceea ce privește mintea exterioară, ce aparține trupului său; și că învelișul trupesc este doar o formă exterioară prin care mintea interioară se exprimă în efecte exterioare; și astfel, că omul în întregimea lui este propria sa dragoste (n. 363). Ei nu sunt conștienți nici de faptul că trupul trăiește nu cu de la sine putere ci datorită spiritului său; că spiritul omului este una cu sentimentele lui și că trupul său spiritual nu e altceva decât sentimente în formă umană și că în această formă va apărea după moarte (n. 453-460). Atâta timp cât aceste lucruri sunt necunoscute, un om poate fi făcut să creadă că mântuirea este doar o problemă ce ține de dorința lui Dumnezeu, care e numită milă și grație.

(522)

Natura milei Divine este prima care va fi explicată. Mila Divină este milă pură către toți membrii omenirii, pentru mântuirea lor. Ea este întotdeauna prezentă în fiecare om și nu e niciodată retrasă din el, astfel încât oricine care poate fi mântuit este mântuit, însă nimeni nu poate fi mântuit decât prin mijloace Divine, care sunt dezvăluite de Dumnezeu în *Cuvânt*. Mijloacele Divine sunt numite adevăruri Divine, iar ele îl învață pe om cum să trăiască pentru a fi mântuit. Prin adevăruri, Dumnezeu îl conduce pe om înspre rai și îi dăruiește viața raiului. Dumnezeu face acest lucru pentru toți; însă viața raiului nu poate fi dăruită nici unui om dacă el nu se abține de la rău, căci răul este un obstacol în această cale. Așadar, atâta timp cât omul se abține de la rău, Dumnezeu, în milă pură, îl conduce prin mijloacele Lui Divine, din copilărie până la sfârșitul vieții din lume, iar apoi în eternitate. Aceasta este mila Divină. De aici e evident că mila lui Dumnezeu este milă pură, însă care nu e necondiționată; adică nu îi poate mântui pe toți oamenii printr-un act de bunăvoință nelegat de viața pe care ei au dus-o.

(523)

Dumnezeu nu acționează niciodată împotriva ordinii deoarece El însuși este ordine. Adevărul Divin ce se naște din Dumnezeu produce ordinea; adevărurile Divine sunt legile ordinii după care Dumnezeu îl conduce pe om. Astfel, a-l mântui pe om prin milă necondiționată ar fi contrar ordinii Divine și deci contrar Ființei Divine. Ordinea Divină este raiul din om, însă omul, printr-o viață contrară legilor ordinii care sunt adevăruri Divine, a pervertit această ordine în el însuși. Dumnezeu, în milă pură, îl conduce pe om înapoi în ordine prin intermediul legilor Lui; iar în măsura în care e adus pe calea cea dreaptă, omul primește raiul în el și deci ajunge în rai. Și de aici e evident că mila Divină a lui Dumnezeu este milă pură, dar că nu e necondiționată.

(524)

Dacă oamenii ar fi putut fi mântuiți prin milă necondiționată, atunci toți ar fi fost mântuiți, chiar și cei din iad; în acest caz nu ar mai exista nici un iad, căci Dumnezeu este mila însăși, dragostea însăși și însăși bunătatea. Este deci nepotrivit cu Natura Lui Divină să spui că El îi poate mântui necondiționat pe toți și că totuși nu o face. Mai mult, *Cuvântul* vorbește că Dumnezeu dorește mântuirea tuturor și nu dorește condamnarea vreunui om.

(525)

Cei mai mulți dintre cei ce pătrund în cealaltă viață din lumea creștină aduc cu ei credința că vor fi mântuiți prin milă necondiționată și se roagă pentru milă; dar la o privire mai atentă se descoperă că ei cred că a intra în rai înseamnă doar a obține primirea și că cei ce sunt primiți în rai trăiesc în bucurie cerească. Aceștia sunt complet ignoranți în privința naturii raiului și a bucuriei cerești; așadar, li se va spune că raiul nu e închis în fața vreunui om de către Dumnezeu și că pot obține primirea și chiar pot rămâne acolo dacă o doresc. Cei ce au dorit asta au fost primiți, dar încă din prag au fost loviți de o asemenea durere drept în inimă, pe când se apropiau de căldura cerească care e dragostea în care trăiesc îngerii și de influxul de lumină cerească ce e Adevăr Divin, încât au simțit un chin infernal mai repede decât o bucurie cerească; cuprinși de groază s-au aruncat în iad cu capul înainte. Astfel, ei sunt învățați prin experiență propriu-zisă că raiul nu poate fi dăruit oricărui om prin milă necondiționată.

(526)

Am discutat ocazional pe această temă cu îngeri și le-am spus că foarte mulți oameni din lume care trăiesc în rău, atunci când vorbesc cu alții despre rai și despre viața eternă, nu exprimă nici o altă idee decât că a merge în rai înseamnă doar a fi primit acolo prin milă pură; și că acest lucru e crezut în special de cei care sunt convinși că e unicul mijloc pentru mântuire. Căci, din principiile religiei lor, ei nu dau atenție vieții și faptelor de dragoste ce constituie viața și nici altor mijloace prin care Dumnezeu dăruiește raiul omului și prin care îl face capabil să primească bucuria cerească; iar cum aceștia resping astfel orice mijloace practice, ei concluzionează, ca o consecință necesară, că omul ajunge în rai doar prin milă și cred că Dumnezeu Tatăl a devenit milos prin intervenția Fiului.

La aceste lucruri îngerii au replicat că știu că o astfel de dogmă urmează cu necesitate din presupuziția că omul ar fi mântuit doar prin credință, iar cum această dogmă stă prima între toate celelalte deși este falsă, lumina din rai nu se revarsă deloc în ea; apoi că ea este sursa ignoranței manifestată de Biserica din ziua de azi în privința lui Dumnezeu, a raiului, a vieții de după moarte, a bucuriei cerești, a esenței dragostei și milei și, în general, în privința binelui și a uniunii sale cu adevărul; în consecință și în privința originii și a naturii vieții omului. Nimeni nu își derivă viața din gând, ci din voință și din faptele ce-și au originea în voință; așadar, originea vieții nu se constituie în gând, decât în măsura în care gândul participă la voință și deci nu în credință, decât în măsura în care ea participă la dragoste. Îngerii suferă că aceste persoane nu știu că credința nu poate exista singură în om, căci credința despărțită de sursa sa, care e dragostea, nu e decât cunoaștere, iar la unii un fel de convingere ce poartă aparențele credinței (n. 482). O astfel de convingere nu se află în viața omului ci în afara ei, căci e separată de om dacă nu e unită cu dragostea lui.

Îngerii spun că cei ce adoptă un astfel de principiu în privința mijloacelor esențiale ale mântuirii omului, trebuie cu necesitate să creadă în mila necondiționată; pentru că ei văd în lumina naturală și prin experiența oculară; că nu doar credința constituie viața unui om, o dată ce simplul gând și convingerea sunt tot atât de ușoare pentru cei ce duc o viață rea cât și pentru alții. Așa se ajunge să se creadă că cei răi pot fi mântuiți la fel ca cei buni, cu singura condiție ca, în clipa morții să vorbească cu încredere despre intervenția Divină și mila ei. Îngerii au declarat că nu au văzut niciodată ca un om ce a dus o viață rea să fie

primit în rai printr-un act de milă, oricât de mult i-ar fi fost inspirate cuvintele în lume de acea încredere, care e înțeleasă în cel mai bun sens al cuvântului prin credință.

Când au fost întrebați dacă Avraam, Isaac, Iacob, David și Apostolii au fost primiți în rai prin milă necondiționată, au răspuns că nici unul dintre ei nu a fost primit așa, ci fiecare în funcție de viața dusă de el în lume; că știu unde se află aceștia și că acolo ei nu sunt mai prețuiți decât alții. Motivul pentru care ei sunt amintiți cu onoare în *Cuvânt* este că prin ei, în sensul lăuntric, e subînțeles Dumnezeu; prin Avraam, Isaac și Iacob, Dumnezeu în Divinitatea și în Umanitatea Lui Divină; prin David, Dumnezeu ca Regalitate Divină; iar prin Apostoli, Dumnezeu ca Adevăr Divin. Când *Cuvântul* e citit de un om, îngerii nu înțeleg nimic despre aceste persoane, pentru că numele lor nu pătrund în rai; însă în locul lor, ei îl văd pe Dumnezeu cum a fost descris mai sus; iar astfel, în *Cuvântul* care există în rai (n. 259), aceste persoane nu sunt nicăieri menționate, pentru că *Cuvântul* respectiv reprezintă doar sensul lăuntric al *Cuvântului* ce există în lume.

(527)

Pot mărturisi din experiență că e imposibil ca viața cerească să fie dăruită celor care în lume au dus o viață opusă vieții cerești. Existau unii care credeau că vor primi cu ușurință adevărurile Divine după moarte, atunci când le vor auzi de la îngeri; și că atunci le vor crede și vor trăi altfel și vor putea fi primiți în rai. Însă acest experiment a fost încercat cu mulți, mai ales cu cei care credeau asta; și a fost permis pentru a-i convinge că pocăința nu mai e posibilă după moarte. Câțiva dintre cei cu care a fost făcută încercarea au înțeles anumite adevăruri și păreau să le accepte; dar imediat ce s-au întors la viața pe care o iubeau leau respins și chiar vorbeau împotriva lor. Alții le respingeau pe loc, nevoind nici să le audă. Alții doreau ca viața pe care o iubiseră și pe care o dobândiseră în lume să le fie luată și ca viața angelică sau viața cerească să le fie dăruită în locul celei dintâi. Odată le-a fost acordată și permisiunea de a face asta; dar când viața pe care o iubiseră le-a fost luată, au căzut ca și morți, cu toate puterile mentale secate. Prin acestea și prin alte experimente, spiritele simple și bune au fost instruite că viața unui om nu poate fi schimbată prin nici un mijloc după moarte; că o viață rea nu poate fi transformată într-o viață bună, nici cea infernală într-una angelică, deoarece fiecare spirit, din cap până-n picioare, este propria sa dragoste, și deci propria sa viață; iar a-i transforma viața în opusul ei ar însemna a-i distruge în întregime spiritul. Îngerii spun că ar fi mai ușor să preschimbi o bufniță de noapte într-un porumbel și o bufniță cu corn într-o pasăre paradis decât un spirit infernal într-un înger al raiului. Se poate vedea mai sus (n. 470-484) că omul rămâne după moarte așa cum i-a fost viața în lume. Aceste lucruri ar trebui să clarifice faptul că nimeni nu poate fi primit în rai printr-un act de milă necondiționată.

(56)

Viața ce duce spre rai nu e atât de dificilă cum cred unii

(528)

Unii oameni cred că e dificil să trăiești viața ce duce spre rai, care e numită viață spirituală, deoarece li s-a spus că omul trebuie să renunțe la lume, să se lipsească de dorințele trupului și ale cărnii și să trăiască spiritual. Prin asta, ei înțeleg că trebuie să renunțe la lucrurile lumești care constau în primul rând în bogății și onoruri; că trebuie să se dedea neconținut unei meditații pioase, legate de Dumnezeu, mântuire și de viața eternă; și să-și petreacă viața în rugăciuni și lecturi ale *Cuvântului* și ale lucrărilor religioase. Aceasta este ideea lor de renunțare la lume și de a trăi în spirit și nu în carne.

Dar din experiență și din conversația avută cu îngerii am învățat că nu e deloc așa; și că cei ce renunță la lume și trăiesc în spirit, duc o viață melancolică, ce e incapabilă să primească bucuria cerească; căci viața fiecăruia rămâne în el după moarte. Pentru a primi viața raiului omul trebuie să trăiască în lume și să se implice în lucrări și ocupații; și astfel, printr-o viață morală și civică să primească viață spirituală. În nici un alt mod nu poate fi formată viața spirituală în om și nici spiritul său nu poate fi pregătit pentru rai; căci a duce o viață lăuntrică și nu în același timp și una exterioară, e că a trăi într-o casă fără fundație, care treptat fie se scufundă, crapă și se sparge în bucăți, fie se zguduie până ce se prăbușește.

(529)

Dacă s-ar arunca o privire rațională asupra vieții omului, s-ar descoperi că este de trei feluri, adică spirituală, morală și civică, fiecare fel fiind perfect distinct; căci există oameni care duc o viață civică și nu una morală sau spirituală; alții ce duc o viață morală dar nu și spirituală; iar alții ce duc o viață civică, morală și spirituală. Cei din urmă trăiesc viața raiului, iar primii trăiesc viața lumii, fiind separată de cea a raiului. Acest lucru arată în primul rând că viața spirituală nu e ceva separat de cea naturală sau de viața lumii, ci e unită cu ea, la fel cum sufletul e unit cu trupul; și că dacă ar fi separate, ar fi ca traiul într-o casă fără fundație, cum s-a spus mai sus. Căci viața spirituală își găsește câmpul de acțiune în viața morală și civică, deoarece viața spirituală constă în a voi binele, iar viața morală și civică în a face binele; ori dacă cea din urmă ar fi separată de prima, atunci viața spirituală ar fi formată doar din gând și vorbire; iar voința, neavând o bază pe care să se constituie, piere; și totuși voința este în mod esențial partea spirituală a omului.

(530)

Că nu este atât de dificil cum cred unii să trăiești viața ce duce spre rai, se poate vedea din cele ce urmează. Cine e incapabil să trăiască o viață civică și morală? Căci fiecare om e inițiat într-o astfel de viață din copilărie și e obișnuit cu ea în lume. Fiecare duce o asemenea viață, fie el rău sau bun; căci nu dorește fiecare să fie considerat sincer și drept? Aproape toți oamenii practică sinceritatea și dreptatea în exterior astfel încât par să fie sinceri și dreți în inimă, sau par să acționeze dintr-o reală sinceritate și dreptate. Omul spiritual trebuie să trăiască în același fel și o poate face tot atât de ușor ca omul obișnuit; singura diferență este că omul spiritual crede în Ființa Divină și acționează sincer și drept nu doar datorită legilor civice și morale, dar și datorită legilor Divine.

Cum omul spiritual gândește la lucrurile Divine în tot ce face, el se află în comuniune cu îngerii raiului și astfel e unit cu ei atâta timp cât acționează în acest fel. Deci omul lăuntric care, văzut în sine, este omul spiritual, e deschis. Când se află în acest stadiu, omul e adoptat și condus de către Dumnezeu, deși nu este conștient de asta; și atunci în practicarea sincerității unei vieți morale și civice, el acționează datorită originii spirituale; iar a face ceea ce e sincer și drept dintr-o origine spirituală înseamnă a acționa din sinceritate și dreptate genuine sau din inimă. Dreptatea și sinceritatea lui apar în exterior la fel ca cele practicate de oamenii obișnuiți și chiar de oamenii răi și infernali; însă în forma interioară, acestea sunt complet diferite. Căci oamenii răi acționează drept și sincer doar pentru sine și pentru lume și deci, dacă nu s-ar teme de lege și de pedepsele sale, sau de pierderea reputației, a onoarei, a câștigului și a vieții, ei ar acționa numai nesincer și nedrept; căci ei nu se tem nici de Domnul nici de legea Divină, și deci nu sunt reținuți de nici o legătură interioară. Așadar, în acest caz ei șiar găsesc plăcerea doar în înșelarea, jefuirea și prădarea celorlalți până la secătuirea puterii.

Că acesta este adevăratul lor caracter e evident în special din examenul la care sunt supuși oamenii de acest fel în cealaltă viață. Viața exterioară a fiecăruia este îndepărtată acolo, iar viața interioară care rămâne în om pentru eternitate e dezvăluită (n. 499-511).

Fiind atunci eliberați de toate încătușările exterioare precum teama de lege sau de pierderea reputației, a onoarei, a câștigului sau a vieții, asemenea oameni acționează nebunește și își râd de sinceritate și de dreptate, însă cei ce au acționat sincer și drept din respect pentru legile Divine, atunci când viața exterioară le este răpită și când sunt lăsați în cea lăuntrică, acționează înțelept pentru că ea se află în uniune cu îngerii raiului, prin care înțelepciunea le este transmisă. Va fi acum pentru prima dată evident că omul spiritual e capabil să acționeze la fel ca omul natural în problemele vieții civice și morale și în același timp în viața sa lăuntrică sau în ceea ce privește voința și înțelepciunea lui, el e unit cu Dumnezeu (n. 358-360).

(531)

Legile vieții spirituale, civice și morale sunt expuse în cele zece porunci ale Decalogului. Primele trei porunci conțin legile vieții spirituale; următoarele patru legile vieții civice; iar ultimele trei, legile vieții morale. Omul cu preponderență natural trăiește în conformitate exterioară cu aceste porunci în același fel ca omul spiritual; căci și el venerează Ființa Divină în aceeași manieră, merge la biserică, ascultă rugăciuni și afișează o aparență de devotament; el nu comite crimă, adulter sau furt, nu depune mărturie falsă, nici nu îl lipsește pe aproapele lui de bunuri. Dar toate acestea le face mai mult pentru sine și pentru lume, și pentru a păstra aparențele; însă în interior aceeași persoană este exact opusul a ceea ce pare în exterior; căci neagă existența Ființei Divine în inima sa, este ipocrită în venerare și când e lăsată singură cu propriile-i gânduri ia în râs lucrurile sfinte ale Bisericii, crezând că ele servesc doar ca înlănțuire a mulțimii simple.

Un astfel de om este în întregime separat de rai, nefiind un om spiritual; și, în consecință, el nu are pic de respect nici pentru moralitate, nici pentru binele public; căci, deși nu comite crimă, totuși îi urăște pe toți cei care i se opun, iar în ura sa arde cu o dorință de răzbunare; iar dacă legile civice și legăturile exterioare de teamă nu l-ar reține, i-ar ucide; iar cum jinduiește după asta, înseamnă că acest om comite continuu crime. La fel, deși nu comite adulter, cum totuși crede că adulterul este permis, el se află tot acest timp în adulter, căci în măsura în care are puterea și ocazia, îl comite. Deși nu fură, cum jinduiește la bunurile altora și privește fraudă și metodele diabolice ca fiind permise, în intenție el este continuu un hoț. Același lucru este adevărat și în privința poruncilor legate de viața morală care ne învață că nu trebuie să depunem mărturie falsă sau să jinduim după bunurile altora. Astfel e caracterul fiecărui om ce neagă existența Ființei Divine și care nu are nici o conștiință bazată pe convingeri religioase. Lucrul de față apare limpede în cealaltă viață la oamenii de acest fel când, după îndepărtarea de viața exterioară, viața lor lăuntrică e dezvăluită, căci atunci, fiind separați de rai, ei acționează la unison cu iadul și se află în comuniune cu locuitorii săi.

Altfel se întâmplă cu cei care au recunoscut Ființa Divină în inimile lor și care în faptele vieții au respectat legile Divine și s-au supus primelor trei porunci ale Decalogului, la fel cum s-au supus și celorlalte. Când viața lor lăuntrică e dezvăluită, viața exterioară fiindu-le îndepărtată, ei devin mai înțelepți decât au fost în lume; căci această schimbare e ca trecerea din umbră în lumină, din ignoranță în înțelepciune și dintr-o stare jalnică într-una binecuvântată, pentru că se află în Sfera Divină și deci în rai. Aceste lucruri au fost spuse pentru a arăta cât de diferite sunt cele două clase de oameni, deși ambele au dus în exterior o viață similară.

(532)

Orice om poate ști că gândurile sale au o tendință imprimată de intențiile lui sau că ele se revarsă ca și cum le-ar direcționa: căci gândul este privirea interioară a omului și seamănă cu privirea exterioară în privința faptului că, în orice direcție ar fi îndreptată sau direcționată, s-ar duce într-acolo și acolo ar rămâne fixată. Astfel, dacă privirea interioară sau gândul e îndreptat și fixat pe lume, urmează că însuși gândul devine lumesc; dacă e întors spre sine devine corporal; dar dacă e întors spre rai devine ceresc. Tot la fel, când gândul e îndreptat

spre rai e înălțat, dar când e întors spre sine e coborât din rai și e cufundat în ceea ce e corporal; iar dacă e întors către lume, e de asemenea dezlegat de rai și împrăștiat peste obiectele vizibile ochiului. Dragostea omului determină scopul pe care el îl are în vedere și îi direcționează privirea interioară sau gândul către obiectul pe care îl caută. Așadar, dragostea de sine îl direcționează spre sine și spre obiecte egoiste; dragostea de lume spre obiecte lumești, iar dragostea de cer spre obiecte cerești. Deci dacă dragostea omului e cunoscută, atunci poate fi cunoscut și stadiul minții sale interioare; căci mintea interioară a celui ce iubește raiul e înălțată către cer și e deschisă în sus; însă mintea interioară a celui ce iubește lumea și pe sine e închisă deasupra și e deschisă în jos.

De aici se poate concluziona că dacă regiunile mai înalte ale minții raționale sunt închise deasupra, omul nu mai poate vedea lucrurile ce țin de rai și de Biserică, pentru că ele apar învăluite într-un întuneric dens; iar tot ceea ce se află în întunericul de nepătruns este fie negat fie neînțeles. De aceea cei ce se iubesc pe sine și lumea mai presus de toate, regiunile superioare ale minții lor fiind închise, neagă în inimile lor adevărurile Divine, și chiar dacă vorbesc despre ele, ei nu fac decât să repete lucruri auzite sau citite pe care nu le înțeleg. Le privesc la fel cum privesc lucrurile lumești și corporale; și având un asemenea caracter, ei își pot îndrepta mințile doar spre lucrurile ce li se dezvăluie prin simțurile trupești și nu simt plăcere din altă parte. Dar multe dintre aceste lucruri sunt murdare, spurcate, profane și rele și nu pot fi îndepărtate, căci mintea unor astfel de persoane, cum s-a spus mai sus, e închisă deasupra și deci nu primește nici o influență din rai. Intenția omului, care îi direcționează privirea interioară sau gândul, este voința lui; căci ceea ce voiește un om intenționează, iar ceea ce intenționează gândește. Așadar, dacă intenția lui e direcționată spre rai, gândul său și o dată cu el întreaga minte, sunt direcționate într-acolo; astfel, mintea e în rai, iar el vede lucrurile lumii de sub el, ca un om ce privește în jos de pe acoperișul unei case. În consecință, omul a cărui minte interioară e deschisă își poate vedea propriile-i rele și falsități, căci ele se află sub mintea spirituală; iar pe de altă parte, omul a cărui minte interioară nu e deschisă, nuși poate vedea propriile-i rele și falsități, pentru că e cufundat în ele și nu se află deasupra lor. De aici putem vedea originea înțelepciunii sau nebuniei unui om și de asemenea ce va ajunge el să fie după moarte, când e lăsat să voiască, să gândească, să acționeze și să vorbească în acord cu mintea lui interioară. Și aceste declarații au fost făcute să arate cât de diferit poate fi un om față de altul în interior, oricât de asemănători ar părea în exterior.

(533)

Că nu e atât de dificil să trăiești viața raiului cum cred unii e evident din faptul că, atunci când un lucru despre care omul știe că e nesincer și nedrept îi ajunge în minte și când se simte înclinat să îi cedeze, tot ce trebuie să facă este să reflecteze că nu trebuie să îl comită, pentru că e contrar poruncilor Divine. Dacă se obișnuiește să reflecteze astfel și dacă în acest mod dobândește o înclinație mentală stabilă, el va fi atunci unit treptat cu raiul; și atunci regiunile superioare ale minții sale vor fi deschise și va detecta tot ce e nesincer și nedrept; iar în măsura în care detectează aceste rele le poate îndepărta, căci nici un rău nu poate fi îndepărtat până ce nu e recunoscut.

Acesta este un stadiu la care poate ajunge oricine în virtutea libertății sale; căci cine nu e capabil să gândească liber, în maniera descrisă? Când face primul pas, Dumnezeu scoate la iveală tot binele ce sălășluiește în om și îl face capabil nu doar să detecteze relele, dar și să nu le dorească și în final să le disprețuiască. Acest lucru stă scris în cuvintele lui Dumnezeu: **„Căci jugul Meu este bun, și sarcina Mea este ușoară”** (Matei 11: 30). Trebuie oricum înțeles că dificultatea de a gândi astfel și cea de a rezista la rele crește în proporția în care omul comite deliberat aceste rele; căci așa se obișnuiește cu ele, până ce nu le mai privește ca fiind rele, iar în final le va iubi; iar din plăcerea acestei iubiri le va admite și, prin tot felul de iluzii, le va confirma și va spune că sunt permise și chiar că sunt bune. Acest lucru se

întâmplă la cei care în tinerețe se aruncă în rele fără cumpătare și care totodată resping din inimă lucrurile Divine.

(534)

Mi-au fost odată reprezentate două căi ce duceau una spre rai și cealaltă spre iad. Exista o potecă lată ce ducea spre stânga sau către nord și au apărut multe spirite ce mergeau pe ea; dar la distanță s-a văzut o stâncă mare, unde calea cea lată se sfârșea; iar din stâncă apăreau două cărări, una către stânga și una în direcția opusă, către dreapta. Cărarea dinspre stânga era îngustă și strâmtă și ducea prin vest, către sud și deci spre lumina raiului; însă cărarea din dreapta era largă și spațioasă, ducând direct în jos, către iad. Toți păreau la început că merg pe același drum, până ce au ajuns la stânca cea mare, la capătul celor două cărări, iar când au ajuns în acel punct s-au despărțit. Cei buni s-au întors către stânga și au apucat pe poteca îngustă ce ducea către rai; însă cei răi nu au văzut stânca și s-au izbit de ea, rănindu-se, iar când s-au ridicat au alergat de-a lungul potecii spațioase dinspre dreapta, ce ducea în iad.

Sensul acestor lucruri mi-a fost explicat mai târziu după cum urmează: primul drum larg pe care atât cei buni cât și cei răi mergeau împreună și vorbeau între ei ca prietenii, pentru că nu exista o diferență vizibilă între ei, îi reprezintă pe cei care trăiesc la fel în sinceritatea și dreptatea exterioare și care nu pot fi deosebiți cu ochiul liber. Stânca de la capătul celor două cărări sau din colț, de care se loveau cei răi și de care fugeau pe o cărare ce duce spre iad reprezintă Adevărul Divin, negat de cei ce privesc spre iad; iar în sensul suprem, aceeași stâncă reprezintă Umanitatea Divină a lui Dumnezeu, însă cei ce recunosc Adevărul Divin și totodată Divinitatea lui Dumnezeu au fost conduși de-a lungul cărării ce duce spre rai. Și astfel s-a arătat că în exterior cei răi duc același fel de viață ca cei buni sau că merg pe același drum și că o fac la fel de ușor; și totuși, cei ce recunosc Ființa Divină din inimă, în special cei din sânul Bisericii care recunosc Divinitatea lui Dumnezeu, sunt conduși spre rai, pe când cei ce nu o fac sunt duși în iad.

Gândurile omului care pleacă din intenția și din voința lui sunt reprezentate în cealaltă viață prin cărări. Iar acolo cărările sunt vizibile ca și gândurile și fiecare merge de-a lungul lor după cum își urmează gândurile. Din acest motiv caracterul spiritelor și al gândurilor lor e cunoscut după cărările pe care umblă. De aici am înțeles ce se spune prin cuvintele lui Dumnezeu: **„Intrați pe poarta cea strâmtă; căci largă este poarta, lată este calea ce duce la pierzanie, și mulți sunt cei ce intră pe ea. Dar strâmtă este poarta, îngustă este calea care duce la viață, și puțini sunt cei ce o află”** (Matei 7: 13, 14). Calea ce duce spre viață e îngustă, nu pentru că e dificilă, ci pentru că puțini sunt cei care o găsesc, cum se spune. Stânca văzută în colț, unde drumul cel larg și comun se sfârșește și din care sunt văzute că pornesc două cărări în direcții opuse, arată înțelesul acestor cuvinte ale lui Dumnezeu: **„Ce însemnează cuvintele acestea care au fost scrise: «Piatra pe care au lepădat-o zidarii, a ajuns să fie pusă în capul unghiului»? Oricine va cădea peste piatra aceasta va fi zdrobit de ea”** (Luca 20: 17, 18). Piatra semnifică Adevărul Divin, iar piatra lui Israel îl semnifică pe Dumnezeu în Umanitatea Lui Divină. Zidarii sunt membrii Bisericii; capul unghiului este locul din care pleacă cele două cărări; iar a cădea și a fi zdrobit înseamnă a nega și a pieri.

(535)

Mi s-a permis să vorbesc cu câțiva din cealaltă lume care s-au retras din mijlocul problemelor lumești pentru a putea trăi în pietate și în sfințenie și am mai vorbit și cu alții care s-au rănit singuri în mai multe feluri, crezând că aceasta era calea de a renunța la lume și de a supune dorințele cărnii. Dar cum mulți dintre ei au dobândit doar o viață jalnică și au renunțat la o viață miloasă care poate fi dusă doar în mijlocul lumii, au fost incapabili să se asocieze cu îngerii. Căci viața îngerilor este o viață de bucurie și fericire și constă în săvârșirea faptelor

bune care sunt lucrări miloase. Pe lângă asta, cei ce au dus o viață separată de ocupațiile lumești sunt înflăcărați de ideea propriului merit, doresc continuu raiul datorită acestui fapt și se gândesc la bucuria cerească ca la o răsplată, fiind extrem de ignoranți în privința naturii sale; iar când sunt primiți în societatea îngerilor și când dobândesc o percepție a bucuriei lor, care e lipsită de orice idee de merit și constă doar în îndeplinirea faptelor bune și în binecuvântarea ce se revarsă din binele ce rezultă de acolo, ei rămân surprinși, asemenea persoanelor care descoperă ceva total străin de credința lor; și fiind incapabili să primească bucuria angelică, ei pleacă și se asociază cu spirite de felul lor, care au dus o viață asemănătoare în lume.

Cei care în lume au trăit în sanctitate exterioară, mergând constant la biserică, rugându-se și jelindu-se acolo și care au gândit tot timpul că vor fi prețuiți și onorați pentru asta mai mult decât ceilalți și că vor fi considerați sfinți după moarte, în cealaltă viață nu se află în rai, pentru că au făcut toate aceste lucruri doar pentru sine. Și cum au murdărit adevărurile Divine cu dragostea de sine în care le-au cufundat, unii dintre ei sunt atât de nebuni încât se consideră zei; iar aceștia au locul lor în iad printre alții asemeni lor. Unii sunt vicleni și înșelători și își găsesc locul în infernurile celor înșelători; ei, prin metodele lor viclene și-au luat o asemenea aparență exterioară încât îi fac pe oamenii obișnuiți să creadă că poartă în ei o sanctitate Divină. Mulți dintre sfinții romano-catolici sunt de acest fel. Mi s-a permis să vorbesc cu unii dintre ei, iar atunci viața lor mi-a fost limpede dezvăluită, atât cum a fost ea în lume, cât și cum a devenit mai apoi.

Aceste afirmații au fost făcute pentru a arăta că viața ce duce spre rai nu e o viață de retragere din lume, ci o viață în mijlocul lumii; și că o viață pioasă, fără o viață milostivă care e posibilă doar în lume, nu duce spre rai, pe când una miloasă da; iar aceasta constă în a acționa sincer și drept în fiecare îndatorire, ocupație și muncă, dintr-o motivație lăuntrică, adică dintr-o motivație cerească; ori această motivație animă viața doar atunci când omul acționează sincer și drept, pentru că e în acord cu legile Divine. O astfel de viață nu e dificilă, ci dificilă este doar viața pioasă lipsită de milostenie; căci această viață duce departe de rai tot atâta cât se crede că ar duce spre el.

(III)

IADUL¹²

(57)

Dumnezeu guvernează iadurile

(536)

Când am vorbit despre rai, în paginile anterioare, a fost arătat pretutindeni (mai cu seamă în n. 2-6) că Dumnezeu este Domnul raiului și deci că El guvernează toate cerurile; iar cum relația raiului cu iadul și a iadului cu raiul e ca cea dintre două lucruri opuse ce acționează unul împotriva celuilalt, din a căror acțiune și reacțiune rezultă un echilibru prin care toate lucrurile subzistă, așadar, pentru ca toate lucrurile să fie menținute în echilibru e necesar ca Cel ce îl guvernează pe primul să îl conducă și pe celălalt; căci dacă același Dumnezeu nu ar domoli rebeliunile din iaduri și nu ar controla nebuniile de acolo, echilibrul și, cu el, toate celelalte ar fi distruse.

(12) *Vezi și „O revelație Divină despre Iad”, n.r.*

(537)

Însă mai întâi trebuie spus ceva despre echilibru. Se știe că atunci când două lucruri acționează unul împotriva celuilalt și când unul dintre ele reacționează și rezistă tot atât cât acționează și presează celălalt, forțele amândouă sunt neutralizate, pentru că de ambele părți există aceeași putere, iar într-un asemenea caz pot fi mânuite după vrere de un al treilea; căci atunci când puterea a două lucruri e neutralizată de egala lor opoziție, forța unui al treilea este atotputernică, ca și cum nu ar exista opoziție. Astfel se constituie echilibrul dintre rai și iad.

Totuși acesta nu este un echilibru ca cel dintre doi combatanți a căror putere e egală; ci este un echilibru spiritual, al falsității opusă cu adevărul și al răului opus cu binele. Falsitatea e exhalată continuu de răul iadului, iar adevărul de binele raiului. Acest echilibru spiritual îi menține pe toți oamenii în libertatea gândului și a voinței; căci tot ceea ce gândește și voiește un om e legat fie de rău și de falsitatea sa, fie de bine și de adevărul său. Așadar, când se află în echilibru, el e liber să admită și să primească răul și falsitatea sa din iad, sau binele și adevărul său din rai. Fiecare om e menținut în acest echilibru de către Dumnezeu, pentru că Dumnezeu guvernează atât raiul cât și iadul. Dar de ce este menținut omul în această libertate prin echilibru și de ce răul și falsitatea nu sunt îndepărtate de el, iar binele și adevărul nu îi sunt implantate prin putere Divină, va fi explicat mai târziu în capitolul potrivit.

(538)

Ocazional mi-a fost permis să percep sfera de falsitate emanată de răul iadului. Era ca un efort neostoit de a distruge tot ce e bun și adevărat, combinat cu furie și cu un fel de nebunie legată de neputința de a face asta; și mai ales un efort de a anihila și de a distruge Sfera Divină a lui Dumnezeu, pentru că întreg binele și adevărul vin de la El. Însă am simțit o sferă de adevăr pornind din binele raiului prin care furia efortului ce se ridica din iad era subjucată,

iar rezultatul a fost acel echilibru. Sfera ce venea din rai a fost simțită ca venind doar de la Dumnezeu, deși în aparență venea de la îngerii din rai. Ea vine doar de la Dumnezeu și nu de la îngeri, căci fiecare înger din rai recunoaște că nimic bun și adevărat nu își are originea în el și că vine de la Dumnezeu.

(539)

Toată puterea din lumea spirituală aparține adevărului derivat din bine și nici o fărâcă falsității derivate din rău. Iar asta deoarece Sfera Divină în rai este Bine Divin și Adevăr Divin, iar toată puterea rezidă în Divin. Falsitatea derivată din rău nu are putere, pentru că toată puterea aparține adevărului derivat din bine și nu există deloc în falsitatea derivată din rău. Așadar, toată puterea se află în rai și deloc în iad; căci toți cei din rai sunt plini de adevărurile din bine și toți cei din iad sunt cufundați în falsitățile din rău. Căci nimeni nu e primit în rai până ce nu e plin de adevărurile din bine și nimeni nu e aruncat în iad până ce nu e cufundat în falsitățile din rău. Că așa se întâmplă se poate vedea în capitolele despre cel dintâi, al doilea și al treilea stadiu al omului după moarte (n. 491-520). Că întreaga putere aparține adevărului derivat din bine se poate vedea în capitolul despre puterea îngerilor din rai (n. 228233).

(540)

Acesta este deci echilibrul dintre rai și iad. Cei ce se află în lumea spiritelor există în virtutea echilibrului, pentru că lumea spiritelor se află la mijlocul drumului dintre rai și iad; și tot așa, toți oamenii din lume sunt menținuți într-un echilibru similar. Căci oamenii din lume sunt conduși de către Dumnezeu prin intermediul spiritelor ce sălășluiesc în lumea spiritelor; cum va fi arătat mai târziu în capitolul potrivit. Un astfel de echilibru nu ar putea exista dacă Dumnezeu nu ar guverna atât raiul cât și iadul și dacă nu ar regla efortul ambelor părți; altfel, falsitățile derivate din rele ar deveni dominante și i-ar afecta pe oamenii buni și simpli ce se află la marginea raiului și care ar fi mult mai ușor de pervertit decât îngerii; așa echilibrul ar fi distrus, iar cu el ar pieri și libertatea omului.

(541)

Iadul e împărțit în societăți în aceeași manieră ca raiul și tot în atâtea societăți câte sunt și în rai; căci fiecare societate din rai are o societate opusă în iad, iar asta pentru echilibru. Însă societățile din iad sunt diferite între ele în funcție de feluritele forme de rău și de falsitate, pentru că societățile din rai sunt deosebite după diferitele forme ale binelui și ale adevărului. Că fiecare bine își are un rău opus și fiecare adevăr o falsitate opusă se poate observa din faptul că nimic nu poate exista fără o legătură cu opusul său și că gradul și calitatea sa poate fi cunoscută după gradul și calitatea opusului; aceasta este originea întregii percepții și a senzației. De aceea Dumnezeu face ca fiecare societate a raiului să aibă neconținut opusul ei într-o societate din iad și să existe un echilibru între ele.

(542)

Cum iadul e împărțit în tot atâtea societăți ca și raiul, acolo există tot atâtea iaduri câte societăți ale raiului; căci fiecare societate a raiului este un rai la o scară mai mică (n. 51-58), iar fiecare societate a iadului este de asemenea un iad la o scară mai mică. Cum există trei ceruri, există și trei iaduri; iadul inferior, opus cerului lăuntric; cel din mijloc, opus cerului din mijloc sau celui de-al doilea cer; și cel superior, opus cerului inferior sau celui dintâi.

(543)

Maniera în care Dumnezeu guvernează iadurile poate fi explicată pe scurt. Iadurile ca întreg sunt conduse de o emanație generală a Binelui Divin și a Adevărului Divin din rai, care controlează și temperează efortul ce se ridică din iad ca totalitate; ele sunt conduse de către o influență specifică din fiecare cer și din fiecare societate a raiului; fiecare iad e condus prin

intermediul îngerilor desemnați să îi păzească și să le controleze nebuniile și dezordinea; câteodată îngerii sunt trimiși să controleze această dezordine prin proprie prezență.

Însă toți locuitorii iadului sunt controlați prin frică. Unii sunt conduși prin teama implantată din lume, care încă îi macină; dar cum temerile se diminuează treptat și nu mai sunt suficiente, ei sunt conduși prin frica de pedeapsă; iar aceasta este mijlocul principal prin care sunt opriți de la a face rău. Pedepsele din iad sunt variate, fiind blânde sau severe în funcție de natura răului. În cele mai multe cazuri, spiritele mai rele ce sunt neîntrecute în viclenie și înșelăciuni și care sunt capabile să-i țină pe ceilalți în supunere și sclavie prin pedepse și prin grozăviile pe care le inspiră sunt puse deasupra celorlalți; însă acești guvernatori nu îndrăznesc să treacă de limitele prescrise pentru ei. Trebuie notat că frica de pedeapsă este unicul mijloc de a domoli violența și furia celor din iad. Nu există nici o altă cale. ingerii-cerului.ro

(544)

Până acum în lume s-a crezut că există un demon ce guvernează peste iaduri; că el a fost creat înger al luminii și că, după ce s-a răzvrătit, a fost izgonit laolaltă cu însoțitorii lui în iad. Această credință a devenit predominantă pentru că în *Cuvânt* se vorbește despre Diavol, Satana și despre Lucifer; iar *Cuvântul* a fost înțeles în acele pagini după sensul său literal, însă aici Diavolul sau Satana reprezintă iadul; Diavolul reprezintă iadul din fund unde trăiesc cei mai răi, cei numiți *genii rele*; iar Satana denotă iadul ce se află în față, în care trăiesc cei mai puțin răi, numiți spirite rele; iar Lucifer îi denotă pe cei din Babel sau Babilon, care caută să-și extindă dominația chiar și asupra raiului. Că nu există un singur demon căruia să i se supună toate iadurile e evident și din faptul că toți cei din iad, ca și cei din rai, își trag existența din rândul omenirii (n. 311-317) și că, de la începuturile creației până în ziua de azi ei numără miliarde de miliarde, dintre care diavol se numește cel ce în viață s-a opus lucrurilor Divine (n. 311, 312).

(58)

Dumnezeu nu condamnă pe nimeni la iad, ci spiritele singure o fac

(545)

În rândul unora a predominat părerea că Domnul și-ar întoarce fața de la oameni, i-ar îndepărta de prezenta Lui și că i-ar trimite în iad; iar unii cred că Domnul e mândros pe oameni din cauza răutății lor, că îi pedepsește și chiar că aduce răul asupra lor. Ei se confirmă în acea convingere după sensul literal al *Cuvântului*, în care sunt făcute asemenea afirmații; căci nu sunt conștienți că sensul spiritual al *Cuvântului*, care îl explică pe cel literal, e cu totul diferit. Așadar, adevărata doctrină a Bisericii ce se trage din sensul spiritual al *Cuvântului* îi învață altfel pe oameni; îi învață că Domnul nu-și întoarce niciodată fața de la ei, că nu-i îndepărtează niciodată de prezența Lui, că nu trimite pe nimeni în iad și că nu e niciodată mândros pe vreunul.

Orice om a cărui minte e luminată pricepe asta atunci când citește *Cuvântul*, pentru că Domnul este bunătatea însăși, dragostea însăși și însăși mila; și vede că bunătatea însăși nu poate face rău nimănui, nici dragostea însăși sau mila însăși nu pot alunga un om; căci acest lucru ar fi contrar esenței milei și a dragostei și deci contrar înseși Naturii Divine. Așa, cei a căror minte e luminată, simt limpede atunci când citesc *Cuvântul*, că Domnul nu se depărtează niciodată de om și că îl tratează întotdeauna după bunătatea, dragostea și mila Lui; adică îi dorește binele, îl iubește și e milostiv față de el. Tot astfel, ei văd că sensul literal al cuvântului în care sunt spuse aceste lucruri ascunde în sine un sens spiritual, după care

vor fi explicate expresiile respective; căci aceste pagini sunt adaptate înțelegerii omului prin sensul literal și sunt deci în acord cu ideile lui primitive și generale.

(546)

Cei luminați văd apoi că binele și răul sunt opuse; că sunt opuse unul celuilalt la fel ca raiul și iadul și că tot binele vine din rai și tot răul din iad. Mai mult, ei simt că, o dată ce Sfera Divină a lui Dumnezeu formează raiul (n. 7-12), nimic altceva nu se revarsă în om de la Dumnezeu decât binele și nimic din iad decât răul; iar astfel Dumnezeu îl îndepărtează continuu pe om de rău și îl înclină spre bine, pe când iadul îl duce neconținut spre rău. Dacă omul nu s-ar afla la mijlocul drumului dintre bine și rău, el nu ar avea parte de gândire, nici de voință și cu atât mai puțin de libertate sau de puterea alegerii; căci omul posedă toate aceste lucruri în virtutea echilibrului dintre bine și rău. Așadar, dacă Dumnezeu și-ar întoarce fața, iar omul ar fi abandonat doar răului, el nu ar mai fi om. De aici e limpede că există un influx de bine de la Dumnezeu pentru fiecare, fie el rău sau bun, dar că există și diferența că El îl îndepărtează continuu pe omul rău de răutatea sa și îl conduce neconținut pe cel bun spre bunătate; iar cauza acestei diferențe este omul însuși, pentru că el este recipientul influxului.

(547)

De aici e evident că omul face răul sub influența iadului și binele sub influența lui Dumnezeu; dar cum omul crede că acționează independent în tot ceea ce face, răul pe care îl comite devine al lui; astfel, nu Dumnezeu, ci omul este cauza propriului rău. Răul în om este iadul din el; căci e același lucru dacă vorbim despre rău sau despre iad. Cum omul este cauza propriului rău, el este cel care se condamnă singur la iad și nu Dumnezeu. Dumnezeu e atât de departe de a-l arunca pe om în iad încât îl salvează de la el, iar asta o face în măsura în care omul nu voiește și nu tânjește să rămână în propriul său rău. Omul are aceeași voință și dragoste după moarte ca și mai înainte (n. 470-484). Cel ce voiește și iubește răul în lume, voiește și iubește același rău și în cealaltă viață, iar atunci nu mai suportă să fie îndepărtat de el. Acesta e motivul pentru care omul ce trăiește în rău e legat de iad și se află de fapt acolo în ceea ce-i privește spiritul, iar după moarte nu dorește nimic altceva decât să fie unde îi este răul; în consecință, omul este cel care se condamnă la iad după moarte și nu Dumnezeu.

(548)

Va fi explicat și cum se face acest lucru. Când un om pătrunde în cealaltă viață e primit mai întâi de îngeri care îi îndeplinesc tot felul de dorințe și vorbesc cu el despre Dumnezeu, rai și despre viața angelică și îl instruiesc în lucrurile legate de bunătate și adevăr. Dar dacă omul, fiind acum spirit, este unul dintre cei ce au știut aceste lucruri în lume dar care leau negat sau le-au disprețuit în inima lor, el dorește după câteva cuvinte să plece de lângă ei și caută cum să o facă. Când îngerii simt asta îl părăsesc, iar mai apoi, după ce un timp se asociază cu alții, în final se unește cu cei al căror rău e similar cu al lui (n. 445-452). Când se întâmplă asta, el se îndepărtează de Dumnezeu și își întoarce fața către iadul de care fusese legat încă din lume și în care trăiesc cei a căror dragoste de rău e similară cu a lui. E limpede deci că Dumnezeu îndreaptă fiecare spirit către El prin intermediul îngerilor și prin influența Lui Divină ce se revarsă prin rai; și că spiritele ce trăiesc în rău rezistă cu toată puterea lor și se îndepărtează de Dumnezeu; ei sunt târâți ca și cu o funie către propriul rău și deci către iad. O dată ce sunt târâți și datorită dragostei lor pentru rău pe care o urmează, e limpede că se condamnă singuri la iad după libera lor voință. Oamenii din lume nu pot crede că așa se întâmplă datorită ideii pe care o au despre iad. Însă în cealaltă viață acest lucru e văzut clar de către cei ce se află în afara iadului, dar nu și de cei ce se condamnă la iad, căci ei intră acolo prin propriu acord; iar cei ce intră în iad dintr-o dragoste înflăcărată pentru rău apar de parcă ar fi fost aruncați acolo cu capul în jos și cu picioarele în sus. Datorită acestei aparențe, ei par să fie aruncați în iad prin putere Divină; însă pe această temă pot fi văzute mai multe mai jos (n. 574). Din ceea ce a fost spus se poate vedea acum că Dumnezeu nu

azvârle pe nimeni în iad; și că fiecare se condamnă singur, atât cât trăiește în lume, cât și după moarte când ajunge în rândul spiritelor. andjeli-neba.com.hr

(549)

Dumnezeu prin esența Lui Divină care este bunătate, dragoste și milă, nu îi poate trata la fel pe toți oamenii, pentru că relele și falsitățile lor opun rezistență și nu numai că diminuează, ci chiar resping influența Lui Divină. Relele și falsitățile lor sunt ca norii negri interpuși între soare și ochiul uman, care fură strălucirea și seninătatea luminii lui, deși soarele încă face eforturi să alunge norii sfidători, strălucește în spatele lor și în tot acest timp transmite o lumină palidă către ochiul omului pe diferite căi indirecte. La fel se întâmplă și în lumea spirituală; Soarele este Dumnezeu și Dragostea Divină (n. 116-140), lumina este Adevărul Divin (n. 126-140) și norii cei negri sunt falsitățile derivate din rău; iar ochiul reprezintă înțelegerea. În măsura în care cineva din lumea spirituală e cufundat în falsitățile răului, el e învăluit de un nor negru și dens în funcție de gradul răului său. Din această comparație se poate vedea că prezența lui Dumnezeu în fiecare e neconținută, dar că El e primit în mod diferit.

(550)

Spiritele rele sunt sever pedepsite în lumea spiritelor pentru ca astfel să fie descurajate de la a face rău. Și această pedeapsă apare de parcă ar fi fost indusă de Dumnezeu, deși El nu dă nici o pedeapsă, ci răul însuși o face; căci răul e atât de legat de propria-i pedeapsă încât cele două nu pot fi separate. Mulțimea infernală nu dorește și nu iubește nimic mai mult decât să facă rău, în special să aplice pedepse și să le provoace celorlalți chinuri; și într-adevăr ei le provoacă răni și le dau pedepse tuturor celor ce nu sunt protejați de Dumnezeu. Astfel, când cineva face rău dintr-o inimă rea, el se dezice de protecția lui Dumnezeu, iar atunci spiritele infernale îl învăluie pe cel ce a făcut răul și îl pedepsesc. Acest lucru poate fi ilustrat într-o anumită măsură prin relele și pedepsele lor din lume, unde de asemenea una o urmează inevitabil pe cealaltă. Căci legile din lume dau o anumită pedeapsă pentru fiecare rău; și astfel, cel ce se avântă în rău se avântă și în pedeapsa răului. Singura diferență este că răul poate fi ascuns în lume, dar nu și pe lumea cealaltă. Din aceste lucruri e limpede că, la fel cum în lume nu regele, judecătorul sau legea sunt cauzele pedepsei - pentru că ele nu sunt cauza răului în răufăcător - nici Dumnezeu nu e cauza răului din nici un om.

(59)

Toți locuitorii iadului se află în răul și în falsitatea care își au originea în dragostea de sine și de lume

(551)

Toți cei din iad se află în rău și în falsitățile rezultate de acolo; și nu e nimeni acolo care să se afle în rele și în același timp și în adevăruri. Foarte mulți oameni răi din lume sunt obișnuiți cu adevărurile spirituale ale Bisericii; căci le-au învățat din copilărie, iar mai târziu au ascultat predici și au citit despre ele în *Cuvânt* și au discutat pe această temă. Unii iau făcut pe alții să creadă că sunt creștini în inimă, pentru că știau cum să vorbească despre adevărul ce simula afecțiunea și știau cum să acționeze drept, ca din credință spirituală, însă cei al căror gând lăuntric a fost contrar unor asemenea adevăruri și care s-au abținut de la a face relele ce erau în acord cu gândurile lor doar datorită legilor civice, având în vedere reputația, onoarea și câștigul, sunt toți răi în inimă; și doar activitățile trupului și nu ale spiritului sunt în acord cu binele și cu adevărul. Astfel, când viața exterioară le este răpită pe lumea cealaltă și când viața lăuntrică a spiritului le este dezvăluită, ei se află cu totul în rău și în falsitate și sunt lipsiți de adevăr și de bine; și devine evident că adevărurile și sentimentele

bune existau doar ca și cunoaștere în memoria lor și că de acolo le produceau în conversație, deși pretindeau că bunătatea lor își are originea în dragostea și în credința spirituală.

Când viața lăuntrică, adică răul acestor spirite, e dezvăluit, ele nu mai sunt capabile să vorbească adevăruri ci doar falsități, pentru că atunci vorbesc din rău; căci e imposibil să vorbești adevăruri din rău, căci atunci spiritul nu e decât propriul său rău, și din rău pornește doar falsitatea. Fiecare spirit rău e adus la acest stadiu înainte de a intra în iad (n. 499-512). Iar asta înseamnă a fi *devastat* de bine și adevăr; iar *devastarea* este doar dezvăluirea vieții lăuntrice sau a naturii egoiste a spiritului, adică dezvăluirea spiritului însuși. Pe această temă, mai multe se pot vedea mai sus (n. 425).

(552)

Când un om se află în acest stadiu după moarte el nu mai este un om ce trăiește ca spirit, cum a fost în primul stadiu (n. 491-498), ci e cu adevărat un spirit; căci un spirit adevărat are o față și un trup ce corespund cu mintea sa interioară și deci are o formă exterioară care este tipul sau asemănarea minții interioare. Așa este spiritul după ce a trecut de primul și de al doilea stadiu despre care s-a vorbit mai sus. Așadar, o dată ce e văzut, adevăratul său caracter e imediat observat, nu doar pe față dar și pe trup și în gesturi și vorbire; iar cum în acest moment el își duce propria-i viață adevărată, nu poate fi în alt loc decât în cel în care trăiesc spiritele asemenea lui. Căci în lumea spirituală, există o comunicare universală asentimentelor și a gândurilor, astfel încât un spirit e condus de propriile-i sentimente și plăceri, adică de sine, în locul unde trăiesc cei asemenea lui. El se întoarce singur în acea direcție pentru că atunci respiră propria lui viață și își trage răsuflarea în libertate, lucru pe care nu îl poate face când merge în alt loc. Trebuie înțeles că, în lumea spirituală, comunicarea cu ceilalți se face după direcția feței; și că fiecare are neconținut înaintea sa pe cei a căror dragoste e similară cu a lui; iar acest lucru rămâne valabil indiferent de direcția în care și-ar întoarce trupul (n. 151).

Din acest motiv toate spiritele infernale se întorc de la Dumnezeu către centrele de întuneric și de umbră adâncă, care iau locul soarelui și lunii din lume; însă toți îngerii raiului se întorc către Dumnezeu ca spre Soarele raiului sau ca spre Luna raiului (n. 123, 143, 144, 151). Acest lucru ar trebui să clarifice că toți cei din iad sunt cufundați în relele și în falsitățile ce pleacă de acolo; și, de asemenea, că ei se întorc spre propria lor dragoste.

(553)

Toate spiritele din iad, când sunt văzute în puțină lumină cerească, apar în forma răului lor; căci fiecare este o asemănare a propriului rău, cum la fiecare mintea interioară și cea exterioară sunt una, iar prima e vizibilă în trăsăturile celei de-a doua, care controlează fața, trupul, vorbirea și gesturile. Astfel, adevăratul lor caracter e recunoscut la prima vedere. Ele au în general forme jalnice pentru ceilalți, amenințătoare pentru cei care nu le respectă, pline de ură și răzbunare. Ferocitatea și cruzimea din mintea lor interioară privesc prin aceste forme exterioare; dar când alții li se supun, le venerează și le adoră, fețele lor se compun și iau o expresie mulțumită, ce se naște din încântarea lor.

E imposibil să ofer o descriere sumară a aparenței acelor forme, căci nici una nu e ca cealaltă: între cei dedați unui rău similar și care se află deci în aceeași societate infernală există o asemănare generală, cu care, ca dintr-o origine sau bază comună, seamănă toți cei de acolo. În general fețele lor sunt înspăimântătoare și lipsite de viață, ca cele ale cadavrelor; însă la unii sunt negre iar la alții pâlpâitoare ca torțele; la alții sunt desfigurate de bube, umflături și răni deschise; unii par să nu aibă față deloc, ci ceva păros sau osos în locul ei; iar la unii nu se văd decât dinții. Și trupurile lor sunt monstruoase, iar glasul lor e un

glas al furiei, al urii și al răzbunării; căci falsitatea le inspiră cuvintele, iar răul tonul vocii: într-un cuvânt sunt imaginea propriului iad.

Nu mi-a fost permis să văd forma¹³ universală a iadului, dar mi s-a spus că, la fel ca întregul raiului, are formă umană (n. 59-67), astfel încât, întregul iadului are forma unui diavol și poate fi reprezentat în acea imagine (n. 544). Mi-a fost însă des permis să văd forma unor anumite iaduri sau societăți infernale, căci la intrările lor, numite porțile iadului, apare de obicei un monstru, care reprezintă într-un mod general forma celor dinăuntru. Pasiunile crude ale celor ce trăiesc acolo sunt reprezentate prin lucruri înspăimântătoare și groaznice, pe care mă abțin să le descriu.

(13) *Vezi „De la Iad la Rai”, n.r.*

Trebuie oricum înțeles că aceasta este aparența spiritelor infernale când sunt văzute în lumina raiului, dar între ele apar ca oameni; din mila Domnului nu apar ele atât de înfiorătoare unul pentru celălalt cum apar în fața îngerilor; însă acea aparență este o iluzie, căci imediat ce o singură rază de lumină din rai e lăsată înăuntru, formele lor umane se preschimbă în formele monstruoase care le aparțin cu adevărat, cum au fost descrise mai sus; căci în lumina raiului totul apare așa cum este în realitate. Tot din acest motiv ele evită lumina raiului și se aruncă în jos în propria lor lumină, ce seamănă cu cărbunele aprins, iar în unele cazuri cu sulful arzând; însă această lumină e transformată în întuneric dens atunci când o rază de lumină din rai cade asupra ei. De aceea se spune că iadurile se află într-un întuneric de nepătruns și într-o umbră adâncă și tot din acest motiv întunericul de nepătruns și umbra adâncă semnifică falsitățile derivate din rău ca cele ce există în iad.

(554)

Dintr-o examinare a formelor monstruoase ale spiritelor din iad (care, după cum am spus mai sus, sunt toate forme jalnice pentru alții; amenințătoare pentru cei ce nu le respectă și nu le onorează; și pline de ură și răzbunare pentru cei ce nu li se supun), a devenit evident că sunt forme particulare ale dragostei universale de sine și de lume; și că relele ale căror forme particulare sunt își derivă originea din acele două iubiri. Din rai mi s-a mai spus și am fost convins de experiență că dragostea de sine și dragostea de lume guvernează în iaduri și formează iadurile; dar că dragostea pentru Dumnezeu și dragostea pentru aproape guvernează în ceruri și formează cerurile; și de asemenea că cele două iubiri infernale și cele două iubiri cerești sunt diametral opuse.

(555)

La început m-am întrebat cum se poate ca dragostea de sine și dragostea de lume să fie atât de diabolice și cum pot fi cei cufundați în ele astfel de monștri; pentru că în lume nu e dată o atât de mare atenție dragostei de sine, ci doar acelei exaltări exterioare a minții numite mândrie, care, fiind vizibilă, e privită ca dragoste de sine. Mai mult, dragostea de sine, când nu e afișată atât de deschis, e privită în lume ca focul vieții, prin care omul e stimulat să caute de lucru și să aducă foloase; iar dacă el nu vede că doar onoarea și gloria pot fi câștigate astfel, mintea lui se va moleși. Oamenii spun: „Cine a făcut vreodată o faptă merituoasă, folositoare sau distinsă decât pentru a obține de la alții onoarea și suportul, fie ele exprimate tacit sau deschis?” Iar ei se întreabă de unde vine ea dacă nu din dragostea arzătoare pentru glorie și onoare, care e un motiv egoist. Deci în lume nu e cunoscut faptul că dragostea de sine, numită corect așa, este dragostea ce guvernează în iad și care formează iadul în om. Aceasta fiind situația, voi descrie mai întâi ce este dragostea de sine și mai apoi voi arăta că toate relele și falsitățile își au originea în dragostea respectivă.

(556)

Dragostea de sine înseamnă a-ți dori doar propriul bine și nu al altora, al Bisericii, al țării sau al vreunei societăți umane, decât pentru sine. Ea mai înseamnă și a face fapte bune doar pentru propria reputație, onoare și glorie; căci dacă acestea nu sunt văzute ca fiind făcute pentru foloasele aduse altora, omul va spune în inima lui: „Care e folosul meu? De ce aș face asta? Ce avantaj îmi oferă?” și astfel el nu va face nimic. E evident deci că cel absorbit de dragostea de sine nu iubește nici Biserica, nici țara, nici societatea și nici un folos, ci doar pe sine. Singura sa încântare este cea a dragostei de sine, iar cum viața omului constă în încântarea ce pornește din dragostea lui, așadar viața lui e o viață a sinelui, a propriei naturi egoiste care, privită în sine nu e decât răutate. Cel ce se iubește pe sine îi iubește și pe cei ai lui, în particular își iubește copiii și nepoții și în general pe toți cei ce acționează în armonie cu el și pe care îi numește prieteni. A-i iubi pe aceștia înseamnă tot a se iubi pe sine, căci privește viața lor ca legată de a lui și o vede pe a sa în a lor; în rândul celor pe care îi numește prieteni se află toți cei ce îl onorează, ce i se supun și care îi fac curte.

(557)

Printr-o comparație a dragostei de sine cu dragostea cerească, caracterul celei dintâi va fi evident. Dragostea cerească înseamnă a iubi toate foloasele și faptele bune pe care un om le face pentru Biserică, țara lui, societatea umană sau compatrioți, doar pentru ele; căci asta înseamnă a-L iubi pe Dumnezeu și a-L iubi pe aproape, pentru că toate foloasele și tot binele sunt de la Dumnezeu și sunt reprezentate de aproapele ce trebuie iubit. Dar cel ce le iubește pentru binele propriu, le iubește doar ca servitori, pentru că îl deservește. În consecință, cel ce e dăruit dragostei de sine dorește ca Biserica, țara sa, societățile umane și compatrioții săi să îl servească, iar nu el pe acestea; căci se pune pe sine deasupra tuturor și le pune pe ele sub el. Așadar, în măsura în care cineva e dăruit dragostei de sine se depărtează de rai, pentru că se depărtează de dragostea cerească.

(558)

În măsura în care cineva e umplut de dragoste cerească, care înseamnă a iubi foloasele și faptele bune și a le face din inimă pentru binele Bisericii, al țării, al societății umane și al compatrioților, el e condus de către Dumnezeu, pentru că o astfel de dragoste e a lui și pleacă din el. Însă în măsura în care cineva e plin de dragoste de sine ceea ce înseamnă a aduce foloase și a face fapte bune doar pentru sine, el se conduce singur și nu e condus de Dumnezeu. Așadar urmează că în măsura în care cineva se iubește pe sine se înstrăinează de Ființa Divină și de rai.

Omul se conduce singur atunci când e guvernat de propria sa natură egoistă, care nu e altceva decât rău; căci este răul ereditar ce constă în a se iubi pe sine mai mult decât pe Dumnezeu și a iubi lumea mai mult decât raiul. Natura egoistă proprie omului sau răul său ereditar e descoperit atât de des cât se privește pe sine în binele pe care îl face; căci privirea lui e fixată asupra sinelui în loc să fie fixată asupra binelui pe care îl face și astfel, în aceste fapte el așează o imagine a sa în locul unei imagini a Divinului. Acest lucru mi-a fost dovedit de experiență. În locul intermediar dintre nord și vest, dedesubtul cerurilor, trăiesc anumite spirite rele ce sunt specialiste în arta dezvăluirii naturilor egoiste din spiritele bune și deci diferitele feluri de rău către care ele sunt înclinate. Acest lucru îl fac în felul următor: le fletează deschis și le onorează sau le controlează în secret sentimentele și le conduc spre gânduri egoiste despre sine; acum, în măsura în care și-au îndeplinit scopul, întorc fețele spiritelor cu o dispoziție bună departe de rai, le întunecă înțelegerea și le împing la activitate relele propriei lor naturi egoiste.

(558 A)

Acea dragoste de sine e opusă dragostei pentru aproape, lucru ce poate fi observat din originea și esența ambelor. Dragostea pentru aproape la cineva care e cufundat în dragostea de sine începe cu sinele, căci astfel de oameni spun că aproapele cel mai

aproape al omului este el însuși; iar din el ca centru înaintează către cei din cercul său, diminuându-se pe măsură ce fiecare membru al cercului e mai puțin unit cu el în dragoste. Toți cei din afara acestui cerc sunt priviți ca lipsiți de orice importanță, iar cei ce se opun membrilor lui și răutăților lor sunt considerați inamici, oricât de înțelepți, nepărtinitori, sinceri și dreapți ar fi. Însă dragostea spirituală pentru aproape începe cu Dumnezeu și din El ca centru înaintează către toți cei ce sunt uniți cu El prin dragoste și credință, în funcție de natura dragostei și credinței lor.

Așadar e evident că dragostea de aproape ce își are originea în om e opusă celei ce își are originea în Dumnezeu și că prima pleacă din rău, deoarece pornește din natura egoistă a omului, pe când cea de-a doua pleacă din bine, pentru că se naște din Dumnezeu, care este Binele însuși. E de asemenea evident că dragostea de aproape ce pleacă din om și din natura lui egoistă e corporală, pe când dragostea pentru aproape ce pornește din Dumnezeu e cerească. Într-un cuvânt, la omul în care predomină dragostea de sine ea constituie capul, iar dragostea cerească picioarele. Pe ea stă, iar dacă nu îi este de folos o strivește sub picioare. Din acest motiv cei ce sunt aruncați în iad par să cadă cu capul în jos, înspre el, și cu picioarele în sus, înspre cer (n. 548).

(559)

În măsura în care dragostea de sine are cale liberă - adică în măsura în care îngrădirile exterioare precum teama de lege și de pedepsele ei sau de pierderea reputației, a onoarei, a câștigului, a slujbei sau a vieții nu îi stau în cale - se extinde până ce în final dorește să guverneze nu doar asupra întregului pământ, dar și asupra raiului și chiar asupra Ființei Divine; căci nu cunoaște nici o limită sau un sfârșit. Această dorință mocnește în fiecare om care s-a dăruit dragostei de sine, deși nu apare în fața lumii, fiind controlată de astfel de limitări cum au fost menționate.

Oricine poate vedea că așa se întâmplă în cazul conducătorilor și al regilor, care nu se supun unor asemenea îngrădiri sau limitări; căci ei se grăbesc să subjuge provincii și regate atâta cât succesul e de partea lor și aspiră neconținut la putere și glorie; un exemplu mai grăitor poate fi văzut în Babilonul¹⁴ modern, care și-a extins dominația asupra raiului și care și-a transferat sieși întreaga putere Divină a lui Dumnezeu și încă jinduește după mai multă putere. Că astfel de oameni sunt opuși Ființei Divine și raiului și că se află de parte iadului când ajung după moarte în cealaltă viață, se poate vedea în lucrarea *Judecata de apoi și distrugerea Babilonului*.

(14) *Referire la Biserica Catolică, n.r.*

(560)

Imaginați-vă o societate formată din asemenea persoane, din care toți se iubesc doar pe sine și pe ceilalți doar în măsura în care le sunt aliați; veți vedea că dragostea lor e exact ca cea care există în rândul tâlharilor, ce se îmbrățișează și se numesc prieteni atâta timp cât se înțeleg, dar când resping și se lipsesc de autoritatea prin care sunt controlați, se revoltă și se măcelăresc între ei. Dacă ar fi examinate regiunile lăuntrice ale minții lor se va vedea că sunt pline de o ură ucigașă împotriva celorlalți și că în inimă iau în râs dreptatea și sinceritatea și de asemenea Ființa Divină pe care o consideră inexistentă. Acest lucru e încă mai evident în cazul societăților formate din astfel de oameni în iad, ce vor fi tratate mai jos.

(561)

Gândurile și sentimentele lăuntrice ale celor ce se iubesc pe sine mai presus de toate sunt îndreptate către sine atât cât sălășluiesc pe pământ și deci departe de Dumnezeu și de rai. Ei sunt infestați cu rele de tot felul, iar Sfera Divină nu se poate revărsa în ei; căci în clipa în care o face, e cufundată în gânduri egoiste, e murdărită și chiar e amestecată cu relele ce se

ridică din propria lor natură egoistă. Din acest motiv asemenea oameni, în cealaltă viață, privesc departe de Dumnezeu, către cerul întunericului de nepătruns ce se află în locul soarelui din lume și care e diametral opus Soarelui din rai, care e Dumnezeu (n. 123). Întunericul dens semnifică răul, iar soarele lumii, dragostea de sine.

(562)

Relele celor ce sunt dăruiti dragostei de sine sunt în general disprețul față de ceilalți, invidia, rea-voința și ostilitatea față de toți cei ce nu li se supun, ura de diferite feluri, răzbunarea, înșelăciunea, viclenia, nemiloșenia și cruzimea. Iar în privința problemelor religioase există doar dispreț față de Dumnezeu și față de lucrurile Divine pe care le învață și le impune Biserica, dar și furie împotriva lor. Această furie e transformată în ură atunci când omul devine spirit, iar atunci nu numai că nu poate suporta să audă lucrurile sus-menționate, ci și arde de ură împotriva tuturor celor ce recunosc și venerază Ființa Divină.

Am vorbit odată cu un spirit care în lume fusese un om cu autoritate și care s-a iubit cel mai mult pe sine. Când s-a adus vorba despre Ființa Divină și mai mult, când a fost menționat numele lui Dumnezeu, el s-a aprins de o asemenea ură și furie încât ardea de dorința de a îl distruge. Tot aceeași persoană, când i-a fost dat frâu liber dragostei sale, a dorit să fie însuși diavolul, pentru a putea infesta continuu raiul cu dragostea lui de sine; tot aceasta este și dorința unora de religie romano-catolică când simt, în cealaltă viață, că Dumnezeu are întreaga putere și că ei nu au deloc.

(563)

Am văzut în colțul vestic dinspre sud câteva spirite care mi-au spus că au avut funcții de mare demnitate în lume și că meritau să fie preferate altora și să conducă peste ei. Caracterul lor lăuntric a fost examinat de îngeri și s-a descoperit că, în timp ce-și îndeplineau atribuțiile din lume, ele nu priveau foloasele ci doar propriul interes, așezându-se astfel pe sine deasupra foloaselor, însă cum erau foarte nerăbdătoare să fie așezate deasupra altora, li sa permis să se asocieze cu unii care discutau probleme de mare importanță. S-a simțit atunci că erau incapabile să fie atente la problemele puse în discuție sau să le înțeleagă adevărata natură; căci ele nu vorbeau din respect pentru foloasele implicate, ci pentru propriul interes; și doreau să acționeze dintr-un motiv de favoritism. Așadar ele au fost eliberate din funcție și au fost lăsate să-și caute de lucru în altă parte. Au mers mai departe spre vest și au fost primite mai întâi într-un loc și apoi în altul; dar pretutindeni li s-a spus că gândeau doar pentru sine și, cum sinele le pătrunde în toate gândurile, că erau la fel de reduse ca spiritele ale căror gânduri sunt legate numai de trup și de senzațiile sale. Din acest motiv, oriunde ar fi mers, ar fi fost alungate curând. După ceva timp au fost văzute cum au ajuns într-un stadiu jalnic, implorând după ajutor. Astfel, a devenit limpede că oamenii ce se dăruiesc dragostei de sine, oricât de înțelept ar părea în lume că vorbesc din focul acelei iubiri, vorbesc doar dintr-o memorie lipsită de orice urmă de lumină rațională. Așadar, în cealaltă viață, când nu li se mai permite să se folosească de conținutul memoriei naturale, sunt mai reduse decât alții, pentru că s-au depărtat de Ființa Divină.

(564)

Există două feluri de dominare, unul inspirat de dragostea pentru aproape și celălalt de dragostea de sine. Aceste două feluri de dominare sunt în esența lor două lucruri direct opuse. Cel ce guvernează din dragostea de aproape dorește binele tuturor și nu iubește altceva mai mult decât să fie folositor celorlalți; și încântarea inimii sale este de a le dori binele și de a fi de folos Bisericii, țării sale, societății și concetățenilor săi. Dacă un astfel de om obține o poziție superioară de demnitate, el se bucură nu pentru distincția cu care a fost dăruit, ci pentru folosul mai amplu și mai înalt pe care îl poate aduce, în acest fel este autoritatea ce există în ceruri.

Însă cel ce guvernează din dragoste de sine nu dorește decât binele propriu; foloasele pe care le aduce sunt pentru propria lui onoare și glorie, căci doar pe acestea le privește ca foloase. Când îi servește pe alții e pentru a putea fi el însuși servit, onorat și ridicat la putere; el caută locuri de onoare nu pentru a fi de folos țării sale sau Bisericii, ci pentru a se putea bucura de distincții și favoruri și deci pentru a obține încântarea inimii sale.

Dragostea de a conduce rămâne în fiecare după moarte. Cei ce au guvernat din dragoste pentru aproape sunt din nou încredințați cu putere în ceruri; totuși nu ei sunt cei ce guvernează, ci Dumnezeu, prin foloasele aduse de dragostea lor. Dar cei care în lume au guvernat din dragostea de sine devin în cealaltă viață sclavi mizeri. Am văzut împluterniciți care în lume au guvernat din dragostea de sine cum au fost alungați în rândul celor mai mizerabili, iar pe unii dintre ei în locuri murdare de excremente.

(565)

Dragostea de lume nu e atât de direct opusă dragostei cerești precum dragostea de sine, pentru că nu ascunde în ea rele atât de mari. Dragostea de lume constă în dorința de a obține pentru sine bogăția altora prin tot felul de artificii, în a-și așeza bogățiile în inimă și în a lăsa lumea să îl depărteze pe om de dragostea spirituală, care e dragostea de aproape și deci de rai și de Ființa Divină. Însă această dragoste are multe forme. Există o dragoste de avere ce servește dorinței de a fi ridicat la putere, singurul lucru iubit; există o dragoste de onoare și demnitate cu o vedere înspre sporirea averii; există o dragoste de avere pentru diferitele ei foloase în a obține plăcerea lumească; există o dragoste de avere doar pentru avere, cum se întâmplă la avari și așa mai departe. Scopul pentru care e făcută averea e numit folosul său; și fiecare dragoste își derivă caracterul din scopul sau folosul său; căci dragostea este la fel ca scopul avut în vedere, iar toate celelalte lucruri îi servesc doar ca mijloc.

(60)

Focul iadului și scrâșnitul din dinți

(566)

Până acum aproape nimeni nu a înțeles ce se spune prin focul etern și scrâșnitul din dinți, despre care se vorbește în *Cuvânt*, legat de cei care se află în iad; căci oamenii au gândit material conținutul *Cuvântului*, nefiind obișnuiți cu sensul său spiritual. Așadar, prin foc unii au înțeles focul material; unii chinul în general; alții muștrările de conștiință; iar alții cred că a fost menționat doar pentru a-i umple de groază pe cei răi; iar prin scrâșnitul din dinți unii au înțeles scrâșnitul propriu zis; alții doar oroarea provocată de acest sunet, însă un om care e obișnuit cu sensul spiritual al *Cuvântului* știe ce înseamnă focul veșnic și scrâșnitul din dinți; căci în fiecare expresie a *Cuvântului* și în fiecare înțeles al expresiei există un sens spiritual; deoarece *Cuvântul*, în esența sa, este spiritual, iar ceea ce e spiritual poate fi exprimat pentru a fi înțeles de om doar într-o manieră naturală; căci fiecare om trăiește în lumea naturală și gândește în funcție de lucrurile din lume. Vom explica deci acum înțelesul focului veșnic și al scrâșnitului din dinți de care vor suferi cei răi după moarte sau pe care le vor îndura spiritele oamenilor răi în lumea spirituală.

(567)

Există două surse de căldură, una de la Dumnezeu ca Soare al raiului, iar cealaltă din lume. Căldura ce vine de la Soarele raiului sau de la Dumnezeu e căldură spirituală, care în esența sa este dragoste (n. 126-140); însă căldura ce vine de la soarele lumii e căldură naturală, care în esență nu e dragoste, ci servește ca receptacol pentru căldura sau dragostea spirituală. Dragostea este în esența sa în mod evident căldură, pentru că atât mintea, cât și

trupul se încălzesc în prezența dragostei și o fac proporțional cu natura și intensitatea ei, și tot atât iarna cât și vara; căldura sângelui spune același lucru. Că această căldură naturală care provine de la soarele lumii servește drept receptacol pentru căldura spirituală, e evident de la căldura trupului, care e determinată de căldura spiritului său și care e un fel de substitut pentru căldura din trup. E evident mai ales din efectul căldurii de vară și primăvară asupra animalelor de toate felurile, căci atunci își înnoiesc ele iubirea. Nu căldura naturală produce acest efect, ci ea îngăduie trupurilor lor să primească căldura ce se revarsă în ele din lumea spirituală; căci lumea spirituală se revarsă în cea naturală precum cauza în efectul său. Cel ce crede că doar căldura naturală provoacă excitația sexuală la animale se înșeală amarnic, căci există un curent de influență din lumea spirituală în cea naturală și nu invers; și toată dragostea e spirituală pentru că vine din viața însăși.

Oricine crede că există ceva ce izvorăște în lumea naturală fără influența lumii spirituale se înșeală; căci ceea ce e natural își datorează viața și continuitatea ei lucrurilor spirituale. Și obiectele lumii vegetale își datorează germinația influenței din acea lume; căldura naturală a primăverii și a verii, măbind și desfăcând semințele, nu face decât să le aducă în forma lor naturală, pentru ca influența din lumea spirituală să poată acționa asupra lor ca o cauză. Aceste fapte sunt menționate pentru a arăta că există două feluri de căldură, spirituală și naturală și că cea spirituală vine de la Soarele raiului, pe când cea naturală de la soarele lumii; și că cea dintâi se revarsă în cea de-a doua și se unește cu ea pentru a produce efectele ce apar în fața ochilor omului din lume.

(568)

Căldura spirituală este în om căldura vieții lui deoarece, cum a fost spus mai sus, în esența sa, este dragoste. Această căldură e semnificată de focul din Cuvânt; dragostea pentru Dumnezeu și dragostea pentru aproape sunt semnificate de focul ceresc, iar dragostea de sine și dragostea de lume de focul infernal.

(569)

Focul infernal sau dragostea infernală au aceeași origine ca focul ceresc sau dragostea cerească, adică Soarele raiului care e Dumnezeu; însă e făcută infernală de cei care o primesc. Căci întreaga influență din lumea spirituală e transformată în funcție de recepția sa, sau după formele în care se revarsă; la fel ca lumina și căldura soarelui din lume. Căldura acestui soare ce se revarsă peste buruieni și flori produce vegetația și mirosurile dulci și plăcute; însă aceeași căldură ce se revarsă asupra substanțelor fecale și asupra celor în descompunere produce putrefacție și putori dezgustătoare și respingătoare. La fel, lumina aceluiași soare produce într-un obiect culori frumoase și plăcute iar în altul culori urâte și dezagreabile.

La fel se întâmplă și cu căldura și lumina Soarelui din rai care e dragoste. Când căldura sau dragostea se revarsă din el în bine, cum se întâmplă la oamenii și spiritele bune sau la îngeri îl face să rodească; însă când se revarsă în cei răi, produce un efect contrar; căci relele lor fie o înăbușe, fie o murdăresc. În mod similar, când lumina raiului se revarsă în adevărurile derivate din bine, el dăruiește inteligență și înțelepciune; dar când se revarsă în falsitățile răului e preschimbată în nebunie și în fantezie ce variază în fiecare caz în funcție de recepția ei.

(570)

Cum focul infernal este dragostea de sine și de lume, la fel este și fiecare dorință derivată din aceste iubiri; căci dorința este prelungirea dragostei, o dată ce lucrul iubit de om e continuu dorit. Focul infernal este și încântare, căci atunci când omul obține ceea ce iubește sau după care tânjește simte încântare; încântarea inimii unui om nu are nici o altă sursă. Așadar, focul infernal este dorința și încântarea ce izvorăsc din cele două iubiri ca din

originea lor. Relele ce se nasc de aici sunt disprețul față de ceilalți, rea-voința și ostilitatea față de cei ce refuză să li se supună; invidia, ura, răzbunarea și, în consecință, violența și cruzimea. Ele constau în negarea existenței Ființei Divine și, de aici, în dispreț, batjocură și blasfemie față de lucrurile sfinte ale Bisericii; iar după moarte, când omul devine spirit, aceste rele sunt preschimbate în furie și ură împotriva lucrurilor sfinte (n. 562). Iar cum aceste rele nu exprimă decât crimă și distrugere, ei ard de ură și răzbunare împotriva celor pe care îi consideră inamici, iar dorința de a-i ucide și de a îi distruge este încântarea vieții lor; și chiar când sunt privați de această dorință, ei încă doresc să înșele, să rănească și să-și arate cruzimea.

Acesta este sensul focului din *Cuvânt*, unde se vorbește despre cei răi și despre iad; iar ca un mod de confirmare voi cita aici anumite pasaje: **„Căci toți sunt niște nelegiuți și niște răi, și toate gurile lor spun mișelii. Căci răutatea arde ca un foc, care mănâncă mărăcini și spini, aprinde desișul pădurii, din care se înalță stâlpi de fum. Și poporul este ca ars de foc; nimeni nu cruță pe fratele său”** (Isaia 9: 17-19). **„Voi face să se vadă semne în ceruri și pe pământ: sânge, foc și stâlpi de fum; soarele se va preface în întuneric”** (Ioel 2: 30, 31). **„Țara lui va fi ca smoala care arde. Nu se va stinge nici zi nici noapte, și fumul lui se va înalța în veci”** (Isaia 34: 9, 10). **„Căci iată, vine ziua care va arde ca un cuptor! Toți cei trufași și toți cei răi, vor fi ca miriștea; ziua care vine îi va arde”** (Maleahi 4: 1). **„Babilonul a ajuns un lăcaș al dracilor, și ei au strigat când au văzut fumul arderii. Fumul ei se ridică în sus în vecii vecilor”** (Apocalipsa 18: 2, 18; 19: 3). **„Și a deschis fântâna Adâncului, Din fântână s-a ridicat un fum, ca fumul unui cuptor mare. Și soarele și văzduhul s-au întunecat de fumul fântânii”** (Apocalipsa 9: 2). **„Din gurile cailor ieșea foc, fum și pucioasă. A treia parte din oameni au fost uciși de aceste trei urgii; de focul, de fumul și de pucioasa care ieșeau din gurile lor”** (Apocalipsa 9: 17, 18). **„Dacă se închină cineva fiarei, va bea și el din vinul mâniei Lui; și va fi chinuit în foc și pucioasă”** (Apocalipsa 14: 9, 10). **„Al patrulea inger a vărsat potirul lui peste soare. Și soarelui i s-a dat să dogorească pe oameni cu focul lui. Și oamenii au fost dogoriți de o arșiță mare”** (Apocalipsa 16: 8, 9). **„Aceștia au fost aruncați în iazul de foc și pucioasă”** (Apocalipsa 19: 20; 20: 14, 15; 21: 8). **„Orice pom care nu face roadă bună, va fi tăiat și aruncat în foc”** (Matei 3: 10; Luca 3: 9). **„Fiul Omului va trimite pe îngerii Săi, și ei vor smulge din împărăția Lui toate lucrurile care sunt pricină de păcătuire și pe cei ce săvârșesc fărădelegea, și-i vor arunca în cuptorul aprins”** (Matei 13: 41, 42, 50). **„Apoi va zice celor de la stânga Lui: Duceți-vă de la Mine, blestemaților, în focul cel veșnic, care a fost pregătit diavolului și îngerilor lui!”** (Matei 25: 41). **„Ei vor fi aruncați în focul care nu se stinge, în focul iadului, unde viermele lor nu moare și focul nu se stinge”** (Matei 18: 8, 9; Marcu 9: 43-48). Omul bogat din iad îi spune lui Avraam, că a fost chinuit în văpaie de foc (Luca 16: 24). În aceste pasaje și în multe altele, focul exprimă dorința ce se naște din dragostea de sine și din dragostea de lume; iar fumul de acolo semnifică falsitatea din rău.

(571)

Cum dorința de a face rău ce își are originea în dragostea de sine și în dragostea de lume e semnată de focul infernal și cum această dorință predomină la toți locuitorii iadului, cum a fost arătat în capitolul anterior, astfel, când iadurile se deschid există o aparență de foc și de fum, cum poate fi văzută în conflagrații; din iadurile unde predomină dragostea de sine se vede ridicându-se un foc intens; iar din iadurile unde predomină dragostea de lume un foc fumegător. Dar când iadurile se închid nu există nimic în flăcări, ci în locul lor ceva asemănător unei mase dense de fum; oricum focul încă arde în interior și împrăștie în jur o căldură perceptibilă, ca cea a jarului, iar în unele locuri ca cea a unui cuptor încălzit sau a unei băi fierbinți. Când această căldură se revarsă în om îi aprinde pasiunile, ducându-i pe cei răi în ură și în răzbunare, iar pe cei bolnavi în delir.

Un asemenea foc sau o astfel de căldură există în cei ce s-au dăruit iubirilor susmenționate, căci spiritul lor e legat de acele iaduri, chiar și în timp ce trăiesc în trup. Însă trebuie înțeles că locuitorii iadurilor nu trăiesc în foc, căci acel foc este doar o aparență; și nici nu simt vreo arsură, ci doar o căldură ca cea pe care o mai experimentaseră în lume. Aparența focului se naște din corespondență, căci dragostea corespunde focului, iar toate lucrurile văzute în lumea spirituală apar în acord cu corespondența lor.

(572)

Trebuie sădit în minte faptul că focul sau căldura infernală e transformată într-un ger pătrunzător atunci când căldura raiului se revarsă în ea; iar atunci cei ce îl simt tremură ca oamenii loviți de friguri și se chinuie. Acest lucru se naște din opoziția lor totală față de Sfera Divină; căci căldura raiului, care este Dragoste Divină, stinge căldura din iad, care e dragoste de sine, iar cu ea tot focul vieții lor; și de aici vin un asemenea ger, tremur și chin. El e însoțit de un întuneric de nepătruns, de închipuiri și de orbire, însă acest lucru se întâmplă doar foarte rar, când trebuie înăbușite izbucnirile de violență neobișnuite.

(573)

Cum focul infernal semnifică fiecare dorință de a face rău ce vine din dragostea de sine, el mai semnifică și chinul ce există în iaduri; căci dorința derivată din acea dragoste este dorința de a-i răni pe cei care refuză să îi onoreze, să îi adore și să îi venereze; iar dorința de a-și arunca furia asupra lor e proporțională cu mânia, cu ura și cu răzbunarea ce pleacă de acolo. Când fiecare spirit dintr-o societate e umplut de această dorință și nu e reținut de vreo îngrădire exterioară cum ar fi teama de lege sau de pierderea reputației, a onoarei, a câștigului sau a vieții, fiecare e condus de propriul rău să se arunce asupra celorlalți și să îi supună, în măsura în care o poate face; și se bucură când își asmute furia asupra celor ce nu cedează.

Această plăcere este atât de strâns legată de dragostea de dominare încât au o intensitate egală, căci plăcerea de a provoca răni trăiește în întreaga rea-voință, invidie, ură și răzbunare, ce sunt rele ce se revarsă din acea dragoste, cum a fost spus mai sus. Toate iadurile sunt societăți de acest fel și așa fiecare spirit din ele poartă în inimă ură față de ceilalți; iar ura îl împinge să izbucnească în cruzime, atâta cât are putere. Cruzimile și chinul pe care îl provoacă sunt și ele semnificate de focul iadului, căci sunt efecte ale dorințelor.

(574)

S-a arătat mai sus (n. 548) că un spirit rău se condamnă singur și de propriu acord la iad. Acum vom explica pe scurt cum se poate întâmpla asta, deși în iad există astfel de chinuri. Din fiecare iad se înalță o sferă ridicată de dorințele locuitorilor săi. Când sfera e simțită de cineva care e plin de o dorință similară, îi este afectată inima și e umplut de plăcere; căci dorința și plăcerea sa sunt una, pentru că tot ce dorește un om îi este plăcut. Așadar, spiritul se îndreaptă într-acolo, iar în încântarea din inima lui dorește să meargă acolo; căci încă nu știe de chinuri și, chiar dacă află de ele, tot dorește să meargă. Căci nimeni din lumea spirituală nu poate rezista propriei dorințe; căci ea vine din dragostea sa, iar dragostea din voință și voința din chiar natura lui, iar fiecare de acolo acționează după propria-i natură.

Așadar, când un spirit, de propriu acord sau din propria-i voință liberă, își îndreaptă pașii spre iad și pătrunde acolo, e primit mai întâi într-o manieră prietenească, astfel încât crede că a ajuns în rândul prietenilor; dar acest lucru durează doar câteva ore, în timpul cărora îi sunt testate viclenia și abilitatea. Când examinarea ia sfârșit cei din iad încep să îl infesteze prin diferite mijloace, cu o severitate și o vehemență veșnic crescânde. Acest lucru e înfăptuit prin conducerea lui mai adânc și mai lăuntric în iad; căci cu cât e mai adânc și mai

lăuntric iadul, cu atât mai rele sunt spiritele. După aceste trepte, ei îl copleșesc cu pedepse crude, până ce e readus la un stadiu de sclav.

Însă acolo tot timpul au loc revolte, pentru că fiecare dorește să fie cel mai mare și arde de ura față de ceilalți. Astfel, se fac noi insurecții. Un eveniment urmează altuia; căci cei ce sunt făcuți sclavi ajung să ajute un diavol nou să îi supună pe alții; atunci cei ce refuză să se supună și să devină pe loc sclavi ai unui nou tiran sunt iarăși chinuiți în diferite moduri; și tot așa la nesfârșit. Acestea sunt chinurile din iad ce sunt numite focul iadului.

(575)

Scrâșnitul din dinți este lupta și bătălia continuă dintre falsitățile diferite și deci dintre cei ce vehiculează aceste falsități laolaltă cu disprețul față de ceilalți, rea-voința, batjocura și blasfemia; iar relele izbucnesc în lupte crâncene de diferite feluri, căci fiecare luptă pentru propria-i falsitate pe care o numește adevăr. Aceste bătlaii se aud de afară ca scrâșnitul din dinți și sunt transformate într-un scrâșnit de dinți propriu-zis atunci când adevărurile din rai ajung în rândul lor. Toți cei ce au recunoscut natura și au negat Ființa Divină se află în acele iaduri, iar cei ce s-au confirmat în negare se află în cele mai adânci iaduri. Cum nu pot primi deloc lumină din rai și deci nu au nici o percepție lăuntrică a adevărului, ele sunt spiritele cele mai corporal-senzuale, necrezând în altceva decât în ceea ce văd cu ochii și ating cu mâinile. Astfel, toate iluziile simțurilor sunt acceptate de ei ca adevăruri, iar sub influența lor își duc mai departe luptele. Din acest motiv, bătlaiile lor sunt auzite ca scrâșnitul din dinți căci toate falsitățile din lumea spirituală fac un sunet asemănător; iar dinții corespund lucrurilor ultime din natură și de asemenea lucrurilor ultime din om, care sunt corporale și senzuale. Că există un astfel de scrâșnit din dinți în iaduri se poate vedea în Matei 8: 12; 13: 42, 50; 22: 13; 24: 51; 25: 30 și în Luca 13: 28.

(61)

Răutatea și artele ticăloase ale spiritelor infernale

(576)

Capacitatea superioară a spiritelor în comparație cu oamenii poate fi limpede înțeleasă de către toți cei ce gândesc profund și care știu ceva despre procesele propriei minți. Căci în mintea sa un om poate raționa, gândi și poate trage mai multe concluzii asupra mai multor teme într-un minut decât ar putea vorbi sau exprima în scris în jumătate de oră. Așadar e evident cât de mari sunt puterile pe care le are omul în spiritul său, deci și atunci când devine spirit; **căci spiritul este ceea ce gândește, iar trupul este mijlocul prin care spiritul își exprimă gândurile în vorbire și în scris.** Pe acest temei, omul care după moarte devine înger posedă o inteligență și o înțelepciune incomparabil superioare celor pe care le-a avut pe când trăia în lume; căci atunci când trăia în lume, spiritul său era legat de trup și se afla în lumea naturală. De aceea gândul lui spiritual se revărsa pe atunci în ideile naturale, care sunt vagi prin comparație, impure și obscure; ele sunt incapabile de a îmbrățișa nenumăratele detalii ale gândului spiritual, care sunt și ele implicate în obscuritățile ce se ridică din grijile lumii. Cu totul altfel stau lucrurile atunci când spiritul e eliberat de trup și când ajunge în stadiul său spiritual, cum se întâmplă când trece din lumea naturală în cea spirituală, care îi este casă. Că stadiul gândurilor și sentimentelor sale este atunci mult mai elevat decât înainte e limpede din ceea ce tocmai a fost spus. Din acest motiv gândurile îngerilor sunt inefabile și inexprimabile și nu pot pătrunde în gândurile naturale ale omului; totuși, fiecare înger s-a născut om și a trăit ca om, iar pe atunci nu părea mai înțelept decât ceilalți.

(577)

În aceeași măsură în care îngerii sunt înțelepți și inteligenți, sunt spiritele infernale rele și înșelătoare; căci situația e similară o dată ce spiritul omului, când e eliberat de trup, trăiește în propria lui bunătate sau răutate, după care e un spirit angelic sau infernal. Căci fiecare Spirit este propria sa bunătate sau răutate, pentru că este propria lui dragoste, cum am demonstrat mai sus; așadar, cum un spirit angelic gândește, voiește, vorbește și acționează din propriu-i bine, la fel face și un spirit infernal, însă din propriu-i rău; iar a gândi, a voi, a vorbi și a acționa din răul însuși înseamnă a face asta din toate lucrurile ce există în rău.

Altfel era pe când trăia în trup, căci atunci răul din spiritul omului era îngăduit, cum sunt toți oamenii de lege, de speranța de câștig, onoare și reputație sau prin teama de a nu le pierde; astfel, răul spiritului nu putea ieși la suprafață, dezvăluindu-și adevărata natură. Pe lângă asta, răul din spiritul unui om era pe atunci acoperit și învăluit în probitate, sinceritate, dreptate și afecțiune pentru adevăr și bine, pe care acești oameni le afișau și le imitau din motive lumești. Sub această mască, răul zăcea atât de ascuns și de puțin deslușit încât nici măcar omul însuși nu realiza adâncă răutate și viclenie a spiritului său; nici nu știa că în sine este acel diavol ce va deveni după moarte, când spiritul stă dezbrăcat, în propria lui natură. O asemenea răutate ce întrece orice imaginație devine atunci vizibilă. Mii de fapte și de gânduri rele izbucnesc din răul însuși, iar în rândul lor sunt unele ce nu pot fi exprimate în cuvintele nici unei limbi. Am văzut multe lucruri, încât am putut să le învăț caracterul; căci Dumnezeu mi-a permis să fiu în lumea spiritelor ca spirit prin întoarcerea înspre ei, fie prin fixarea privirii asupra lor, fie prin operarea prin intermediul altora de la distanță, fie prin trimiterea propriilor emisari; un al patrulea este producerea de aparențe înșelătoare; un al cincilea constă în proiecții ale lor, prin care devin prezenți într-un loc diferit de cel în care sunt cu trupul, iar un al șaselea constă în aparențe, credințe false și minciuni. Spiritul unui om rău, când e eliberat de trup, ajunge de unul singur să cunoască aceste arte; căci ele sunt inerente naturii răului de care e posedat atunci. Prin aceste arte, se chinuie unul pe celălalt în iaduri, însă cum toate artele respective sunt necunoscute în lume, în afara celor ce există în aparențe, credințe false și minciuni, nu le voi descrie în detaliu, căci nu ar fi înțelese și fiind de altfel mult prea îngrozitoare ca să fie descrise.

(581)

Motivul pentru care Dumnezeu permite chinurile din iad este că relele nu pot fi altfel îngădite și supuse. Singurul mijloc de a face asta și, deci, de a păstra spiritele infernale între anumite limite este teama de pedeapsă. Nu există nici un alt mijloc; căci, fără teama de pedeapsă și de chinuri, răul ar izbucni în nebunie și totul ar fi distrus, la fel cum ar fi distrusă o împărăție de pe pământ unde nu ar exista pedepse.

(62)

Aparența, situarea și numărul iadurilor

(582)

În lumea spirituală, adică în lumea în care trăiesc spiritele și îngerii, obiectele vizibile sunt în aparența exterioară exact la fel ca în lumea unde trăiesc oamenii. Se văd câmpii și munți, dealuri și stânci, cu văi între ele, petece de apă și numeroase alte lucruri ce se văd și pe pământ. Însă ele au o origine spirituală și sunt deci vizibile pentru spirite și îngeri, dar nu pentru oameni, deoarece oamenii se află în lumea naturală. Ființele spirituale văd lucrurile ce au origine spirituală; iar ființele naturale pe cele ce au origine naturală. Din acest motiv, omul nu poate vedea lucrurile din lumea spirituală, decât dacă îi e dat să trăiască în spirit sau după ce moare și devine spirit. Pe de altă parte, îngerii sau spiritele nu pot vedea nimic în lumea naturală, decât dacă se află în compania unui om căruia îi e permis să vorbească

cu ele. Căci ochii omului sunt adaptați să primească lumina lumii naturale, iar ochii îngerilor și ai spiritelor să primească lumina lumii spirituale și totuși ochii tuturor sunt exact la fel în aparență. Omul natural nu poate înțelege că așa e natura lumii spirituale și cu atât mai puțin omul senzual, care nu crede decât în ceea ce vede cu ochii trupului și atinge cu mâinile, adică ceea ce dobândește din experiența văzului și a simțului tactil; iar cum gândul lui e bazat pe asemenea lucruri, e material și nu spiritual. Astfel fiind similaritatea dintre lumea spirituală și cea naturală, omul cu greu poate crede după moarte că nu se mai află în lumea în care s-a născut și pe care a părăsit-o; de aceea, ei numesc moartea doar o trecere dintr-o lume în altă lume similară. Se poate vedea mai sus, unde s-a vorbit despre reprezentările și aparențele din rai (n. 170176), că există o astfel de asemănare între cele două lumi.

(583)

Cerurile se află în părțile înalte ale lumii spirituale, lumea spiritelor în cele inferioare, iar dedesubtul lor se află iadurile. Cerurile nu sunt vizibile pentru spiritele din lumea spiritelor, decât atunci când privirea lor lăuntrică e deschisă, deși le văd uneori ca ceață sau ca nori strălucitori. Motivul este că îngerii raiului se află într-un stadiu lăuntric de inteligență și înțelepciune și deci deasupra și dincolo de vederea celor din lumea spiritelor.

Însă spiritele ce trăiesc pe câmpii și în văi se văd unele pe celelalte; și totuși, în clipa în care sunt separate, lucru ce se petrece atunci când viața lor interioară se dezvăluie, spiritele rele nu le mai pot vedea pe cele bune. Spiritele bune le pot vedea pe cele rele, însă își întorc fața de la ele, iar când își întorc fața, celelalte spirite devin invizibile. Și iadurile sunt invizibile pentru că sunt închise; însă intrările ce sunt numite porți se văd atunci când se deschid să lase înăuntru spiritele similare. Toate porțile către iaduri se deschid din lumea spiritelor și nici una din rai.

(584)

Iadurile se află pretutindeni, atât sub munți, dealuri și stânci, cât și dedesubtul câmpiilor și al văilor. Deschiderile sau porțile către iadurile ce se află sub munți, dealuri și stânci apar ca niște găuri sau crăpături în stâncă; unele se deschid larg, altele îngust și strâmt, iar multe dintre ele cu iregularități. Toate apar întunecate și cețoase atunci când sunt privite în interior, însă spiritele infernale din ele trăiesc într-o lumină asemănătoare cu cea a cărbunelui aprins. Ochii lor sunt adaptați să primească acea lumină, pentru că pe vremea când trăiau în lume se aflau într-un întuneric de nepătruns în ceea ce privește adevărurile Divine, negândule existența și într-un fel de lumină în ceea ce privește falsitățile, căci le-au confirmat în mințile lor. De aceea, vederea lor s-a adaptat la lumina respectivă și astfel lumina raiului le pare un întuneric de nepătruns, neputând vedea nimic atunci când ies din văgăunile lor. Toate aceste lucruri afirmă limpede că omul ajunge în lumina raiului în măsura în care recunoaște Ființa Divină și se confirmă în lucrurile ce țin de rai și de Biserică; și că pătrunde în întunericul iadului în măsura în care neagă existența Ființei Divine și se confirmă în ceea ce e contrar lucrurilor ce țin de rai și de Biserică.

(585)

Deschiderile sau porțile iadurilor ce se află dedesubtul câmpiilor și văilor prezintă diferite aparențe. Unele sunt ca cele de sub munți, dealuri și stânci, unele ca văgăunile sau grottele, unele ca niște caverne sau catacombe, unele mlăștinoase și altele asemenea bălților stătute. Toate sunt închise și se deschid doar atunci când spiritele rele sunt aruncate înăuntru; iar când sunt deschise, din ele iese un curent de aer ca cel al focului și al fumului ce se ridică dintr-o clădire în flăcări, ca flacăra fără de fum, ca funinginea emanată de un cămin aprins sau ca ceața unui nor dens. Mi s-a spus că spiritele infernale nu văd, nici nu simt aceste lucruri, căci atunci când se află în ele respiră propria lor atmosferă și deci trăiesc în plăcerea vieții lor; iar asta deoarece toate lucrurile respective corespund relexor și falsităților în care

sunt cufundați, focul corespunzând urii și răzbunării, fumul și funinginea falsităților derivate de acolo, flacăra relelor dragostei de sine, iar ceața și norii groși falsităților derivate din ea.

(586)

Mi-a fost permis să privesc în străfundurile iadurilor și să le văd așa cum sunt pe dinăuntru; căci atunci când Dumnezeu dorește vederea unui spirit sau a unui înger, poate penetra de deasupra în adâncimile de dedesubt și le poate cerceta natura, fără teamă de a fi închis. În acest fel mi-a fost dat să privesc în ele. Unele iaduri arătau ca grottele sau văgăunile din stâncă ce se extind în interior, iar apoi oblic sau vertical în jos, înspre abis; unele arătau ca văgăunile sau peșterile pe care le locuiesc fiarele sălbatice din pădure, unele ca galeriile și cavernele văzute în mine, cu pasaje ce se deschideau în jos. Cele mai multe iaduri sunt împărțite în trei; cele de deasupra par să se afle într-un întuneric de nepătruns, pentru că sunt locuite de cei cufundați în falsitățile răului; însă cele de jos apar în flăcări, fiind locuite de cei cufundați în răul propriu zis; căci întunericul corespunde falsităților răului, iar focul relelor propriu zise. În cele mai adânci iaduri se află cei ce au acționat din motive profund rele, iar în cele mai puțin adânci, cei ce au acționat din motive rele mai superficiale, adică din dragoste pentru falsitățile răului.

Unele iaduri au aparența unor case sau a unor cetăți devastate de foc, unde spiritele infernale pândesc ascunse. În iadurile mai puțin maligne se văd lucruri ce par a fi niște colibe primitive, așezate câteodată în rânduri, formând un fel de oraș cu poteci și străzi, în case trăiesc spirite infernale ce sunt veșnic implicate în certuri, în lupte și în fapte violente; iar în străzi sunt comise jafuri și prădări. În unele iaduri sunt doar bordeluri, dezgustătoare la privit și pline de tot felul de mizerii și excremente. Există și păduri întunecate în care spiritele infernale bântuie ca fiarele sălbatice și unde se află văgăuni subterane în care se ascund cei vânați de urmăritorii lor. Există și deșerturi sterile și nisipoase, punctate ici și colo de stânci zdrențuite, pline de grote și din loc în loc de colibe. În aceste locuri pustii sunt alungați cei care au suferit în iaduri fiecare chin și fiecare pedeapsă, în special cei care în lume au fost mai vicleni decât alții în uneltiri și urzeli, într-un asemenea stadiu ajuns ei în final.

(587)

Situarea diferitelor iaduri nu poate fi cunoscută de nimeni, nici măcar de îngerii raiului, ci doar de Dumnezeu; însă poziția generală a iadurilor e cunoscută după punctele cardinale în care sunt situate. Căci iadurile, asemenea cerurilor, sunt aranjate în mod distinct după punctele cardinale, iar punctele cardinale din lumea spirituală sunt determinate de diferitele feluri de dragoste. Toate punctele cardinale din rai își au originea în Dumnezeu ca Soare, care se află în est; iar cum iadurile sunt opuse cerurilor, punctele lor cardinale pornesc din punctul opus, adică din vest (n. 141-153).

Din acest motiv, iadurile din partea vestică sunt cele mai rele și mai groaznice și devin încă mai rele și mai groaznice pe măsură ce sunt mai departe de est. Aici se află cei care în lume au fost plini de dragoste de sine și deci plini de dispreț față de ceilalți, de rea-voință împotriva celor ce nu li s-au supus și plini de ură și de răzbunare față de cei ce nu i-au venerat și nu i-au adorat. În iadurile de mai departe de acest punct se află cei ce au purtat așa-numita religie catolică și care au dorit să fie venerați ca zei; și care, astfel, ardeau de ură și răzbunare împotriva tuturor celor ce nu le recunoșteau puterea asupra raiului și asupra sufletelor omenești. Ei încă păstrează această dispoziție care i-a deosebit pe pământ, adică încă simt o ură și o dorință de răzbunare asemănătoare împotriva celor ce li se opun. Cea mai mare plăcere a lor rezidă în faptele crude; însă plăcerea aceasta se întoarce împotriva lor în cealaltă viață; căci în iadurile lor de care e plină regiunea vestică fiecare se ridică împotriva oricărui altuia care îi pune la îndoială puterea divină, însă pe această ternă se vor spune mai multe în lucrarea *Judecata de apoi și distrugerea Babilonului*.

Tot ce se poate ști despre aranjarea iadurilor din regiunea respectivă e că cele mai înspăimântătoare se află la limita dinspre nord, iar cele mai puțin înspăimântătoare către sud. Astfel, grozăvia iadurilor se diminuează treptat dinspre nord spre sud și spre est. Către est se află cei care au fost plini de mândrie și care nu au crezut în Ființa Divină, dar care totuși nu au întreținut o asemenea ură și răzbunare, nici o astfel de viclenie ca cei din iadurile mai adânci dinspre vest.

În ziua de azi nu mai există iaduri în partea de est, cele care au fost acolo fiind mutate în partea din față a vestului. Iadurile din nord și din sud sunt multe, iar în ele sălășluiesc cei care, pe când se aflau pe pământ, erau cufundați în dragostea de lume și deci în diferitele feluri de rele ca rea-voința, ura, furtul, jaful, înșelătoria, avariția și cruzimea. Cele mai rele dintre aceste iaduri se află în partea de nord, iar cele mai blânde înspre sud. Grozăvia lor crește pe măsură ce sunt mai aproape de vest și mai departe de sud; și descrește înspre est și sud. În spatele iadurilor din partea de vest sunt păduri întunecate în care spiritele rele bântuie ca fiarele sălbăticia și mai există păduri asemănătoare și în spatele iadurilor din partea de nord; însă după iadurile din sud se află deșerturile menționate mai sus. Atâta despre situarea iadurilor.

(588)

Cât despre numărul iadurilor, ele sunt tot atât de multe câte societăți angelice sunt în rai; căci fiecare societate cerească are ca opus al ei o societate infernală corespunzătoare. Că societățile cerești sunt nenumărate și că sunt diferite între ele în funcție de binele dragostei, al milei și al credinței, se poate vedea mai sus în capitolul despre societățile din care e format raiul (n. 41-50); și în cel despre imensitatea raiului (n. 415-420). La fel se întâmplă și cu societățile infernale, care diferă între ele în funcție de relele ce sunt opuse binelui.

La fel ca fiecare bine, fiecare rău are o varietate infinită, însă acest lucru este dincolo de înțelegerea celor ce au doar o idee generală despre rău, privindu-l doar ca dispreț, reavoință, ură, răzbunare, înșelăciune și așa mai departe. Dar să afle ei că fiecare din aceste rele are atâtea diferențe specifice, iar fiecare din ele atâtea alte diferențe specifice sau particulare, încât un volum nu ar fi suficient pentru a le enumera. Iadurile sunt atât de distinct aranjate în ordine, după diferențele fiecărui rău, încât nimic nu ar putea fi mai perfect ordonat sau mai distinct. De aici e evident ca sunt nenumărate și că sunt apropiate sau depărtate în funcție de distincțiile generice, specifice și particulare ale fiecărui rău.

Există iaduri și în spatele iadurilor. Unele comunică cu altele prin pasaje, dar mai mult prin exalații; însă întotdeauna în perfect acord cu afinitatea unui fel sau a unei specii de rău cu o alta. Că numărul iadurilor e foarte mare mi-a fost făcut cunoscut de faptul că există iaduri sub fiecare munte, deal, stâncă și de asemenea sub fiecare câmpie sau vale; și că ele se extind dedesubt în lungime, în lățime și în adâncime. Într-un cuvânt, întregul raiului și întregul lumii spiritelor au goluri mari sub ele; și dedesubt se întinde un iad continuu. Atât în privința numărului iadurilor.

(63)

Echilibrul între rai și iad

(589)

Pentru ca ceva să poată exista trebuie să existe și un stadiu universal de echilibru. Fără echilibru nu există nici acțiune, nici reacțiune; căci echilibrul există doar între două forțe, din care una acționează, iar cealaltă reacționează și stadiul rezultat al unei astfel de acțiuni și reacțiuni e numit echilibru. Lumea naturală, atât în general cât și în particular, există într-o

stare de echilibru. În general vorbind, echilibru există până și în atmosferă, căci partea inferioară reacționează și rezistă în proporția în care partea superioară acționează și presează asupra celei dintâi. Un echilibru există și în lumea naturală între căldură și frig, lumină și umbră, uscăciune și umiditate, starea de mijloc constituind echilibrul. Există un echilibru și în tot ceea ce aparține celor trei împărății ale naturii, cea minerală, cea vegetală și cea animală; căci nimic nu ar putea exista sau subzista în ele fără un echilibru; pretutindeni există un efort, acțiune pe de o parte și reacțiune pe cealaltă.

Întreaga existență, adică fiecare efect e produs în echilibru și e produs de forța activă pe de o parte și rezistența pasivă pe cealaltă; sau de cea din urmă primind și răspunzând corespunzător presiunii celei dintâi. În lumea naturală, ceea ce acționează sau reacționează se numește de fapt viață sau voință. Viața din acea lume este o forță vie, iar voința este un efort viu, iar echilibrul în sine e numit libertate. Așadar, echilibrul sau libertatea spirituală există și subzistă între binele ce acționează dintr-o parte și răul ce acționează din cealaltă; sau între răul ce acționează dintr-o parte și binele ce reacționează din cealaltă.

La oamenii buni, echilibrul se găsește între binele ce acționează și răul ce reacționează, însă la cei răi e de găsit între răul ce acționează și binele ce reacționează. Echilibrul spiritual este între bine și rău pentru că întreaga viață a omului e legată de bine și de rău, voința lui fiind receptaculul lor. Există un echilibru și între adevăr și falsitate, însă el depinde de echilibrul dintre bine și rău. Echilibrul între adevăr și falsitate e ca cel dintre lumină și umbră, care își produc efectul asupra obiectelor din împărăția vegetală doar în măsura în care căldura și frigul sunt prezente în ele. Că lumina și umbra propriu zise nu produc nimic și că rezultatele sunt produse prin intermediul lor de căldură e demonstrabil prin faptul că lumina și umbra sunt la fel și iarna și primăvara. Această comparație a adevărului și a falsității cu lumina și cu umbra e bazată pe corespondență; căci adevărul corespunde luminii, falsitatea umbrei, iar căldura binelui, dragostei. Lumina spirituală este în realitate adevăr, umbra spirituală e falsitate, iar căldura spirituală e binele dragostei; însă acest subiect a fost tratat în capitolul despre lumina și căldura raiului (n. 126-140).

(590)

Există un echilibru perpetuu între rai și iad, căci din iad se ridică veșnic efortul de a face rău, iar din rai coboară veșnic efortul de a face bine. În acest echilibru există lumea spiritelor, care e locul de mijloc dintre rai și iad, cum se poate vedea mai sus (n. 421-431). Lumea spiritelor e menținută în acel echilibru pentru că fiecare om pătrunde mai întâi, după moarte, în lumea spiritelor și e ținut acolo într-un stadiu similar cu cel în care a trăit în lume; însă acest lucru nu ar fi posibil dacă acolo nu ar exista un echilibru perfect. Căci caracterul tuturor e dezvăluit prin lăsarea lor în libertatea de care s-au bucurat în lume, iar echilibrul spiritual atât în oameni, cât și în spirite este libertate, cum a fost spus mai sus (n. 589).

Îngerii din rai pot simți cum își folosește libertatea fiecare om de acolo, din difuzia sentimentelor și gândurilor sale; iar spiritele angelice pot face asta remarcând potecile pe care el umblă. Spiritele bune umblă pe potecile ce duc spre rai, iar spiritele rele pe potecile ce duc spre iad. Potecile sunt vizibile în acea lume și astfel potecile din *Cuvânt* semnifică adevărurile ce duc spre bine sau, în sensul opus, falsitățile ce duc spre rău. Din acest motiv *a merge*, *a umbla*, *a urma* semnifică în *Cuvânt* stadiile progresive de viață. Deseori am văzut potecile respective și spirite ce umblau libere de-a lungul lor, în acord cu sentimentele și gândurile lor.

(591)

Răul se ridică neconținut din iad, iar binele coboară veșnic din rai, pentru că fiecare e încercuit de o sferă spirituală, iar sfera se revarsă în valuri din viața sentimentelor și a gândurilor; iar cum o astfel de sferă a vieții se revarsă din fiecare, ea se revarsă și din fiecare

societate cerească, din fiecare societate infernală și în consecință din toate acele societăți laolaltă, adică din întregul raiului și din întregul iadului. Binele se revarsă din rai pentru că toți cei de acolo sunt buni; iar răul se revarsă din iad pentru că toți cei din iad sunt răi. Binele ce vine din rai e tot de la Dumnezeu; căci îngerii, în ceruri, sunt îndepărtați de propriul eu și sunt menținuți în Sfera Divină a lui Dumnezeu, care e binele însuși, însă spiritele din iad sunt toate cufundate în propria lor natură egoistă, care, nefiind altceva decât rău, este iadul.

Așadar e evident că echilibrul în care sunt menținuți îngerii în ceruri și spiritele în iaduri nu e ca echilibrul din lumea spiritelor. Echilibrul îngerilor din rai e condiționat de măsura în care au vrut să ducă și în realitate au dus o viață bună în lume și în care au respins răul; însă echilibrul spiritelor din iad depinde de măsura în care au dorit să ducă și în realitate au dus o viață rea în lume și în care s-au opus binelui cu inima și cu mintea.

(592)

Dacă Dumnezeu nu ar fi guvernat atât cerurile cât și iadurile, nu ar fi existat nici un echilibru, iar dacă nu ar fi existat acest echilibru, nu ar fi existat nici raiul, nici iadul; căci toate lucrurile din univers, fie ele în lumea naturală sau în cea spirituală, există datorită echilibrului. Orice om rațional își poate da seama că așa este, pentru că dacă ar exista o greutate într-o parte și nici o rezistență în cealaltă, e clar că ambele ar pieri. Deci lumea spirituală ar pieri dacă binele nu ar reacționa împotriva răului și nu i-ar îngrădi continuu natura rebelă; iar dacă acest lucru nu ar fi făcut doar de Ființa Divină, atât raiul cât și iadul ar pieri și cu ele întreaga omenire.

Doar Ființa Divină singură poate face acest lucru pentru că eul, în înger, spirit sau om, nu e decât rău (n. 591). Așadar, nici un înger sau spirit nu ar putea să reziste în fața relelor care se ridică neconținut din iad, pentru că eul său îl conduce spre iad. E limpede deci că dacă atât cerurile cât și iadurile nu ar fi guvernate doar de Dumnezeu, nimeni nu ar putea fi niciodată mântuit. Pe lângă asta, toate iadurile acționează ca unul, căci sentimentele rele din iaduri sunt legate laolaltă asemenea sentimentelor bune din ceruri; iar Sfera Divină singură, ce se naște doar din Dumnezeu, e capabilă să reziste în fața tuturor iadurilor, care sunt nenumărate și care acționează împreună împotriva raiului și împotriva tuturor celor ce trăiesc acolo.

(593)

Echilibrul dintre ceruri și iaduri e afectat într-un fel sau altul de numărul celor ce pătrund în rai sau în iad, care ajunge la mai multe mii în fiecare zi. Însă a simți și a ști în care parte înclină balanța, a o potrive și a o egaliza, nu se află în puterea vreunui înger, ci doar în puterea lui Dumnezeu; căci Sfera Divină a lui Dumnezeu e omniprezentă și îi dezvăluie dacă balanța înclină într-o parte sau în alta; iar un înger vede doar ceea ce se află lângă el și nu are o percepție lăuntrică nici măcar legată de ceea ce se întâmplă în propria lui societate.

(594)

Cum sunt aranjate toate lucrurile din ceruri și din iaduri într-un asemenea fel încât, atât colectiv cât și individual, să se afle în echilibru, poate fi observat într-o anumită măsură din ceea ce a fost afirmat și explicat în privința cerurilor și a iadurilor, mai bine zis că toate societățile din rai sunt aranjate distinct în funcție de diferitele feluri și varietăți de sentimente bune; și toate societățile din iad în funcție de diferitele feluri și varietăți de sentimente rele; și că dedesubtul fiecărei societăți din rai există o societate corespunzătoare și opusă din iad; iar din această corespondență opusă de acolo rezultă echilibrul. Așadar e continuu asigurat de către Dumnezeu ca nici o societate infernală de sub o societate cerească să nu predomină, iar dacă începe să o facă e îngrădită prin diferite mijloace și e redusă la o dreaptă măsură de echilibru. Multe sunt aceste mijloace, însă nu vom numi decât câteva. Unele dintre ele se leagă de o mai puternică prezență a lui Dumnezeu, unele de o mai

apropiată comunicare și conjuncție a uneia sau a mai multor societăți cu altele, unele de evacuarea în deșert a spiritelor infernale excesiv de abundente; unele de transferul anumitor spirite dintr-un iad în altul; unele de reducerea la ordine a locuitorilor iadului, care e și ea efectuată prin diferite moduri, unele de ascunderea anumitor iaduri sub copertine mai groase și mai dense și de asemenea de trimiterea unora la adâncimi mai mari; să nu mai vorbesc de alte mijloace ce îi privesc pe cei din cerurile de deasupra. Aceste fapte au fost menționate pentru a contura o idee despre cum asigură Dumnezeu singur pretutindeni un echilibru între bine și rău și deci între rai și iad; căci pe acel echilibru e fondată siguranța tuturor celor din ceruri și de pe pământ.

(595)

Trebuie înțeles faptul că iadurile asaltează neconținut raiul și doresc să îl distrugă, și că Dumnezeu protejează continuu raiul depărtându-i pe îngeri de răul eului lor și păstrându-i în binele ce se revarsă din El. Deseori mi-a fost permis să percep sfera ce se revarsă din iaduri, care nu e altceva decât un efort de a distruge Sfera Divină a lui Dumnezeu și deci de a distruge raiul. Am mai perceput uneori agitația unor anumite iaduri care făceau eforturi de a înainta și de a distruge. Pe de altă parte, cerurile nu asaltează niciodată iadurile, căci Sfera Divină ce pornește din Dumnezeu este un efort neconținut de a-i mântui pe toți; iar cum locuitorii iadului nu pot fi mântuiți, pentru că toți cei ce trăiesc acolo se află în rău și se opun Sferei Divine a lui Dumnezeu, revoltele din iaduri sunt supuse și cruzimile îngredite atât cât e posibil, pentru a nu depăși măsura unul împotriva celuilalt. Și acest lucru e efectuat în nenumărate feluri prin putere Divină.

(596)

Există două împărății în care e împărțit raiul, împărăția celestă și împărăția spirituală, despre care se poate vedea mai sus (n. 20-28). În mod similar există două împărății în care e împărțit iadul, una care e opusă împărăției celeste și cealaltă care e opusă împărăției spirituale, împărăția infernală ce e opusă celei celeste se află în partea de vest, iar locuitorii săi sunt numiți *geniile rele*; iar cea care e opusă împărăției spirituale se află în partea de nord și de sud, iar locuitorii săi sunt numiți *spirite rele*. Toți cei din împărăția celestă sunt plini de dragoste pentru Dumnezeu, însă toți cei din iadurile opuse ei sunt cufundați în dragostea de sine; iar toți cei din împărăția spirituală sunt plini de dragoste pentru aproape, însă toți cei din iadurile opuse sunt cufundați în dragostea de lume. De aici e evident că dragostea pentru Dumnezeu și dragostea de sine sunt opuse; și că dragostea pentru aproape și dragostea de lume sunt de asemenea opuse. Dumnezeu se îngrijește neconținut ca nici o emanație din iadurile opuse împărăției celeste a lui Dumnezeu să nu fie direcționată spre cei din împărăția spirituală, căci dacă s-ar întâmpla asta, împărăția spirituală ar pieri din motivul menționat mai sus (n. 578-579). Acestea sunt cele două feluri generale de echilibru, care sunt veșnic păstrate intacte de către Dumnezeu.

(64)

Omul se află în libertate datorită echilibrului dintre rai și iad

(597)

S-a vorbit mai sus despre echilibrul dintre rai și iad și s-a arătat că este un echilibru între binele din rai și răul din iad; și că, în consecință, este un echilibru spiritual, care în esența sa e libertate. Echilibrul spiritual e libertate în esența sa pentru că se constituie între bine și rău și, de asemenea, între adevăr și falsitate; iar aceste lucruri sunt spirituale. Așadar, puterea de a dori atât binele cât și răul, de a gândi atât adevărul cât și falsitatea și de a o alege pe una în locul celeilalte este chiar libertatea despre care vorbim acum.

Această libertate îi este dată fiecărui om de către Dumnezeu și nu îi este niciodată luată; de fapt, datorită originii sale, ea nu-i aparține omului ci lui Dumnezeu, pentru că vine de la El. Oricum, îi este dată omului o dată cu viața lui, ca și cum ar fi a lui, pentru a putea fi reformat și mântuit; căci fără libertate nu ar mai putea exista nici reformare, nici mântuire. Orice om care aruncă o privire rațională asupra lucrurilor poate vedea că omul e liber să gândească rău sau bine, sincer sau nesincer, drept sau nedrept; și, de asemenea, că el poate vorbi și acționa bine, sincer și drept și că e reținut de la a vorbi și a acționa rău, nesincer și nedrept datorită legilor spirituale, morale și civice, care îi țin în frâu cuvintele și faptele exterioare. Așadar e evident că gândurile și dorințele spiritului uman se află în libertate, însă nu și cuvintele și faptele sale exterioare, decât dacă sunt în conformitate cu legile sus menționate.

(598)

Nici un om nu poate fi reformat dacă nu se bucură de libertate, pentru că e născut în rele de tot felul ce trebuie îndepărtate înainte de a fi mântuit; însă ele nu pot fi îndepărtate dacă acesta nu le vede în el, nu le recunoaște, iar mai apoi dacă nu încetează să le dorească și, în final, dacă nu le respinge. Până atunci ele nu sunt îndepărtate. Acest lucru nu ar putea fi efectuat dacă în om nu ar exista atât răul cât și binele, căci binele îl ajută să vadă răul, însă răul nu îl poate ajuta să vadă binele. Binele spiritual, asupra căruia omul e capabil să reflecteze, îl povățuiește începând din copilărie, citind *Cuvântul* și ascultând predici; iar legile morale și civice le învață din viața dusă în lume. Acesta este motivul principal pentru care omul trebuie să se afle în libertate.

Un alt motiv este că nimic nu e incorporat în viața omului dacă nu e făcut din sentimentele dragostei sale. Alte lucruri îi pot pătrunde în gând, însă acestea nu merg mai departe; căci nu pătrund în voința sa și deci nu îi devin proprii; căci gândul se sprijină pe memorie, pe când voința depinde de viața însăși. Nici un gând sau o faptă nu va fi niciodată liberă dacă nu pornește din voință sau, ceea ce e același lucru, din sentimentele dragostei. Căci omul face liber tot ceea ce voiește sau iubește și astfel libertatea omului și sentimentele dragostei sau ale voinței lui sunt una. Așadar omul posedă libertate pentru a putea fi afectat de adevăr și de bine, adică pentru a le putea iubi și a le face ale lui.

(599)

Pentru a se afla în libertate, cu scopul de a fi reformat, omul este, în ceea ce privește spiritul său, unit atât cu raiul cât și cu iadul. Căci alături de fiecare om se află spirite din iad și îngeri din rai. Prin iad, omul devine propriul său rău, pe când cu ajutorul îngerilor din rai, el se află în Binele de la Dumnezeu; astfel se află în echilibru spiritual, adică în libertate. Că îngerii raiului și spiritele iadului sunt prezente în fiecare om se poate vedea în capitolul referitor la unirea raiului cu lumea (n. 291-302).

(600)

Trebuie înțeles faptul că unirea omului cu raiul și cu iadul nu reprezintă o unire directă, ci una mediată de spirite ce se află în lumea spiritelor. Ele, iar nu cele din iad sau rai, se află în om. Prin intermediul spiritelor rele din lumea spiritelor, omul e unit cu iadul și prin intermediul spiritelor bune de acolo e unit cu raiul. De asta, lumea spiritelor se află între rai și iad, iar în această lume domnește echilibrul însuși. (Că lumea spiritelor se află între rai și iad se poate vedea în capitolul despre lumea spiritelor, n. 421-431; iar că echilibrul esențial dintre rai și iad domnește acolo se poate vedea în capitolul anterior, n. 589-596). De aici apare limpede sursa libertății omului.

(601)

Mai trebuie spus ceva despre spiritele ce sunt unite cu omul. O societate întreagă poate comunica cu altă societate sau cu un alt individ, oriunde s-ar afla el; prin intermediul unui spirit trimis din acea societate, unul numit *glasul celor mulți*. Același lucru e adevărat în ceea

ce privește unirea omului cu societățile din rai și cu cele din iad, prin intermediul spiritelor din lumea spiritelor ce se află în om. Pe acest subiect poate fi consultată lucrarea *Arcana Caelstia*.

(602)

În final trebuie spus ceva despre intuiția omului în ceea ce privește viața sa de după moarte, care e derivată din revărsarea raiului în om. Erau câțiva oameni simpli ce au trăit în binele credinței pe când se aflau în lume și care au fost readuși într-un stadiu asemănător cu cel din lume, lucru ce i se poate întâmpla oricui atunci când Dumnezeu dorește asta; și atunci a fost dezvăluită viziunea lor despre moarte. Ei au spus că anumite persoane inteligente i-au întrebat, în lume, ce cred despre sufletul lor de după viața pământească; iar ei au replicat că nu știu ce este sufletul. Apoi au fost întrebați ce cred despre stadiul lor de după moarte; și au răspuns că trăiesc ca și spirite. Apoi au fost întrebați din nou ce cred că este un spirit; și au spus că este un om. Au fost întrebați de unde știu asta; și au răspuns că o știu pentru că așa este. Oamenii inteligenți au rămas surprinși că cei simpli posedau o asemenea credință, pe care ei înșiși nu o aveau. Acest lucru dovedește faptul că în fiecare om ce e unit cu raiul sălășluiește intuiția în ceea ce privește viața sa de după moarte. Această intuiție nu vine din altă parte decât din revărsarea sa din rai, adică de la Dumnezeu prin intermediul raiului, folosindu-se de spirite aflate în lumea spiritelor și care sălășluiesc în om. Această intuiție e purtată de cei care nu și-au sugrumat libertatea de gândire din cauza conceptelor adoptate și verificate anterior prin diverse argumente referitoare la sufletul omului, care e crezut a fi doar gând pur sau un principiu vital al cărui loc e căutat în trup; căci sufletul nu e decât viața omului, pe când spiritul e omul însuși; iar trupul pământească pe care îl poartă cu sine în lume nu e decât un mijloc prin care spiritul, ce este omul însuși, poate acționa potrivit lumii naturale.

(603)

Ceea ce a fost spus în această lucrare despre rai, despre lumea spiritelor și iad, le va apărea înțețoșat celor ce nu au nici un interes să învețe despre adevărurile spirituale, dar limpede le va fi celor ce au un asemenea interes, și în special celor ce se apleacă asupra adevărului prin iubire de adevăr, adică celor ce iubesc adevărul pentru că e adevăr; căci atunci, tot ce este iubit, cu lumină pătrunde gândul minții: dar, mai cu seamă, adevărul cel iubit, căci în lumină se află întregul adevăr.

***More than 7000 pages in Czech and 18000 pages in other languages
and 3000 pictures about Cosmic people you can find on the internet:***

www.universe-people.com

www.cosmic-people.com

www.angels-light.org

www.angels-heaven.org

www.ashtar-sheran.org
www.200-countries-download.org
www.all-the-world-downloads.org
www.we-arent-slaves.org
www.universe-people.cz
www.andele-nebe.cz
www.andelenebe.cz
www.vesmirni-lide.cz
www.vesmirnilide.cz
www.andele-svetla.cz
www.andelesvetla.cz
www.anjeli-neba.sk
www.anjeli-svetla.sk
www.stahuje-200-zemi.cz
www.stahuje-cely-svet.cz
www.nejsme-otroci.cz
www.himmels-engel.de
www.angeles-luz.es
www.angely-sveta.ru
www.anges-lumiere.eu
www.angelo-luce.it
www.anioly-nieba.pl

www.feny-angyalai.hu
www.andjeli-neba.com.hr
www.anjos-ceu.eu
www.angeli-raja.eu
www.engelen-hemel.nl
www.ingerii-cerului.ro
www.cennetin-melekleri.web.tr
www.himmelens-anglar.se